K Cilt
Gürbüz Azak
Milli Eğitim Basımevi
Milli Eğitim Basımevi
İstanbul, Aralık 1988
1
Gerici

Küme küme bulutlar, dünyanın üzerine kara bir çarşaf gibi çöküp kaldı...

Karanlıkların düşmanı ışıklardır...

Şafak vakti yaklaşmıştı... Çok geçmeden nurun ilk ışıklan gecenin siyah örtüsünü lime lime etmeye başladı...

Az sonra minarelerin tepesinden gür ve tatlı sesler yeryüzüne dalga dalga yayılmaya başlayacaktı..

Âşık gönüller gaflet zincirlerini kırıp vecd ve huşu içinde ibadet etmek üzere harekete geçeceklerdi...

Namaz kılan, Mevlâsma dua için ellerini açan insanların yanmda, o, bin bir naz ve eda ile doğmaya çalışan gün ve bütün mahlukat, kurtlar kuşlar ağaçlar

çiçekler şevke gelip, huşu içinde kainatın ezeli ve ebedi sultanına doğru secdeye-kapanacaklardı...

Doğrusu yepyeni bir gün başlayacaktı. Yine ilâhi kanunun değişmeyen emrine uyulacaktı... Daha çok günler geceleri ve geceler gündüzleri takip edecekti...

Zincirleme hadiseler nasıl maziden sıralanıp, bugüne gelmişse yine istikbale doğru aynı şekilde istikamet tayin edecekti... Mânâ denizinde kendisini eriten insanların yanında elbette gaflet uykusunu kendisine sığmak seçenler de olacaktı.

Manasızlığın gayesizlik denizine atlayıp insafsız bir girdabın akıntısında boğulup kalacaktı...

Nihayet gece, Rabbinin kendisine verdiği nöbet saatini doldurmuştu...

Artık insanın gözbebeklerinden görüntüyü silip ufkunu karartan gece gidiyordu.

Nurdan damlalar gibi siyah örtünün üzerinde simli parlak noktalar serpilmeye başladı... Cılız aydınlıklar siyah çarşaf üzerine ahenkli bir şekilde terketmeye başladı...

Nihayet yeryüzünden gökkubbeye köprü olan sesler başladı:

— Allahu Ekber Allahu Ekber...

Bu seslerin her gün aynı saatlerde yankılaşması, uykunun insan ruhunda katmerleştiği vakitlere raslar.

Sedat Bey, uyandığı zaman öfke doluydu... Dişlerini sıktı, aynı seslerin devamı onu rahatsız etmişti. Yorganı kafasına çekip homurdandı...

— İbadetlerini sessiz sedasız yapsalar olmaz mı?

Rahatı iyiden iyiye kaçmıştı... Hanımına baktı, sesler, kulaklarına çekilen uyku perdelerini aşamamıştı... Dışarıya çıkmak ihtiyacını duyup, karyolasından indi... Uykunun verdiği sersemlikle lambayı yaktı.

— 4 —

Sedat Bey, savunduğu fikri kabul ettirmek için bağırdı... Oğlunu etkisi altına alabilmek, onda daha yeni filizlenen taptaze duyguları içinden söküp atmak istiyordu.

— Din artık çağımızda devrini tamamlamış bulunmaktadır. İlmin sonsuzluğuna varmakta olan insan orta yerde gözükmeyen hiç bir kuvvete inanmamakta haklıdır...Hayallerle uğraşıp, meydanda olmayan kuvvetlere teslimiyet göstermek aydın insanlara göre değildir. Sedat Beyin oğlu da böyle olacak, anlıyor musun? örümcek kafalı değil.

Cihan, tek kelime ile şaşırmıştı... Ne yapmıştı ki bu kadar ithamlarla karşı karşıya gelmişti?

— Baba, diye (teessürünü ortaya koydu.) Kötü bir iş mi yaptım? Durmadan hakaret ediyorsun.

Dişlerini sıktı, yay gibi gerilen kaşlarının arası bile, isyan doluydu. Dudakları onları dağıtmaya çalıştı:

— Yaptığın hareketler bu asrm çok gerilerinde kaldı. Sonu toprak olacak insanın, hiç bir kuvvete ihtiyacı yoktur.

Cihan, halsiz düşmüştü. Benzi gittikçe sarardı ve uçtu...

— Baba, diye haykırdı. Çok büyük konuştun. Allah sevgisinin başlangıcındayım, bana bu konuda yardımcı olmadın, bari kafamda kurmaya uğraştığım tertemiz dünyamı yıkmaya çalışma... İlmin sonsuzluğuna yaklaştı dediğin insan, aciz değilse acı sonunu toprak olmaktan kurtarsın... Bu da ancak âcizlerin hayallerinde kalacaktır. Böyle olunca da kul olunacak tek kuvvet vardır O'da ALLAH'tır... Ona yaklaşmamı engelleyecek hiç bir kuvveti güçlü bulmuyorum...

Odanm içi:

— Cihan diye çınladı... Cihaaaaan. Aydın insan-

lar tutucu olmazlar... Sen de olmayacaksın, sende! Diye haykırdı...

Daha çok söylenecek sözler vardı ama, bu daha yeni arayış heyecanı içinde çırpman genç, susmayı tercih etti...

Sedat Bey, artık uyuyamaz olmuştu... Sağa döndü. Sola çevrildi, yatak onu yorgun düşürmüştü. Kalktı. Kahvaltı bile yapmadan ortağı olduğu müesseseye vardı... Sinirleri haddinden fazla gergindi. Masasına

oturur oturmaz, sigarasını yaktı... «Cihan» Diye düşüncelerini tazeledi.:

— O dinamik genç içgüdüsündeki mistik havaya teslimiyet göstermiş...

Ortağı Sedat Bey'i üzgün bulunca meraklandı:

— Sizi düşünceli buldum...

«Ah» Çekti... Tırnaklarının uçlarından, saçlarının tellerine kadar taşmak üzere olan bir bendi andırıyordu. Rahatlayabileceğim düşünerek taştı...

Cihan dedi Cihan... Anlattı anlattı...

Eşref Bey cevap olarak acı acı gülümsedi... Şikayetin, yakınmanın bu kadar enteresan olanına belki de ilk defa rastlıyordu. Eskiden Cihan gibi olmayan gençleri ayıplarlardı... Ya şimdi...?

Zaman o eşsiz mimariyi yok eden zihniyetin zaferi için alkış mı tutuyordu?... Eşref Bey, kendisi de bu değerlerden yoksun olmasına rağmen üzüldü...

Rahatlayabilmesi için Eşref Bey'in gözlerine bakan Sedat Bey, beklediğini bulamamışlığın yorgunluğunu çekiyordu... Ortağı ona bu fırsatı vermek istememişti... Belki de inançsızlığın bu noktasına varan insanla, tartışmanın yersiz olacağını düşünerek sükut ediyordu...

2

İz...

Güneş yeşil yeşil toprakların üzerine, sedef sedef dökülüyordu... Vakit hayli ilerlemiş kuşluk vakti yakındı...

Babası ile olan münasebetinden sonra, bütün düşünceleri allak bullak olmuştu... Vedat ile babasının fikirleri arasında çırpınıp durdu... Sarsıntı geçirmekte olan dünyasını, sağlam temeller üzerine oturtabilmesi için, Vedat'a gidiyordu:

— Vedat Ağabey diyecekti...

Önünden geçmekte olduğu parktan, acı acı çığlıklar yükseldi. Kurmakta olduğu bütün hayalleri unutup, gözlerini sesten yana çevirdi. Heyecan doluydu:

— Tubaaa, diye haykırdı...

Yıldırım gibi koşup yanına vardı. Telaşından ne yapması gerektiğini bilemedi... Olay yerinde dikilen Ismet'e ve Ebru'ya baktı... Cebinden mendilini çıkartıp, Tuba'nın alnından sızan kanları sildi... Yarayı ehemmiyetsiz görünce rahatlamıştı. Tuba, halasının kızıydı. Kollarından tutup, ayağa kaldırdı... Sinirleri gergin benzi solgundu... İsmet'e kızarak baktı... Belki de ne kadar öfkeli oluşunun farkında değildi.

— Ne yaptınız bu çocuğa? diye bağırdı.

Ebru, Ismet'in amcasının kızıydı. Korkusundan

rengi kaçtı, titredi. Kabuğuna çekilen kablumbağa gibi, Tuba'nm yanına sokuldu. İsmet, Cihan'm dehşet saçan gözlerinden etkilenmemişti.

— Kaza, dedi. Tahterevallide Ebru ile birlikte oynuyorlardı. Biraz takılayım dedim, Ebru küsüp tahterevalliden indi. Tuba, tahtanın yerdeki ucunda oturup, suratını ekşitti.-«Pis» Diye homurdandı. Kızdım. Tahtaravallinin havada kalan ucunu kararsız basmışım, düştü...

Cihan, avazının çıktığı kadar bağırdı:

— Sersem ruhlu. Sen çocuk bahçesinde oynayacak yaşı çok gerilerde bıraktın...

Oldum olası Cihan'ı kıskanır, onun başarılarına gıpta ederdi. Arkadaşları arasındaki şahsiyeti, hele son günlerde Cihan'ın liseyi iftiharla bitirirken, kendisinin sınıfta kalışı onu çileden çıkarmıştı... Hatayı kendisinde aramadan arkadaşına haset edişi, gülünecek kadar enteresandı. Muhatabını küçük düşürebilmesi için, akşam babasının evde naklettiklerini hatırladı:

— O senin gibi örümcek kafalı gericilerin düşüncesi, diye bağırdı. Oyunun yaşı yoktur.

Cihan, bu hareketin benzerini daha bir akşam öncesi, babasının ağzından duymuştu. Tuba'yı kendi haline bırakıp, îsmet'in yakalarını toparladı. Sarstı sars-

ti sarstı... Her hali ile dehşet tablosu arzediyordu...

— Ben örümcek kafalı değilim. Gerici değilim. Sözlerini geri al geri aaaaal. Diye tehdit etti.

İsmet, işin bu raddeye varabileceğini kestirememişti. Korktu, titredi ve elinden kurtulabilmesi için:

— Baban, dedi. Babama anlatmış.

Halsiz düşen parmakları, asılı kaldığı yerden koptu. Kolları, yorgun bir hareketle yanlarına düştü. Kısık bir ses :

— Babam mı? diye fısıldadı.

ismet, az da olsa rahatlamıştı:

— Baban, diye gerildi. «Bizim oğlan gerici» demiş. «örümcek kafalı» demiş. «Çağların ötesinde yaşıyor» demiş. Şimdi inandın mı? İşte benzerin de halanm kızı «Tuba» daha orta okula başlamadan ben, erkeklerle birlikte okumam diye diretti. İtiraz etsene.

Cihan, acı acı gülümsedi.:

— İnsanlardaki, kendisini esirgeyebilmek hasleti kendisi ile gelişmekte olan asalet duygularıdır. Bununla alay değil iftihar edilir...

Cihan'm cevabı îsmet'in katıla katıla gülmesine sebep olmuştu:

— Asaletin odacı çocukları ile, odacının yeğenlerine düştüğünü senden işittim, diye haykırdı.

Bu itiraf Cihan'm beyin kabını insafsızca iğnelemişti. İsmet'in yakalarından yeniden asılıp insafsızca

sarstı:
— Benim babam odacı değil, anlıyor musun? Odacı değil.
Her insanın aynı malzemeden yapılmış olduğunu unutuyorlardı. Tıpkı çağın aydınları, makam delisi şöhret budalaları gibi... Çöpçünün de, Reisicumhurun da, et, kemik, kan ve sudan, ibaret olduklarından habersiz...

İsmet, belki de oğlunun, babası hakkında duymak fırsatını bulamadığı hayat hikayesini, Cihan'ı küçümsemek için anlatıyordu:
— Bırak şu yakamı, yalan söylediğimi mi sanıyorsun? Baban senelerce önce Ticaret Bakanının oda hizmetkarı imiş. Demirin zam göreceğini duyup, babama koşmuş. O da edindiği büyük kârdan, babana hisse vermiş. Şimdi de aynı iş yerinin ortakları. Anlıyor musun, aynı iş yerinin... Babam size bu fırsatı vermeseydi belki de cami avlularında avuç açardınız, avuç... diye coştu.
İsmet'in hakaretleri Cihan'ın tahammül duvarlarını aştı... Alev alev yanan avuçlarını sıkıp yumruklaştırdı ve rakibinin suratında soğuttu... Ebru, alnından kanlar sızan Tuba'ya, sıkı sıkı sarılırken, İsmet yerleri kavradı... Elini suratındaki sıcaklığa götürdü, ılık ılık kanlar yürümüştü... Avuçlarının kızıllığına baktı... İçi soğuk soğuk oldu...
— Pis gerici, diye homurdandı...
Kendisini zorlayarak ayağa kalktı. Cihan'a hain hain baktı. Ceketinin cebinden çıkardığı sustalının, düğmesine kinle dokundu.-
— Seni geberteceğim.
Cihan, ciddi bir saldırının hedefi olmuştu. Korunmak istedi... Geri geri çekildi. Gözlerini kin bürüyen gençten korunması gerekiyordu... Gözü ayağının ucunda duran ucu sivri bir taşa eğildi... Ancak istediği çabuklukta yukarı doğrulamadı... Sol kolu ile meme arasındaki boşluktan derin bir bıçak yarası almıştı... Büküldü, sendeledi kamburlaşan belini güçlükle doğrultmayı başarabildi... İçinden ılık ılık bir acının düğümlendiğini duyuyordu. Gözlerini bürüyen hırs, ona ayakta durabilme şansını tanıyordu... Karşısında «Ne yaptım» der gibi aptallaşıp uyuyan İsmet'e

baktı. Avucunun ortasında sıkışan, sivri uçlu taşı hedefine gönderdi...
İsmet'in suratı tanınmaz olmuştu... Burnundan ve yanağından akan kanlar onu korkunç bir hüviyete sokmuştu. Ayakta hayalet gibi sallandı... Başı döndü, gözleri karardı, parkın ortasına pelte pelte yığılıp kal-

mıştı. Cihan da gücünü yitirmişti. Taşımakta güçlük çektiği vücudunu önce dizlerinin üzerine, sonra da, çimenlerin yeşil örtüsüne bıraktı...

Tuba ile, Ebru'nun çığlıkları parkın ortasında kulakları tırmalarken,, bekçi olay yerine koştu. Her ikisi de derin yaralar almıştı.

Cihan, İsmet ve Tuba, kaldırıldıkları hastahanede tedavi görürlerken Ebru her iki haneyi durumdan haberdar etti...

***

Aileler arasmda durum, oldukça gergindi... Haberi alan nefesi hastahanede aldı. İkisi de ayrı ayrı odalarda tedavi altına alınmıştı... Tuba, alnına yapıştırılan bantla koridorda dolaşırken anne ve babasını görüp koştu...

— Tuba bırak şu ağlamayı. Cihan ağabeyin nerede?

Suçlu suçlu önlerinde yürürken odayı gösterdi... Cihan'ın kol küreği üstündeki yara, on dikişle kapatılmıştı.....

Her itosinin ayrı ayrı kaldıkları odada matem havası vardı. Anne, Nigâr Hanım, îsmet'in başucunda nefesini nefesine yetiştiremezken, baba Eşref Bey sargılar, içinde yatan oğluna sordu:

— İsmet, oğlum nedir bu olup bitenler?

Kansızlıktan rengi kül gibi olmuştu. Gözlerinin altında yeşil yeşil damarlar kabarmıştı...

— Pis gerici, diye fısıldadı. Odacının oğlu yaptı...

Baba, hayretinden dudaklarını geverken, Nigar Hanım soru soracak kadar hazır değildi. Oğluna bakıp sessizce ağladı...

Sedat Bey oğlunu, serum takılı olarak görünce, yıkılmıştı:

— Cihaaan, diye koştu...

Ana, oğlunun karyolasına kendisini zorla bırakabildi. Hicran, Cihan'm gözlerinin içine baka baka ağladı... Ana, gözleri iri iri yaşlarla dolan oğlunu öptü, okşadı ve sızlandı:

— Seni bu hallere koyan eller kırılsın. Eller... Diye hıçkırdı... Tuba, enişte ve hala, gerilerde seyirci kalmışlardı... Sedat Bey sorusunu tazeledi:

— Cihan, oğlum ne oldu sana böyle?

Taşlardan ses geldi, Cihan'dan seda çıkmadı... Sitemkârdı. Doluktu, sızlandı ve babasını görmemek için yüzünü duvardan yana çevirip ağladı... Sedat Bey, dudaklarını çiğneyen anaya ve heyecandan titreyen kızma bakıp:

— Bizi yalnız bırakın, dedi.

Ana, kız, enişte, hala ve Tuba, sebep bile sorma-

dan odayı terk etti...

Kapı arkasından kapanıncaya kadar sükut devam etmişti. Baba küskün oğluna sordu:

— Dargın mıyız?

Cihan, uyur gibi gözlerini yumup, hıçkırmamak için dişlerini sıktı. İçindeki burkuluş odanın sessiz havasını çınlatmak için, zamanın biraz daha daralmasını bekliyordu. Dudaklarını dişlerinin arasından çekmemekle bu hali ertelemeye çalıştı. Yüzü kendisine dönük olarak babasını dinliyordu...

— Cihan, evlâtlar babalarına küserler mi?

Ses tonu gittikçe düştü, kızgınlık merhamete, merak siteme döndü...

— Aç şu gözlerini be çocuk. Erkekler küsmezler, ağlamazlar. Karşında duran düşmanın değil ya, nihayet ben de bir babayım.

Cihan'ın başvurduğu sabır bendini yıkmıştı. Islak kirpiklerini aralayıp, yüzünü ağır bir hareketle babasından yana çevirdi:

— Babalar evlâtlarını başkalarına şikâyet ederler mi? diye hıçkırdı... Devlet sırrını başkalarına para karşılığı satan adama baba diyemem... Odacılığınla iftihar etseydin de alnımıza bu kara lekeyi sürmeseydin. Bizleri haram lokmalarla büyütünceye kadar aç koyup, şerefle büyütseydin. Bunlar da yetmemiş gibi oğlum örümcek kafalı, gerici demişsin... Bunları duyar duymaz gelip boynuna mı sarılsaydım...

Sedat Bey, tek kelime bile söyleyememişti. Olayı koridorda bekleyen Tuba'dan öğrenebilmek için dışarı çıktı. Kafası karışık düşüncelerin pazar yeri olmuştu... Demek, ortağı evinde böyle övünüyordu. Çocukları sokaklarda aynı türküyü söyleyip gezer olmuşdu...

Kindar bir adamdı... Bütün inançsızlar kadar kindar:

— Görüşürüz Eşref Bey, diye homurdandı. Sana öyle bir son hazırlayayım ki, cami avlularmda kim el açarmış göresin.

***

Soruşturmaların sonunda, İsmet suçlu bulunmuştu... Ancak sura tındaki yara Cihan'ı da masum göstermekten uzak tuttu... Teklif edilen barış, şart oluyordu...

Sular, akar akar da durulur ya, bu olay pek öyle olmadı. İki ortak arasında olduğu gibi, iki aile arasındaki huzursuzluk hergün biraz daha büyüdü.

Günler, ateşli sözlerin potasında eriyip tükenirken, hadise Tuba'nın alnında çizgi, Ismet'in sel yanağında derin bir «İZ» ve Cihan'ın kol küreğinde gizli gizli ka-

nayan yara olarak kaldı...
- 16

3

Ayna

İsmet, aynalara bakamaz olmuştu... Sanki kendisini görmekten korkuyor, ürperiyordu... Artık eski İsmet değildi... Çirkinleşmiş, değişmişti... Sert bir taşın suratına insafsızca işlediği «İZ» içinde aşağılık duygusu olarak kaldı... Aynalar kinini besledikçe, dudaklarına, aynı isim diken diken battı:

— Cihaaaan...

Sedat Beylerin evi önünde beklemekten bıkmıyordu... Yemin etmişti. Cihan, kendisinden daha da çirkin olarak kalacaktı. Aksi halde kavga bitmeyecekti...

Annesinin yakarışı, babasının tembihleri üzerine Cihan, dışarıya çıkamaz olmuştu.

İsmet, hasmının karşılık vermeyişine kızıyordu... Belki.de, kolundaki yara kavgayı göze alabilecek kadar şifa bulamamıştı... Pencereden dışarıya dökülen yorgun bakışlar, İsmet'in düşüncelerini doğrular gibiydi... Yorgun nöbetçi, Sedat Bey'in evden çıkışından, akşam eve dönüşüne kadar, usanmadan ve bıkmadan cadde kenarında Cihan'ı bekliyordu...

Hadiselerin akışı iki ortağı da etkiledi... İkisi de soğuk bir barışıklık içinde iş yerlerine gelip gitti. Nihayet Sedat Bey'in sabrı taşmıştı... Sabah şirkete gelir gelmez bağırdı:

— Eşref Bey, Eşref Bey! Oğluna sahip çıkmazsan, bilesin ki, sonuç tamiri güç bir facia ile bitecek...

Eşref Bey üzgündü:

— Ne yapayım istiyorsun Sedat Bey? İnsanın gücü sadece evlâdına yetmiyor... Sen sözünü dinletebiliyor musun sanki?

Dişlerini sıktı, dudaklarını çiğnedi:

— Günah benden gitti. Bir daha o kapıda görürsem...

***

Hadise gerilerde tam yirmi gün bırakmıştı. İsmet, ne yalvarmalara, ne de tehditlere kulak asmıyordu. Sabah erkenden kalkıp yüzünü yıkadı, saçını taramak için aynanın karşısına geçip, tarağa sarıldı... Elleri titrek titrekti. İçinde buruk, buruk düğümlenen

bir acı, gözpmarlarmdan taştı. Yumruklarını kıyasıya sıktı, dudaklarını dişlerinin arasına verip çiğnedi. Ona ıstırap veren sancılar dinmek bilmiyordu.

— Olmaz! Olmaz! diye bağırdı. Yumruklar aynanın üzerine, ağır bir darbe gibi yapıştı... Parça parça bölünen camların, kırıkları üzerinden, al al kanlar yürüdü...

Nigâr Hanım, oğlunun sür sesiyle yatağından sıçramıştı. Koşarak İsmet'in kaldığı odaya geldi... Heyecandan tüyleri diken diken olmuştu:

— İsmet! diye feryat etti. Nedir bu halin?

Ellerinin kesilen yerlerinden kanlar sızarken, kırık aynanın üzerinden, yumruklarını daha yeni çekti. Yüzünde acı yüklü çizgiler belirmişti... Annesine bakmaya utandı... Al renkli parmaklarını suratına perdeleyip, yüzükoyun yatağına uzandı.., Hıçkırıyordu... Beyaz çarşaf kırmızıya boyanmıştı... Ana, gözyaşları içinde İsmet'in ellerindeki cam parçalarını temizledi... Merhamet dolu bir kadındı:

— Oğlum, diye acmdı. Bu tatlı canına yazık değil mi? Allah'ın verdiği emanete işkence günahtır...

İsmet, göğüs geçirdi, titreyen dudaklarla:

— Anne, diye sızlandı. Ömrüm boyunca suratımda O gericinin nişanını nasıl taşıyabilirim?

— Deli çocuk, o iz, sanki yanağının üzerinde bir süs gibi duruyor... Hem gerici demekle ne istersin bilinmez... Annen de gerici midir?

— Cihan, bir defa namaz kılmaya kalkmış, gerici damgasını yemiş. Senin annen O yüce huzurdan hiç geri durmadı... İlâhî duygular insanda yükseklik nişanesidir... Keşke sen de öyle olabilsen. İşte, kinin ne kadar kötü şey olduğunu o zaman anlayabilirdin... Gerici diye hücum edilen zihniyet, senin öz benliğindir. Kasıtlı dillerin horladığı, şerefsiz iftiralara hedef tutup yıkmaya çalıştığı maneviyatındır... İşte sen ve senin gibi niceleri o, iğrenç müessesenin kınaladığı kurbanlarsınız.

— Anneeee!

— Sus, diyerek parmaklarını oğlunun dudaklarına kapadı. Yeter oldu, korkulu günler yaşattığın... Eğer annen isem... Seni büyütüp, emek verdi isem, onların hatırı için olsun, vazgeç.

Hırçın bir çocuk gibi kafasmı yataktan kaldırıp yerinden fırladı:

— Vazgeçmek mi, diye haykırdı. Onun suratında bu iğrenç yaranın daha beterini açmadıktan sonra öyle mi?

— Oğul, kin sahibine hep felâket getirmiştir Bı-

rak şu karanlık düşünceleri. Yalvarırım bırak.

Evin orta yerinde kızgm kızgın bekledi :

— O, pis gerici karşımda salma, salma gezdikçe vazgeçmek bana ölüm demektir anne, ölüm... İçimdeki kurt, beni kemirdikçe Onun varlığına bile tahammül gösteremem, varlığına bile, diye hıçkırdı...

Düşünce dengesi iyice karışmıştı... Şuursuz bir vaziyette kitaplığın gizli gözünü açtı. Babasının ruhsatlı tabancasını arıyordu, buldu.

Nigâr Hanımın gözleri alev alev .parlamıştı...

— İsmet! Bırak o tabancayı elinden, bıraaak, diye bağırda...

Artık İsmet'ten cevap gelmez olmuştu... Kap; yıldırım gibi açılıp, şimşek gibi geriye çarptı... Dengesiz vücut, çabucak gözlerden kaybolmuştu... Ana halsiz düşmüştü... Vücudunu telefonun başına güçlükle sürükleyebildi. Heyecan komasına girmişti. Ahizeyi kaldırıp numaratörü çevirebilmek için, güç kazandı:

— Eşref, diyebildi. Oğlun tabancayı alıp... Artık konuşamıyordu. Ahize, elinden yere düştü... Daralan nefesini genişletebilmek için, yatağa güçlükle uzandı.

Eşref Bey aptallaşmıştı... Bir an yerinde uyuşuk uyuşuk kaldı. Sedat Bey'in yüzüne durgun durgun baktı ve:

— İsmet, diyebildi... Tabancamı almış...

Koştu, arkasma bakmadan, cevap beklemeden koştu... Arabasına bindiği gibi, yerlerden tozlar çıkartarak, sürdü...

***

Şuuru yerinde denilemezdi... Vücudu buhar bu-

har kaynayan ter damlacıklarının istilâsına uğramıştı. Gözleri kanlanmış, tetiğe dokunan parmağı titrekti.

Sedat Beylerin bahçe kapısına kadar hep böyle koşarak geldi... Bahçeye açılan kapıya gerilip, sırtını dayadı. Günlerdir içinde kümelenen kin, dudaklarından alev alev boşaldı:

— Cihaaaan! Cihaaaan!...

Hakaret dolu bu ses, gökyüzüne merdiven kurdu...

— Kadınlar gibi evlere saklanma, erkeksen dışarı çık!...

Geç kalkmıştı. Daha yeni kahvaltı masasına geliyordu. Sesi duyar duymaz olduğu yerde çivilenmiş gibi durdu. Dışarıdan gelen ses, kulaklarını alev alev yalayıp geçti. Rahatı iyiden iyiye kaçmıştı. Annesinin yüzüne baktı ve sonra gözlerinin içini gözetleyen kardeşine...

— Karşılık görmedikçe şımardı, diye homurdandı. Serseri...

Pencereden yana yürüdü... Ana mani olmak iste-

di. Yakasma yapışıp, önünde direndi:
— Hiç bir yere gidemezsin. O delirmiş, başına bir gelecek var...
Hicran:
— Ağabey, diye ellerine sarıldı... «Gitme»...
Cihan, dışarıdan kararsız yükselen seslere kendisini kaptırmış, yakarışları duymuyordu... Ellerinden kurtulup, caddeye bakan pencereye koştu... Ana gerilerden bağırdı:
— Cihan, anan sana kurban olsun, gel gitme...
Gözleri caddenin ortasına kıvılcım dolu ışıklar yansıtırken, evin orta yerinde korkunç şimşekler çaktı. Pencerenin camlan, evin içine pul pul dökülmüştü...

— 21 —

Güneş ışığı içeriye aksettikçe, parçaların üzerinde billur billur çizgiler kırıldı.
— Cihan! diyen sesler evin tavanına şamar şamar indi.
— Cihaaan...!
Cihan, yerlere uzanmış, iri iri terler döküyordu... Elini kafasında ve vücudunda gezdirdi, sonra kaşlarının üzerinde biriken ağrıları dağıtabilmek için ovdu, ovdu... Başucunda çırpman anasına baktı, elini kaldırıp işaret verdi. Çatlak dudaklar, sönük bir cümleyi zor biriktirebildi:
— Korkmayın bir şeyim yok.
Kendisini zorlayarak düştüğü yerden doğrulup oturdu. Hicran Cihan'ın boynuna sarılıp ağladı:
— Ağabey ağabeeey...
Ana ayakta duramaz olmuştu... Bacaklarının bağlan çözüldü, derler ya işte öyle... Uyuşuk vücudunu, halının üzerine pelte pelte bıraktı...
— Allahım, bu çile dolu günler bitmeyecek mi? Diye hıçkırdı.
Cihan, yavaşça ayağa doğrulup, pencerenin kenarından caddeye baktı... İsmet, elinde tabancası kaçıyordu... Bahçe kapılarında bir taksi durup hızla kalktı... Onu güçlükle tanıyabilmişti:
— Eşref Bey, diye mırıldandı. Oğlunun arkasından gidiyor.
Hemen peşinden, Sedat Bey geldi... Arabasını acı bir frenle durdurup etrafı gözetledi...
Bugün çok garip hadiseler dönüyordu... Polis arabasının siren sesleri ortalığı telaşa düşürmüştü... Sedat Bey, arabanın içindekilere, caddenin devamını işaretliyordu. Ne var ki, İsmet gözlerden silineli çok olmuştu...

— 22 —

Eşref Bey, oğlunu evlerinde buldu... Daha içeri girer girmez polis arabası arkalarından yetişmişti...

— Polisler, diye telâşlandı... Nihayet yakayı ele verdin.

İsmet, saklanacak yeri keşfetmişti... Yangın bacasından çatıya atlayacaktı...

Aklına geleni yapmaya çalışırken Eşref Bey oğluna yardımcı oldu...

Nigâr Hanım, hadiselerin tamamen dışmda gibi durdu... Yorgundu, küskün küskün kocasının suratına bakıp bekledi.

Oğlunu saklayan Eşref Bey, polislere kapıyı açmadan, kansına kızdı:

— Taş gibi oturdun. Kımıldasana be kadın, oğlunu götürmek için geldiler...

Nigâr Hanım, karşılık vermedi... İş yine başa düşmüştü... Polislere kapıyı açtı...

— Eşref Bey'in evi burası mı?

— Burası, Eşref Bey benim.

— Oğlunuz evdeler mi?

— Hayır, ben de onu arıyorum. Evden tabancamı alıp kaçmış. Bulamadım.

— Nereye gitmiş olabilir?

— Bilmem. Eğer inanmazsanız içeri girip bakabilirsiniz.

Fena olmaz.

Odaları, mutfağı, tuvaleti, banyoyu, titizlikle aradılar... Gözleri, koltuğun üzerinde oturan anaya takılmıştı. Nigar Hanım, gelenlerin yüzlerine bile bakmadı... Polisler de ona hiç bir şey sormamıştı ...Fakat Eşref Bey sordu:

— Polisleri kim haberdar etti?

Nigar Hanımdan ses gelmeyince telefonun basma geçip ortağını aradı...

— 23 —

— Sedat Bey, ben Eşref. Çok üzgünüm. Kusura bakma. Mühim bir şey yok ya?

Kızgın bir ses ahizenin mikrofonunda dalgalandı:

— Daha neler olsun istiyorsunuz?

Ve, telefon suratına kapatılmıştı... Tedirgin oldu. Huzuru iyice bozulmuştu... Evin kapısını açıp yanlarına gelen İsmet'e bağırdı:

— İntikam, intikam, intikam! Bıktım be. Bir hırs yüzünden her şeyini yitireceksin, anlıyor musun her şeyini... İstikbalini, gençliğini... Yakalanıp içeriye atılsan mektebe bile almazlar.

İsmet, morardı, kızardı ve cevaben:

— Razıyım, dedi. Hapisten dışarı çıkmamak pahasına bile olsa razıyım. Yeter ki intikamımı alıp rahatlayayım...

— Kin alevden gömleğe benzer, onu giyen hiç kimse iflah olmaz.

— Size çok kolay gözüküyor... Başınıza gelse bilirsiniz. Unutamıyorum işte, unutamıyorum. İçimdeki kurtlar ruhumu kemiriyor. Bedenimde şifasız bir hastalık oldu... Anlamıyor musunuz şifasız bir hastalık...

Ana ilk defa hareket ediyordu... Acı acı gülümsedi.

— O ruhu sana biz verdik diye inledi. Biz verdik. Bu asrın nesline verdiği korkunç bir ruh...

4

Yolcu

Aradan tam üç gün geçmesine rağmen İsmet yakayı ele vermedi. Çatıdan eve, evden çatıya durumu idare etmeyi başardı...

Ortaklar işyerlerine dargın gidip yine dargın olarak geri döndü. Konuşmadan danışmadan...

Eşref Bey evine hırslı geldi... Oğluna nefret dolu bakışlarını dikip:

— Kaçak! diye kızdı. Sen hâlâ kaç... Cihan Avrupa'ya tıp tahsili yapmaya gidiyormuş. Yarın yolcu...

İsmet'in suratı alev alev yandı:

— Neee! Yolcu mu? diye heyecanlandı. Ne zaman?

— Yarın sabah yedide.

— Yedide mi?.. Zor!.. Bu ihtiyar dünya ikimizden birisi için fazla... Ya onun, ya da benim adımız çağrıl-

mamalı anlıyor musun? Ya onun, ya da benim...

Baba ağzından bilmeden çıkardığı sözün işkencesini çekiyordu... Ona Cihan'ın gideceğinden haber vermemeliydi...

— insanlar yücelmemişlerse kinleri yüzündendir, diye kızdı. Küçük işlerle uğraşmayı bırak. Adam olmaya bak... Kinini Hak düşmanları için kullanırsan yükselirsin... Kan, barut, ihtiraslar için değil. Araştırdım, başından sonuna kadar sen haksızsın... Yüzündeki yaradan ziyade onun başarılarını, kişiliğini kıskandın... Yükseliş, çalışan insanların hedefidir. Uyuşturulan vücutların değil.

— Babaaa! Diye infilak etti. Sonra kalkıp odasına geçti...

Eşref Bey sersemlemiş, kafası ağrıların mekanı ol-

muştu... Çare diye sigaranın dumanlarından medet umdu. Derin bir «Off...» çekerek;

— Ne yapmalı, bilmem ki? diye sızlandı.

O suskun kadın, çaresiz kocasına cevap verdi:

— Yapılacak ne kaldı ki?

— Daha ne kaldı bilmem ama. Bende huzur denilen hiç bir şey kalmadı.

— Biz ona senin dediğini veremedik ki. Huzursuzluk biçtiğimiz için şikâyetçi olalım.

Kızdı... Kafasından dumanlar yükselen, dağlar gibiydi;

—Bir babanın evlâdına vermesi lâzım gelen ne varsa verdim. Daha ne verebilirdim? diye kıvrandı.

Nigar Hanım:

— Maneviyat, dedi. Verebildin mi?

— Hangimizde var ki?

Kadıncağızın içi burkuldu:

— Babanda vardı. Sen ona ihanet ettin, evlâdın kastetti. Elbette kin, manaya susayan ruhların katili-

dir. Bu nesil o hasletleri öldürmek için harekete geçti... Hepimiz suçluyuz Eşref Bey... İdareciler; idare edilenler, öğretenler... Çocuklarımızın katili olduk. Maznunlar önümüzde kollarını sallayıp gezerlerken, biz hala suçluyu arıyoruz. Kaçak evladımızı günahları ile beraber kanatlarımızın altında sakladık. O artık, her suçun arkasında himaye edileceği bir merci arayacaktır...

— Yani götürüp ellerimizle teslim mi edelim?

— Savunduğu davayı yaşayamayan insanların sözüne itibar edilmez. Biz suçun başlangıcında ona ortak olduk. Şimdi «teslim ol» desek bize gülecektir... Şu anda ruhsatlı tabancanı elinden almaya muktedir misin, önce onu düşün.

— Ateşin üzerine gidilir mi hiç.

Gece, karanlık çarşafını gökyüzüne sermişti...

Eşref Bey, yatağında homurdana homurdana uyudu. Nigar Hanımın gözlerine uyku girmez olmuştu... Saate baktı, biri gösteriyordu... Aklına tabanca geldi... Sessizce yataktan doğrulup, dışarıdan sızan zayıf ışıkların yardımı ile Ismet'in odasına yaklaştı... Kapının zembereğine yavaşça basıp, içeriye girdi... Yürüdü... Kısa mesafeli adımlarla yaklaştı... Elini Yastığın altına götürürken, kısık bir ses hitap etti:

•— Yorulma anne, uyumuyorum.

Nigar Hanım karyolanın kenarına yığılıp kaldı:

— O tabancayı bana ver.

— Lazım anne, veremem...

— Bu insana dost değildir. Şeytana uyma, ver onu bana.

— Git anne, git buradan, hayallerimi bozma.

Nigar Hanım odasına döndü... Ne yapsa nafile olacağını anlamıştı... Yavaşça yatağına sokulup yattı...

— 27 —

?

İsmet, Cihan'ın ölüm planlarını kuruyordu... Saatine baktı beklediği an uzak değildi...

—Son fırsat diye homurdandı. Bunu da kaçırırsak...

İçinde kararıp kalan duyguları onu yorgun düşürmüştü. Bedenini kemiren kurtların ıstırabı ile kıvrandı:

— Bu fırsatı da kaçırırsam...

Perdeyi aralayıp sokağa, sonra da göklere baktı. Daha tanyeri yeni yeni söküyordu. Sessizce kalkıp giyindi... Tabancasını ve yedek şarjörü kontrol etmeyi unutmadı. Sessiz sedasız salona, süzülüp, dinledi... Arabanın yedek anahtarlarını aradı, cebindeydi... Sokak kapısına kadar, ayakkabılarını elinde taşıdı, ustalıkla dışarı çıktı...

Çarçabuk arabaya bindi... Kontağı açıp debriyaja bastı... Motorun gürültüsü, sabahın sessizliğini bozarken o, bahçe kapısına doğru yaklaştı...

Ana uykusuz gözlerine yeni yeni misafir olan gafletti kovarken, motorun sesi kulaklarını alev alev dağladı...

Yatağından fırlayıp, pencereye koştu... tsmet gözlerden uzaklaşmak üzereydi.

— Eşref! Diye odanın sessizliğini yırttı...

Eşref Bey, yatağının içinden sert bir hareketle sıçradı:

— Ne var, ne oluyor yine?

— İsmet... Arabaya binip gitti.

Telefona sarıldı:

— Hava meydanına dedi. Elinden bir kaza çıkmadan...

Kapadı. Eşref Bey'in aklı yeni yeni başına geliyordu:

— Nigar diye bağırdı. Ne yaptığını sanıyorsun?

— Elimden geleni.

— 28 —

5

Pusu

Cihan, aniden değişti. O eski Cihan yoktu artık... Mahzunlaştı, garipleşti, utanmasa, babasına «Yolculuk işi kalsın» diyecekti... Beceremedi... Beceremedi... Gidecekti... Bu yol dönülmez olmuştu...

Sabahın erken saatlerinde, herkes onu uğurlamak için kalkmıştı. Eşyaları hazırlanıp bagaja kondu: Ev-

den çıkmak anı gelip çatmıştı. Her köşesinde ayrı ayrı mazisi olan odaları tek tek gezdi, inceledi... Sanki bir daha görmeyecekmiş gibi baktı, baktı...

Babası:

— Gidelim, dedi.

Durgunlaştı, benzi soldu. Sanki zorla dışarı atılıyormuş gibi mahcuplaşırken:

— Gidelim, diyebildi...

Bahçedeki arabada, herkes yerini almış, onu bekliyorlardı... Etrafı duygulu bakışlarla süzdü, süzdü ve acele eden babasını kızdırmamak için, isteksiz bir hareketle bükülüp, arabaya bindi...

Yanında Hicran vardı... Arka kanepede, annesi, eniştesi, halası ve Tuba oturuyordu. Hepsini dikkatle izledi. Sonra istikametine bakıp:

— Kısmet, diye mırıldandı.

Evlerini çok gerilerde bırakmışlardı... Cihan kendisine öğüt veren babasını duymuyordu... Apayrı âlemlerin sonsuzluğuna dalmıştı... Vedat ağabeyisini düşündü vedalaşmadan ayrıldığı o iyi inşam...

— Aydın olarak döneceksin, diyordu, Sedat Bey... Yaşamayı bilen, dünya görüşü mükemmel insanların arasmda...

Cihan, acı acı gülümsedi...

Hepsi de, yolların geçilmez olduğundan habersizdi. Eli tabancalı bir gencin vahşet tablosu hazırladığından habersiz...

***

Sedat Bey, Avrupa nutku atıyordu... Yolun yüz metre kadar ilerisinde beklenmedik karışıklık oldu. Tabancalar patladı... Gürültüler gökleri yırttı...

Sedat Bey, acı bir frenle durmuştu. Herkes korku ve dehşet içinde çırpınırken, o kindar bakışlar uzaklarda şimşekler çaktı:

— İsmet diye homurdandı...

Hadise yerine yakın bir noktada durmuşlardı. Cihan yerinden kımıldamak ihtiyacını bile duymadı... İsmet'in bileklerine asılan kelepçeleri görüp önce ürperdi, sonra kızarak baktı. Tuba'ya dönüp hitap etti:

— Bu azgın köpekten kendini koru. Hadise seninle başladı. Beni karşısında bulamayınca sana saldırabilir.

Tuba, hıçkıra hıçkıra ağladı:

— Bu yolculuğa çıkışın bile benim yüzümden. Diye kekeledi.

öfke dolu bir ses:

— Cihaaan, diye ortalığı sarstı. Gözler, polisle-

rin arasmdan kendisini parçalarcasma zorlayan İ6-
met'e bakmaktaydı.

— Değil Avrupa'ya kaçmak, Cehennemin dibine bile gitsen seni bulacağım.

Polisler kollarından tutup, arabalarına doğru çekerlerken, Cihan, babasını ikaz etti:

— Gidelim...

Hareket eden arabanın arkasmdan, Eşref Bey durmuştu... önce, bilekleri kelepçeli oğluna, sonra da uğurlanan yolcuya baktı... Oğlunun perişan hali onu yıpratıyordu...

***

Cihan, dili, dini ve örfü, kendisininkine benzemeyen, memlekete uçtu... İsmet ise, cezasını çekmek üzere cezaevine gönderilmişti...

Aradan tam üç ay gelip geçti... Geçen bu günler çok şeyi değiştirmişti. İnanılmayacak kadar çok şeyi...

Cihan'dan; rahatım, iyiyim, mektupları gelirken, İsmet, yeni bir hükümet değişikliğinin getirdiği afla hapishaneye veda etti.

Sadece bu kadar değil, daha mühim şeyler oldu. Eşref Bey, tek kelime ile iflâs etti... Ya da ettirildi...

Oğlunun hapisten çıkışının ertesi günüydü şirkete gidip, odasına girdi... Çalışma masasını yerinde bulamayınca:

— Masam niçin kaldırıldı? diye sordu.

Sedat Bey, ortağına alaylı alaylı bakıp güldü:

— Size lâzım olmayacak da, ondan.

— Anlamadım.

Her şeyi kanunlara uygun olarak yapmıştı... Hiç tereddüt etmeden konuştu...

— İflas ettin; dostum. Her tüccarın başına gelebilir bu.

— Sedat Bey.'..

— Hakkınızı istediğiniz merciden arayabilirsiniz. Şirkete bir milyon lira da borçlu olduğunuzu hatırlatmak isterim...

— Yapamazsın bunu, yapamazsın.

— Benim yaptığım hiç bir şey yok. Bütün evrakları, imzana mukabil çektiğin paraları, kontrol etmek ha klandır...

Eşref Bey daha, yeni yeni anlıyordu... Titreyen ellerini yumruklaştırıp kafasına sertçe vurdu.-

— Akılsız kafam diye, sızlandı. İtimat edişinin mükafatını gördün... Demek, üç - beş kuruş çekebilmem için senetlere attığım imza arzularına göre doldduruldu...

— Evraklar kanuna uygun olur Eşref Bey.

— Vicdansız... Nasıl yaptın bunu?

— Aç kalmaman için şirkette, odacılık kadrosunu açık tuttum.

— Şerefsiz diye haykırdı... Elini beline götürdü, tabancası yoktu:

— Demek iflas ettirildim öyle mi?

Bütün çarelere başvurmuştu... Sabahlara kadar uyumadı... Düşüncelerine kimseyi ortakçı etmeyi düşünmemişti. Hatta hayat arkadaşını bile... Başvurduğu bütün yollar kapanmıştı... Uzanmak istediği dallar kırılıp kırılıp eline geldi. Artık kesin olarak inanıyordu ki iflas etmişti...

Eve dönüyordu, bütün ümitlerini yitirmiş olarak Eşinin ve oğlunun yüzüne bakınca, gözleri dolu dolu oldu... Bütün acılarını içine gizleyip, başkalarına gös-

termemeye çalıştı... Gece yine uykusuz olarak tükeniyordu... Aklından kötü şeyler geçirdi... Tek kurtuluş yolunu bulmuşa benziyordu...

— En doğrusu bu diye sayıkladı... Daha fazla çekecek takatim, yok.

Nigar Hanım'ın sabah namazına kalkışını hissedip, gözlerini kapadı... Az sonra:

— Olmaz!.. Olmaz!., diye fırladı. Allah'ın verdiği canı, yine Allah almalı. Emanetine ihanet etmek, olmaz. Buyruklarını yapmadığımız yetmez gibi, bir de haram olan ölümle huzuruna çıkamam, çıkamam... diye haykırdı. Sonra gözlerini ağlayarak kapadı... Taşkınlığının farkında olacaklar diye uyuyor süsü verdi...

Nigar Hanım şaşırmıştı sehiv secdesini yaptı. Duaları acele acele okuyup namazını tamamladı. Kocasına baktı, gözleri kapalı, ve hareketsizdi...

— Rüya görüyor olmalı, diye düşünüp, teşbih çekti... Vakit erken olduğundan o da yatmıştı... Uyudu...

Bugün, apayrı bir sabah oluyordu... Nigar Hanım uyandığında Eşref Bey, yanında yoktu... Tuvalete baktı, banyoya baktı. Salona baktı... Yoktu. Telaşla pencereye koşup, bahçedeki arabaya baktı... Gitmişti... İçinde çeşitli sorular uyandı... Daha biraz önceki sözlerini hatırladı... Ismet'in kaldığı odaya koştu... Sehbaya baktı, üzeri iri harflerle yazılı bir zarf vardı...

— İSMET... yazıyordu...

Telaşla açıp, satırlarına göz gezdirdi...

— İsmet, diye hıçkırırken, zarf ve kâğıt elinden, halının üzerine uçtu... Başı döndü, gözleri karardı ve

olduğu yerde yıkılıp kaldı...

İsmet, yataktan fırlayınca annesini sere serpe yere uzanmış olarak gördü...

— Anneee diye seslendi...

— 33 —

Boşluk — F.: 3

Eğildi nabızlarına baktı. Kolonya döküp, masaj yaptı... Nefesi yeni, yeni düzelirken, gözleri yerdeki zarfa ve kâğıda ilişti... Annesini bu duruma sokan, bu kâğıt olmalıydı.- Telaşla yerden alıp okumaya başladı... Babasından kendisine yazılmıştı:

— Benim koca bebeğim, diye başlıyordu.

«Sakın seni öpmeden gittiğimi sanma... Artık aranızdan ebedi olarak ayrılıyorum. Beni affedin... Annen sana emanet. Ona iyi bak. Mücadele edecek hiç bir şey kalmadı. Kötülüklerle, ve kötülerle savaşmak için yaşamalı. Ne var ki, ben bunu yapamıyorum, İflas ettim. Size verebilecek bir kuruşum bile yok... Şirkete olan bir milyon lira borcu ödeyecek gücüm de... Hayat, tecrübesiz insanların mezarıdır. Ellerimle kazdığım mezara gömüldüm... Beni affedin Koca bebeğim, Fazla aramayın, her zamanki piknik yaptığım sahildeyim.»

BABAN

Nigar Hanım bunları dinlerken güçlükle nefes alıp vermekteydi... İsmet elindeki kâğıdı yere fırlatıp dışan koştu...

Amcasının arabasını düşünmüştü... Koşup, bahçelerine girdi... Avazı çıktığı kadar bağırıyordu

— Amcaaa, Amcaaa...!

Kahvaltı masasında idi... Sesi duyar duymaz, pencereye koştu. İsmet'i görünce şaşırmıştı.-

— Ne var! Ne oluyor yine?

— Arabanın anahtarını aaat...

— Ne yapacaksın?

— Babam, babam gitmiş.

— Nereye?

Kızdı.-

— 34 —

__Amca, bırak sonu gelmeyen sorulan, anahtarı at... Yetişemezsek babam...

Ellerini avuçları araşma alıp ağladı... Ebru-.

— Baba diye ikaz etti. Amcama ne olmuş?

İhsan Bey, merdivenleri ikişer üçer, inerek bahçeye çıktı:

— İsmet! Anlatsana ne var?

— Babam intihar edeceğini yazmış. Sedat Bey onu iflâs ettirmiş, iflâs...

İhsan Bey, yorgun düşmüştü. Anahtarı yeğenine verip arka kanepeye oturdu...

— Çabuk, çabuk ol, dedi.

Tekerler yere sürttükçe ağlayan çocuklar gibi acı acı sesler çıkardı. Evlerinin önünden geçmekteydi, gözleri kapıya ilişti.

Umulmadık anda, karşısına çıkan annesi bahçe kapışma yaslanıp kalmıştı. Annesine çarpmamak için asfaltı yırtar gibi durdu.

— Anne, zamanı mı, diye sızlandı.

Can kurtarabilmek için başka can feda edilemezdi. Bir de bu anne olursa tartışılmayacak kadar yersiz olurdu. Oturduğu kanepeden fırlayıp, annesinin kollarına koştu. Yürüyecek mecal kalmamıştı. Güçlükle arabaya getirip, arka koltuğa uzattı.

— Kımıldama, sen olgun kadınsın anne. Biraz sabırlı ol.

İhsan Bey, yengesini kontrol ederken, uçan arabanın süratine bakmayı unutmuştu. Yollar, tekerlerin altında inledi, inledi.

Nigar Hanım, kendisini hiç de iyi hissetmiyordu. Yorgun başını kanepeye dayayıp, sahile baktı. Sahil kenarında kapısı arkasına kadar açık bırakılan araba, her gören göze çok şey anlatıyordu. İsmet, hemen arkasında durup annesini ikaz etti:

— Sakın hareket etme.

Amca ve İsmet, arabanın yanına koştu, yere atılmış, kıravat ve ceket ümitlerini kırmıştı. İsmet, onları tek tek yerden topladı. Elindekilere bakarken gözleri dolu dolu olmuştu.

Islak gözler, sahil kenarında mekik dokurken, İsmet, yılların köhneleştirdiği sandalın ipinden çözülmüş olduğunu fark etti. O eski dost, suların ortasında dalgalarla boğuşuyordu.

Sandalın biraz ilerisinde gözüken tekne, amca ve yeğeni az da olsa rahatlatmıştı. Teknedekiler, köhne sandalı yakalayıp teknenin arkasına bağladılar. Evet sahile yaklaşıyorlardı. Amca, yeğen şaşkın şaşkın gelenleri bekledi.

Nigar Hanım, kafasını güçlükle doğrultup, sahilden yana baktı. Fakat başının vücuduna ağır geldiğini farkedip, yeniden kanepeye yasladı.

Tekne ve sandal karaya iyice yaklaştı. İsmet Ve

İhsan Bey içindekileri dikkatle izledi. Eşref Bey görünürlerde yoktu. Sabırlar tükendi ve ümitler incelip incelip koptu. İsmet, dayanamayıp teknedeki dört kişiye seslendi.

— Sandalda kimse yok mu?

Ses geldi. Yaralı umutlan iğneleyen bir ses. Kaptan elini sandalın içine uzatıp yan ıslak bir şapka çıkardı.

— Şapkadan başka hiç bir şey...

•M İsmet, gelenlerden yana koşup, şapkayı aldı. Ortalık bir anda acı çığlıklarla dolmuştu.

— Babaaa!.. Yapmamalıydın bunu, yapmamalıydın.

Arkasına döndüğünde İhsan Bey şaşırmıştı.

— 36 —

— Amcaaaa, diye feryadını yükseltip boynuna sarıldı. Babam ölmüş, ölmüş babam.

Teknedeki* kalabalık, bir şeyler anlamışa benziyordu. Dört kişiden ikisi, İhsan Bey'in, ikisi de İsmet'in kollarına girip arabadan yana yürüdüler.

Nigar Hamm, İsmetle İhsan Bey'in başkalarının yardımı ile yaklaştığını görünce, şaşırdı. Yumruklarını sıkıp kanepeye dayayıp, destek yaptı. Gücünü toplayabilmek için son gayretini sarfetti. Az sonra içindeki nefesi «Ahhh» çekerek boşalttı. Bulut bulut olan bakışlar İsmet'in üzerinde ısrar etmişti. Tartamadığı başını, önüne eğdi. Solan dudakları:

— Allah diye fısıldadı.

Onu yol boyu tehdit eden nefesi, artık tükenmişti.

Olaya ilk tanık yine İsmet oluyordu:

— Anneee! diye yükselen ses, sahilin dalgalarını aştı.

Topluluktan bir fert, arabayı yıldırım gibi kullanıp hastaneye getirdi. İsmet, doktorun ağzından çıkacak zayıf bir ümidi bekliyordu.

Doktor:

— Geride kalanlarınız sağ olsun, dedi.

İsmet, yenilgilerin çilesini çekiyordu. Bütün ümitleri sonbahar yapraklan gibi ayaklarmm dibine dökülmüştü. Her geçen gün o gevrek yaprakları biraz daha külleştirip, rüzgârın önüne kattı. Daha on sekiz yaşını yeni ikmal etmişti. Olaylar zinciri onu yıpratmış, hırpalamıştı. Günlerdir amcasının evine kapanıp kalmıştı. Düşünceye daldıkça karanlık bakışlan intikam pmltılan boşaltıyordu.

Ebru, İsmet'in bulunduğu odaya, hatta yemek yediği sofraya bile sokulmuyordu. Sevmiyordu onu. İlk olaydan beri hatalı bulduğu tek insan, oydu. Hareket-

mak «ÜT ^ *" Sebebi «?*»• «ye hayiur-
— :J8

6

Linç

% Artık tek arzusu vardı. İçindeki bütün duygulan körleşmış, ölmüştü. Acılı günlerin arkasından, ilk defa evden ayrılıyordu. Yengesi mâni olamadı.

— Gitme, amcan bana kötülük eder, geri dön. diye bağırırken, Ebru annesine kızdı:

— Bırak anne, ne hali varsa görsün. Canını yemeden uslanmaz, o.

Gitti, arkasına bile bakmadan, gerilerden gelen sesleri işitmeden gitti.

Gayesine daha çabuk ulaşabilmek için, arabasını parçalar gibi sürdü, sürdü... Baba ve anne katili dediği adamdan hesap soracaktı...

O kahpece yerleştiği koltuktan kaldırıp, herkesin içinde haykıracaktı:

— Bu adam sahtekârdır, kahpedir, diyecekti. Kendisini açlıktan kurtaran insana ihanet etti, diye haykıracak, suratına tükürecekti...

Belki de şirkette çalışan işçilerin hepsi onunla birlik olacaktı... Herkes, iğrenecek, tükürecek, hırpalayacak, insanlık için suratına kin dolu şamarlar inecekti. En korkunç ölümle geberecekti... LİNÇ edilecekti. LİNÇ. Sonra da, leşini arabanın arkasına bağlayıp, ibret için sokakların arasında dolaştıracaktı...

Hep bunları düşündü... Arabasını aynı gayeye uygun olarak şirketin bahçesine parketti.

Bulunduğu odanın kapısını tekme ile açıp, kurşunu beynine nişan alacaktı... Şirketin bahçesini kanlı gözlerle kontrol edip, binanın merdivenlerini yıldırım gibi tırmandı...

Açık kapıdan içeriye yel gibi geçip, Sedat Bey'in odası önünde tekmesini hazırladı.., Bütün gücünü ayaklarının tabanında biriktirmiş gibi gerildi... Suratını kan istilâ etmişti. O eski izin üzerinden sıcak sıcak terler oluklanıp aktı...

Yakasına çelik gibi bilekler asilip kalmıştı. Şuursuz kafa dikkatini daha yeni yeni topluyordu... Yakasından sarılan ellere baktı, sonra yüzlerine... Kurtu-

labilmek için çırpındı, parçalandı, beceremiyordu. Şirketin içindekileri ayağa kaldırırcasma bağırdı...

— Bırakın beni, bırakın diyorum. O köpeğin leşini sürümeden gidemem, gidemem... Sesi şiddetini oldukça kaybetmişti:

— Siz de, siz de, diye sızlandı. Sizler de benimle beraber olmalısınız. Babam size hiç iyilik etmedi mi? Beraber LİNÇ edelim o köpeği, beraber, diye hıçkırdı... Çalışanların çoğu başlarına üşüşmüşlerdi... Herkesin elleri yanlarında asılı, dilleri lal olmuşcasına sessizdi... Sedat Bey mağrurlanarak kapısını açtığında

d* Boş yere zahmet ^JJ^SUl d».

beni görebıUrs^ Al«> kahrolmustu^ »»,
ismet, bu sozlen ™ ,„„ için Vf *"*„,
U Bilal'ın "•"SfjfSUk suratına bakıp. V«un
ladı, imkân yoktu... m

tÜkÛldTuh. seni *?*•££, yüzlere insaf- «*£
0, w W terienn ^/J^ından *»» bular inip. üup kalktı...

„ .5TJSS- fprC dı5anya atdm^.
ismet tıpkı, paçavra^sepetg* ^ atü-

odasına çekildi- yitimişti... Yakas^

*bSt Beyin r^VgSZZZ avmiann-
rrS^r^eişeokuyacakt,..

İsmet neşeliydi... Lise diplomasını alıp eve koştu... Amcası, yengesi sevindi, coştu...

— Okuyacaksın, dediler. Cihan'dan da mükemmel...

Annesini, babasını hatırlamıştı ve içini ken.iren kinini... Kafasını önüne yıkıp daldı.. Gözleri ıslaktı... En sevinçli gününde aydınlığa muhtaç olan ruhu yeniden kararmıştı...

— Onlar hâlâ rahat, diye homurdandı. Hâlâ...

»

Gözler, gönüller ve duygular uykuya varmıştı... Etrafta insanı çıldırtan bir sessizlik hakimdi... Sokak lambalarının fersiz ışıklan, arada bir öten bekçi düdükleri, seyrek geçen taşıt araçları da olmasa, insan sıkıntıdan patlardı...

Sedat Beylerin arka penceresinden yana bir gölge süzüldü... Çok geçmeden ortalardan kaybolup gitti...

Küçük çıtırtılar az sonra tükenmiş, dünya yine eski sessizliğine gömülmüştü... îriyan bir bekçi, ortalarda uykulu uykulu dolaşıp, yine içme çöreklenen gafleti kaçırmak için, düdüğünü öttürüyordu...

Yerler karanlık, gökler simsiyahtı... Bu sihirli sessizlik ve kararan gökler, siyaha boyalı toprak beklenmedik bir patlama ile sarsıldı... Yer yarılmış, gök delinmiş koskoca dünya sarsılmıştı...

Bekçi, Sedat Bey in evinden yana urpererek baktı... Camlar, çerçeveler, sökülmüş, damdan kara kara dumanlar yükselmeye başlamıştı...

Ev sakinleri gece elbiseleri ile bahçede buluşurken, aralarında noksan arandı, yoktu... Hava soğuk değildi ama herkes üşüyor ve titriyordu... Hicran, babasının dizlerine sarılıp kaldı... Leylâ Hanımın dehşet saçan gözleri evin üzerinden yükselen alevlere bakarken, hala ve enişte kuşkulu gözlerle etraftan imdat aradı...

Şaşkın bekçi donmuş gibi dikilen, Tuba'nın yanından geçerken. Sedat Bey öfke kustu-.

—Canımızı sizlere emanet ederek uyuyoruz. Nedir bu rezalet, sen kendini mi beklersin mahalleyi mi?

Bekçiler. Polisler ve kurtarma ekipleri bütün mahalleyi ayağa kaldırmışlardı... İsmet, en sevinçli gününde sanık olarak uykusundan kaldırıldı... İşte, Ebru. amcasının oğluna ilk defa acıyordu.

Ellerine, kelepçeler kilitlenip, evden çıkarılırken, itiraz bile etmiyordu... öyle ya, tek düşmanları vardı... O da kendisi... Tutuklanmıştı... Yine, daha bir yıl önce çıktığı karanlık duvarların araşma gönderiliyordu...

Aradan üç gün geçmişti... Sedat Bey bir başka mahalleden, iki katlı bir villâ tutup, alt kata eniştesini koydu, üst kata da kendileri taşındı... Bahçenin giriş kapısındaki iki odalı daireye özel şoförünü ve koruyucusunu yerleştirdi. Artık bu iş bitmiş, korkusu geçmişti... Huzur içinde işine gidip geldi...

İsmet, hapise atüah tam bir aya yaklaştı... Avukatlar ne delil, ne de ispat için, geçerli bir savunma yapamıyordu... İhsan Bey deliye döndü...

İş yerinde kendisini ziyarete gelen Albay arkada-

şı ile uzun müddet konuşup, dertleşti...

Saat, ya da vakit günün ortalarını gösterirken, yemek başmda bulunuyorlardı. Albay, sigarasını yaktı ve saatine baktı:

— Çok geciktim İhsan Bey, dedi.

— Oturuyoruz işte. Geldiğine iyi ettin. Biraz açıldım.

Gelen haber, ikisini de şaşırtmıştı... Karşılarına pür silahlı iki polis memuru dikilip:

— Teslim ol, dedi.

Şaşırmıştı. Albay da öyle:

— 43 —

— Neden teslim oluyorum. Ben bir şey yapmadım ki.

— Bunları karakolda anlat beyim. Sedat Bey'in iş yeri az önce havaya uçuruldu.

— İyi ama ben buradan ayrılmadım ki.

— Karakolda anlatırsın dedik...

Albay sinirlenerek ayağa kalktı:

— Tam dört saat var ki, yanından ayrılmadım. Bu iftira da nereden geliyor?

Evet Sedat Bey'in iş yeri havaya uçurulmuştu, sadece camları pencereleri... Başka ufak tefek zarar dışında kimsenin burnu bile kanamamıştı...

Albayın ve yanında çalışanların, şahadeti, İhsan Bey'i kurtardı... Tabii aynı olayın tekrarı İsmet'in suçsuz olduğunu da doğrulamıştı... Beraat etti...

İsmet, Hukuk Fakültesine girdi... Sedat Bey iş yerini, evinin etrafındaki muhafızları, fazla ücret ödeyerek, dikkatli hale getirmeyi başardı. Ve aradan seneler, geçti... Korkulu, kuşkulu, bir sürü seneler... Hürriyete susamış, serbestçe gezebilmeye hasret kalmış olarak, gerilerde kalan bir sürü seneler...

***

Cihan'in, yurdundan, yuvasından ve muhitinden kopalı tam sekiz yıl olmuştu... İnsan ömrü için upuzun sekiz yıl...

Yurduna, ihtisasını tamamlamış, mesleğinin adamı, Avrupa tahsili görmüş bir doktor olarak dönüyordu... Sekiz yıl, neleri değişikliğe uğratmamıştı... Yaşlar ilerledi, küçükler büyüdü, büyükler ihtiyarladı...

Ebru ve Hicran Liseyi, Tuba özel yatılı öğretmen okulunu bitirirken, İsmet, Hukuk Fakültesi son sınıfta tekledi... Bununla beraber ismi, eylemlere ve devletin temelini sarsıcı olaylara bile karıştı... Bir defasında, Sedat Bey'in iş yerini basıp, kırdı yıktı... Ne var ki Sedat Bey'i ele geçiremedi...

— 44 —

Son günlerde kulağına bir fısıltı esti...:

— Cihan, yurda dönüyormuş...
Hayretinden dudakları yüksek dereceli bir ateşle

dağlandı-.
— Ne zaman...?
Elini yüzündeki o eski yaraya götürüp, maziye

döndü...
— Cihaaan... Diye homurdandı... Gel...
***
Son model arabasının önünde durup, siyah beyaz tüylü köpeğinin zincirini çekti... Yılların geçirdiği, acı, tatlı hatıralarını gömdüğü ikamet yerini takip etti...
— Hadi bakalım Tomi diye seslendi. Artık bu yerlere veda sırası geldi... Kızlarına, kadınlarına, billur kadehlerine, mavi denizlerine ve kızıl kızıl renkle batan güneşlerine elveda diyoruz... Sen de seyret, bu sihirli memleketi, doya doya seyret... Taşını toprağım, esen yelini, kokan çiçeklerini, her şeyini... Belki de en son görüşümüz olacak kim bilir?..

Yollar onu iyiden iyiye yormuştu. Gözlerinden uyku, yumaklarını söke söke hududa girdi:
— Edirne diye sevindi...
O, bıktığı yorucu yolculuk azalmıştı... Vakit gecenin ilerlemiş zamanını bildirirken, arabasını lüks bir otelin önüne çekip-, park etti... İnip, Tomi'yi yedeğine çekti, istekli bakışlarla seyre daldı...
— Hiç değilse iki gün, diye mırıldandı... Hem değişiklik olur.
Otelin kapısmdan içeriye süzülürken, ayakları yere değmiyor gibiydi... Etrafı kibir dolu bakışlarla süzdükten sonra, resepsiyon memuruna sordu:

— Bakar mısın buraya?
Vazifeli, yerlere kadar eğilircesine selamladı:
— Buyursunlar efendim.
— iki kişilik odanız var mı?
— Vardır efendim.

— Manzaralı, temiz bir oda bulunursa, iki gün kalmak niyetindeyim.

— Beğeneceğinizden eminim efendim. Şey, yanılmadıysam iki kişilik demiştiniz.
— Evet evet, iki... Tomi ve ben.
Vazifeli Tominin kimliğini merak bile etmeden:
— Olur efendim diyerek uzaklaştı.

7

Köpekler ve insanlar

Geceyi oldukça rahat geçirmişti. Sabah dinlenmiş olarak gözlerini açtı... İlk işi Tomiye bakmak olmuştu... Onun için ayrı yatak ücreti ödemişti... Bembeyaz çarşafın üzerinde hayatından oldukça memnunum... Ayak seslerini duyar duymaz gözlerini açıp, sahibine baktı... Cihan farkına varıp seslendi:

— Tomi.

Yumuşak tüylerinin üzerinde ellerini gezdirip okşadı:

— Kalk, kahvaltı için inelim diye, lâtife etti.

önce yüzünü yıkayıp kuruladı, aynanın karşısına geçip tarandı... Kıyafet meselesini bitirmişti. Tomi'nin tasmasını takıp yedeğine çekti... Merdivenlerden inerken, batı musikisinden bir parçayı ıslıkladı... Arkasın-

dan duyulan ayak sesleri tangonun zerafetini bozunca, dönüp gelenlere baktı. Neşesi birdenbire sönmüş, dudaklarından istekle dökülen melodi, yanda kesilmişti... Merdivenlerin selâmet bir köşesine çekilip, kendisini geçmek isteyenlere yol verdi...

Önünden yürüyüp gidenleri seyrederken, suratında ekşi ekşi çizgiler kırıldı... Kıyafeti muntazam olmayan üç köylünün arkasından dudak bükerek hayretini fısıldadı:

— Böyle lüks bir otelde ha...?

Merdivenleri kararsız adımlarla tüketmişti... Sinirli sinirli resepsiyon memurunun yanma sokuldu...

— Mösyö, diye seslendi.

Kibar dilli, kıvrak giyimli delikanlı, Cihan'ın Önünde nezaketle eğildi:

— Buyursunlar efendim.

Kibir dolu bakışlar, çıkış kapısının ötelerinde şimşekleşti:

— Kimdi o adamlar?

Memur tebessümle cevapladı:

— Patronun köylüleri olurlar efendim. Geç vakit gelip burada gecelediler...

Hayret doluydu:

— Yaaa, .diye teessürünü ortaya koydu. Demek burada gecelediler?

— Evet efendim burada.

— Mösyö, diye gözlerini resepsiyon memurunun üzerine çevirdi:

— Lütfen hesabımı kesiniz.
— Aman beyefendiciğim, yanılmıyorsam iki günlük hesap ödemiştiniz.
— Evet, ama şimdi vazgeçtim.
Memur, hayrete düşmüştü. Cihan'ın yedeğinde duran Tomi'ye sonra da Cihan'a dikkatle baktı...

__
_ Giden köylüler için mi? ye
_ öyle olursa yanlış mı olur? Ben our? y j

titremeye başlamıştı, ^«ff^^ dudaklarını kuyordu. Yumruklarını sıktı, arkasınaan

geVdİ'" biletinden bu kadar kopukluğu
Ha]kinda?stris^bu"p1nsanlara hizmet edişim hazmedememişti. işte du np taştl... hatırlayıp göğüs ^Mu ,^^dem ç ^^
Her ne pahasına olursa olsun, bu genç sız bırakmayacaktı: _ ördüğün insanlar
__ Bey, bey diye öfkelendi O «£*£f. anlıyor senin köpeğinden daha kıymetsiz olamazlar,

musun olamazlar. Varslhkh yataklarda yatan

„ en'büyuk haksizi* etmi, olur...

f!hSsyöööo. diye ikaz etti. Sen karada kiminle Konuştuğunun farkında unsur?

^r'-k^errSeCnu,, Carca.uk

gişeye gidip hesabını getirdi:
__ Buyurun, hesabınız. -^irtiniz
__ Valizlerimi arabanın bagajına indirtiniz.

Aldığı cevap **f™*£ Q giden adamlann ço»
— Burada çalışan işçiler, o gı
cukları olur.
r

Boşluk — F.: 4

— Farketmez, kim olursa olsunlar.
— Doğru, işiniz görülürken farketmez.
Cihan kahrolmuştu.:
— Senin patronun kim? diye bağırdı...
Arkalarında kalın bir ses hitap etti:
— Buyurun beyefendi, patron benim.
Memur sakinleşti, halsizleşti ve mahcup çehresini kırıştırıp, bakışlarını ayaklarının ucuna çiviledi.- «Kovuldun» Diye haykıran sesi bekliyordu..
Cihan:
— Bu ne rezalet diye kükredi. Buraya yanlış gelmiş gibiyim. Delikanlının canı kavga istiyor... Lütfen emir veriniz eşyalarım arabaya insin...
Patron acı acı gülümsedi:
— insanlar, insanlıktan bilenler için hizmetkardır. Hakir görenlere değil.
Neye uğradığını bilememişti... Kendi ismi kendisi görüp, çarçabuk sevmediği otelden ayrıldı... öfkeliydi... Tomi lisanından anlıyormuş gibi yakındı-
— Ah, Tomi ah, dedi. Bizi Avrupa kadar anlayacak diyar bulunmaz.

»**

Soylu hanesinin bahçesinde sesler yükseldi:
— Cihaaan...
— Ağabeeey...
— Cihaaan...
Anne nefes nefese önüne koştu . Sarıldı kokladı öptü.
— Cihan, ne kadar değişmişsin... Aralanıp aralanıp yüzüne baktı... Tam istediğim bir yiğit olmuşsun...
Hicran ağabeyisine sarılmak için annesinin aralanmasını bekledi:

— Ağabey diye, kucakladı, elini öptü... Bilsen seni ne kadar özledik.
— Ben de sizi. Kocaman kız olmuşsun.
— Ne sandın ya?
Sedat Bey eli arkasında oğluna yaklaştı:
— Hoş gel_din Doktor Bey.
Cihan, babasının elini öptü, kucakladı:
— Hoşbulduk baba, iyisin ya?
Halası hayran hayran yeğenine bakarken, Tuba genlerden onları seyrediyordu... Halanın elini öperken, gözleri utangaç bir genç kızın çehresine isabet etti. O mahcup, çekingen kız, kendisini zorlayarak, Cihan'a yaklaşıp:
— Hoş geldin Cihan Ağabey, diyebildi.
Utanmıştı. Sıkıntıdan iri iri terler döktü. Cihan. hayretle o mahcup çehreyi seyre koyuldu.

— Tuba, diye hayret etti. Şayet alnındaki o küçük iz olmasa seni tanıyamazdım. Ne kadar değişmişsin...

Tuba, mahcup ve sıkılgan bir tavırla-. |£a

— Teşekkür ederim diye fısıldadı, yere baktı.

Sedat Bey, sokak toplantısını bitirmek istemişti:

— Hadi bakalım Doktor Bey dedi. Yorgunsun, bugün istirahat et yarın istediğin kadar gevezelik ederiz.

Cihan, itiraz etti:

— Yatmak mı? 01ma,z baba. Dönüşümü kutlamayacak mısınız?

— Sen bilirsin, bize kalırsa isteriz tabu...

»**

Bütün aile bir araya toplanmıştı. Cihan, sofrada, Tuba'yı görmeyince noksanlık hissedip sordu:

— Tuba niçin aramızda değil?

Cevabı Enişte veriyordu.

— O içkiden ve içen insanlardan kaçar.

— Hâla değişmedi mi?

— Değişmeyecek kadar katı duygulan var.

— Desenize benim eski halim.

Hicran, kadehini yudumlamadan evvel söze katıldı:

— Ne yazık ki medeniyet bulaşıcı değil. Böyle bir ailenin arasında halâ ilkel insanların kafasını taşıyor. Bir öğretmenin-hüvviyeti bu olmalıymış... .

— Tuba, öğretmen mi oldu?

Dudak büküp küçümsedi:

— ilk okul. Enistem, tayinini durdurunca, istifasını verdi. Şimdi de karşımızdaki okulda, hasta bir öğretmenin yerine vekalet ediyor.

— Ya, sen,?

— Liseden sonra babam okutmadı. Kısmetimi bekliyorum.

Cihan, katıla katıla güldü.

J|| — Evde mi?

— Evde, o İsmet, denilen serserinin yüzünden sokaklara çıkamaz oldum. Seninle muayenehanene gider gelirsek,'buluruz belki.

***

Sanki rüyalar aleminde yaşıyordu... İlk günler hep böyle tükendi... Şehrin en işlek caddesinde muayenehaneye ^ahip olmuştu. Gazete sütunları, TV reklamları, sık sık ondan bahsetti...

İsmi, hasta gönüllerde iz bırakmıştı... Doktor, Cihan Soylu:. Son günlerin en meşhur adamı olup çıktı...

Artık," meslekler, erbabının elinde ilim gücü ile meşhur olmayacaktı... Materyalist sistem bunun da devresini tamamlatmayı bildi... Bundan böyle kendi-

sini en çok reklam eden, en meşhur olacaktı... Asü ilim adamları değil...

Meslek hayatında değil, lakin memleketinde, ilk vazife heyecanım teneffüs ediyordu... Sevinçliydi, önce odaları birer birer dolaşıp kolaçan etti... Her şey yerinde ve tamamdı. Çalışma masasının basma oturup, beklemeye başladı... Erken gelmişti, zaman bir türlü geçmek bilmedi...

Hemşiresi kapıyı tıklatıp, müsaade istedi-.

— Hastanız var efendim.

Heyecanlıydı. Ayağa kalkıp:

— İçeri aim, geliyorum. Dedi.

Aynanın basma geçip kendisine çekidüzen verdi. ilk heyecan hep garip hislerle dolu olurdu. Bu hal Cihan* da da öyle oldu. Genç doktor bu haü gizlemeye çalıştı, beceremiyordu... Hastanın alındığı odaya geçerken, değişmişti... Kibirli adımlarla yaklaştı... Sapsarı kehribara dönmüştü... Yeniden dikkatle baktı... Hastasını tanımakta hiç de güçlük çekmemişti...

Seneler öncesini kurcaladı... Suskundu. Hayret ifadeli gözler hedefinden çekilmeden baktı... Hareketle-. rinden, sükutu hayale uğramışlığın, belirtileri sezili-yordu. Alaylı bir tavır ve hırçın bir söz, onu uykusundan dürterek uyardı:

— Ne o Doktor Bey, hastanı muayene etmeyecek misin?

— Tabi niyetiniz muayene olmak ise, vazifemiz.

— Yalnız ben asabi bir hastayım, güçlük çeker-sin.

— O zaman, size Psikiyatri mütehassısını tavsiye edeceğim.

Çok geçmeden üç kişi içeri girip arkalarda durdu.

Hastanın asabi sesi odanın duvarlarına şamar şamar indi;

— Benim seçtiğim doktor sensin, seeen!

Cihan'ın sabn taşmış gibiydi:

— Çekilip gidin buradan, benim macera aramaya niyetim yok, diye bağırdı...

Hemşire içeriden gelen gürültüye kulak kabarttı... Şaşmıştı. Odanın kapısına kadar gelip dinledi... Ha-

dise gittikçe büyümeye başlamıştı... Gürültülerin şekli değişip, kavgaya dönüşmüştü. Kapıyı araladığında odanın içi hallaç pamuğu gibi atılmaya başlamıştı...

Salona koşup telefona sanldi:

— Alo... Alo...

Ne yazık ki bu harekete izin verilmiyordu. Sesine, iriyan bir genç yetişmişti. Ahizeyi elinden alıp yere Çiviledi. Hemşirenin irileşen gözlerinde korku ışıkları parlıyordu... Kaçanların arkasından ürpererek bakti...

Sinirleri boşanmıştı. Titreye titreye içeriye koştu:

— Cihan Bey! diye seslendi...

Döşemenin üzerinden güçlükle doğrulabilmişti....-

— Müşteri gelmeden eve, diyebildi...

»

Sedat Bey bugün, med vaktindeydi. Köpürdü, köpürdü taştı. Cihan, şikâyete razı olmamıştı... Ana yeni bir macera dizisinin başlayacağından korkarak sızlandı:

— Cihan, diye yalvardı. Sakın sen onlara uyma...

Cihan, düşüncelerini ve kararını içine gömerek sustu... îsmet «Seni bu şehirde çalıştırmam» Demişti. Bu sesler beynine bata bata sustu...

HHHHH 8I

Ne kadar da müşterisi vardı. Hemşire randevu verecek saati bulmak için güçlük çekti... Sosyete muhitinin hastalık hastalarını muayene ederek günler geçip gitti... Kapıya yerleştirdiği koruyucu bekçi dahi, randevu isteyen telefonların cırlak sesinden usanmıştı...

Yorulmuştu. Odasından:

— Zeliha hemşire diye çağırdı.

— Buyurunuz efendim.

— Tamam mıyız?

— Son hastamızı alıyorum efendim.

— Pekala, onu da içeri al, başka kabul etme.

— Emredersiniz efendim.

Salona telaşla geldi... İhtiyar hastaya acıyarak bakıp-.

— Buyurun, Doktor Bey sizi bekliyorlar.

Adamcağız halsiz düşmüştü. Genç oğlu kolundan tutup kaldırmak isterken, Hemşire hanım yardımcı oldu... Ayağa kaldırılan ihtiyar, bastonunu almak için uzanırken, tahta bacağı iki yana yalpa yapıp durdu... Dikkatle yere bastı... Hemşirenin yüzüne bakarken eziliyordu....-

— Kızım, diye inledi. Yanımızda çok para yok.

Doktor halden anlar mı dersin?

Güleç bir yüz, ihtiyarı rahatlığa kavuşturdu.-

— Hesabı ben alıyorum. Aksilik olursa üzerini kendim tamamlarım.

Hassas yapılı ihtiyar, duygulandı, doluktu... Titreyen dudaklar fısıldadı:

— Allah senden razı olsun...

İhtiyar, ne hayallerle içeriye alınmıştı...

Üstü başı pejmürde olan adam, bir merhamet dilencisi değil, İstiklâl harbimizin malûl gazilerinden oluyordu... Bacağını, kurban vermiş, canını vatanı için siper etmişti.

Halsizdi, içeriye alınıncaya kadar yoruldu...

— Geldik mi diye sızlandı...

Zeliha hemşire, yapı ve ahlak itibarı ile hürmetkar bir insandı...

— Geldik efendim diyerek, altma sandalye uzattı.

Cihan, karşısında hasta değil sanki bir hilkat garibesi bulmuşa benziyordu... Komaya girmişçesine donup kaldı. İhtiyarı seyrettikçe, dudakları kırıştı, suratı limon yemiş gibi ekşi çizgilerle doldu... Elini ihtiyarın vücudunda hissedip, anlamsız bakışlarla durgunlaştı...

— Yok, yok, diye homurdandı. Hemşireye hitap edip:

_ Ba5ka bir doktora either *ye b^ad^ .

Hemşire aptallaşmıştı... Çocuk gibi

WP'İ cXnasta Doktor Bey. Bu haldeki insan sokağa terkedilemez...

SSen'Sasa atıism Devletinbir sürü hasta-

hanesi var.Gidip °'"™Zt^U,.. Bütün
arX^='^enUfror konuStu:

-Lavanta kokulu hanımlar olsa...

f^msire hamm diye hayret etti. «tten anla-

^Sme ihtiyara büftan olmuşu,Senelenn

^lükle VT^*^n^rbuekenaaisini hi,-
kokusu ıçmde mücadele ver ıs]ak d„.

SX"£3Î YaTasmda dıkiien otluna ha-

"* ÎTSSES-. ilendi, sitemetti- Bu^has^vu-

SS h- bSlne itLr etmeyeceğim... Ben br

'"-Hiddeüendi, dişlerini Inyastya sıkan o»una bağır-

* -Gidelim art,k buradan, bundan böyle sen de
,___İTTllp Sınırlara siper olan, sızıeıe
uğraşma benimle, bımrıa y çöplüğe...
vatan bırakan bu adamı çopmg ag.
Kendisine hakim ola^y°^yd^ boÇşalmak istedi:
ladı. Sabn taşan ^;ii Sen çöp^k olamazsın. Di-
_ 57 —

mı? Sen benim yüküm değil, omuzlarımın süsüsün. Şu kendini beğenmiş, milletin vergisi ile okuyup, vatan evlatlarından iğrenen züppenin acizliğini görüp bizlere haksızlık ediyorsun.

Cihan'a baktığmda gözleri ateşten kıvılcımlar saçıyordu:

— Asıl çöplük bu zihniyetin uşaklarıdır, diye haykırdı.

Cihan, neye dönmüştü... Sarardı, sonra kızıllaştı ve kükredi:

— Çıkın buradan, çıkın. Ben kimi istersem onu muayene ederim.

Delikanlı cüretini yitirmemişti. Diretti:

— Vazife namustur, vazifesini yapmayan namussuzdur... Karşmdakini, eski urbalı görüp hakir görme, amme hizmeti yapıyorsun, üstelik mecbursun... Sen bu göreve layık olarak yetiştirilmemişsin, seni asil milletimin adma lanetlerim...

Yumruklarım sıktı, sonra kırarcasına dişlerini... Ayaklan yerlere sürtündükçe acı acı gıcırdadı... Karşısındaki gencin her türlü hadiseyi göze alışını.sezip, sustu... Delikanlı bu insanlık düşkünü yerden çabucak ayrılmak istiyordu... Babasını sırtına alıp, bastonunu koltuğunun altına kıstırdığı gibi, yürüdü... Arkasına bile bakmadan...

Zeliha hemşire bu kaçarcasına gidişi önlemek istedi:

— Durun! diye mani oldu. Ben de sizinle birlikte geleceğim.

Delikanlı boynunu bir yana büküp, hemşireye ses verdi:

— Sen, çok sağ ol bacım. Hem bizim nereye gideceğimiz belli değil.
— 58 —

— Umutsuz olmayın, bizi anlayan doktorlar da

vardır.

Cihan, hemşireye sert bir emir verdi:

— Gitmenize müsaade etmiyorum...
Zeliha hemşire başının örtüsünü değiştirirken, öfke doluydu:
— Bu tür gidişler müsaade gerektirmez, diye kızdı...
Hayretle sordu:
— Nasıl bir gidiş bu?
— Dönüşü olmayan.
Söyleyecek söz bulamamıştı... Halsiz bir hareketle yerine oturup kaldı... Sigara yakıp, duman duman uf ürürken:
— Aptal şey diye homurdandı... Aptal Bu kadar parayı sana kim ödeyebilir...?

Zeliha hemşire, dışarıdan taksi tutup, eski iş yerinin adresini verdi... Yollan, eski çalıştığı hastanede tükenmişti... İner inmez koşup, nöbetçi listesine baktı... Aradığı ismi bulunca dünyalar onun olmuştu. Doktoru arayıp buldu... Eskiden onun grubunda vazife görürdü...
— Hemen dedi, şöyle içeri alsınlar.
İtina ile, incitmeden muayene etti.:
— Sanlık dedi, yatarak tedavi görmesi şart.
Delikanlıya dönüp:
— Sen gidip, yatak masrafını yatır.
Delikanlı kısık bir sesle sordu-.
— Doktor Bey?
— Efendim.
— Yatak parası ne kadar tutar?
Söz konusu ücret gencin maddi gücünü kat kat geride bırakmıştı... Boynunu bir yana yıkıp bekledi...

Cebinden çıkardığı, yüzlük avucunun içinde kırış kırıştı...:
— Hepsi dedi.
Doktor hemşiresinden önce davranmıştı. Gereken parayı gence uzatıp:
— Koş dedi, Doktor Turan Bey gönderdi dersin...
İhtiyar, hemşireye ve doktorun suratına bakıp, ağladı.-
— Demek boşa savaşmamışım ben...
Hemşire elini ihtiyarın omuzuna koyup:
— Sizlere minnettarız dedi. Vatanın sınırlarını koruyanlar, gelecek neslin namusunu kurtaranlardır...
Doktor ilave etti:
— İhtiyarlara önem vermeyenler, gençliğinin kıymetini bilmeyenlerdir... Yaşayan her insan aynı kanuna uyacaktır... O doktor size değil kendi geleceği-

ne hakaret etmiş...

***

Cihan, olayların arkasından, iş yerini asabı bozuk olarak terketmişti... Muhafızının neden sonra hatırlayıp, o köylü parçasına haddini bildirtmediği için üzüldü... O tek katlı villa tipi muayenehaneden daha, yeni ayrılmışlardı... Arabasına bindi, muhafızı da yanında.

Yerinden ağır hareketle kalktı... Daha on onbeş metre uzaklaşmadan, dikiz aynasına baktı. Gözleri hayret ifadeli ışıklar püskürttü... Yerle gökyüzünü bir birine bağlayan bir sesle irkilmişlerdi. Başını direksiyonun üzerine yaslayıp kaldı...

***

Hemşire, hastanedeki işini bitirmişti... Genç, babasının yanında refakatçi bırakılırken o, günün yorgunluğunu çeke çeke evine geldi... Geceyi üzüntülü olarak geçirmişti. Gün, üzerine doğniadan kalkıp ma-

nevi görevini ifa etti... Dualaların arkasından geçmiş günün muhasebesini yapmaya başladı... İşten ayrıldığına iyi mi etmişti... Şiddetle değil de hareketleri ile, yaşayışı ile o egoizmin kalesi olan insana doğruluğu aşılayamaz mıydı...?

Bu hali ile savaş meydanını terkeden bir kumandandan farksızdı.

— Mücadele diye fısıldadı...

Kötülerden köşe bucak kaçmak hiç bir şeyi halletmeyecekti. İşine dönüp, sevmediği zihniyetle savaşmaya karar verdi...

***

Adımlarının geri geri çekilmesine rağmen, iş yerinden yana yürüdü... Yollarda hayaller kurdu, zayıf ümitlerini besledi... Artık istediği yere gelmişti... Ononbeş metre gerilerden kafasını kaldırıp isteksiz isteksiz baktı ...Daha uykusundan yeni uyanıyormuş gibi sıçradı...:

— Hih, diye irkildi...

O daha akşam sapasağlam bıraktığı bina, bir harabe yığınına dönmüştü... İnsafsız ellerin marifeti ile, yıkılmış-, savrulmuş, perişan manzaralı çatının üzerinde kül yığınları tozlaşmıştı.

Binanın etrafını emniyet kuvvetlerinden görevliler kuşatmış, büyük bir seyirci kitlesi, orayı mahşer yerine benzetmişti.

Kafasında bir sürü acabalar dirilip, dirilip öldü... Bunların en başında Cihan geliyordu. CİHAN.

Halkın arasından yükselen fısıltılar kafasına iğne iğne batarken, kalabalığın arasından sıyrılıp, polis memuruna sokuldu.

— Doktor sağ mı?

— Sağ. Ayrıldıktan hemen sonra patlama olmuş.
Memur, hemşireye merakla sordu:
— Yakınınız mı olurdu?
— Hayır...
— Çok üzüntülü gördüm de...
— Yanmda çalışıyordum.
— Yoksa Hemşire Zeliha siz misiniz?
— Evet benim. Neden sordunuz?
— Aranıyorsunuz.
— Ben mi? Bir şey yapmadım ki...
— Suçlu olarak son hastasının oğlu ve siz gösterilmektesiniz.
— Yanlış diye mırıldandı; büyük bir yanlış...

•**

Karakola götürülüyordu, hem de taşkın kalabalığın meraklı bakışları arasmdan... Kimisi yuhaladı, kimisi değişik sözler sarf etti...

Soruşturma hiç de uzun sürmemişti... Hastahanenin tanıklık edişi, her iki maznunu da serbest bıraktırmaya yetmişti...

Cihan, büyük bir sarsıntı geçiriyordu... Üzüldü, utandı... Suçsuz hemşiresine ve gence özür dileyecek fırsatı kaçırmıştı... Perişan ve yorgun düşüncelerin çilesini çeke çeke evine döndü...

— Ismeet, diye kinayi bir fısıltı yükseldi... İçten pazarlıklı bir hali vardı. Düşüncelerini yine hapsedip sustu...

•

İHTİYAR iyileşmiş hastahaneden çıkış günü gelip çatmıştı. Hemşire Zeliha, yine hastahanedeki işine dönmüş, ihtiyara babası gibi bakmıştı... Genç delikanlının bıraktığı adrese haber iletildi:

— Baban iyileşti gel...

Uçarcasına köyünden kopup hastahaneye geldi... önce babasını, hemşireyi ve doktoru ziyaret etti... Elini cebine götürüp para çıkardı... Köylüsünden borç edip almıştı...:

— Bizi çok sevindirdiniz efendim. Allah da sizleri başımızdan eksik eylemesin... Emanetinizi getirdim...

Doktor tertemiz duygularla önüne uzatılan eli geriye çevirdi.

— Al o parayı cebine koy dedi. Bir gün yardım edecek durumda olursan, sen de darda kalan birisinin imdadına yetişirsin-İşte o zaman ödeşmiş oluruz.

Delikanlının gözleri ıslandı... Utana sıkıla eline uzandı. Öpecekti... öptürmedi:

— Aynı milletin evlatlarıyız dedi... Kaderde tasa-

da ortak olanlar, neşede ve kıvançta da ortak olmalıdırlar. İşte o zaman bölünmez ve yutulmaz bir millet olarak ayakta kalırız...

Hemşire bu asil duygulu doktora minnettardı... O da azmetti... Vatanı, kurtarmak sadece harp meydanında olmuyor diye düşündü... Herkes vazifesini bilerek yaparsa savaşların ve mücadelenin güç yetmezini veriyor demektir.

***

Cihan, boşluklar içinde çırpmıyordu... O günden sonra yeniden bir muayenehane açmayı göze alamamıştı... Sebebini bilemediği asline, eremediği sıkın Uların sancısını çekmeye başlamıştı... Günler kan, barut ve cinayet kokulan ile tükenirken, lsmet'i şikayet etmeyi aklından bile geçirmedi. Ortada carıma kasıt söz konusu iken babasının bütün girişimlerini etkisiz hale getirip bıraktı... Sedat Bey artık taşmıştı... Ateş püskürerek yanına geldi.

— Ben suçluyu yakalatıp cezasını çekmesini istiyorum, sen gidip beni yalanlıyor, serbest bıraktırıyorsun...

Cihan, söze sakin başladı:

— Sizin bu işlere karışmanızı istemiyorum dedi.

— Nedenmiş o?

— Her şeyin müsebbibi sensin de ondan.

Baba öfke doluydu:

— Sen neler geveleyip duruyorsun açıkça konuşsana.

— Elinden tutan insana ihanet ettin... Bir yuvanın mahfma sebep oldun... Gelip elimizi öpecek değil ya... İsyan dolu o insanı susturmayı kolay mı sanıyorsun?

— Aptal çocuk diye bağırdı. Sana ne onlardan. Herkes kendi hayatını yaşar. Ömrünün bir gününü bana ödünç verebilir misin? Elinde imkanlar varken kendi hayatmı yaşamaya bak. Acımak aptallıktır, anlıyor musun aptallık.

Sakinleşti, teessürünü ortaya dökebilmekte güçlük çekti:

— Bugün ne yaptım biliyor musun?

— Ne yaptın?

— Yolum caminin avlusundan geçiyordu... Ebediyete göçen insanlara baktım... Kalabalık bir kitle namaz kıldı ve gözyaşları arasında yolcu edildiler... İçlerinden hiç birisinin arkasından serveti gitmiyordu... Bütün günah ve sevaplarından başka hiç bir şey götüremediler... Sen de arkansıra bir sürü haksızlığı alıp gideceksin...

Baba dudak büküp, gülümsedi:

— Yine eski kafaya hizmet etmeye kararlısın galiba...

— 64 —

— Beni bir boşluğun ortasına itip bıraktınız, şimdi eski kafama da kavuşamıyorum... O emsalsiz insanın izini bile kayıp ettim, bir bulabilsem... Belki içimdeki boşluğu doldurur kemiklerimi eriten acıları unuturdum. Sadece şunu anlamaya başladım gençliğimin katili oldunuz baba.

Baba oğluna sinirlenip dışarı çıktı:

— Geri kafalı herif diye mırıldandı...

***

Huzursuzdu, içinde günden güne büyüyen boşluğun deryasında çalkalandı... «Doktor Vedat» Diye sayıkladı... Onu arayıp bulmayı ne kadar arzulamıştı... Bulamadı... Derdini ancak ona açabilir; ona boşaltabilirdi... Sokaklarda gayesiz gayesiz gezip tozdu. Kurtuluşu zehir dolu kadehlerde aramaya başlamıştı. Korkuyu yitirdi... En çok sevdiği köpeği Tomiyi de... Gönlünde devleşen boşluğu su gibi harcadığı paralarla doldurmak istiyordu...

Arzularının peşinden koştu koştu... Yoruluncaya kadar... Bir türlü ihtirasların sonu gelmek bilmiyordu.

Huzur, hangi yaprağın yeşilinde, hangi çiçeğin kokusunda ve renginde kalmıştı bilemedi... En son «TUBA» diye karar verdi. Kendisinden köşe bucak kaçan Tuba'yı sevmeye başlamıştı...

Bunu söyleyebilmek ne kadar zordu... Kendisine ağabey diyen bir kızı... Hep bunun çarelerini düşündü...

***

Evlatlar anaların aynası gibidir. Tuba'ya bakışlarından oğlunun gözlerindeki sihirli perdeyi araladı... Düşündüklerini oğluna sormak için zaman bekledi...

— 65 —

Bo$luk — F.: 5

Tuba, sadece talebeleri ile meşguldü... Vekalet ettiği görevde zevkle çalıştı... Cihan'ın hareketleri, onu ürkütmeye başlamıştı... Leyla Hanım bunun çaresini keşfetmişe benziyordu... Tatil günü emrivaki bir piknik hazırlıkları başladı...

— 66 —

9

Uyanış

Gün cam kadar parlakta. Deniz iri iri dalgaların kaynaştığı bir kazam andırıyordu... Soylu ailesi denize on onbeş metrelik mesafede mekan tutmuştu.

İçkiler, yemekler, kahvaltılık, bol ve çeşitliydi. Kadehler birbirine dokunmaya başlayınca, Tuba, sessizce yerinden kalkıp yanlannan uzaklaştı...

Kendisine göre sessiz ve manzaralı bir yer seçmişti... Aklını yitirebilmek için yanş eden bu insanlara baktıkça içinden onlara acımak geliyordu...

— Üstelik bu zor yutulan şeyin adına medeniyet deyip çıkarlar diye söylendi. Şayet o medeniyet denilen meçhulün, ağzı dili olsaydı, bu tip insanların boğazlarına tıkanıp boğardı...

Uzaklardan gelen ses onu iç dünyasından ayırdı...

— Tubaaaa.

Dayısı çağırıyordu. Kafasını kaldırıp isteksiz isteksiz baktı. İkinci ses emrivaki oluyordu:

— Buraya geel.

Adımları geri geri çekildikçe yürümek zorunda kaldı. Yanlarına gelip dikilmişti:

— Efendim, diye hitap etti.

Sedat Bey, kızdı:

— Neden bizden uzaklara kaçıyorsun? Sen hangi devirde yaşadığının farkmda mısın? Herkes medeni olmaya özenirken sen hâlâ ondan kaçıyorsun...

Utancından kıpkırmızı kesilmişti... Önce boğulur gibi içen Cihan'a baktı sonra dayısına cevap verdi:

— Çağlar ve devirler sizin düşüncenize göre, içki içmeyen insanlara utanç sığmağı mıdır? Sade yaşayan insanlar için dünyanızda yer yok mu?

— Ninem kız, diye bağırdı. Aramıza katılıp eğlenesin diye çağırdım, laf yetiştir diye değil. Biraz da medeni ol medeni.

— Ne yazık ki medeniyet denilen şey bulaşıcı değil dayı. Ben sizin dediğiniz gibi olamıyorum.

Cihan kekeledi:

— Oturup bir kadeh içsen dünyanın çivisi mi kopar?

— Hayır aklımın çivisi kopar.

Sedat Bey öfkelendi:

— Bizim aklımızın çivisi kopmuş mu?

— Dayı diye sızlandı. Günlerdir bir araya geüp, Cihan ağabeyin içki komalarına girdiğinden şikâyetçi oluyorsunuz, şimdi de bir genç kıza kötü alışkanlığı öğütlüyorsunuz... Yaptığınızın hangisi doğrudur?

Cihan sarhoş kafa ile Tuba'ya kızgın baktı. önünde duran dolu kadehi hışımla yere çalıp ayağa

fırladı... İçki döküldüğü yerde köpük köpük kabarır-

ken, Cihan bağırdı:
— Şayet benden sadece içtiğim için kaçıyorsan artık içmiyorum.
Alkol gurur duvarlarını yıkacak kadar damarlarına işlemişti. Aksi halde Cihan, içindeki yakarışları ortaya dökemezdi...
Yere eğilip, yanıbaşında duran oltasını, misina yumağını aldı... Niyeti balık tutmak için hazırlıktı...
Baba, oğluna sordu:
— Nereye gidiyorsun?
— Balık tutmaya.
Hicran, Cihan'a seslendi:
— Ağabey beni de götürür müsün?
Tek kelime cevap oldu:
— Hayır...
Hicran, suratını asmış babasına bakarken, Cihan hep Tuba'yı seyretti. Ilık ılık bir ses belki de hayatında ilk defa içinden sökülür gibiydi:
— Tuba, benimle gelir misin?..
Tuba, kabuğuna çekilmiş kablumbağa gibi elbisesinin içinde büzülüp kaldı. Hala emrivaki yaparak Cihan'a cevap oldu:
— Hadi kızım. Cihan Ağabeyini bekletme... Bak sen sevmiyorsun diye içkiyi bile yere vurdu.
Hicran, sinirinden dudaklarını geverken Tuba kararsızlık içinde çırpındı...
Cihan teklifini yeniledi:
— Gelecek misin?
İtiraz edememişti... Sahilden yana, ağır ağır yürümeye başladı. İki yabancı gibi aralarında farklı mesafeler vardı... Mekan tuttukları yerden bir hayli uzaklaşmışlardı... Cihan beraberliği arzuladıkça, Tuba

uzaklaşmasını sürdürmeye çalıştı. Oralarda balık tutanlar, bunlarla meşgul olmadı bile.
Genç doktor sinirlenmişti... Bozuk bir asapla kıyıya yaklaşıp, oltasını denize indirdi...
Tuba, tabiatın güzelliklerini hayran hayran seyrederken, Cihan, huysuzlaştı... Kızgın kızgın baktı, baktı... Denizin hışırtısı olmasa sessizlik ruhundaki sıkıntıyı artırabilirdi. Tuba, bir yandan denizi, öte yandan yemyeşil serilen tabiatı seyre koyuldu... Çiçekleri, böcekleri, kelebekleri, her şeyi sindire sindire incelemeye başladı...
Cisimlerin şahsında bir ustanın varlığını arıyordu... Varlığını hiç bir varlığa muhtaç olmayan, mevcudatın ustasını...
Aslında, kaçtığı insanlardan farksız yaşamıştı... Onun için, bilmediği şeyleri hatırlayıp, içinde boşluk-

lar hissetti... Sonunda kafası cevapsız soruların kazanı olarak kaynadı...

Çoğu zaman beyninde dirilen sorular, onu günahlara giden yolara çağırmıştı... Buna rağmen, hisleri kendisine mâni teşkil etti... Şimdi, direksiz göklerden, hayat fışkıran topraklardan, yeşeren yapraklardan, çiçeklerin renginden, kokusundan, her şeyde bir şey aradı... Dünya o mahcup bakışların gözbebeklerinde oynaşmaya başlamıştı... Arzuları süslü bir kelebeğin nakışlar örülmüş kanatlarında kaldı...

Günün parlak ışınlan gözbebeklerinde kırılıp sedef sedef yerlere dökülüyordu... Kanatlarına en büyük ustanın nakışlar döktüğü kelebek, baharın nefis kokularına kanat çırptıkça hayranı kesildi. Dilediği yere uçup uçup göçüyordu... Kelebeğin tabiatla haşır neşir oluşu, Tuba'yı kendisine hayran etmişti... Dudaklarının arasından:

— Yaşamak, diye bir fısıltı döküldü...

Kelebeği seyreden gözler, bir anda hayret yuvasına döndü... Yanılmıyordu o güzel yaratık, yeryüzünün, Cennet misali güzelliğini bırakıp, iri dalgaların üzerinde kanat çırptı...

Sanki iradesinin freni olmuştu... Onunla yürüyüp onunla durdu... Hareketleri ona bir şeyler anlatmaya başlamıştı.

***

Deniz, ağrıyan başını, kıyılardaki kayalıklara çarpa çarpa dindirdi... Oluk oluk bölünen dalgalar, keskin bıçaklar gibi birbirlerini biçti...

Deniz çalkalandı, bulandı, koyulaştı... Artık yorulmuş gibiydi... Başını gizli bir dize yasladı. Zamanı meçhul bir uyanış için, yeniden uykuya vardı... Üzerine masmavi çarşaf mı çekip, sessizliğe gömüldü...

Akşam güneşinin kızıl, okları, uyuyan suların mavi örtüsünü delip kanattı.

Sakin deniz, bağrına saplanan kızıl okların insafsız darbesi ile kırmızıya boyanmıştı... O sihirli örtü üzerinde iz bırakan kızıl lekesinden müteessir olmadı...

Demek acı vermeyen yara, olabiliyordu. Batar gibi görünüp okşayan, kanadığı halde ıstırap vermeyen, leke gibi gözüküp süsleyen olur ya, işte öyle...

O en usta ellerin, kanatlarına ilâhi nakışlar döktüğü kelebek, Tuba'nın gözlerinden kaybolmadı... Bazen hülyalar kadar güzel, bazen kâbuslar kadar hırçın olan denizin üzerinde uçtu... Belki de o sinsi uykunun sihirli dalgalarına gönül vermişti.

Belki de maksadı içinde uyanan arzulara uyup, dilediği gibi yaşamaktı...

Biraz önce otlarla, çiçeklerle oynaştığı gibi, şimdi denizin sihirli dalgaları ile şakalaşmak istiyordu. Uçuş

mesafesini her an biraz daha alçaltıyordu... Kanatlarını dalgaların üzerine serip serip havalandı... Dalga-

lardan hoşlanmış ti... Su ile şaka yapılaır ayacağını Dilemiyordu...

Deniz sihirli dudakları ile kelebeği öptü okşadı... Çok geçmeden oyun bitmişti... O süslü yaratık ihtiraslarının kurbanı oldu. Tuba, üç defa çırpındığını görebildi...

Deniz o gizli emellerin uykusuna yatan deniz, kanaatsız yolcunun ölçüsüz arzularına mezar oldu...

Tuba, içler acısı olayın dalgınlığını, gizli bir acının iğneleyişi ile yendi.

— Hih, diye sıçramıştı...

Göz pınarlarından denizin tuzlu sularına eş damlacıklar döküldü... Okyanus olup insafsız dalgalan kamçılamak için...

Farkında olmadan, kaçtığı adamın bulunduğu tarafa bakmıştı. Heyecan yuvası gözler, Cihan'm oltasının ucunda kaldı...

Hareketlerinde öksüzlük, gözbebeklerinde keder izleri vardı.

Cihan ağırlaştığını hissettiği oltayı önce yavaşça oynattı, sonra sert bir hareketle çekip karaya çıkardı... Kancaya takılan balık, hırçınlaştı, havada acı acı çırpındı... Çok geçmeden toprağın üzerine serilip kaldı... Cihan, balığı kancadan kurtarıp salıverdi... Balık perişandı. Toprağın üzerinde debelendi, çırpındı, az sonra başını taşlara vura vura can verdi.

Tuba, bu manzarayı uzaktan seyrediyordu. Sanki ölen balık değildi... Heyecandan bacaklarının titrediğini hissetti... Son nefesini veren balığa bakıp, yeniden iç dünyasına gömüldü.

Kelebek suda, balık karada boğulmuştu... Kafa _ sında dirilen güçlü bir soru gittikçe devleşti...

— Hih, dedi, kendinde olmayarak sıçradı...

Nefesi daraldı göğüs kafesi çatlarcasına genişledi. Kafasında dirilen soru, beyin damarlarını zorlayıp nefesine galebe çaldı...

Tuba, Cihan'ın bakışlarından ve hareketlerinden sanki ürktü. Koşmaya başladı. Artık arkasına bile bakmak istemiyordu... Akşamın, tatlı pırıltıları, sura tındaki terleri çoğalttıkça, uzaklara, daha da uzaklara koştu, koştu... Cihan'ı uzun mesafelerin arkasında bırakıncaya kadar koştu.

Tuba kaçtıkça, Cihan aptala dönmüştü... Sadece bakıp kaldı... Kızgın gözler Tuba'nın geçtiği yerleri

döverken, dudakları gerçekleri mırıldandı. Sanki, içi kanarcasma sitem etti...

— Bir mimar yapacağı binanın projesini çizer, onu arzularına göre yapar...

Bir heykeltraş, en sert mermeri dahi oyar ve tuncu elma gibi soyar. Onların üzerine arzularının nakısını işler...

Bir kuyumcu altunu, gümüşü platini eritip, şekillendirir...

Bir demirci, demiri hamur eder, yoğurur, işler...

Ben ki, senelerdir mesleğim üzerinde staj yapmış, ihtisas görmüş, doktorum... Avrupa'da yetişmiş, dillere destan olmuş bir doktor... Herkesin övmekle bitiremediği bir mütehasıs... öteki sanatkârlar gibi değilim ben... Avuç kadar büyüklüğü olan kalbi işlemekten âcizim. Tunçtan, granitten, platinden, daha mı sert? Taştan, mermerden, demirden daha mı katı? Yıllarımı uğrunda harcadığım bu meslek, bir et parçasının karşısında beni mağlûp etti, mağlûp...

İsyan ediyordu... tçini dolduran feryatlar dudaklarını alev alev yakmaya başladı...

— Hayır, hayır diye inledi. Artık o muayenehaneyi açmam. Bu meslekte çalışmak bile bana göre de-

ğil... El kadar et parçasına sözü geçmeyen tabip, mesleğinin adamı olamaz, olamaz, diye bağırdı.

Doktor meselenin ancak burasına kadar gelebilmişti. Daha ötesine gidemedi... Halbuki en usta cerrahlar, insan vücudunu nokta nokta açıp, müdahalede bulunabilirdi... Ve hattâ kalbi ameliyat eder, nakil yapabilirdi... Belki buhususta en büyük başarıyı dahi sağlayabilirdi, kafatasmı açıp rahatlıkla ameliyat edebilirdi... Cihan, bunların ötesinde kalan gerçekleri göremeden sustu, tükendi... Kalbin, ve ameliyat gören beynin özelliğindeki değişiklik ancak Yaratanına mahsustu.

O el kadar küçük olan kalbi, düşünceyi sağlayan beyin kabını, ancak ustası işleyebilirdi... Cihan, bu perdeleri yırtamadığı için öfkelendi...

Tuba, yavaş yavaş gözlerinden silinmeye başlayınca elindeki oltayı bir yana fırlatıp, kırık dökük ümitlerle, geldiği yere döndü...

***

Tâ uzaklara kaçmıştı... Derin derin nefes alıp verirken, durup dinlenmeyi denedi... Yakınındaki koyun sürüsünün, çan sesleri dikkatini çekmişti... Hayret pınltılarının yuvalandığı gözler, sürüden ayrılan kuzuyu görüp seyre koyuldu... Hem gözetledi, hem de nefesinin genişleyebilmesi için bekledi...

Kuzu, karnını iyice doyurmuştu... Buna rağmen yeşil otlan görünce, yine de yayılmaktan kendisini alamadı...

Tuba, arkasından Cihan'm gelebileceğini düşünüp, geriye baktı ve bir yandan da kuzuya...

Kuzu, yeşil otların üzerinde yayıldı, yayıldı, yayüdı... Az sonra gözleri biraz ilerde uzun uzun otlan gördü. Oraya gidip yayılmak istiyordu.

— 74 —

Adımlan, onu arzularının emrine terk etmişti... önce tümsekleşen yeşilliğin kıyısında yayıldı... Sonra, orta yerlerine gitmeyi diledi... Keyifle zıplayıp, yeşilliklere doğru koşmaya başladı. Bastığı toprak, bataklığa bağlanıyordu. Bu hareket kuzuyu alâkadar etmedi... Biraz battı, aldırmadı, ilerledi ve kanaatsizliğini onu dönüşü olmayan yerlere götürünceye kadar...

Felâketin büyüklüğünü çok geç farkedebildi... Meledi, meledi... Kurtulmak için kımıldadıkça battı. Her çırpınış onu biraz daha ölüme götürdü... Doymayan arzulan mezana olacaktı... Kendini uyumsuz çırpınışlara terketti... Acı meleyişler, Tuba'nın içini kanatmıştı... seyircisi ağlarken, kuzu yeşil bir mezarın derinliklerinde ses vermez oldu...

— Neden onu kurtarmaya gitmiyorum? diye düşündü. ..

İçimden bir ses: «Tehlikeyi görebildin,» diye haykırdı... Üzülmekte haklıydı... Kelebek, denizde, balık karada boğuldu... Kuzu, karnı tokken biraz daha yayılmak için bataklığın ortasında...

tçmden bir ses yükseldi... O devleşen sorunun dirilişi pek acı oluyordu...

— Ya Rab, diyordu... Balığı da, kelebeği de sen yarattın... Bütün mahlûkatı olduğu gibi... Neden balığı karada, kelebeği denizde yaşatmıyorsun? Yaratılış özelUUerinin dışına çıkan canlılara, arzularından kazılı mezarlar verdin? Neden arzulann sonunu felâketler bekliyor?

Soruların bir kısmı, içinde cevapsız olarak öldü...

Bilememişti... Kanaatsız görüşler, temeli olmayan düşünceler, yasaklara giden arzulayış, mânâsını bilmeden yaşayış, billur kadehlerle sunulan zehirdir... Sanki içindeki bütün gizlilerin mânâsı çözülmeye başlamıştı. .. Uykudan daha yeni uyanıyordu.

— 75 —

Beynindeki hassas teraziyi tartıya hazırladı. Kefesinin bir gözüne genç bir kızı, diğerine genç bir erkeği koyuyordu... Sonra, dalından koparılan bir çiçeği hatırladı. Soluncaya kadar elden ele dolaştığını sonra ayaklar altında sürüklediğini...

Anne ve babasından yana düşündü. Dayısından ve yengesinden... Hepsini zamanın büyükleri diye damgaladı... Çiçeği gonca iken koparıp ayaklar altına atan büyükler...

— Ah anne ah!, diye kahırlandı... Biraz önce kollarına yapışan elleri hatırlayıp irkildi...

Akşam tepelerin arkasından kızılıkları ile birlikte kaybolurken, Tuba ürkek adımlarla, geldiği istikamete dönüyordu...

***

Artık Soylu ailesi Tuba'ya küskün... Suratlar asık, bakışlar kızgın... Tuba bunların hiç birisine aldırış etmedi... Sanki Soylu ailesinin bu kırkmlığından memnun olmuşa benziyor... Kafasını, cevapsız dirilip, yine cevapsız ölen sorular için zorladı...

İç dünyasına gömülmek için en büyük fırsatı bulmuştu.

Bazen hıçkıra hıçkıra ağlamak istedi... Kimseye duyurmadan gözyaşlarını içine gömdü... Beyni işkence bombalarının patladığı bir meydan olmuştu... İçini buran duyguların etkisi ile dövündü dövündü... Her geçen gün hayatında kör bir düğüm atarak geçti... Ue zaman ve ne şekilde çözüleceğini bilmediği düğümler...

Cihan, Tuba'nın tam zıttına bir manzara arzetmeye başlamıştı... Maddeyi emrinde kullanarak huzur aradı... Evden ne istemişse aldı ve neyi arzulamışsa yaptırdı...

önce altındaki arabanın son modelini istedi...

Sonra deniz kenarmda bir villâ... Hep orada kalacaktı... Babasından yat istedi. Hayalerinde, masmavi sularla arkadaşlık etmeyi kurdu...

Sosyete arasmda ismi deli rüzgârlar gibi esti... Doktor Cihan Soylu deyince, diller gıpta ile döndü...

Yaşamak budur diyenler, Cihan'ın içindeki sıkıntılardan haberdar değildi. Dış görünüşü ile yaşayan bir cihan... Her arzusu yerine gelen, sosyetenin güç yetmez ismi... Ruhunun karanlıklarına gömülmüş yaşayan bir ölü... Madde ona aradığı saadeti temin etmekte acizlik çekmişti... Artık Cihan, ihtirasların sonunun gelmeyeceğini biliyordu... Sadece maddenin huzur sağlayamayacağını, gayeye varmak için basit bir vasıtadan başka hiç bir şey olmadığını anladı.

***

Yat, açık denizlerin üzerinde fırtına gibi esti... Artık zevk almadığını anlayınca, dümeni villâdan yana çevirip sahile yaklaştı.

Beyni yine sahip olamadığı arzuların harmanı olmuştu...

— Yaşamak, bu da değilmiş, diye söylendi. Gezmek, eğlenmek, zamanı boş yere öldürmek. Yılları geride bırakarak ihtiyarlayıp toprağa karışmak... Başını avuçları arasına alıp kıyasıya sıktı...

Bir an her şeyi unutmak için karar aldı... Sonra kafasına takılan bir isim, dudaklarının arasından lav gibi fışkırdi:

— Tuba...

Yalnızlık onu oldukça sıkmaya başlamıştı. Villâsının önünde parkedilen arabaya bakıp, eve dönmeyi düşündü.

Maddede huzuru bulabilmek modeli, artık onda iflâs etmiş gibiydi... Belki bir hayat arkadaşı ona her şeyi yeniden kazandırabilirdi.

10

Umut

Ana oğlunun yollarını bekliyordu. Arabası bahçeye girer girmez sevindi.

— Şükür. dedi. Geldi.

Koşup kapıyı açtı. tik işi gözlerinin içine bakmak olmuştu:

— Yine içtin mi?

— Her zamanki gibi.

— Canına yazık değil mi?

Cevap olarak sigaranın dumanını annesinin suratına üfleyip, geçti...

— Yaşıyoruz işte...

Ana sustu, fazla söylese kırılırdı... Onunla birlikte girdiği odaya geçti... Yatağının üstüne sırt üstü

uzanıp kalmıştı. Yanıbaşına oturup seyretti... Gözlerini uykuda gibi kapamıştı. Oğluna bir şeyler sorarken korktu-.

— Cihan, diye seslendi. Uyudun mu?

— Hayır.

— Gözlerini açsana konuşalım.

— Kulaklarım açık ya...

Aklına bir şeyler gelmişti... Gözlerini araladı, hassas bir ses sorulaşti:

— Ana!..

— Yavrum!..

— Ben çok haylaz mı oldum?

Ana:
— Gayesiz oldun, diye yakındı. Gayesiz...
— İçimde dolmayan bir boşluk var. Sizin de öyle mi?
— Anlatsana, nasıl bir şey?
— Anlatamıyorum ki. Tuhaf bir hâl içindeyim... Sanki diyorum, o kendisinden oldukça emin olan kız, yanımda olsa, benden kaçmasa, bu sıkıntılardan aranırdım..
— O kız da kim?
-r Şey... Anne, Tuba. Onunla evlenmek istesem bana evet der mi?
— Deh çocuk, diye alay etti. Bayüır.
Eline çikolata uzatılan bebek gibi, yatağın üzerinde doğrulup oturdu:
— Sen dünyanın en iyi kadınısın, diye haykırdı.

En iyi...
Sevinçten uçuyordu. Geceyi sabırsızlıkla tüketti. Kalktığında pencereye koştu, Tuba okuluna gidiyordu. Arkasından hayran hayran baktı. Akşamı iple çekecekti...

***

— 79 —

Yarının büyüklerine ders veriyordu. Zil çaldı. Son çalışma saatine girecekti. Yerinden kalkmadan bekledi. İçinde yeni yeni serpilip filizlenen duygular, incinir gibi oldu... Son saat Din dersi verilecekti... Çocukların adı geçen ders görebilmesi, velilerin isteklerine bırakıldığından, sınıf boşaldıkça boşaldı. Tuba'nın gönlündeki tomurcuk yara almıştı...
— Bunlar, yarınların gayesiz insanları olacaklar... Manevî değerlerin ötelerinde mayalanacak boş kafalar diye üzüldü... Tıpkı benim gibi...
Aslında öğretebileceği çok şey yoktu. Kitaptan okuyup; anlatacaktı... Smıfta kalan beş- on talebeye bakıp yerinden doğruldu.
önce sordu:
— Çocuklar, sizler Din dersini seviyor musunuz?
Hep bir ağızdan çıkan ses, sınıfın içinde yankılaştı:

— Seviyoruz...

İçlerinden bir kız çocuğunu derse kaldırdı:

— Dindar insan deyince, aklınıza ilk gelen şey nedir?

— Temiz, yalan söyleyemeyen. Allah'a, Peygamberlere, meleklere ve kitaplara inanan insan gelir...

Pekâlâ... Gül ten, sen inanıyor musun?

— İnanıyorum öğretmenim.

— İnanan insanlar başka neler yapmalı?

— Oruç tutmalı namaz kılmalı. Secdeye vardıkça Yaratanını anmalı...

Tuba:

— Otur, dedi.

... Gülten oturmamıştı, öğretmenine baktıkça içinden garip hisler dalgalandı... Kendisini zorlayan duyguların tercümanı olarak sordu:

— öğretmenim?

— Efendim.

— Siz inanıyor musunuz?

— Elbette inanıyorum.

Gültenin gözleri öğretmeninin çıplak denilecek kadar, açık bacaklarında ve uzun kumral saçlarında kalmıştı:

— Ama öğretmenim... İnanan insanlar, mahrem yerlerini kaparlarmış. Annem öyle söyledi... Allah'ın rızasını kazanmak, onun emirlerini yapmakla mümkünmüş...

Tuba'nın içi burkulmuştu... Biraz önce, din dersine verilmeyen çocukları düşündü... Sonra:

— Haklısın, diye inledi. Otur...

Cemiyet; diye göğüs geçirdi. Nesillere ışık diye karanlık vaad.eden cemiyet... Öğretmenini talebesinin karşısında âciz düşürecek zihniyete alkış tutan cemiyet... Öğretmene yanlışı müdafaa ettirir şekilde yetiştiren insanlık... Benim yerime sizler utanın...

***

Beklenen yolcu eve dönmüştü... İlk karşılayan annesi oldu. Benzindeki uçukluk hareketlerindeki perişanlık, annenin dikkatini çekti...

— Bu halin ne? Hasta mısın?

— Hayır.

— Çocuklar seni çok mu yordu?

— Hayır.

— Şimdiye kadar görmediğim bir halin var.

— Olabilir.

— Bırak üzüntüyü, sana hayatının en parlak müjdesini vereceğim.

— Nedir o?

— Evleniyorsun.

Suratı asıktı. Yeri gözetlerken:

— Pek parlak bir müjde değil, dedi.
Annesi şaşırmıştı:
— Nedenmiş o?
— Çünkü daha evliliğe hazırlanmamış bir kızım...
Güldü-.
— Güzelsin, büyüdün, eksik olan neyin var?
— Çok şey! Evlenen bir kız her işi bilmeli. Mânevi değerlerden yoksun olmamalı... Anne olunca sizlerin düştüğü hataya düşmemek için...
Kızdı:
— Söylesene bana, bizim neyimiz eksikmiş
— Tamam olan vasfınız yok ki...
— Deli, diye öfkelendi. Daha isteyenin kim olduğunu bile sormadın...
Acı bir tebessümün arkasından:
— Cihan, diye fısıldadı. Boşlukta çırpman zavallı...
Kızının saçlarından asılmamak için kendisini zor tuttu.
— Cevap bekliyorum, diye bağırdı. Cevap...
Tuba, yorgun başını önüne yıkıp öylece kaldı...
— Cihan, diye sayıkladı.
Anne, düşüncelerin komasına giren kızma seslendi:
— Söylesene kızım, herkes ağzından çıkacak sözü bekliyor.
Tuba, kısa zamanda bir şeyler kurdu ve annesine iletti:
— Şartlarım var, kabul ederse; diye mırıldandı...
Anne hayretler içinde kalmıştı, ayağa fırladı. Hararetinden dudakları çatlak çatlak kabarmıştı...
— Ne Şartların mı var? Herkesi peşinden koşturan bir doktora şart da ne demekmiş?

-e2-

Dudaklarında soğuk bir kıpırdanış belirdi:
— Evet şartlar, dedi. Korktuğunuz kadar ciddi... Endişeniz kadar büyük...
— Söyle, dedi. Söyle bakalım ne demek istiyorsun?
— Ancak ve ancak kendisine söyler, cevabı da ondan alırım.
: — Git, ne halin varsa gör. Bahçede dolaşıyor...
— Bir kız böyle mevzuları erkekle yüz yüze konuşamaz. Ancak isteklerimi kâğıt üzerine yazıp yollayabilirim.
Annesi küplere bindi; elini dizlerine vurup öfke-

lendi.

Annesi yakalarını tutup yırtar gibi silkeledi...

Ninem kız, ne şartın varsa yazıp gönder.

— Sen bizi asırların ötesine mi döndüreceksin?

Tuba acı acı gülümsedi:

— Hayır, ben sadece gerçeklere dönmeyi istiyorum...

Annesi odadan çıkarken, Tuba ardından acıyarak baktı... Elini şakağına dayayıp, düşünceye daldı... Başı vücuduna ağır gelmeye başlamıştı.
O emsaline az rastlanabilecek manzara, etkisini sürdürüyordu...

Annesi odadan çıktıktan sonra Gülten'i düşündü...

^Cihan'a bir şeyler yazacağını hatırlayıp, eline kalem ve kâğıt aldı. Ne diyecekti? Neler yazacaktı? Büemedi... Bir insanda her şeyden önce hangi vasıflar aranırdı? Daha oturmak için, hazırlık yaptığı çerçevenin tasviri neydi? Kalemini şakağına dayayarak bunları düşündü... Sonunda herkesin merak ettiği satırları kâğıdın üzerine işledi...

***

«Beni kendine eş seçip, ailemden istemişsin.» diye başladı...

«Evlilik, bir çocuğun oyuncak beğenişi, ya da, bıktıktan sonra onu köşeye fırlatması biçiminden tamamen farklı bir şeydir...

Görünüşte apayrı dünyaların insanlarıyız. Aramızdaki uçurum beni korkulara salacak kadar büyük. .. Bunun için de bir türlü «Evet» diyebilmek cesaretini bulamıyorum.

Sana evet diyebilmem için önce milletine ve mesleğine sadık bir insan olmalısın. İçki içmemelisin. gayesiz her şeye veda etmelisin. O Avrupa yolculuğuna çıkmadan evvel içinde tomurcuk açan duygular dirilmeli, gerçeği yaşamalısın...

İşte bu satırlara «Evet» dediğin gün cevabımı almış olacaksın...

Ne olur beni anla... Direksiyonu şeytanın emrinde olan o günah arabasında, seyahat etmekten vazgeç... Batıla teslimiyet gösterip, Rahman'dan kaçan fikre hürmetim olmayacaktır...»

Tuba

Mektubu yeniden okuyup zarflamıştı... Çantasına koyup odanın kapısını kilitledi. Sabah kalkıp kahvaltısını yaptı... Annesinden bir miktar para isteyerek, evden çıktı... İlk işi postaneye uğramak oldu. Cihan'a yazdığı mektubu pulladı ve kutuya attı...

Sonra, alış-veriş için mağazaları dolaştı... Saatine

baktı, derse gecikmişti... Koşar adımlarla okulun yolunu tuttu...

Sevinçliydi... Gözlerinin içi gülüyordu Telâşlı telâşlı sınıfa girdi:

— Merhaba çocuklar, dedi.

Çocuklar ayağa kalkıp, hep bir ağızdan:

— Sağol, dediler. Birlikte günün andı içildi...

Çocukların gözleri garip pırıltılarla doluydu...

Herkes sakince yerine oturdu... Sadece Gül ten ayaktaydı... Öğretmenine hayran hayran, baktı baktı, baktı... Az sonra, Öğretmeninin gözleri de Gülten'i buldu...

Gülten:

— öğretmenim, diye koştu., sarıldı. Melekler kadar güzel olmuşsun, Melekler kadar...

Okuldan çıkarken mektubun yankılarını düşündü. İki gündür hadiseler onu oldukça yormuştu...

Evlerinin bahçe kapısmdan tedirgin adımlarla yürüdü. Cihan'ı karşısında bulunca şaşırmıştı... Utandı, yanakları al al oldu.

Başını önüne eğip geçmek istiyordu... Cihan karşısına çıkan yabancıyı önce tanımamıştı... Sonra hayretler içinde baktı... Yanılmıyordu... Tesettür içinde melekleşen kız Tuba'dan başkası değildi...

O, utancından buram buram terleyip, önüne bakarak yürüyen kıza yol vermedi... Sanki beyninden kurşunlanmış gibi, acı duyuyordu...

Neye benzemişti bu kız? Yoksa bu hareketlerin hepsi, kendisini kızdırmak için mi hazırlanıyordu? Ya da Avrupa tahsili görmüş bir tabibi çileden çıkarmak için mi?

— Tuba, bu halin ne?

Titreşen bir ses cevap oldu:

— Tesettür?

— Neye yarar bu?

— Demet demet açılan gülün kokusu başkaları içindir.

Cihan'm suratı kızılcık çıkarmış gibi benek benek olmuştu...

— Alay mı ediyorsun sen? diye bağırdı. Biz Avrupa medeniyetine eş bir aileyiz. Nasıl yaparsın bunu?

Tuba, Cihan'm fikirlerine öfkelenmişti:

.

— Sadece giyim zevkim, diye isyan etti. Benimsediğim bir moda... Ecdadımın mirası, örfüm, diye hırçmlaştı...

— Çok zevksizsin...

— Zevkler, renkler münakaşa edilmezmiş Cihan Ağabey...

— Şu köylü kıyafetinden moda mı olurmuş?..

Tuba, sakinleşmekte yarar görmüştü...

— Bindallı, diye ilave etti... Fransa'da yılın modası olduktan sonra yeniden kabul ettik. Mutlaka bizi, bize bir başkasının hatırlatması mı gerekiyor? Hem modadan daha öte. Bir kadmm gerçek hüviyeti olduğu için sevdim.

Cihan, sinirinden boğulur gibi olmuştu. Güçlükle nefes alıp verirken, bahçenin ortasında avaz avaz bağırdı:

— Çabuk içeri girip o üzerindeki çağ dışı giysileri soyun...

Bu haykırış, Soylu ailesinin hepsini pencerelere getiriyordu... Cihan, sinirli bir halle, son sözlerini harcadı:

— Dur... Gitmeden cevap ver...

Tuba korkusundan titremeye başlamıştı:

— Cevap zarfın içindeydi, diye inledi.

Cihan, cebinden çıkardığı zarfı yere lanetleyerek fırlatırken:

— Medenice, dedi. O gerici isteklerini duymamış olayım...

Tuba yürümek için hazırlandı, ayakta zor durabiliyordu... Cihan, eve giden bütün yolları geçilmez etmişti...

— Zaman, diye sızlandı. îçi kan ağlıyordu. Dayısının senelerce önce oğluna harcadığı saçmaları, şimdi oğlu haykırıyordu...

Tuba, içinden sökülen duyguların çağ dışı oluşunu kabul etmemişti. Sesini az da olsa yükseltti:

— İnsanın başkasına zararı dokunmayan fikirlerini zorlamaya, kimsenin hakkı yoktur... Lütfen Cihan Ağabey, önümden çekil.

Cihan zincirden boşanmış vahşi aslan gibi kükredi:

— Cevap, dedi.

Tuba çaresizlikler içinde yol aradı; verilmeyince evin pencerelerine bakıp gözleri doldu... Sanki herkes bahçede sahnelenen oyunun seyircisi olarak kalmışlardı.

Tuba hıçkırıklarını tutamayıp yalvardı.

— Bırakın gideyim, ayakta bekleyecek halde değilim.

Ne pencerelerden, ne de Cihan'ın vicdanından ses gelmedi... Tuba ayakta kalabilmek için direnirken, Cihan, daha da vahşileşti... Hain eller o iskeletini güçlükle taşıyan mahsumenin başındaki örtüyü çekip

aldı...

Tuba tükenmişti... Hıçkırıklar bahçenin avlusunu matem havasına boğarken, başörtüsü Cihan'ın ellerinde parçalandı...

Haksızlığa uğrayan insan ses verdi:

— Elerin kırılsın Cihan Ağabey, ellerin... O saçlarımın telerine dokunup, örtüsünü açan ellerin kırılsın...

Cihan, kahkahalarla gülerken, pencereden dökülen bakışlar yardım yerine, kahkaha çığlıkları göndermişti... Yıkdırcasına eve koşmuştu... Kapıyı arkasından kilitleyip, bütün ısrarlara rağmen açmadı... Başını avuçlarının arasına alıp, derin bir (Ahhh) çekti... Sonra aılnesinin kapıyı dövüşünü dinledi...

— 87 —

Oturup içini çeke çeke ağladı... Kapısı açmamakta kararlıydı... Yine Gülten'i düşündü.

— Senin bana sevdirdiğin başörtüsünün, ne kadar da düşmanı varmış. Çıplaklığı medeniyet sayan kafalara bunu anlatamadım Gülten.

**w

O gecenin sabahı okuluna gönderilmemişti... Kaba kuvvetle odasına hapsediliyordu... Akşama kadar yemeden içmeden çile doldurdu...

Anne kapıyı güçlükle açtırmıştı... Dizlerinin dibine oturup yalvardı:

— Kızım inat etme. At o başındaki örtüyü... O çağ dışı elbiseyi soyun... Zarar hepimize... O kafandaki gerici düşünceleri silip evet de gitsin.

Tuba öfkelendi taştı:

— Yüz kere, bin kere, milyon kere hayır... Böylesine bayağılaşmış bir izdivaç, bana idam sehbasma gitmekten farksızdır...

Kızma söz geçiremeyen ana mühlet tanımak kabilinden odayı terk etmişti... Yalnız kalan Tuba, telefonun ahizesini kaldırıp, bir numara çevirdi...

Karşısma çıkan kimseye hitap ettiğine bakılırsa kadmdi:

— Siz de benim bir annem sayılırsınız diye konuştu. Ve ilave etti:

— Kalabileceğim emin bir yer bulunduktan sonra, hizmetin yeri önemli değil, diye karşılık verdi...

Sevinçliydi... Ahizeyi kapattı, hafiflemişti...

Ertesi gün masanın üzerine dört satır bir yazı koyarak sır olup gitti...

«Mağdur olmamanız için gidiyorum, hakkınızı helâl edin...»

TUBA

11

Arayış

Tuba, gitti ve kavga da bitti... Sadece arkasından:

— Aptal, deli diye acındılar o kadar...

Bütün bunlara rağmen içlerinde en çok üzülen Cihan olmuştu.

çekti...

— Gitmemeliydi, dedi... İçini sökercesine (Of) çekti...

Kendisini ve ailesini tenkit etti:

— Haksızız dedi... Zaman hakkı tanımadan bunalttık... Belki birkaç gün sonra bıkabilirdi...

Bunları Tuba'ya hak verdiğinden değil... Onu çok sevdiğinden dolayı söyledi... Bir türlü unutamıyordu...

Kurtuluşu bulabilmek için içti... Biraz daha battığından habersizce.

Hastasına içkiyi yasak eden doktor, kendisini unutmak için içip, kendi yazdığı reçeteyi yırttı...

Günlerdir sarhoş kafa, Tuba kadar dış güzelliğe sahip bir kız aradı...

***

Hastalara reçete yazmak için yıllarını hibe eden doktor, kendi hastalığının teşhisini koyamamıştı...

Onu bu hale koyan, içinde kararıp kalan düşünceleri olmuştu...

Yenialdığı yatı ile birlikte, denizlerin üzerinde fırtına gibi esti... îri iri dalgalara meydan okudu... Dansda, cazda, çılgınlar gibi eğlendi... Günler hep böyle tükendi... Geceler, içinde kararıp kalan geceler... Bütün mahlûkatın uykuya vardığı geceler, kara bulutlar gibi ruhuna çöreklenip kaldı...

Akşam olan günler sabaha bağlanmak bilmiyordu... Yine yatağına girdi...

Geceleri sevmez olmuştu... Lakin gücü yetmedi... Bu bir ilâhi kanundu... Yasası, insan parmağı ile düzenlenmeyen bir anayasa...

Gün doğduğu kadar batacaktı... Bu nizam, dünya kurulalı hep böyle devam etmişti...

En büyük korkusu, yeryüzünün mezarlık hüviyetinde oluşuydu, insanlar doğuyor, büyüyor ve göçüp gidiyordu, ölüm aklma geldikçe korkusu çığ gibi büyüyor, yüzünden kaynak kaynak terler dökülüyordu.

Vücudunu yüksek dereceli bir hararet yalayıp geçti.

Sanki gece tükenmemek için yemin etmişti. Yatağından korku ile doğrulup kalktı:

— ölüm dedi, yokluk ve sustu...

Bir gün yokların araşma karışacağından korkuyordu.

Çaresizlik içinde çırpınıp durdu... Yumruklarını kırarcasına sıktı... Karyolaya, duvarlara, vura vura dolaştı... delirecek gibiydi... Kendisini bir türlü teskin edemedi.

Gözlerini kapamayı bile, ölüm sanacak kadar sinir krizleri geçirdi... Uyursa her şey tükenecekti... Gözlerinin önüne cesedini getirip bıraktüar. Toprağın içine katılışını hayal etti... Yüanlann, böceklerin etlerinden yeyişini böyle bir uykudan inleyerek uyanıyordu...

— Aciz insan diye bağırdı... Yaşamak bu mu?.. Bir de icatlarla övünürsün, sonunu yokluğa göçmekten kurtarsana, yokluğu yokluğa teslim eden aciz. Kendi çıkardığı sesten, kendisi sıçradı...

Korkmuştu... Yanındaki odada yatan, Hicran'ı çağırmayı düşündü, vazgeçti... Titrek elerini dolaba götürüp içki aradı... Kendisini unutmak istiyordu... İçti, işkence olan hayaller, gözlerinde devleştikçe içti... Sonunda ıstırapların güç yetmezini çeke çeke oturduğu koltuğun üzerinde sızıp kaldı... Gözlerini yumduğu vakit, saat sabahın altısını vuruyordu... Tam üç saat sızdığı yerde kaldı...

Babası uşakları ile birlikte yalıda, Hicran'la Cihan evde kalıyorlardı... Hicran kalkıp giyinmişti... tik işi Ağabeysini uyandırmak oluyordu... Odasını açtı. Hayretler içinde kalmıştı... Koltuğun üzerine baktı baktı...

Elindeki şişe yere düşmüş, kolu koltuktan sarkmıştı... Biraz yakınma geldi... Tiksinmişti... Üstü başı iğrenç bir manzara arzetmekteydi...

Kararsızlık içinde bocaladı... Üzerine bir şeyler örtse, uyuşa mı, yoksa uyandırsa mıydı? Önce evin içindeki ekşi kokuyu gidermeyi düşünüp pencereyi açtı... Uyandırmayı uygun buldu... Bir insan hayvan

gibi pisliğinin üzerinde yatmamalıydı... Elini çekinerek saçlarına götürüp dürttü:

— Ağabey, ağabey uyan...

El hareketine sesi de yardımcı olunca Cihan uyanmıştı... Kımıldadı sonra gerindi... Yorgunluğunu hissedip yeniden gözlerini kapadı...

Hicran, buna müsaade etmeyecekti:

— Ağabey, diye tekrarladı... Bu halin ne?

Sersemleşmişti. Güç bir hareketle doğrulup sırtını koltuğa yasladı... Elleri ile yüzünü ovuşturdu, gözleri kanlanmıştı...

— Ne var halimde? diye mırıldandı. Sonra önüne ve yanlarına tiksinerek baktı... Bir insan kendisinden iğrenmiş, yüzündeki çizgiler bile ekşimişti... Hicran merakla sordu:

— Neden yatağında değilsin?

— Bilmem.

— Kalk duş yap, üzerini değiş; ekşi ekşi kokuyorsun.

Cihan, itiraz etmedi. Duşa girdi... Hicran, koşarak halasını çağırıp, odayı temizlemesini söyledi...

Duştan çıkar çıkmaz aynanın karşısına geçti. Bir:ki tarak darbesi ile saçlarını düzeltti yine yolculuk için hazırlık vardı...

***

İsmet, maceralardan bıkmıyordu. Bu hal İhsan Beyi kuşkulara saldı... Yıllardır kaydı bulunduğu yüksek okulu bitirememiş, üstelik ismi bir sürü olaylara karışmıştı... Hayatından önemli bir değişiklik yapılırsa uslanabilirdi... İhsan Bey son çare olarak bu yolu denemeyi uygun bulup faliyetini sürdürdü...

Ebru, ısrarların hatta, yalvarışların karşısında boyun eğdi.

— Kabul ediyordu? Yalnız bunu bir nişan değil vazife olarak kabul ediyorum...

Yüzük, bu duyguların kalıntısı olarak takılmıştı... Merasim boyunca her hareketi hatta, tebessümleri bile yapmacık ve sahteydi...

Buna rağmen, İsmet sevincinden uçuyordu:

— Düğün dedi düğün. Kısa zamanda düğün isterim... Nisan sanki bana huzur getirdi, kendimde fevkalade bir rahatsızlık, zindelik hissediyorum... İçimde çöreklenen küllenmiş düşüncelerin çoğunu savuşturmuş gibi halim var...

***

Tamamen değil, fakat kısmen bir düzelme belirtileri vardı. Gezdiler eğlendiler... Ebru bir arzusuz berabeıliğe alışamıyordu. Sadece, üzerine aldığı vazifeyi yapabilmek için kendisini zorladı...

Cihan, sahildeki evlerine gidiyordu. Son günlerde çoğalan dalgınlık, içini dağlayan sıkıntılar, yakasını bırakmadı.

Arabasının hızı fazla denilemezdi. Önündeki arabanın şoförü hırçın, öfkesinden buram buram terler döküyordu... Dikiz aynasından baktı, baktı, baktı...

Cihan, içindeki düşüncelerle birlikte hızını artırdı, az sonra kızgın şoförü sollayarak, geçmek istedi...

Kararı oldukça ani vermişti. Her şey bir anda olup bitti...

Hırçın şoför Cihan'a yol vermemişti... Süratle kendisini keçmeye çalışan arabanın üzerine kırdı ve Cihan kazayı önlemek için tek çare olan sağa oldukça yaklaşmayı denedi... Ancak girdiği kumlu yol, onu onu affetmiyordu... İsmet, dikiz aynasından kindar

bakarken Cihan'm kulandığı araba yolun boşluğunda tam üç takla atıp sırt üstü kaldı...

Ebru, olayı ürpererek seyretmişti... Oturduğu koltukta:

— ismet! diye feryadı bastı... Ne yaptığını sanıyorsun?

Konuşmadı. Hadise yerinden yıldırım gibi kaçıp uzaklaştı... Ebru, isyan doluydu... Yolunu kaybedip sahile sapan İsmet'e sordu:

— Neden yaptın bu çılgınlığı?

Derin nefes alıp fren sıktı...

— Kim olduğunu biliyor musun?

— Hayır.

— Söylersem sevinirsin.

— Zannetmiyorum. Çünkü bu alçakça bir cinayet...

— Olmaz diye homurdandı. Çünkü onlar hep alçakça hareket ettiler.

— Kimdi o, diye îsmet'in yakasından tuttu... Hadise iliklerine kadar işlemişti...

îsmet, Ebru'nun ellerini yakasından çekip:

— CİHAN... Diye öfkelendi...

— Hâlâ ne istiyorsun ondan?

tsmet, Ebru'nun suratında beklediğini bulamamışlığın sızısını çekti.

— Gebermedi ise sürünmesini, diye tamamladı... Sürünmesini...

***

Arkasından seyreden vasıtaların yardımı ile en yakın hastaneye taşınmıştı... Yirmidört saat komadan çıkmadı Baba üzgün annenin içi kan ağlarken, konsiltasyondan çıkan tanıdık doktor Sedat Bey'e müjde verdi:

— Geçmiş olsun Sedat Bey oğlunuz komadan çıktı...

12

Yasaklar ve insanlar

Ebru, o günden beri huzursuzdu... Vicdan azabı içinde kıvrandı durdu... Dudaklarından aynı isim dökülüyordu:

— CİHAN...

İsmet'e kızıyordu... «Cani ruhlu insan» diyor isyan ediyordu...

— Başlangıçtan sonuna kadar hatalı diye suçladı onu... Bunlarla birlikte, apayrı bir merak hissi dudaklarına kadar geliyor ve onu yasaklara zorluyordu...

Düşüncesi bile korkunçtu... Oturup Cihan'ı ziyaret etmeyi kurdu...

— Seneler evvelki Cihan, Ağabey diye sayıkladı...

Neslimizin yasaklara olan rağbeti modaların ötesinde bir arzulayışla mayalanmıştı...

Gazetedeki adresi alıp, evden habersizce ayrıldı. Ayakları, içindeki düşünceye galebe çala çala merdivenleri çıktı... Müracaattan ismini söyleyip oda numarasını aldı... İçindeki kararsızlık gittikçe büyümeye başladı... Numarayı buiup açık kapıdan içeri baktı ...Hemşire pansumanını yeni bitirmişti. Garip bir tavırla hastanın karyolasından yana yürüdü.

Cihan, yabancı simaya merakla bakarken, genç kız hitap etti:

— Size geçmiş olsun demek için geldim.

Tuhaflaşmıştı. Zihnini yokladı, bu sesi ve sahibinin kimliğini arıyordu, bulamadı...

— Gelişinize sevindim. Yalnız sizi hatırlayamadım.

Acı acı gülümsedi... Kafasını önüne yıkıp fısıltıya benzer bir ses çıkardı:

— Yasak iki ailenin çocuklarıyız dedi. Size selam verdiğimi duysalar asarlardı...

Cihan, seneler öncesine göçtü... Gözlerini açtığında:

— Ebruuu diye hayret etti... Seni tanıyamadığım için kendimi affetmeyeceğim... Hiç değişmemişsin, Eskiden beri İsmet'i haksız bulurdtın...

— Gelişimde başka manalar arayın istemem. Size sadece bir gerçeği söylemek için buradayım.

— Anlamadım...

Kekeledi, kızardı, vicdanı onu zorladıkça dudakları yutkundu.

— Şey şey, diye ısrar etti...

Cihan çektiği güçlüğü hissetmişti. Yardımcı oldu:

— Sizi rahatsız eden bir gizliyi söylemeseniz de zararı yok. Unutun isterseniz...

— O kadar zor durumdayım ki... Söylesem, ya da söylemesem her ikisi de işkence olur...

Cihan, usta bir lisanla konuyu değiştirmek yolunu seçti:

— Çocukluk yıllarımız ne kadar güzeldi değil mi?

Hassas bir ses:

— Güzeldi, diye fısıldadı...

— Yine öyle olabilsek.

— İsterdim... Baban?

— Babam diye sayıkladı. Babam. Hep onun hazırladığı sonun kurbanlarıyız... Belki îsmet bile...

— O ayrı.

— Niçin?

Gözleri Ebru'nun parmağındaki alyansa takılmıştı:

— Nişanlanmışsın?

Rengi küllendi, dudakları kırış kırış oldu:

— Pazarlık konusu bir nişan diye üzüldü.

— Kim o talihli genç?

Sustu gözlerinden ikişer damla yaş düşdü... Alyansa kızarak baktı, hırsla çıkartıp, çan tasma attı... Cihan, hayret fırtınasına tutulmuştu:

— îyi bir hareket değil, O halkayı çıkartıp parmağınıza takmalısmız.

— O esaret halkası parmağımda kaldıkça rahatsız oluyorum.

— Affetmez diye yeniledi, ömrümüze amansız bir bağ, kör bir düğüm olarak kalır...

Ebru, gözlerini sildi, itiraz etti:

— Bu şahsımla ilgili bir mevzudur, asıl konumuz başka.

— Şayet boşalmak sizi mutlu edecekse anlatın. Seni bu hale koyan îsmet, deyin. Hadi, çekinmeyin, söyleyin...

Ebru, aptallaştı, uyuştu... Dondurulup bırakılmış heykelleri andınyordu.-

— Demek biliyordun, diye sızlandı.

— Bilmiyormuş gibi kalmayı tercih ederdim. Tıpkı muayenehanenin havaya uçuruluşunda olduğu gibi...

— öyle ise neden susuyorsunuz?

O, beni öldürmek istedi.

— Hi hi...

— Babamı hatırladıkça İsmet'in hareketlerini unutmak istiyorum. Tabiî içimdeki isyan dalgaları sönünceye kadar...

— Sabır taşını bile çatlatabilir.

— Umarım.

— Kim bilir, belki de her şey, dediğiniz güne gelmeden bitebilir...

— Garip bir halin var... Huzursuz musun?

Anlatılmaz ki?

— Ben de öyleyim.

Sıkılmıştı. Daha fazla tahammül gösteremeden müsaade istedi:

— Gitmeliyim. Benim için sana gelmek Azraili davet etmekten daha korkunçtur.

— Nişanı bozmakta kararlı mısın?

— Evet... Esaret çağını gerilerde bıraktık.

Düşüncelerini sergilemek istemişti:

— Ebruuu, deyip durakladı...

— Kararsız bir insanım, hayatım ölçüsüz hareketlerle dolu. Belki hayatımda hiç bir işin iyisini yapmadım... Bu şehirden ve bu insanlardan kaçmak istiyorum. Benimle gelir misin?

Beklenmedik teklif başını döndürmüştü. Çantasız elini alnına dayayıp, iki yana yalpa yaptı...

— Cihan Ağabey diye sızlanıp, kapıdan yana zor yürüdü. Cihan, sürüklercesine kaçan Ebru'nun arkasından sesini zor yetiştirdi:

— Hemen evet demene lüzum yok... iyi düşün... Umarım döneceksin... Unutma gelirken nüfus cüzdanını da birlikte getir...

Hemşire onları dinlerken garip tavırlar takınmıştı... En sonunda, dudak büküp, ilaç çantasını aldığı gibi odadan ayrüdi:

— Geçmiş olsun efendim...

— Sağol hemşire.

***

Ebru, bütün yasaklara rağmen kendisini macera denizinin derinliklerine gömdü...

Cihan, düşmanının nişanlısına gönül verdi... Hastahanedeki ziyaretler, yıldırım nikahı ile bitti...

İki genç bombadan daha tesirli iki mektubu postaya verdi... Zarflar ilgililerin eline geçmeden önce onlar çoktan balayı için yollara düşmüşlerdi... Olay en büyük tesirini İsmet'in üzerinde gösterdi... Daha satırları okur okumaz:

— Olmaz! Olmaz! diye feryad edip duvarlan yıkarcasma yumrukladı. «Ebru, bu kötülüğü yapmaz.» Sinirinden saçlarına asılıp, yoldu. Dizlerine kıyasıya vurdu, vurdu...

— İntikamların en acısı diye bağırdı. Dehşet saçan gözlerini amcasına çevirip bir sesle hitap etti:

— Amca! Bu ne haldir?..

İhsan Bey'in içi buruk acıların pazar yerine dönmüştü. Sustu, sızı dolu bir susuştu.

İsmet, akimi atacak gibi olmuştu... İvedi bir yolculuk için hazırlık görürken:

— Amca diye yeniledi, bana bir miktar para ver.

Daha ilk defa konuşuyordu:

— Ne yapacaksın parayı, para namusumuzu kurtaracak mı?..

— Onları bulmam gerek .

— Poüse haber vermeli, boş yere yola düşme. Ezbere iz aranmaz:

--- Ebru'nun hayalinde hep güney ileri yatardı. Eiirr•}« koymuş gibi bulacağıma kaniyim.

İhsan Bey boynunu büküp «Ah» çekti ciğerleri ağzına gelir gibi olmuştu.

—- Git dedi bildiğin yere git. Bende mecal kalmadı..

Tekerler bile yolarda intikam için sürtünüyordu. Onları andıkça ağzmdaki dili kabardı...

Sedat Bey başka bir alemdi. Haberi alır almaz beyninden vurulmuşa döndü. Adamlarına sıkı emirler verip, evinde hapis oldu.

— Kuş uçurmaym diyordu bahçenin etrafından uçan kuşlara bile müsaade etmeyin.

Hicran'ı yanından ayırmadı..:

— Bu çocuk deli diye sayıkladı... Bu çocuk deli. Bu olay hepimizin sonu demektir.

Baba sinir krizleri geçirirken, Hicran kahkahalar savurup güldü...

— Erkek dediğin böyte olur işte, intikam dizisine bundan güzel bir cevap verilemezdi.

Sedat Bey kızgın bir tokatla kızını susturdu. Kilitlenen dişler, sinir dolu bir ıslık çaldı:

— Kaba adam.

Ana yorgun, ana üzgün düşmüştü. Alev alev boşalttığı nefesi içinden çile denilen yumağı söktü.

— Cihan...

Sanki bütün sıkıntıları tükenmişti. Rüzgar taksinin camlarında uğuldadıkça, yollar tekerlerin altında inledikçe, onlar yepyeni bir dünyanın kapısını çalıyorlardı. Cihan, içini kamçılayan duyguları açığa vurdu:

— Mezar bildiğim bu dünya sen yanımda olunca cennete döndü. Kötü bir raslantı kurtuluş reçetesi oldu.

Yollar dönülmez olunca, gizli bir korku rüzgarı Ebru'yu içten içten, savurmaya başladı...

Ümitlerinin üzüldüğünü anladıkça, hassaslaştı ve Cihan'a daha çok yakınlık duymaya başladı.

Hassas bir ses sorulaşti:

— Şimdi mesut musun?

Cihan, düşündüğü gibi konuşmayı tercih ederdi. Yine öyle yaptı:

— Dinsiz bir boşluğun içinde çırpındım... Bütün mevcudattan imdat aradım... Huzura susayan dudaklarım, alev alev yandıkça su veren olmadı. Hayata seninle başladım... Ve o dipsiz boşluğu sevginle dolduracağım...

Diler arzuların tercümanıdır... Romantik sözlerle birbirlerine hitap edip hisleri ile hareket etmeyi uygun buldular. Ebru ilave etti.

— Sanki gönlümden geçen her şeyi okuyup bitirdin. Böylesine büyük aşklar ölmez.

Cihan:

— ölmez, dedi.

Cümleler, sevgiden yana, aşktan yana kuruldu. Arkalarından yetişmek isteyen İsmet'ten ve bütün müşküllerden habersizce... Ebru, geride kalan ne varsa unutmak istedi:

— Gün gelir de, kader beni senden ayırırsa o zaman yaşamak bana işkence olur... ölüm tek çarem olur.

Cihan:

— Ya ben, diye yakmdı. Ben yaşar mıyım sanırsın? Sana yabancı bir el dokunsa, başka bir göz ısrarla baksa ve de sen bilmeden mukabelede bulunsan. Dünyayı kana boyarım, hatta, hatta, seni bile öldürebilirim, anlıyor musun, seni bile. İşte sana böylesine bağlıyım.

13

Domuzlar ve insanlar

Otele geldiklerinde saat tam on yediyi vuruyordu... Kulaklarını çınlatan tango sesi Ebru'yu uyardı... Arkasından Cihan'ı...

Daha uykuya varalı, az bir zaman olmuştu. Cazm cazip gelen sesine dayanamayıp giyindiler... Gözbeneklerinin içi tangoyu özleyen pırıltılarla doluydu... Birlikte cazın olduğu salona indiler...

Sakinler ve bazı misafirler çılgınlar gibi eğlenirken bütün gözler yeni gelen çiftin üzerinde ısrar etti... Çok geçmeden eski tesirini yitirip normale döndü... Genç bir kıza kavalyelik eden delikanlı hariç tutulursa... Salonun ışıkları delikanlının biryantinli saçlarına çarptıkça, kırılıyordu. Kibarlık budalası gencin, tahammülsüz hareketleri vardı... Gözleri çifti rahatsız

etti... Yaklaştı, sırnaştı, ügi kurmak istedi... Cihan'ı sinir küplerine bindirecek kadar ileri gitti.

Tam göz göze gelmişlerdi. Sabır denilen balonu patlattı.

Cırlak sesi, havayı bulandırmaya yetmişti:
— Değişelim mi? diye sordu.
Cihan, kendine güçlükle hâkim olmuştu. Anlamamış gibi davrandı...
— Neyi? Dans ettiğimiz yerleri mi?
— Hayır canım, şey... diye kekeledi... Çiftleri...
Cihan, dansı bırakmıştı. Genç, suratında öldürücü bir yumruk hissedip, sendeledi ve daha fazla ayakta duramayıp pistin ortasına düştü... Ortalık bir saniyede ana baba günü olmuştu. Caz sustu, gürültüler arttı. Cihan, garip ışıklar saçan gözleri hasmının üzerinden ayırmıyordu. Kostümleri toza belenen genç ayağa kalktı. Kıravatını düzeltti, üzerindeki toz lekelerini bir iki el darbesi ile silkeledi, kibarlığını yitirmemişti... Kırık bir sazın teli gibi öttü:
— Kaba şey, sende...
Cihan, gencin üzerine yarım adım attı. Ebru'nun gerilen kolu buna müsaade etmiyordu...
— Yeter...
Cihan, bu curcunanın içinde daha fazla duramazdı... Bozuk bir asapla Ebru'nun kolundan tutup, hadise yerinden uzaklaştı... Nefesi, oteldeki odasında almışlardı.
Ebru, hırçınlaştı, öfke doluydu:
— Rezil olduk Cihan. Rezil olduk...
— Biz mi?
— Evet.
— Neden?
— Sen medeni bir insansın...
Cihan kızmıştı:

— Medeni insanlar, eşlerini başkalarının kollarına verenler mi oluyor?..
— öyle değil şekerim. Bunun burası, iki dakikalık bir dans... Senin yaptığmsa asrımıza yakışmayan, kaba bir kıskançlık.
Cihan, kafasından kovamadığı sıkıntı ile Ebru'ya baktı:
— Canlılar arasında eşini kıskanmayan tek mahluk domuz olarak bilinir., insanlar sahip oldukları ziyneti kimseye emanet etmezlerken, kadın ziynet eşyasından daha mı kıymetsiz?
— Bence Avrupa görüşüne ters düştün... îstesen de iste meşen de medeniyet bu...
Cihan, tek kelime ile bunalmıştı... Eski düşüncesine tezat teşkil edip kükredi:
— Ben böyle medeniyetin...
Gece, olayları unutturmuştu... Sabah dinç kafalarla kalkıp etrafı seyre koyuldular. Ebru saatine baktı:
— Dokuz olmuş dedi. Tam denize girmek vakti...

— Hazırlan... önce kahvaltı, sonra deniz...

Otelin bahçesinden, kabinlere doğru yürüdüler... Cihan, hiç konuşmak istemedi... Sanki adımları onu zorla sürüklüyordu. Ebru, Cihan'daki dalgınlığın farkına varıp ısrar etti:

— Çok düşüncelisin?

— Cihan soruya değişik cevap aradı:

— Bu yol nereye uzanır?

— Plaja

— Kumların üzerine sere serpe uzanmış insanların arasına mı?

Ebru, garip hislerle doluydu:

— Cihan, diye inledi...

Cihan, sanki yalvanyordu:

— Gitmesek olmaz mı? Uzaklara gidelim, çok uzaklara... Kimselerin olmadığı yerlere gidelim...

Ebru, itiraz doluydu:

— Sahi mi söylüyorsun Cihan, yoksa beni kızdırmak için mi yapıyorsun?

Cihan şaka yapmıyordu. Eşini kıskandı... O her hareketi mubah gören insan, birdenbire başkalaşmıştl:

— Anlaşılan yapamayacağım Ebru. Oradaki gözler kendi gözlerim olmadıklarına göre?..

Ebru şaşırmıştı. Kısık bir sesle hayretini ortaya döktü:

— Cihan! Sen nasıl Avrupa tahsili gördün? Çok eski kafa bu...

— Avrupa kafasından bana ne? Yapamıyorum işte. Anlayış göster... Uzaklarda, kimsenin olmadığı sahillerde... Anlıyorsun değil mi? Şu ana kadar böyle değildim... İçimden gelen duygular bana böyle emrediyor... Seni benden başkası seyredememeli Ebru...

Ebru, boyun büktü. Arzuları yerine getirilmeyen çocuk gibi göğüs geçirdi. İlk işleri oteldeki eşyalarını arabaya taşımak oldu. Niyet, sahilden sahile dolaşmaktı... Bıkıncaya kadar...

Cihan ile Ebru'nun gidişlerinin onbeşinci günündeydi. Ne kaçaklardan, ne de İsmet'ten haber yoktu... İhsan Bey emniyete haber verdi. Ne var ki, günler hadiseye ışık tutmakta geç kaldı...

***

Ormanlık yolun sükûtunu, tekerlerin sürtünmesi bozdu... İsmet, sıcağın hararetinden kan ter içinde kalmıştı... Ormanın eteğinden akan suda yüzünü yıkadı... Serinlemişti. Çimenlerin üzerine oturup, etrafı gözetledi... Ormanları, yolları ve gökyüzünü seyre koyuldu... Bütün ümitleri yıkılmıştı... Geriye dönme-

yi düşündü... Karar verdi. Yerinden kalkıp, isteksiz isteksiz gelip geçen vasıtalara baktı. Taksiyi ilk görüşte tanımıştı. Yıldırım gibi koşup arabasına atladı. Yollarda tozu dumana katarak takibe koyuldu. Daha onlara yaklaşır yaklaşmaz, süratle yanlarından geçti... İki-üçyüz metre arayı açıp, yolun dar yerinde geçişi kapattı... Titreyen elini tabancasına götürüp, emniyeti açtı... Parmağını tetiğe dokundurup sabırsız bekleyişe geçti... Araba yolu, boylu boyunca kapamıştı... Arkasına sinip, siper aldı...

Yolun geçit vermez oluşunu, ilk f arkeden Ebru olmuştu. Aralarındaki uzaklık on metreye kadar düştü... Benzi sarardı...

— Tuzak diye inledi...

İsmet, tabancayı hedefine doğruttu ve seslendi.

— Cihan, bu yollar geçilmezdir...

Ebru, kararsız bir çığlıkla dağların sessizliğini yırttı:

— Çekil yolumuzdan İsmet, Artık rahat bırak bizi...

İsmet hırçınlaşti:

— Ebru, seni götürmeliyim. Amcama söz verdim. Sen bu kadar vefasız olamazsın...

— Git buradan, diye bağırdı. Tetiğe dokunursan hedef olarak beni karşında bulacaksın...

— Sen bu işe karışma. Bilirsin yeminim var... Babamın, annemin acısı, yüzümdeki iz ve bir de bunlara senin intikamın eklendi...

Ebru, arabanın içinde kendisini Cihan'a siper etmişti... Bir kadın tarafından himaye edilmek Cihan'a göre iş değildi... Ebru'yu kolu ile geri çekip, açık pencereden bağırdı:

— Çekil, git buradan. Beni zora mecbur etme.

îsmet, alnında biriken terleri, sol elinin tersiyle silerken:

— Daha da kafam kızarsa, ikinizi birden vuurum erkeksen Ebru'nun gölgesine sinme, diye Cihan'a seslendi.

Cihan, arabanın kapısını açıp aşağıya fırlarken, Ebru, ondan atik davrandı... Cihan'ın önüne geçip, tsmet'e bağırdı:

— Vur beni...

îsmet, Ebru'nun ailesinden ve kendisinden bu kadar koptuğuna tahammül edememişti... Kararı çoktan verdi... İkisini birden vuracaktı...

— Aptal kız, diye hırçınlaştı. ölümü özlemişe benziyorsun...

Titreyen parmak, görevini yapamadan arkasından ses geldi:

— Dur...

İsmet, neye uğradığını bilememişti... Korkusundan elindeki tabancayı ayaklarının dibine bıraktı...

Bölge trafik ekibi tam vaktinde yetişip müdahale etmişti.

— Yine sen kazandın Cihan, diye bağırdı. Sanırım son şansın olacak... Yemin ederim, en son şansın...

Memurlar, olay yerinde hadiseye el koydu... Üçü de, en yakın karakolda ifade verdi... Ebru ve Cihan suçsuz bulunup bırakılırken, İsmet, aynı dâvadan tam iki yıl hüküm giydi... Sedat Bey, oğlunu hanesine kabul etmedi... Cihan, ayrı bir ev kiralayıp dilediği gibi yaşadı... İhsan Bey, kızının telefon ısrarlarına rağmen her arayışmda ahizeyi yüzüne kapadı...

Hicran'ın yakarışları fayda vermemişti. Sedat Bey, ağabeysini görmesine müsaade etmedi. Sadece telefonlar açüıp, kapandı...

Tam iki yıl böylece tükenip bitmişti... Yasak evlilik, gittikçe çekilmez olmaya başlamıştı... Ebru, babası ve annesi tarafından terkedileceğini önceden hesaplayamamıştı. Cihan'la olan ilk beraberlikten bu yana, içindeki yalnızlık çığ gibi büyüdü... Artık pişmanlık duvarları geçilmez olmuştu... Babalar ve anneler çocuklarını aramadı. Her iki genç, evliliğin sürgün hayatını yaşadı... Tek eğlenceleri, arabaları olmuştu. Canları sıkıldıkça, şu tepenin arkası senin, öteki benim gezdiler... Ebru, bir erkek çocuk dünyaya getirdi. Ne var ki çocuğun ismini (ŞAKİN) koymaktan başka işe yaramadı... Ağladı susturmadı, acıktı emzirmekten çekindi. Altını ıslattı iğrendi... Böylelikle hayatı daha da çekilmez oldu...

Bu hal Cihan'ı telâşa düşürmüştü... Hemen bir süt anne tuttu. Geceleri, Ebru uyudu, Cihan Şahin'le ilgilenmeye başladı... Ağladıkça, biberon başucunda hazırdı. Altını değiştirdi, sevdi... Onunla gönül eğledi, onunla avundu...

Şahin, tam bir yaşma bastı... Artık süt annenin işi de bitmişti... Gülüyor, oynuyor, evin ortasında babasına bin türlü maskaralıklar yapıyordu...

Şahin, dünyaya geldikten sonra sevgiler ikiye bölündü... Ebru, alışamadığı hayatta, ikinci yükü çekmeye muktedir değildi. Cihan'dan daha fazla ilgi beklerken, çocuğuna daha da uzaktı. Ana şefkatinden tamamen mahrum bir ana...

Mahkûmiyetini tamamlayan İsmet, hapishaneden çıktı... Koca iki yılı dört duvar arasında tüketmişti... Günler gözlerinde asırlar kadar uzarken, o hep intikam arzusuyla bilendi. Beyni, intikam duygularının kaynadığı kazandan farksızdı... Daha adımını evdeniçeri atar atmaz, ilk işi amcasından Ebru'yu sormak

oldu.
109

— Hâlâ dönmedi mi?
— Dönecek fırsatı tanımadım.
— Hiç görüşmek istemedin mi?
— Hayır.
— Yanlış...
— Bir de çocukları olmuş.
ismet küplere bindi:
— Çocukları mı? Bir bu eksikti...
— Nerede oturduklarını biliyor musun?
— Adres göndermiş... Annesi gitmek istedi, yasakladım. ..
Yengesine koşup adresi sordu...
Yorgundu, geceyi rahat yatağında uykusuz geçirdi... Yerinden kalkıp kahvaltısını yaptı. Sonra cebindeki adresi okuyup, sokağa çıktı... Beynine, Cihan ismi iğne iğne battıkça o caddenin üzerindeki numaraları aradı... Cihan, ona en çok sevdiği varlığı bile çok görmüştü... Ebru) diye mırıldandı...
110

14

Kopuş

Ebru, yirminci asnn, tipik bir ^J*™*£_
sabi. bir y^u, **^asm*™S OS
um bozulur diye. ^,'fm.U(,^^'Daha ötesi
bozuiur, düşüncesiyle %%ff"ff„* ***
Cihan çocuğun alum "r^"™!^ tiksinen bir
^oidr^^l^Satnaytp sezeryan-
r«U.^çocuğunun her -nebatinden uza*.
ilgisiz bir anne... büyüğü Ci-
Süt annesinin görevi bitince yu ^
nanın omuzlarında dalmıştı. I^ vme ^
evin ortasma dökülmüş ve baba oğlunu a
^TbrÎ'yine pencereden caddeyi seyre koyulmuştu.
111

Cihan, Şahin'le oynamaya öylesine dalmıştı ki, Ebru'nun varlığından bile haberdar değildi. Az sonra mühim bir meseleyi hatırlamış gibi etraf ma baktı... Sonra garip garip düşündü... Şaşırmıştı. Beklemediği bir hareketle karşı karşıya kalmıştı... Elindeki oyuncakları yere bırakıp, yorgun bir halde ayağa kalktı... Bozuk asapla pencereden dışarı el sallayan Ebru'nun arkasında durakladı... Hiddet kusan bakışlar, caddenin üzerine dökülürken, Ebru, aynı hali devam ettir-

di. Caddenin kenarmda duran îsmet'ti... Ona el sallayıp gülüyordu... Cihan, sinirinden titremeye başladı. Ebru'nun kolundan tutup hiddetle salonun ortasına savurdu. Caddeye kızgın kızgın bakarken, îsmet, sakince yoluna devam etti.

Ebru, belki de Cihan'a karşı en büyük isyanını yapıyordu-.

— Yeter artık! Yeter!., diye odayı çmlatırcasma bağırdı. Aşırı kıskançlığının esiri olduğum yeter... Bizim yüzümüzden iki yıl hapis yattı. Hiç olmazsa biraz yakınlık göstermemiz lâzım.

Cihan, sinirine hâkim olamıyordu:

— Olmaz, dedi. Yakınlığın hangi niyetle yapıldığını bilmemiş olsam, sana hak verebilirim... Şimdi asla, diye bağırdı...

Cihan'in yüksek sesle haykırışı, Şahin'i sıçrattı... Elindeki oyuncakları fırlatıp, hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı...

Ebru, artık dilediği gibi konuşacaktı. İçinden gelen duyguları ona öyle emir verdi ...

— Çekemiyorum, dedi. Senin kaprisli hayatının kölesi olamam...

Cihan, Şahin'i kucağına aidi:

— Günlerimi, seni mesut etmek için harcadım. Şahin'e bir anne şafkati göstermeyişine tahammül et-

tim... Süt vermeyip, altını temizlemeyişine kadar... Daha ne yapabilirim? Seni sevdiğim için kıskandım. Kadınını kıskanmayan, açık giyindirip, başkalarına beğendirebilmek özlemi duyan erkek olmamı mı isterdin? Ben bunları yapamam, anlıyor musun, yapamam! diye taştı...

Aldığı cevap gülünçtü:

— Avrupayı boş yere çiğnemişsin, beklediklerimin hiç birisini bulamadım. Anlıyor musun, hiç birini bulamadım...

Cihan, bugüne kadar benzeri bir ortama fırsat bırakmamıştı... Ebru, sehpanın üzerinden sigara alıp yaktı... Sonra, yatak odasına geçti.

Cihan sıkıntısının arasında Hicran'ı düşündü. Tam, iki yılık hasretin büyüklüğünü anlayıp, yine telefonun numaralarını çevirdi. Ne zaman fırsat bulsa, Hicranla konuşup rahatlardı, öyle yaptı...

— Alo... Hicran, sen misin?

— Evet...

— Ben, Cihan Ağabeyin!.

Heyecanlı bir ses ahizenin mikrofonunda çınladı:

— Ağabeeey... Nasılsın?

— İyi değil...

— Neden, mesut değil misin yoksa?

— Bilmiyorum, Hicran. Gönlümdeki boşluk dol-

madı, hattâ diyebilirim ki, arttı... Öyle ki, topraktan başka hiç bir şey o boşluğu dolduramaz.

Sitem dolu bir ses cevap oldu:

— Ağabeeey!.

— Öyle, diye sızlandı...

—Şahin nasıl?

— Kucağımda.

— Çok özledim, bir defa görebilsem...

— Gel gör, ben de seni çok özledim...

Ebru, konuşmaları duyar, duymaz odaya girdi. Cihan, kardeşi ile daha fazla konuşamadı... Kapattı... Ebru, küskün ve kin dolu bir soru yöneltti?

— Kiminle konuşuyorsun?

— Hicranla.

— Sana her şey serbest mi?

Cihan, münakaşadan bıkmış gibiydi:

— Kapatalım dedi...

***

Dargın gecenin sabahı oldukça uzamıştı... Şahin gün doğuncaya kadar susmak bilmedi... Yorgun kafa baba, oğlunu kucağına alıp, evin ortasında döndü. Ebru da uyumamıştı. Hep onları seyretti.

Sabah kahvaltısını Cihan hazırladı. Ebru «İştahsızım.» diye sofraya oturmadı... Cihan, Şahin kucağında kahvaltı yaparken, Ebru yine pencerenin önüne geçip dışarıyı seyretti.

Cihan'ın benzi sarardı, nefesi daraldı. Bir an yerinde çakılı kaldı... Heyecan yuvası gözler, bir Şahin'e bir de Ebru'ya baktı... Yine el sallamak vakti gelmişti... Cihan'ı ciddiye almadan yasak edilen hareket sevinçle tekrarlandı... O da yetmez gibi, yüksek bir ses caddeye temenni yetiştirdi:

— İsmet, geçmiş olsun.

Giden sesin cevabı odanın içinde yankılaşıp duvarlara şamar şamar indi:

— Teşekkür ederim...

— Babam nasıl?

— Çok iyi seni affettiğini söyledi. Bütün aile geriye dönmeni bekliyoruz...

Bu ses, Cihan'ın beynine hançer gibi saplanmıştı... Ebru sevincinden odadakilerin varlığını unuttu...

Cihan, ayağa kalktı. Ebru'nun yanıbaşında dikilirken, surunu yitirmiş gibiydi... Caddeye deli gibi

baktı baktı... İsmet, caddenin kaldırımında pencereden yana dönük olarak dikilmekteydi... Ebru, sanki yuvasını terketmek için bu günü bekliyordu. Cihan'ı arkasında görünce, yürümek için hazırlandı...

Cihan, bu harekete mâni olmuştu. Şahin'i oyuncaklarının arasına bırakıp, Ebru'nun kolundan yapıştı:

— Nereye?

—Gidiyorum artık. Bu hayattan bıktım.

— Nasıl bir gidiş bu?

— Dönüşü olmayan...

Kolunu kıyasıya sıkıp sarstı:

— Daha dün ihtarda bulundum.

— Geçinmeye niyeti olmayanların, ihtarlara, riayet etmesi beklenemez... Sen Şahin'le oturup oyununa devam et...

Şahin avazının çıktığı kadar bağırırken, Cihan'ın şuursuz hali artık kaydetmekteydi... Ebru'nun suratına şiddetli bir tokat indirdi... Önce acı bir çığlık duyuldu ve sonra Ebru halının üzerine hışımla serilip kaldı...

Cihan, nefesini caddenin ortasında aldı... Eli arkasında dolaşan İsmet'e baktı... Şuursuz gözleri kaldırımın köşesindeki iri taşa ilişti... İrade dışı duruyordu... Eğildi taşı aldı ve Ebru'yu bekleyen İsmet'e doğru koştu... Hasmının iki kol küreğinin ortasına indirdiği taş, onu bütün arzuları ile birlikte sallayıp kaldırım taşlarının üzerine bıraktı...

Cihan, elinden ayrılan taşın:

— Güüüüüm, diye bir ses çıkardığını duyabildi... İsmet, yerlerde debelendi, kıvrandı, kalkmayı denedi, beceremedi...

Cihan .darbeyi yeterli bulmuyordu... Öldürücü tekmeleri arkasını kesmeden İsmet'in suratına indi

indi... Darbelere dayanamayan vücut cansız gibi yere uzanıp kaldı...

Hadise sırasında, Ebru evin penceresinden caddeye ürpererek bakıyordu...

Şahin'in avaz avaz ağlayışına aldırış etmedi... Telaş içinde telefonun başına koşup, ahizeyi kaldırdı... Numaratörü çevirip, en yakın karakolu aradı. Karşısından sinyal sesi gelir gelmez adres verdi:

— Yetişin, cinayet var... diyordu.

Ahizeyi kapatır kapatmaz, dışarı fırladı... Binanın merdivenlerini ikişer üçer iniyordu... Birdenbire gözleri faltaşı gibi açılıp kaldı...

—Cihan, diye mırıldandı... Kendisini cümle kapısının arkasına güçlükle atabilmişti...

Cihan, hiç bir şeyin farkında olmadan merdivenleri tırmandı... Aynı kızgınlıkla evin kapısını açtı. Şahin, avaz avaz ağlıyordu ve artık Ebru, yoktu... Normal bir insan hüviyetinden çıkalı çok olmuştu.

Şahin'i kucağına alıp odaları aradı... Şaşırmıştı...

Kimseyi bulamayınca caddeye bakan pencereye koş-
tu... Baktı, baktı, baktı. Cadde çoktan ana baba gü-
nüne dönmüştü... Şuursuz gözler, kalabalığı taradı...
Ebruyu görüyordu. Acı bir frenle duran polis araba-
sını farketmişti... Pencerenin önünde çivilenmiş gibi
kaldı... Şahin, acı çığlıklarla ortalığı yırtıyor, Ebru,
caddeden, birinci katın penceresini işaretliyordu...
Caddenin kenarmda biriken gözler pencereye ba-
karken Cihan, geriye çekilmek zorunda kaldı... Aklı-
na Hicran gelmişti... Sayıkladı. Uçuklayan dudakla-
rın arasından dökülen söz:
— Hicran, oldu...
Titreyen parmaklarını numaratöre zorla götürüp,
çevirmeye başladı, heyecan doluydu:
— Hicran, diye telaşlandı, sen misin?

Hicran ağabeyisinin sesini alır almaz şaşırmıştı.

Sordu:
Şahin'in çığlık sesleri geliyordu...
— Çok güç durumdayım Hicran... Şahin, yalnız

kalacak.
— Ebru?
— Acı bir son.
— Söylesene ne oldu?
— İsmet'i...
— Ağabey...?
— Hicran, hiç vaktim yok, mutlaka gelip çocuğu

al...
Daha fazla konuşamadan ahizeyi kapadı.
Soylu, ailesi şaşırmıştı:
— Cihan'm neden vakti yoktu? Çocuğu neden al-
maları lâzımdı? Sedat Bey uşaklarını çağırtıp, onların
muhafazasında yollara düştü... Anne, baba, Hicran...

Ebru, polislere birinci katı işaretlemişti. İsmet, aci-"
len hastahaneye kaldırılırken, geride kalan polis eki-
bi binanın birinci katını göz altına aldı. Cihan yolla-
rın dönülmez olduğunu anlamıştı... Sürekli kapının
zilini çalan ekibe, güçlük göstermedi. Kapıyı açtı, sır-
tını kasaya dayamış, bitkin bir halde beküyordu. Şa-
hin'in kollarında tunçlaştığma bakılırsa, hadise onu
iyice yıpratmıştı.
— Adınız diye, sessizliği bozdu.
Polise yorgun yorgun bakıp mırıldandı:
— Cihan Soylu.
Soruşturma yapan memur; kelepçesini uzatırken:
— Sizi kanun namına tutukluyorum, dedi.

Cihan, sıkıntılı, başını cevap olarak önüne eğdi.
— Hazırım.
Polis muhatabını tepeden tırnağa süzdü... Cihan'-
m kucağındaki çocuk dikkatini çekmişti:

— Çocuğu kucağınızdan bırakacağınız zamanı bekliyoruz.
Memurun sözü, Cihan'ı yaralamışa benziyordu:
— Çocuklar yalnız kalan evlerden hoşlanmazlar.
Memur:
— Kimseniz yok mu, diye sordu.
Istıraplı bir ses cevap oldu:
— Yok...
— Çocukla mı geleceksiniz?
Sadece kafasını sallayabildi, bir şeyler söylemek zaruretini duymuştu... Kısık kısık konuştu:
— Anneler hapishaneye giderken, süt çocukları da beraber gitmezler mi?
Polis şaşırmıştı:
— Fakat, diye teessürünü ortaya koydu.
Cihan:
— Annesi olmayınca çocuklar babalarıyla birlik-
te yaşar.
Polis, evde kimsenin olmayışına kanaat getirdi...

«**

Cihan, çocuk kucağında olduğu halde karakola getirilmişti.
Daha adımını içeriye atar atmaz vücudundaki bü-
tün kan beyninde dibek dövmeye başladı. Gözleri kıp-
kırmızı olmuştu. Ebru'yu seyrediyordu. Deli deli bak-
tı. Yanıbaşında dikilen babası olmalı diye düşündü. Kendisine güçlükle hâkim olmuştu. Az sonra Cihan'ı ifadeye çektiler... Yalan söylemedi. Her şeyi olduğu gibi anlattı... Artık nezarete götürülecekti. Babasını, annesini ve Hicran'ı karşısında bulunca durakladı. Dayanamamıştı. Ağlamamak için dişlerini sıkmasına rağmen, gözyaşları aniden taştı.
İki aile, yıllardır belki de ilk defa karşı karşıya geliyordu.

Hicran, karşıdan gelen tehditkâr bakışlara katkı-
da bulunmadan Ağaboyisine koştu.
Duygulanmıştı, hıçkıra hıçkıra ağladı, Cihan'ın kollarında ağırlaşan Şahin'e baktı ve aldı. Bağrına bastıkça Şahin ağlıyordu...
Daha anne ve babasına hal hatır sormak fırsatı bırakmadan nezarete götürüldü...
Ebru, sabık kocasının arkasından kindar kindar bakarken, Cihan'ın gözleri Şahin'in kırışan dudaklar-

na takılmıştı:
Ağlamaklı bir ses salonun içerisinde inledi:
— Anne dedi... Şahin'e iyi bakın. O sizi benim .kadar üzmez. «B «s»
İsmetin üç kaburgası kırılmıştı, tekmeler suratında iz bırakmamıştı. Birkaç gün hastahanede tedavi edildi sonra da taburcu...
İsmet, eski sıhhatine ve eski günlerine dönerken, Cihan, tam aksine İsmet'in eski akıbetine uğradı... Evet tam iki yıla mahkûm edilmişti.
Artık Cihan, için gün doldurmak vardı, asık yüzlü kirli duvarların arasında çile dolu bir yığın gün... Şahin'in hasretini çeke çeke baktıkça ruhunu karartan duvarların arasında... Tam yediyüz otuz gün.
Daha içeri gireli üç ay yeni olmuştu. Ebru'nun babası yanında kaldığını ve Şahini hiç aramadığı haberini aldı. Beraberce ettikleri yeminleri hatırlayıp kahroldu. Başını dövdü, dizlerini yumrukladı, bir türlü rahatlayamadı.
— Saçlarını esen yellerden kıskandığım diye düşündü... Zaman zaman, kendi gözlerimden kıskandığım... Demek yalanların kurbanı oldum, öyle mi?
İçinde köpüren isyan, gardiyanın gür sesiyle sustu.

Cihan ranzanın üzerinde doğruldu sesin geldiği tarafa baktı... Gardiyan:
?— Müdüriyete kadar, diye yeniledi.
Cihan, şaşırmıştı. Uyuşuk bir hareketle ranzasmdm inip, demir kapıya doğru yürüdü... Gardiyan açtığı kapıyı kilitledikten sonra Cihan'la beraber müdüriyete geldi. Cihan'ı tepeden tırnağa kadar süzdükten sonra sordu:
— Cihan Soylu sen misin?
— Evet.
— Yarın mahkemeye götürüleceksin.
Cihan, tek kelimeyle şaşırmıştı:
— Ben gün giydim, dedi. Hem de tam iki yıl. Mahkemem filan yok artık.
Müdür Cihan'm yüzüne manalı manalı baktı, acımıştı.
— Bu da bir başka türlüsü, diye söylendi.
— Anlamadım?
— Eşiniz sizden ayrılmak için mahkemeye başvurmuş, sanırım şimdi anladınız.
Cihan, konuşmadı. Sadece acı bir tebessüm edip hareketsiz kaldı. Müdür gardiyana:
— Götürün, deyinceye kadar bekledi. Sonra, gardiyanın peşini takip edip koğuştan yana doğru

sürüklendi.

Gece tükenmek bilmeyen acıların, kamçılayışı ile son buluyordu. Mahkeme saati gelip çattı. İki jandarmanın arasında salona girerken suratında ıstırap çizgileri oynaşıyordu.

Kalabalığın arasında ilk aradığı insan sabık eşi olmuştu. Çok geçmeden buldu. Göz göze gelmişlerdi. Ebru, korkudan titredi, sarardı ve gözlerini yere dikti. Sonra etrafına bakıp cesaret topladı. Cihan, kelepçeli bir mahkûm, Ebru'nun babası ve İsmet yanında,
120
üstelik hürdü. Bunları düşünüp korkusunu yenmeye çalıştı. Ker iki tarafın sinirleri oldukça gergindi. Celse ateşli konuşmalar arasında eriyip giderken, Hakim ilk sözü Ebruya verdi:

— Anlat bakalım kızım. Mahkemeye verdiğiniz dilekçede, kocanızın kıskanç oluşundan, bu halin şiddetli geçimsizliklere yol açışından ve de iki yıl hapis yatacağını göz önünde tutup, bu uzun zamanı bekleyemeyeceğinizi beyanla ayrılmayı talep ediyorsunuz. Şimdi size soruyorum bu geçimsizlikler nelerdir?

Ebru'nun iddiası oldukça zayıftı. Konuştukça hakim acı acı gülümsedi.

Ebru.-

— Kıskanç, diyordu... Plajlarda denize girmeme müsaade etmiyor. Gece kulüplerine, dansa ve caza götürmüyor. Beni amcamın oğlundan kıskandı. Düşünebiliyor musunuz? Amcamın oğlundan... Aynı suçdan mahkûm. O gün beni de dövdü. Artık bir arada yaşamamıza imkan göremiyorum.

Mahkeme heyeti alaylı alaylı gülmüştü. Ebru'nun avukatı müdafaasında ne kadar ısrar etse de gerçek olarak gösterilen her şey mesnetsizdi. Heyet, davalının savunmasını dinledikten sonra Cihan'a hitaben şöyle dedi:

— Sayın Cihan Soylu, eşiniz sizi Jki yıl bekleyememekten müşteki. Aynı zamanda şiddetli geçimsizliğinden ve şursuzluğa varan bir kıskançlıktan söz etti. İsmi geçen şahitlere sormadan, size söz vermek istiyorum. Dinlediğiniz iddiaya itirazınız var mı?

Cihan, saygı ile ayağa kalktı. Sözlerine:

— Sayın Hakim Bey, diye başladı... Belki de şahitler yalan söyleyebilmek fırsatını kaçırmış olacaklar. Ancak bir hususta aydınlanmak isterim. Bizim bir de çocuğumuz var.
121

— Evet bir erkek çocuğunuzun olduğundan haberimiz var ve adı geçen dilekçede eşiniz çocuğu size bırakmayı şart koşuyor.

— Çocuğu istemiyorum deyişini kulaklarımla

duymak istiyorum.
Ebru, söz verilmeden ayağa kalktı.
— istemiyorum, sayın Hakim Bey, istemiyorum.
Diye bağırdı. Çünkü ben genç bir kadınım, bakıma muhtaç bir çocuğun, ayaklarıma bağ oluşunu istememekte, hakkımdır.
Salonda bulunan baba ve anneler sadece «of» çekmekle rahatlamak istemişlerdi... Söz sahibi anneye lanetli bakışlar yağdı.
Cihan, hayretleri körükleyen bir cümle sıraladı:
— Sayın Hakim Bey, ben bu kadını bahsedilen tokat indirilmeden önce boşamıştım. Çocuğumu istiyorum ve şartlarını olduğu gibi kabul ediyorum. Çünkü böyle bir annenin elinde büyüyen çocuk... Cümlesini tamamlayamadı. Hakim kararını çoktan vermişti. Israrların geçersiz sayılacağı kanaatına varıp-.
— Doktor Cihan, diye mırıldandı. Boşandınız.
Cihan, iki Jandarmanın arasında koğuşuna dönerken, dâvayı kazananların sevincine diyecek yoktu.

ismet eski nişanlısını affetti... Hadiseler iki amca çocuklarını evliliğin eşiğine kadar getirip bırakmıştı... Cihan'ı bir türlü unutamamışlardı...
ismet ve Ebru evlenme karan vermekle kalmamış, nikahlarında bulunabilmesi için Cihan'a özel bir davetiye tertipleyip, postaya vermişlerdi. Zarftan çıkan kartın açık yerinde alaylı satırlar dizisi vardı.
«Gelemeyeceğinizi biliyoruz. Beni unuttunuz de-

meyesin diye davetiye göndermeyi borç bildik. Koca iki yıl görüşemeyeceğimiz için üzgünüz.»
Ebru - ismet

Kartın alt ucunda da iyi seneler diyorlardı. Cihan davetiyeyi okuyup, ıstırabını içine akıttı. Tek kelimeyle kahrolmuştu. Derin bir «OFFF» çekip nikah töreni için telgraf yazmayı düşündü. Yazacak bir şey bulamayınca, gözleri koğuşun duvarına yazılmış satırlara takıldı. Okuduğunu aynen yazdı...
***
Nikah salonunda gelemeyenlerin telgrafları okunuyordu, iş adamları yüksek makam sahiplerinin adı zevkle okunurken postacı son telgrafı yetiştirdi. Tebrikleri okuyan siyah kostümlü bey postacının uzattığı telgrafı alıp, enfes bir âesle ilave etti:
— Cihan Soylu Beyden...
Salonda herkes birbirine baktı. Gönüller kabardı. Ebru sarardı, morardı, ismet «Ne oldu?» der gibi etrafına bakındı, lâkin kibar bey satırları özene özene okumaya başlamıştı:

«Feleğin her çevrine tahammül gerek
Değil mi sefayla, cef> müşterek?
Açılır bahtımız elbet, battıkça batmaz ya,
Tükenir günlerimiz gittikçe artmaz ya.»

15

Felâket yolcusu

Sayılı günler çabuk geçer. Ne var ki bazen ezer de geçerdi. Hapishane hayatı Cihan'in sinesinde, yara üstüne yara açtı.

Babası iki yılda kendisini iki defa ziyaret edebildi. Ancak istediği kadar parayı bırakıp gitti.

Cihan'm babasına olan ilk sorusu Şahin'den oluyordu. Her defasında da aynı cevabı aidi:

— İyi, hem. de çok iyi. Annen onunla uğraşıp duruyor. Cihan, içten bir arzulayışla yalvanyordu:

— Baba bir defa olsun getiremez misin?

— Oğlum sen çocuk musun? Hasret, görüp aynldıkça büyür.

Cihan, daha fazla ısrar edemeyip boynunu bükü-

yordu. Babası gittikten sonra aklına aynı sorular takılıyordu.

— Yoksa?... Şahin...? Ve soramadığı cümleler boğazına kör düğümler atıp tıkıyordu... Koskoca iki yıl gözlerinde asırlaştı, büyüdü ve tükendi. Bugün mahkûmiyetinin son gününü yaşıyordu. Gardiyan bu anı kendisine müjdelemek için kapıyı açtı.

***

Cihan, Şahin'i düşünerek evlerinin yolunu tuttu. Senelerin hasretini duya duya bahçe kapısından içeri girdi. Gözleri ısrarlı ısrarlı etrafı taradı, sanki Şahin'i karşısında bulmak için yalvanyordu...

Kim bilir ne kadar değişmiştir? Ne sevimli olmuştur. Tam üç yaşında hayat dolu bir çocuk... «Baba» diye kolanna koşmasını arzuladı... Kucağına alıp bağrına basa basa eve götürmeyi...

Hep böyle düşündü, lakin arzusu mümkün olmuyordu. Adımlan isteksizleşti. Arzulan beyninde acı bir çağrışım oldu... İlk karşısına çıkan halası oluyordu...

— Cihan, diye koştu.

Eğilip, halasının elini öptü, sadece duraklayıp, yüzüne bön bön baktı.

— Geçmiş olsun Cihan...

— Sağol...

Etrafı yeniden gözden geçirirken sordu:

— Evde kimse yok mu?

—Annen var.

— Şahin?..
Hala durakladı. Ne söylesin? bilemedi:
— Şey, diye kekeledi. E*de olmalı.
— İyi dedi. Başka bir şey sormadan evlerine gir-
di...

Anne kapıyı açınca sanki dünyalar onun olmuştu:
— Cihaan... Diye bir çığlık atıp boynuna sarıldı.
Annesi titrek sesi ile inler gibi:
— Geçmiş olsun Cihan, seni bana gönderene şü-
kür. Soğuk bir ses cevap oldu:
— Sağol anne.
Ana oğlunun elinden tutup iltifat etti:
— Gel hele şöyle karşıma otur da doyasıya seyre-
deyim...
Cihan, yorgun vücudunu yanıbaşındaki koltuğa
zorla bırakabildi... Ana tam karşısına oturmuştu. Hay-
ran hayran baktı...-.
— Hiç değişmemişsin oğlum...
Cihan, annesine karşılık vermeden Şahin'i sordu:
— Şahin nerede? Uyuttun mu yoksa?
Ana kısa bir zaman durgunluk geçirdi.
— Uyuttum diye tekrarladı. Uyandırmasak çok
iyi olur.
Cihan, acı acı gülümsedi:
— Tam iki yıl onu düşündüm anne. Uyuşa bile
uyandırırım...
Kim bilir ne kadar güzelleşmiştir... Değil mi anne?
— Güzelleşti ya...
— Babam, işte mi?
— İşte.
— Hicran?
— Senin arabayı alıp babasına gitti...
— Dışarı çıkamıyordu...?
Oturduğu yerden aniden kalktı... Anne şaşır-
mıştı.
— Neden kalktın otursana... Daha yüzüne doya
doya bakamadım ki...
— Ya ben, Şahin'i görmeyeli tam iki yıl geçti...
Ananın tebdili şaşmıştı... Eli ayağı birbirine do-

laştı derler ya! İşte öyle oldu. Güçlükle doğrulup,
önünde durdu-.
— Otur, dedi. Hiç değilse bir nefeslik.
— Olmaz ana, Şahin'i görmeliyim...
Artık yalanlar geçersizlik kazanmaya başlamış-
tı... Ananın mahcup sesi mazeretini beyan etmekte
güçlük çekti:
— Ben sana doğruyu söyleyemedim ki!
Cihan'ın rengi birdenbire değişti, dudaklarındaki

sevinç belirtileri acı burkuluşlara karıştı:

— Anne, diye inledi. Bana söylemediğin şey de ne?

Ana:

— Şahin, dedi. Şahin evde yok...

Duyduğu sözler Cihan'ı yıkmıştı:

— Yok mu? Nerede?

— Yuvada... Son günlerde bakamaz olmuştum... özel bir yuvaya verdik... Her ay bir defa bile olsa, gidip baktık...

Cihan, evin doluşunca bir çığlık attı:

— Anne! diye haykırdı... Amaa!.. Bak, biraz evvel bana doymadığını söylemiştin... Unutma ki ben de onun babasıyım... Bunu yapmamalıydınız anne yapmamalıydınız...

Tekrar kalktığı koltuğun üzerine pelte gibi yığıldı... Yüzüne bakan, çekebileceğinden fazla acı içinde olduğunu farkedebilirdi... Kızaran gözleri salondaki büfeye ısrarla baktı... Kurtuluş ilacı bildiği şişelerden bir tanesini eline alıp, annesi «Yeter» dedikçe içti, içti... O dönen gözler büfenin açık kalmış çekmecesinde tabancayı görüp ısrarla baktı. Alıp ceketinin cebine indirdi. Hapishanenin duvarındaki yazıyı hatırlamıştı... Mırıldandı:

«FELEĞİN HER ÇEVRİNE TAHAMMÜL GEREK»

Sonunda annesinin yakarışlarını duymadan açtığı kapıdan gölge gibi savuşup gitti. Birbirine dolaşan adımları yerlere sürtündükçe dudaklarından aynı isim döküldü:

— Şahin... Şahin... Şahin...

Anlaşılan yolculuk, adını annesinden öğrendiği yuvaya oluyordu.

Beyni karışık düşüncelerin pazarı olmuştu. Dehşet saçan gözleri, işe dönük alemin, ıstırap çizgili perdelerine takılmıştı kıvılcım yüklü pırıltılar dünyaya sitemle, bakıyordu...

Alnında damar damar kabaran çizgilerin arasından oluk oluk terler söküldü. Saçları karmakarışık, adımları bitkin, her haliyle kırık dökük bir tabloyu andırıyordu.

Dünyayı bir pula satacak kadar kızgın, esen rüzgarlara çatacak kadar sitemkardı...

O, et ve kemik yığını insan, bir anda değişip, barut ve ateş deposuna benzemişti. Nefesi az dafa sıklaşsa caddenin ortasında infilak edecekti...

Tedirgin bakışlar, etraftan gelip geçenlere, nefret dolu pırıltılar dağıttı... Birbirine yapışan dudaklar iç dünyasına tercüman oldu:

— O, saçının tellerini esen yellerden kıskandığım

kadın, huzuru dizlerinin dibinde aradığım büyük yalan?.. Diye acmdı...

Düşündükçe suratı ekşi çizgilerin harmanı oldu. Istırap yüklü sesi su dolu bir kuyuyu hatırlatıyordu. Gözleri iki kan çanağından farksızdı. Aniden dikkat kesilip istikametine baktı...

Issız denecek kadar sakin mahalle yolunun ortasında hareketsiz kaldı. O ölü dudaklar, mağriple maşrıkı birbirine bağlayan acı bir çığlık boşalttı:

— Ebruuuu:

Ebru, gökleri yırtan sese döndü, İsmet'in kolundan sıyrılıp endişeyle baktı. Göz bebekleri yuvalarına sığmıyor, dışarı fırlamak istiyordu. Üzerlerine çevrilen namlu ikisine birden ölüm kusturdu. Ebru, ortalığı yırtarcasma bağırdı:

— Cihaaan...!

önce acı siren sesleri duyuldu. Sonra kendisine yol bulamayan itfaiye arabası canavar düdüğü çala çala yolun ortasında frenledi.

Mahalleli, korkunç ses dalgalarının tepkisi ile camlara koştu. Vazifeye giden ekip yolun ortasında dehşet saçan delikanlıya ve çınar ağacını kendilerine sığmak yapmak isteyen iki gence baktı.

Cihan, sağırlaşmıştı. Her şeyden habersiz hedefine baktı, en büyük gayesi Ebru ve îsmet'in ölmesiydi? Sarhoş adımlar akasya ağacına olan mesafeyi tüketmek isterken «imdat» sesleri arşa direk oldu.

Cihan, istenen hedefi bulmuştu. Ebru'nun çıldıran gözlerine baktı... Namluyu tam beynine doğrulturken mırıldandı:

— Yemin etmiştim, bu ihtiyaç dünya, ya sana, ya da bana fazla olur diye...

Ebru, ağaca sıkı sıkı sarıldı. îsmet'in gençlik arzuları kavak yelleri eden kafasında, felaket rüzgârı gibi savruldu...

Titreyen parmak tetiğe dokunurken, itfaiye arabasından Cihan'ın üzerine su sıkıldı. Suyun tazyiki, ayakta güçlükle durabilen bu adamı, köküyle devrilen ağaç gibi yere serdi...

Hortumdan fışkıran suların altında çamurlaştı debelendi... Bütün arzuları ile birlikte yerlerde kıvranmaya başlamıştı... Az sonra sersemleyen başını kaldırım taşlarının üzerine bırakırken, olanlardan habersizdi... işkence veren sancıları sustu, ağırlaşan göz kapaklan irade dışı yumuldu...

Kararsız patlayan fişek, Ebru'nun vücudunu kana boyadı...

İtfaiyeciler, olayın vahşet ölçüsünü azaltmış, plaka numarasını halktan bir vatandaşa bırakıp asıl görevlerine koştu...

Seyirci kitlesinin kalabalığı ile ezilen cadde, trafiğe yol vermiyordu... İsmet, telaşından etrafa bön bön bakarken, halktan iki kişi, Ebru ile Cihan'ı hastaneye yetiştirdi... İsmet başka bir araba ile arkalarından ^gidecekti... Halk hadisenin büyümesinden korktuğu için böyle yapıyordu...

Ebru, yorgun, başını sancılar ile kımıldatırken, bulut bulut gözleri yanmdaki adama ilişti. Korktu, ürperdi. Belki de dudakları bu ismi son defa sayıklayacakti:

— Cihaaan, diye inledi...

Cihan vücuduna fişek gibi sıkılan, suyun hırpalayışından ötürü, kırık döküktü. Gözlerini açtığında kendisini hastahanede buldu. Doktorlar verdiği, sarhoş raporuyla suçu sabit görülüp karakola gönderildi. Ebru'yu öldürmeye teşebbüs suçundan yargılanacaktı...

Karmakarışık düşünceler, beyninin yorgun süzgecinden bir isim seçebildi: Ceza evine götürülürken başkomisere ricada bulundu:

— Sayın komiser, sizden bir arzum var.

— Söyle.

— Bir özel yuvanın ismini versem telefonla arar mısınız?

— Kiminle görüşeceksin.

— Şayet mevcutsa, Şahin Soylu adında, üç yaşlarında bir erkek çocuğu.

— Oğlunuz mu?

«Evet» der gibi kafasını önüne eğdi:

— Annem bakamamış da, diyeO sızlanıp yuvanın ismini mırıldandı...

Komiser üzülmüştü. Rehberden adı geçen yerin numarasını aradı. Ahizeyi kaldırıp numaratörü çevirdi, şimdi sinyal bekliyordu. Karşı taraf cevap verir vermez kimliğim söyleyip, «Şahin Soylu» isminde bir çocuğun olup olmadığını sordu. Sevinmiş gibiydi.

— Varmış dedi.

Cihan, hayatta belki de ilk defa boynunu büküyordu... Hassas bir sesle komisere yalvardı:

— Acaba telefonda sesini duyabilmek mümkün mü? Bu şuursuz bir babanın arzusudur.

Komiserin karşı tarafa olan ricası vazife kabul edildi. Şahin telefona getirilmişti. Ahize Cihan'ın kulağına verildi. Ve karşı taraftan öğretilen çocuk tam üç defa:

— Baba, baba, baba, diye ses verdi...

içi dolmuştu hıçkırıklarına mani olamadı. Sadece yutkunup tazyikini azalttı...

— Şahin, Şahin ben babanım diye inledi. Seni görmeye gelirken... Tahammül duvarları yıkılmıştı... Sözünü yanda kesip ahizeyi yere çarptı.

***

Cihan'ın hürriyeti çok kısa sürmüştü. Dışarının havasını ancak beş saat teneffüs edebildi. Sonra döndüğü şartlardan daha ağır bir suçla tutuklandı.

Aynı günün gecesi Soylu ailesi Cihan'ın yuvaya dönüşünü bekliyordu. Saat gecenin sıfır birini gösterirken, Hicran'la Sedat Bey homurdana homurdana yatak odalarına gitti.

Anne bekliyordu... Oğlunun hasretini çeke çeke, kurtlar içini kemire kemire bekliyordu. Kuşkusu büyüye büyüye saatine baktı. Canı ceviz kabuğunun içine az geliyordu Yerinden kalkıp, önce kocasına, sonra

Hicrana baktı. İkisi de uyumuştu. Salona çıktı, pencerenin önündeki bahçeyi gözetledi. Birden bire heyecanı büyüdü, kuşkusu daha da arttı...

— Sedat Bey diye bağırıp gecenin sessizliğini bozdu.

Sedat Bey ve Hicran uykudan sıçrayarak uyanmıştı. İkisi birden yatak kıyafetleriyle salona geldi...

Sedat Bey, Leyla Hanımı pencereden dışarı bakıyor bulup, sordu:

— Ne var, ne oluyor?

Leyla Hanım sadece pencereyi işaretliyebildi. Baba ve kız pencereye yaklaşıp, dışarıya dikatle baktılar. Evin son model arabası alev alev yanıyordu. Bahçenin kapıcı odasında ikamet eden şoför Bilal, yangının ilerlemiş zamanında yetişebildi. Tek hizmeti, yakınında duran Cihan'm arabasını yangından kurtarmış olmasıydı. Sedat Bey avaz avaz bağırdı:

— Bilal! Nedir bu gaflet. Biz de size can emanet edip uyuyoruz.

Bilal sıkıntısından buram buram terler döktü:

— Bey! Diye seslendi. Tam iki dakikanın içerisinde oldu. Kimdir nedir bilemedim.

Sedat Bey pencerenin yanından çekilip kendisine en yakın koltuğa oturdu. Sehpanın üzerinde duran sigaraya uzandı. Titreyen dudaklarının araşma sıkıştırıp yaktı. Artık herkesin uykusu kaçmıştı. Sedat Bey eli tabancanın tetiğinde dışardan ses bekledi.

Sabahın erken saatlerinde, ikinci ve en üzücü haberi almıştı. Yalıyı bekleyen diğer adamı «Oktay» kafasını önüne yıkıp, suçluluğunun verdiği ıstırapla inledi:

— Yalı yandı Bey. Yanıp kül oldu. Kendi canımı zor kurtardım.

Sedat Bey delirecekti:

— Kim yaktı diye bağırdı.

Mahcup bir ses, beceriksizliğini gizlemek istiyordu:

— Bilebilsem, canı çoktan cehenneme gitmişti.

Sedat Bey:

— Aptallar diye bağırdı. Sizlere nasıl da güvendim. Defolun hiç birinizi gözüm görmesin.

Zarar üzülmeyecek kadar küçük değildi. Sedat Bey gönlünü teselli edemiyordu. Dahası var... Gazetesi geldi. Rahatlayabilmek için sayfalarına göz atmaya başladı. Üçüncü kötü haberi ona gazete veriyordu. «Eski eşini yaralayan Cihan Soylu yakalanıp tutuklu evine gönderildi. İtfaiye ekibinin kurtardığı yaralının eşi yanmdan ayrılmadı...

Son haber evin içinde heyecanı büsbütün arttırmıştı. Ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Gün iyice ilerlemişti. Postacının kapının ziline dokunuşu uyuşan vücutlara hareket kazandırdı. Baba kapının önüne gelip sordu:

— Kim o?

Dışardan gelen ses:

— Posta dedi.

Kapı açıldı önüne uzatılan mektubu aldı. Açıp merakla okumaya başladı.

— öleceksin, en kötü şartlar altında. Bahsettiğim günler hiç de uzak değil... Araban yandı, yalın yandı ve sıra sende... öleceksin köpekler gibi, tıpkı uyuz köpekler gibi gebereceksin...

İmzasız mektup Sedat Bey'in canını çok sıkmıştı... Kimdi o adam? Zaman zaman felaket kusan bu meçhul kişi kimdi?

Beynini bu cevapsız kalan soruların ciddiyeti ile bitiyordu...

Leyla Hanım hasta düşmüştü. Cihan'dan başka hiç bir şey düşünemez oldu... Kahırlı dudaklar hep:

— Cihan Cihan, diye sayıkladı.

Sedat Bey'in durumu anadan farklıydı... Can korkusuna kapılıp huzursuzlukla çıkardı... Küçük hadiseleri büyütüp, ev halkını kırıp geçirdi... Günü eskisine nazaran, daha'sıkıntılı tüketmeye başladı...

16

Ziyaret

Cihan, sorhoşluk ve tahrikler göz önünde tutularak, üç yıl, gün giymişti... Aynı cezanın devamı olarak, yurdun herhangi bir köşesinde altı &y sürgün hayatı yaşayacaktı...

Üzgündü. Cezasını çekmek için gönderildiği hapishanede çilesini doldururken. Gardiyan ismini okudu:

— Cihan Soylu. Ziyaretçiniz var...

Yorgun bir hareketle ranzanın üzerinden doğrulup tel örgülerden yana yürüdü... Şaşırmıştı... Tellerin arkasında bekleyen hanım eski hemşiresi Zeliha idi. Durakladı, utandı parmaklarını tellerin arasına geçirerek güç kazandı...

— Zeliha Hemşire, diye hitap etti... Demek bu kö-

tü ruhlu doktoru ziyarete geldin?

Hemşire mülayim bir sesle Cihan'a:

— Geçmiş olsun, dedi. Hadiseyi gazetede okudum da...

— Sağol.

— İyisiniz ya?

Dudak büküp, alaylı alaylı cevap verdi:

—Aynen gördüğün gibi, dedi... Kendisini muayene etmediğim insanlarla bir arada...

— Sitem etmeyin, dedi. Ben olanları unuttum. Siz aslında iyi bir insan, mükemmel bir doktorsunuz... Beni üzen küçük hadiselerin adamı oluşunuz...

— Unutalım, hemşire. Kurt gövdeye girmeye görsün, yiyip tüketir insanı... Yanınızdaki kadın kim?

— Annem.

— Elinden tutan çocuk?

— Mücahit... Oğlum.

— Mesut musun?

— Çook.

— Bundan eminim.

— İsteseniz siz de olursunuz.

— Bilmem, olamadık işte... Hemşire, bırak bu sorulan. Senden özür bile dileyememiştim... üstelik iftira ettim sana... Beni affettin mi?

— Geçmiş olsun, demeye geldim. Hem hapisten çıkınca muayenehane açarsanız, yeniden sizinle çalışmayı kabul edebilirim...

— Çok iyisin hemşire... Artık Doktor Cihan öldü... Keşke bütün insanlar senin kadar samimi ve dürüst olabilseler... Seni kıskanıyorum...

Hemşire ahlakı itibarı ile övülmekten utanırdı... Yine öyle oldu... Boncuk boncuk terlerken.

— Müsaadenizle dedi... Bir ihtiyacınız varsa...

— Sağol Hemşire... Beni hayatta ilk utandıran

insan siz oldunuz. Güle güle Hemşire güle güle...

Arkalarından bakıp kalmıştı... Hayret etti:

— Biz olsak, ya biz olsak diye söylendi... Sevinir daha kötü durumlara düşmesini isterdik... İnanan insanlar ne kadar hassas... Sanki hep iyilik için özellikle yaratılıp bırakılmışlar... özellikle...

Tel örgülerin arasından dalgın dalgın bakıyordu. Gardiyan parmağı ile doktoru işaretledi...

Kendisini unutmuşcasma dalgındı... Bu hali, dikkatle seyreden adamın sesi bozdu:

— Selamünaleyküm, Cihan Bey.

Cihan karşısındaki adama, önce bön bön bakti:

— Siz de kimsiniz?.

Adam acı acı gülümsedi:

— Demek tanıyamadın? Senelerce öncesini hatırla ve suratıma iyice bak... Senin arada bir gelip ziyaret ettiğin bir ağabeyin olacaktı:

Cihan kendinden geçmiş gibi haykırdı:

— Vedat Ağabey. Demek beni hâlâ unutmadın...

— Biz dostlarımızı unutmayız.

— Kim söyledi burada olduğumu?

— Gazeteler...

Boynunu büktü:

— Doktor olmuşsun.

— Olduk.

— Üzülme insanlar merhalelerden geçtikçe hayatı daha iyi anlar. Her tecrübe iyi bir temel taşı gibidir...

— Hiç değişmemişsin Vedat Ağabey.

— Ya sen?..

Utandı, kafasını önüne yıkıp mırıldandı:

— Bazen kendimden bile utanıyorum... Tanıdığın Cihan değilim. Etraflı konuşsak, lanet ederdin...

— Unut bunları. Geride kalan ömrünü değerlendir.

Çantasına sarıldı:

? —Canın sıkılırsa yanımda kitap getirdim.

— İstemem.

— Neden.

— İçimdeki sıkıntıyı daha da artırıyor...

— Bunlar rahatlatır...

— Yok, yok, ben o konulardan dolayı rahatsızım... Hatırlamak istemem...

— Pekala Cihan, ziyaretine sık sık geleceğim... Buradan çıkınca gideceğin adresi bilmek isterdim... Tabi beni evinize davet edersen.

— Sevinirim...

Dr. Vedat Cihan'a teşhisini koymuştu... Şimdilik sustu...

Cihan, hapishaneye gireli çok şeyler değişti...

Hicran, koca kente hükmeden kül^anbeyle evlendi. Artık Sedat Bey'e dokunanın yüreği oeş olmalıydı...

İsmet, hadiseyi duyar duymaz deliye döndü... Kabuğuna çekilmişliğin çilesini dolduruyordu... Kolay değildi «Arap Kasım» deyince yürekler hop oturur hop kalkardı... Böylesine bir rakiple karşı karşıya kalmış olmak, onu yıprattı...

Arkadaşları ile buluşup dertlendi:

Arap Kasım'ın adını duyanlar bahaneler uydurup geri çekildi:

— Bu şahsi bir dava dediler... İdeolojimize hizmet için olsa canımız feda...

Sedat Bey damadına evinin hemen yakınında muhteşem bir daire satın aldı. İsmet ile Ebru, inziva hayatı sürmeye başlamıştı. Sanki Cihan'ın tahliye emrini bekler gibi halleri vardı... Elleri Sedat Bey'e uzanamadı...

17

Son çırpınış

Üç yıl tükenmiş, cezanın mahkûmiyet bölümü sona ermişti. Bugün dört duvar arasında son günü oluyordu. Hicran, kocası Kasım'la birlikte Cihan'ı almak için ceza evine geldi. Demir parmaklıkların dışına çıkan Cihan'ın, ilk işi etrafına bakınmak oldu. Kardeşini yabancı bir erkeğin yanında görünce şaşırdı. Esmer, uzun boylu, filiz gibi delikanb, kendisine bakıyordu. Muhatabı olan yabancının mağrur gözleri onu tesiri altına almıştı. Hicran, ağabey isini görür görmez yanına koştu. Sarıldı:

— Geçmiş olsun ağabey.

Cihan, yorgun bir cümle sıraladı:

—Sağol Hicran.

Gözleri yabancı delikanlının üzerinden çekemi-

yordu. Hicran, Cihan'ın halini farkedip, gülümsedi. Aynı zamanda yanlarına yaklaşmakta olan genci takdim etti:

—Haklısın ağabey. Lâkin sen de biliyorsun ki, hapishanedeki bir adama davetiye gönderilmezdi. Evlendiğimizi öğrenmen için bu günü beklemek suçsa, senden af dileriz.

Cihan:

— Demek evlendiniz ha? diye mırıldanıp, elini eniştesine uzattı. Sizleri tebrik ederim. İsmim Cihan,

«Doktor Cihan» diye çağırırlar...

— Benimki de Kasım, «Arap Kasım» derler. Sert mimikleri içten gelen bir tebessümle yumuşar gibi oldu. Ve ilâve etti:

— Hicran, seni bana ezberletti. En az kendim kadar sizi tanıyabildiğimi sanıyorum.

— Fırsat bulabilirsem ben de sizi tanımaya çalışırım.

Kafasında tek isim dolaşıyordu. Hep onu düşünüp başka bir şey sormadı:

— Gidelim, dedi. Buralardan bir an önce uzaklaşmak istiyorum.

Karşılamaya gelirken, Cihan'ın kendi arabasını getirmişlerdi. Hicran, kontak anahtarını ağabeyisine uzattı:

— Buraya kadar biz getirdik, dedi. Eve kadar da sen götür.

Cihan, anataarı aldı. Kapıyı açıp, arabayı çalıştırdı. Arka kanepede oturanlara dönüp konuştu:

— Evden önce yuvaya gitmem lâzım.

Hicran hayretle sordu:

— Neden! Orada birisi mi var?

— Şahin, diye mırıldandı.

— Şahin evde.

— Evde mi? Demek getirdiniz.

— Evet.

— Annem yorulmaya razı oldu demek.

— Oldu.

Araba son süratle kalktı. Bu gidiş Arap Kasımı dahi korkutmuştu. Evin kapısı önünde acı bir fren sıkıldı. Cihan, etrafına bakmadan arabadan fırlayıp içeri koştu. Kasım'la Hicran, arkasından baka kalmışlardı. Merdivenleri ikişer, üçer çıkarken, halasının sesini dahi duymadı. Zile fasılasız olarak basıp, kapının açılmasını bekledi. Karşısında annesini bulunca sarıldı:

— Anne, diye haykırdı.

Anne, oğlunu hasretle kucaklayıp ismini heceledi:

— Cihan, yavrum benim.

Cihan'ın heyecanı birdenbire eriyip yok olmuştu. Annesinden ayrılır ayrılmaz, gözleri antre ile salon arasındaki açık kapıya ilişti. Durgunlaştı Yüzündeki sevinç yüklü çizgilerin üzerinde ıstırap kümeleri oynaştı. Islak gözleri karşısına bakıyordu. Yorgun bir ses daha altı yaşlarında bulunan sarı saçlı, elâ gözlü sevimli bir erkek çocuğuna hitap etti:

— Şahin...

Cihan, Şahin'den yana yürdükçe. Şahin dudakla-

rını kırıştıra kırıştıra geri çekildi. Cihan, neye döndüğünü bilememişti. Özbeöz, canından daha çok sevdiği oğlu, onu tanıyamamış, kaçıyordu. Leyla Hanım manzaraya çok üzülmüştü. İkisinin arasını bulmak için uğraştı:

— Kaçma oğlum, baban geldi. Çocuklar babalarından kaçarlar mı hiç?

Şahin önce inanmak istememişti:

— Babam mı? diye durakladı.

— Baban ya. Koşup kucaklaşana.

Şahin karşısındaki adamı ezberleyinceye kadar baktı. Cihan, dizlerinin üzerine çökmüş, kolarmı sonuna kadar açmış, oğlunu bekliyordu.

Şahin koştu koştu ve:

— Babaaa, diye odanın içini çınlattı.

«**

Cihan, onbeş gün sonra gideceği sürgünün hazırlıklarını yaparken ev halkından kimsenin haberi yoktu. Bu hareketin gizli tutuluşuna kendisi bile mânâ veremezken, tek yargısı Şahinsiz gidemeyeceğine kesin kararlı oluşu idi.

Daha hürriyetine kavuşmasının üçüncü günü olmasına rağmen, sokaklar onu yeniden büyüledi. Yaşamak denilen zihniyet anlayışı onu yeniden hayat yokuşlarmdaki çırpınışlara bırakıyor ve içinde boşluk yapan düşüncelerin sancılarını çekiyordu. İçti, aylak aylak dolaştı. Sebepsiz yere çoklarını huzursuz etmeye başladı. Cemiyetin içerisinde sızılı bir çıban olduğunun farkında bile değildi.

Yine her şeyi umursamaz olmuştu, zaman zaman sokakların ortasında naralar atıyordu. İnsanlar, onun bu gayri ahlâki tutumundan rahatsız oluyorlardı. Dengesiz ve oldum olası adımlarla birisinin üzerine yıkılabiliyordu. Bazen de düşmemek, için önünden geçmekte olan kimseye sarılıyordu. Ya sokak ortasında bir kavgaya sebebiyet veriyor, ya da verebilmek için çaba harcıyordu...

Anne ve babasının ağızlarını bıçak açmaz olmuştu. Baba her ne kadar hırsını bağırıp çağırmaktan alıyorsa da, olanlar anneye oluyordu...

Geç kalsa yatmıyor, pencerenin önünden ayrılmıyordu. Erken gelse fazla durduramıyor, kurtuluşu canını sokağa atmakta buluyordu... Anne, sözünü dinle-

temez olmuştu. Hep oğlunun kırıcı hareketlerine mâruz kalıyor, acı acı içini çekiyordu... Daha doğrusu hareketlerini tasvip etmese bile etmiş gözükerek, evden tedirgin olmamasını sağlamak istiyordu... Artık

Cihanın bu şehirde son günleri belki de son gecesi olacaktı...

Anne yine pencerenin önünde oğlunun yuvaya dö-neceği anı iple çekiyordu... Duvardaki saate baktı, gecenin birini gösteriyordu. Yatak odasından, uyuya-mamış babanın sesi de duyuldu. Sinirliydi. Tehditkâr bir ses ile bağırdı.

— Daha yatmayacak mısın? Beklediklerin yet-medi mi? Yat dedim sana, o sokakların çocuğu oldu artık. Benim öyle evlâdım yok.

Annenin bağrında ateşler yanıyordu. Sigara kâğı-dından daha inceydi artık. Sıkıntıdan, derin bir «Of...»' çekti. Sonra belinin ağrıdığını farkedip, biraz rahat-layabilmek için omuzlarını oynattı. Rahatlayamadı. Kocasına cevap vermek için zihnini yokladı. Bulama-yınca, sükût etti. Şahin'e baktı, uyuyordu. Yine bek-lemeye başladı... Boşlukta eşya arar gibi etraf ma ba-kındı, bulamadı. Daha çok daralmıştı, ellerini başına götürüp, parmakları ile saçlarını taradı. Nemli göz-leri ile sokak kapısından terazisiz bir gölgenin içeri süzüldüğünü gördü, önce seçemedi. Sonra gölge ge-cenin kurşunî karanlıkları arasında kayboldu... Ana-nın içinde bir şüphe vardı.

— Cihan olmalı, diye mırıldandı. Az sonra gü-rültüsü kulakları yırtarcasına, gecenin sessizliğini ih-lâl etti. Bu hal onu doğrulamıştı... Telaşla kapıya yü-rüdü... Aklından; «Babası uyanmasa» diye geçirdi. Kapıyı açtı, Baba da uyanmıştı. Kafasını yastıktan kal-dırdı, ses dinlemeye başladı... Ana, içeri pejmürde vaziyette giren Cihan'a hayretler içinde baktı. Sus-

kundu, hiç bir şey söylemedi... Bütün acılarını içine akıtarak süzdü onu...

Suçlarını bırakıp, başkalarında hata arayan in-sanlar olurdu ya, işte Cihan'ın da bakışları öyle idi. Sendeleyerek içeri girdi. Annesine kahırlı kahırlı bak-tı. Bir şey söyleyecekmiş gibi durakladı. Unutup vaz-geçti. Sessizce yatak odasına girdi. Baba az sonra inil-tiye benzer sesler duymaya başlamıştı. O da yatağın-dan kalktı. Cihan'ın kaldığı odaya geldi. Baktı, hiddet-liydi. Elleri titriyor, yorgun nefes alıyordu. Anne kork-tu. Kocasına yalvarır gibi baktı. Sustu ve sessiz sessiz ağladı. Cihan bunlardan habersiz, elbisesi ile yatağı-nın üzerine uzanmıştı. Yüzü boydan boya çizik ve her çizgiden kanlar akıyordu. İlk sözü söyleyen baba ol-du:

— Ağzın leş gibi kokuyor, dedi. Yine kimi huzur-suz ettin? Kimlerle dalaştın? Söyle bakayım, hangi ka-rakol serbest bıraktı bu saatte?

Cihan, hiç bir şey olmamış gibi babasına baktı ve

bir müddet acı acı süzdü... Alnındaki çizgiler ıstırap kümeleri ile doluydu. Cevap yerine, sönük bakışlarını yere indirip boynunu büktü. Cihan'ın bu hareketi annesini daha da harap etmişti. Baba cevap alamayınca yeniden bağırdı:

— Bir daha bu şekilde geleceksen, benim kapımdan içeri adımını atma, anlıyor musun? Atma adımı nı bir daha bu kapıdan.

Baba kesin konuşmuştu. Anne titrek bakışlarla erkeğini teskin etmeye çalışırken, Cihan, kimseye dökemediği derdin fazlasını dudaklarının arasından taşırdı:

— Aaaah...

Bu kelimenin arkasından çıkan nefes, yeni patlama yapacak bir yanardağın haberci dumanlarını an-

diriyordu. Biraz sonra da göz pınarlarından elmacık kemiklerine yaşlar sıralanmaya başladı ve sessiz sessiz aktı... Baba daha fazla tahammül edememişti. Öfke ile acımanın karışımı bir tavırla Cihan'ı süzdü ve hiddetle geriye dönüp, yatak odasına doğru yürüdü... Ceketini aradı, buldu, cebinden bir sigara çıkartıp yaktı ve aynı öfkeyle dumanı ciğerlerine indirirken:

. — Köpek, diye mırıldandı. Sıkıntısından iri iri terler döktü. Onun da gücü kendisine yetmişti. «Of» çekti. Daha fazla huzursuzluk çıkarabileceğini düşünerek sustu.

Anne, oğlunun yanından ayrılmamıştı. Hep yüzüne bakıyordu. Ağlamaklı bir sesle bitap etti:

— Cihan!.

Cihan, yarı sönük gözlerini arahyarak ölü bakışlarla annesine baktı... Bunun arkasını isteksiz bir mırıltı takip etti:

— Söyle...

Son nefesinde bir hasta ancak bu kadar kendisinden geçmiş olabilirdi. Annenin içi ezildi:

— Oğul, ne söyleyeyim? Yıktın beni. Bütün sözlerim kursağımda düğümlendi. Ocağımı söndürdün. Bana acımazsan Şahin'e acı... Hep seni bekleyerek uyudu..

— Anne, sitem etme bana öyle. Hepimiz suçluyuz. Beni siz yetiştirmediniz mi?

— Evet biz yetiştirdik ama, böyle olasın diye mi? Sen Şahin'i, kendin gibi olsun diye mi yetiştireceksin?..

Cihan biraz kıpıdanır gibi oldu sonra vazgeçti. Şehadet parmağını dudaklarına götürdü:

— Onu katma, dedi. O günahsız anne... Hem... diye kekeledi. Sus anne sus, öylesine doluyum ki. boşalmak istiyorum. Hiç bir şey düşünecek gibi değilim.

İsyankâr oldum, cemiyete, size ve hattâ hattâ... riep kötü şeyler geçiyor aklımdan hep. Dedim ya, iyi olan hiç bir şeyi düşünemiyorum artık. Tıpkı haylaz bir çocuk gibi. Bak sokaklar bile kabul etmiyor artık beni. Karakollar, polisler, huzursuz ettiğim insanlar... Ah anne ah, elimde değil artık bunlar. İrade denilen şey bende iflâs etti. Ya da ettirdiler. Sanki içimden zorla beni kötülüğe, kötü şeylere iten birisi var. Bir dur diyebilsem ona, diyemiyorum. Bak anne bak, öz babam bile huzuru, beni başından kovmakta bulmuş gibi davrandı. Sen de gördün. Bu adam bende bu belirtileri özleyen adamdı... İçimde çiğdem gibi filizlenen hislerimle alay etti. «Gerici» dedi bana... Şimdi kendi tavsiyesini horladı, kovdu beni... Kendi eserinden iğrendi...

Annenin gözleri ıslak ıslaktı:

— Oğul...

Konuşmasını istemedi. Annesini susturdu:

— Sen sus. Anne, sus sen. Çok doluyum, çok. Boşalırsam rahatlarım belki.

Anne dinleyecekti:

— Konuş, dedi.

Konuştu. Her kelimesinde bir eziklik, her halinde bir ölgünlük vardı. İniltili bir sesle devam etti.

—Çok mu huzursuz ettim sizi anne?

Anne ağlamamak için dişlerini sıktı. Ellerini yumruklaştırdı. Güç kazandı:

— Anneler evlâtlarından bıkmazlar, dedi. Kuşlar bile yavrularını kanatları altında büyütür. Bunları sen de bilmelisin. İlk sorun Şahin oluyor...

— Ya babam? diye inledi. Ya babam?..

Anne cevap aradı bulamadı:

— Erkekler, dedi sustu. Sonra yine bir şeyler dü-

şündü. Kekeledi. Hem sen, her şeye alınma, dedi. Baban senin iyiliğin için konuştu.

Güldü, içini çeke çeke güldü:

— Beni temelimden yıkan adam mı?

Annelik hakkını düşündü. Biraz daha ciddileşti .-

— Hakkımız değil mi? dedi. Seni eskisi gibi görmek istiyoruz. Senin huzurun bizim huzurumuz, huzursuzluğuma derdimizdir. Bunu anlaşana.

Cihan, itirazh idi:

— Huzur mu? dedi. hemen arkasından isteksiz bir gülümseme ile dudaklarını kımıldattı. Ben o kelimeye, hattâ hattâ yaşamaya bile mâna veremedim. İstersen sarhoş ol körkötük. İstersen sokaklarda dolaş, hayvandan farksız... Gayesiz olan her şeyin so-

nunda bir boşluk yatmaz mı anne? Aydınlıklar yerini karanlıklara terk edince yat, yeni bir gün doğduğunda kalk ve aynı gayesizlik, aynı manasızlık içinde çırpm. Söylesene anne sen bunları hiç düşündün mü? Neden yaşıyoruz biz? Bak dünyaya insan denilen yaratık hâkim. Ama yine huzursuz ve yine de bir gün öleceğiz. Sen bu yaşına kadar bunlara mâna verebildin mi?

— Bilmem, yaşıyoruz işte, tek bildiğim şey doğmak ve ölmek. İrademiz dışı olan şeyler. Huzursa bambaşka şey.

Cihan.-

— Onları çocuklar da bilir...

Yüzünden sızmakta olan kanlar, cılız bir hareketle gömleğinin yakasına kadar inmişti... Anne, biraz pamuk ve oksijen getirip yarasını sildi:

— Uyu, dedi. Şimdi uyu. Sabahleyin konuşuruz. Yorgun ve halsizsin.

Cihan «Nasıl istersen» der gibi, dudak büktü ve az sonra da sızdı... Hep sürgün yolunu düşünerek...

Anne hiç gözlerini kırpmadan Cihan'ın başucunda sabah etti... Babanın sinirleri gergindi, kalkar kalkmaz karısı ile münakaşa etmek için sebep aradı. Bulamadı. Masanın üzerine hazırlanan kahvaltıya baktı, bir bardak çay içip, hemen üzerine sigarasını yaktı. Karısına bir şey söyleyecekti, unuttu. Sonra sert bir ses tonu ile:

— Eyvallah, diyerek ayrıldı.

Annesi de erkeğine: >

— Güle güle, hayırlı işler, dedi.

Arkasından ferahlatıcı bir nefes aldı ve hemen Cihan'ın yatak odasına koştu... Cihan hâlâ uyuyordu:

— Deli oğlan, diye mırıldandı. Başucunda oturup uzun uzun seyretmeye başladı... Vakit iyice ilerlemişti. Pencereye vuran kızgın güneş içeriyi tehdit edercesine odaya yansımaktaydı. Cihan bir iki kımıldadı. Sağa, sola dönecekmiş gibi hareket etti. Dilini kurumuş dudaklarında gezdirdi. Güneşin tesirinden araladı. Fersiz ışıklarla etrafına bakındı... Anasını başucunda bulunca donuk bakışlarla süzdü... Sonra, ölü bir hareketle doğrulup yatağının içinde oturdu. Daha uykunun sersemliği üzerinden çekilmemişti. Elini saçlarma götürdü, parmakları ile taradı.

Annesi:

— İyi uyudun, dedi.

Cihan, itirazlı itirazlı kafasını saladi:

— Artık uyku bile yoruyor beni, diye sızlandı. Elini yüzünde gerginlik yapan çiziklere götürdü. Acı

duydu, geri çekti. Annesi sızlandı:
— Ah oğul, dedi. Canına işkence ettiğinin farkında bile değilsin.
Cihan, içini çekti:

— Anne, dedi. önemsiz yaralar bunlar, çabucak silinip giderler.
— Anladım, dedi annesi.
Cihan'ın suratındaki kabuk bağlamamış kanlı izler ve alnındaki çizgiler bile öfkeliydi:
— Kapat bu mevzuuyu anne, dedi. Daha mânâ veremediğim şeyler de var içimde. Sadece o değil artık. Boşlukta geziyor gibiyim. Sanki yıllardır özlemini çektiğim bir şeyin, her an yudum, yudum ıstırabını içiyormuş gibiyim. Her yudumun beni eskisinden daha fazla yıprattığını hissediyorum, anlıyor musun anne, her yudumun?
Anne, «Delirmiş bu» diye düşündü ve sonra:
— Sen, dedi. Daha ayılmamışsm, neler saçmaladığının farkında bile değilsin,
Cihan:
— Zannetmem, dedi. Size öyle geliyordur. Benim saçmaladığım falan yok. Bileğini döndürüp saatine baktı. Sürgün vakti yaklaşmıştı...

***

Zerrelerin birleşmesinden bir bütün olur ya? Cihan'ın kafasmda uyanan binlerce soru da beynini çaçahştıramaz hale getirmişti. Bunlar cevapsız kalan sorular olduğu için de yorucu oluyordu. Hani meyve taşıyan dallar eğilir, kırılırdı ya? İşte öyle...
O sorularla et yığını haline gelmiş beynini, bir karar verebilmesi için zorladı. Bütün iskeleti garipleşmiş gibiydi. Yorgun bir sesle:
— Anne, diye seslendi.
Anne:
— Yavrum, dedi. Bu annenin içten ge.en cevabı olmuştu.
— Cihan-.
— Gidiyorum... Gidiyorum... diye tekrarladı. Babam geünce, söyle rahat etsin...

— O başka, dedi anne.
Cihan, ısrarla devam etti:
Bu gidişi de öyle kabul et. Kararlıyım, emrivaki olan bir kararlılık bu... Israr etme.
Annesinin gözlerinden akan yaşları parmaklan ile sildi:
— Bak anne, dedi. Ben hayatta, hiç bir kadının gözlerinden akan yaşlara mağlûp olmak istemem. Ama sen başkasın, annemsin, üzülme boş yere, gide-

ceğim. Bu bir emir.

— Hayırsız oğlum, kendi elerimle bile bile nasıl sokaklara terkedebilirim seni? Bu anne için ne demektir bilir misin?

— Zaman, dedi Cihan. Herkes kendi hayatını yaşıyor, ne olur karşımda ezilerek konuşma, seni aldatıp habersizce dönüşü olmayan bir yolculuğa çıkmak daha da üzerdi. Her gün gizli bir ümitle yollarımı gözlerdin, hasret büyüdükçe çekilmez olur. Bilir misin anne? Çabucak unutursun diye böyle hareket ediyorum. Aslında vazgeçmeyeceğim bir yolculuk bu.

— Nedenmiş o? Kim verdi o emri?

— Kader ...

ölgün bir ses tonu ile mırıldandı annesi:

— Seni yeni maceraya sürükleyenin kim olduğunu bilmek isterim.

— Sizlere veda etmek için gelişimi gözlerimden okumuş gibisin.

— Evlâtlar, annelerin her gün okuduğu kitap gibidir. Ezberledim.

— Bilmiyorum anne, bilmiyorum, hiç bir şey sorma bana, söyleyemeyeceğim. Beni yalanlarla, gizli kaçmaya mecbur etme.

— Son sözün bu mu?

— Bu, dediğini duydu. Yüzünün rengi bembeyaz

kireç gibi olmuştu. Ayakta güç durdu. Kararından vazgeçmeyeceğini iyiden iyiye anlamıştı. Şiddetli korkuların arkasından insanın içinde ılık ılık bir şeyler kaynaşır, yağlar erirdi ya? Öyle oldu. Ayakta duramayacağını anlayıp hemen yakınındaki sandalyeye ilişti:

— Bir dakika, dedi. Karşıma geçip otur...

— Nereye, dedi annesi. Daha yeni geldin. Bugün olsun beraber olalım. Hem Şahin uyanınca seni bulamazsa üzülür.

Yok, dedi. öyle gitmek değil bu. Hem Şahin de benimle gelecek.

— Anlamadım, diyerek tekrarlamasını istedi. Nasıl gitmekmiş?

— Belki de dönüşü olmayan bir gidiş olur.

Anne yalvarır gibi Cihan'ın yüzüne baktı:

— Yine saçmalama, beni üzmekten zevk alıyor gibisin.

— Değil anne, değil, dedi. Akşam babamın sözleri geldi aklıma. Ve hakkımda itirazı mümkün olmayan bir karar var.

Anne, babayı temize çıkartmak için konuştu.-

— Erkektir, kızdı, dedi. Akşam unutur.

— Beni mecbur eden meseleler var. Sadece ba-

bam olsa kolay.

— Deli mi edeceksin beni Cihan? Bütün günahım anne olmak mı?

— Üzülme anne, daha da huzurlu olursunuz.

— Olmaz, dedi annesi. Bırak şu çocukça huylarını. Acı çekeriz. Unutamayız seni. Hem Şahin'i sana emanet edemem.

Şahin'in yuvadaki halini hatırladı... Yeniden değişti, yüzünün rengi uçuk uçuktu... Dudaklarının arasından oldukça sert bir fısıltı duyuldu:

— Anne...

Anne anlamıştı:

— Kızma, dedi Ne istersen kabul. Lâkin ayrılık lafını etme...

Akşam pijamalarını giymeden elbiselerii le yatağa uzanmıştı. Zor bir hareketle karyolanın köşesine uzandı. Ayaklarını yere sarkıtıp başını avuçları arasında sıkıştırdı. Çatlayacak gibi olmuştu. Ayağa kalktı. Dengeyi sağlayamadı. Sendeledi. Sonra dik durdu... Saatine baktı vakit yaklaşıyordu.

— Gitmeliyim, diye mırıldandı. Yoksa çatlayacak gibiyim.

Anne kalkıp önünde durdu. Elini Cihanın boynuna atıp şefkatle kucakladı. Ağlamaklı bir sesle hitap etti:

— Sen hâlâ hırçın bir çocuk gibisin, dedi.

Cihan, itiraz etti:

— Bebekler temiz insanlardır, dedi, onlara hakaret etme.

— Onlar da çoğu zaman senin gibi inatçı olurlar.

— Doğru söyledin, dedi. İçini çekti ve annesinin gözlerindeki yaşlara baktı... Durakladı... Yalvarır bir sesle devam etti:

— Gidişim seni üzmemeli. Bu beraberlik nasıl olsa bir an içindir. Zamanla bir bir ayrılmıyor muyuz? Hem de ebediyen.

Cihan, oturdu ve gözleri annesinin gözlerini aradı. Ezik sesi yalvarışa dönmüştü:

— Senden nasıl haber alırım? Nereye bu yolculuk? Bilmediğin yerlerde eller acımaz sana, huysuzluk edersin. Döverler, hasta olursun. Hattâ:, hattâ öldürebilirler de. Hem... Şahin, onun günahı ne?

— Bazen atalarının günahına evlâtlar çeker, bazen de evlâtların günahını ebeveyinler... Şahin benim günahımı çekecek.

Annesi yeniden sızlandı:

— İşkence çekebilirsin, aç susuz kalırsın. Bu düşünceler beni iflah eder mi sanırsın? Bunları nereden

bilebilirim, söylesene?

Cihan, annesine bakıp acı acı gülümsedi. Mânâ dolu bakışlarla süzdü onu:

— İnsanlar, uzaklaştıkça yakınlaşmış sayılır... Gözlerin görüntüsü gönüllere gömülüp kalır...

Annesi:

— Bu sözlerinle neyi anlatmak istiyorsun? dedi.

Cihan, bir an durgunlaştı, düşündü. Sonra bir şeyler bulmuş gibi devam etti:

— O zaman uzaklık diye bir şey olmamalı. Dünyanın öbür ucunda bile olsam yakınım demektir. Hem de pek çok yakınım. Hattâ her baktığın yerde bulabilirsin beni. Hasret daha çok sevdirir insanı. Daha da çok birbirine yaklaştırır bilirsin.

— Bu dediklerin nasıl mümkün olur, oğul?

— His derler ona anne, his. Beni uzaklaştıramaz, senden.

— Ben nasıl haber alırım diyorum, sen bana hasretten bahsediyorsun oğul.

— Kolay anne, çok kolay. Her yerde, her şeyden haber alabilirsin. Herhangi bir gazetenin köşesinde, polisin adam dövüşünü mü okudun? Bir adam polisi mi döşmüş? Huzursuzluk mu çıkarmış birisi? Ben oradayım. Sokaklarda aç sefil gezen birisini mi gördün? Ben oradayım. Bir merhamet dilencisi, elini birisine açmış ve merhamet yerine tükürülmüş mü o ele? İşte o dilencinin susmayışında ben varım demektir. Birisi boş yere katil mi olmuş? Ben oradayım. Ya da kimsesiz bir ölü mü atmışlar köşeye? Belki de benimdir o. Şimdi anladın mı anne, işte böyle haber alırsın benden. Ve eseri olduğum babam. da...

Anne içini çeke çeke ağladı. Cihan, arkasına bile bakmadan Şahin'in yatak odasına girip, onu uyandırdı. Şahin uykulu gözlerini ovuşturup, «Baba» diye sayıkladı. Kapıyı arkasından kilitlemişti. Bütün ısrarlara rağmen açmadı...

— Babacığım, demek geldin?

— Geldim ya...

Şahin, babasının gözlerine baktığında ıslaktı:

— Neden ağlıyorsun?

— Hastayım.

— Doktorlar hasta olurlar mı?

— Olurlar ya...

— öyle ise doktor çağıralım.

— Onlar benim hastalığımdan anlamaz.

Şahin, çaresiz kalmıştı... Bir şeyler hatırlamak için etrafına bakındı, bulamadı. Sitem etti:

— Sen de ne biçim hastasın, babacığım?

— İçinde bulunduğumuz züppe çağın hastası...

— Ben öyle bir hastalık adı duymamıştım. Nasıl bir şey o?

— Bomboş, gayesiz kafaların hastalığı... Yetiştirilen çürük, kendi varlığından ürken bir neslin hastalığı, sanki çaresiz bir illet bu... Anlayamazsın Şahin, ben bile anlayamadım. Ya da anlamak istemedim... Bütün dünya milletleri bile benim gibi sıkıntı içinde, tıpkı benim gibi...

— Kapıyı neden açmıyoruz?

— Bu hastalığın ilk suçlusu onlar, Şahin.

— Büyüyünce ben de sana öyle mi yapacağım?

Cihan kafasını avuçları içinde sıkıştırırken:

— Şahiin, diye bağırdı. Sus artık...

Kapıya inen tekmenin sesi gürültüleri aşmıştı... Leyla Hanım hiddetle bağırdı.-

— Cihan, aç şu kapıyı. Çocukça düşüncelerden vazgeç.

Islak gözler seslere aldırış etmeden oğluna, kahırlı kahırlı baktı...

Salonda telâş başlamıştı, önce zil sesi duyuldu, sonra Leyla Hanım kapıyı açtı...

Tanımadığı bir sima ile karşılaşınca durakladı:

— Kimi aramıştınız?

— Doktor Cihan Soylu Bey'i.

— Kim arıyor, diyelim?

— Doktor Vedat deyin, tanır.

Duyduğu isim kafasında seneler öncesini hatırlattı. Müsaade istedi:

— Haber versem?

— Elbette bekliyorum.

Kilitli kapının önüne gelip seslendi:

—Cihan, bir arkadaşm geldi, görüşmek istiyor. Doktor Vedat diye birisi...

— Toparlandı:

— Gelsin, dedi. İçeriye al.

Kapıyı açıp suçlu suçlu salondan yana geçerken annesine:

— Şahin yanınızda kalsın, dedi. Misafirimle yalnız görüşeceğim.

— Görüş, tabii İstediğin kadar görüş...

Misafirini yorgun hareketlerle karşılayıp, salona aldı. Yer gösterip elini uzattı:

— Hoş geldiniz, dedi. Sözünüze sadık insansınız.

Doktor, arkadaşının suratındaki keder izlerini farketti:

Üzerini değişmeyi unutmuştu. Gömleğinin yakasındaki kan izleri, yüzündeki yara, Doktor Vedat'ı garipleştirdi:

— Seni üzüntülü buldum? Nedir bu halin? Sen

cidden seneler önce tanıdığım Cihan değilsin?

Cihan, ıslak kirpiklerini elinin tersi ile silip boşaldı:

— Sıkıntılarla doluyum Vedat Ağabey, anlatacak gibi değil. Korkunç düşüncelerin deryasında, sanki son çırpınışlarımı vermekteyim... Gördüğün bu adam, öz benliğini, beden çukurundan yitirmiş birisi. Daha doğrusu, kendisini tahlilden âciz bir insan... Sen böyle bir hastalık bilir, reçete yazar mısın? Şayet kendinde bu cüreti görebildiysen, devam et. Hastayım ben, hasta... Tâbiri caizse, ruhen hasta bir insanım... Meslektaşını muayene et, çare ara. Yalnız, eski bildiğin Cihan değilim... Kolayca işleyemezsin... Katılaştım, körleştim... Vedat Ağabey, kızmazsan içimdeki boşluğun sebeplerini tartışalım. Felsefenle, felsefemi demek istiyorum. Biliyorum, eskiden olduğu gibi, yine «İnan» diye başlayacaksın... Kime? Her ömrün sonunda yatan boşluğa mı?

Doktor Vedat'ın suratında acı acı çizgiler kaynaştı.

— Yaratana, dedi. Varlığı hiç bir varlığa muhtaç olmayan Allah'a.

Cihan, alaylı alaylı gülerken, yüzündeki yara sızladı:

— İlim aya gidiyor doktor. Siz hâlâ...

— İlim, kimin yarattığı âlemin sırrını çözmek için uğraşıyor? O dipsiz gökler, hayat fışkıran yeryüzü, kimin eseridir? önce bunu bilmek lâzım...

— Tabiat, diye bocaladı... Doğa'nın eseri?.

— Doğa kim? İlim hangi sihiri çözmek için uğraşıyor? Var olan bir âlemi hâlâ inceleyememenin acizliği içinde mi, yoksa olmayan bir âlemi varetmek için mi çalışıyor?

Cihan, ne söylecekti? Geri zekâlı bir çocuk bile

o sihirli gökleri, hayat fışkıran toprakları, nebatatı, hatırlayınca bir yaratıcının olduğunda ihtilâfa düşemezdi... Aklına materyalist bir yazarın satırları geldi... Kör düşünceleri o cümlelerle savunacaktı:

— Size İslâm âleminin içinde yetişmiş bir Arap yazarının savunmasını cevap olarak vermek isterim. Bak ne diyor yazar:

— «İnsanoğlu tabiat kuvvetini mağlûp etmiş ve etmek üzeredir. O dilediğini yapmakta, en son kararı vermekte artık serbesttir. Meydanda ona istemediği bir şeyi yaptıracak hiç bir güç yoktur. Yeryüzünün varlığı insanoğluna göredir. İnsanoğlu hür olduktan sonra kendi görüşüne göre dilediği gibi varlığını dol-

durabilir...

Meydanda hüküm koyan kuvvetlerin bulunduğunu ve bu hükümlere itaatin mecburi olduğunu iddia eden eski hurafeleri fikrinden silip atabilir...»

— Sen de o yazarın fikrinde misin?

— Hak veriyorum. Ortada hüküm koyan kimse yok.

Bak, isyan ediyorum susturamıyor...

Vedat:

— Cihan, diye sertlendi. Öfkenin netice vermeyeceğini bildiği için sakınleşti.

— İlim, kuluçka makinesini yaptı, değil mi?

— Evet, ve o makine canlı canlı civcivler çıkartıyor...

— Doğru, tavuk olmadan yumurta civciv çıkartabiliyor, ancak yumurtayı yapan ilim kime mahsustu... İnsan ilmi yumurtayı yapabilir mi? İnsan uçak yapıp göklerde, gemi yapıp denizlerde yürütür, gözün zor görebildiği böcek kadar oyuncak yapıp yürütebilir mi? Mikroskopların güçlükle seçebildiği mikroplardan değil, ondan milyonlar kere büyük bir bö-

çekten bahsettim... Düşün O büyük kuvvet varlığını yarattığı her şeyle tanıtmış. Bunu görememek körlüktür...

Cihan, mahcup bakışını önüne yıkıp kaldı...

— Kabul, dedi. Fakat ahiretin varlığına inanamıyorum. İnanmak istesem bile!..

Elinde olmadan bağırmıştı... Farketti ve sustu...

Vedat tek kelime ile kahrolmuştu... Eski Cihan, o duaları titizlikle ezberleyip, namaz kılmaya can atan Cihan, neye dönmüştü?.. Bütün duyguları ile ona hitap etti:

— Mutsuz çocuk, diye acındı... Sen İslâm fıtratı üzerine doğdun. Ama İslâmdan habersiz yetiştirildin. Ne yazık ki, sen hiyanet edilen emanet, hiç düşünmeden öldürülen ruhsun...

Sen, çorak yerlere ekilen tohum, kökünden kopartılan dal, açmadan solan tomurcuksun...

Sen şehit atalarının yüz karası, öz benliğinin düşmanısın...

Sen, Anadolu'nun şefkatten mahrum, tüm gerçeklerden uzak, en mutsuz çocuğusun... Seni düşündükçe kahroluruz...

Sen, bu vatanın bağrında en derin yara, Müslüman Türk'ün asil ruhundan damla damla fışkıran ıstırap ve utanç gözyaşlarısın...

Sen, her şeyden önce, bilerek ya da bilmeyerek mahvedilen nesildin. Bütün materyalistler gibi, se-

nin korkun da yersizdir... Unutma, topraklar gün gelip doğuracaktır. Bunu Allah'ın Kelâmullah'ı, KUR'-AN-ı KERİM söylüyor, ben değil...

Cihan, hayret ifadesi taşıyan gözlerini doktorun üzerinden çekmeden konuştu:

— Topraklar doğuracak mı, nasıl... Çürüyen be-

denlerin binlerce sene sonra vücut buluşu neyle mümkün olur?

— Böyle düşünen kafalar, fitnelerin, vahşetin ve huzursuzlukların yatakhanesidir... Bak Cihan, bunu ispat için az önceye dönelim. Bir insan kuvvetinin neleri keşfettiğini düşünmek gerek... Radyoyu düşün... Odanın bir köşesine hapsedilmiş bir radyoyu... Düğmesine bastığımız an, dünyanın öteki ucundaki sesleri, havadan, topraktan toplayıp bize ulaştırmıyor mu?

— Evet, istasyonlar aracılığı ile...

— O sesler ki, rakamlar hesaplamakta acizlik çektiği kadar çeşitli ve ayrılması da güçtür... Bastığın bir düşme bu vazifeyi yerine getirmiyor mu?

— Evet...

— Şimdi evinizde kurduğunuz televizyonunuzu düşünelim... Kilometrelerce uzaklardaki istasyondan, programdaki insanları, sesi ile bütün vücut yapıcı ve hareketleri ile birlikte evinizdeki ekrana getirmiyor mu?

— Getiriyor...

— Herkesin elbisesini kendi sırtına giydirmiş, eli kolu yerli yerinde ve hiç birini diğerine karıştırmaksızın değil mi?

— Evet...

— Bu programları rakamlar dışı parçalara bölerek herkesin evine getiren kim?

— İnsan aklı...

— Cihan, ALLAH'IN İLMİ, YARATIKLARI İLE MUKAYESE KABUL EDER Mİ? O dağıtılan bedenleri, ruhu ile kavuşturmak. Yaratan için zor şey midir? Bunları hatırlasaydın, bu düşüncelerden ırak olmaz miydin? Neden aramadın? İnsanlar bilmedikleri şeylerden korktuğu için mi?

Cihan, düşüncelerinin ıstırabını çeke çeke sustu... Vedat devam etti:

— Bana şuursuz bir Arap yazarının âciz ve mesnetsiz satırlarından örnek getirdin... Ben de sana Avrupa'nın tanınmış Ruh Doktoru «Carl Young»in «Asri İnsan, Nefsini araştırıyor» kitabından söz edeyim.

— Otuz senedir Doktorum, diyor. Dünyanın her

tarafından bana gelen hastaların, hastalıklarının sebebi, insanların zayıflığı ve akidelerinin sarsıntılı olmasıdır. Ve bunlar İmana dönemedikçe, şifa bulamazlar,

Alexsi Carel, şöyle söylüyor:

«İstikrarsızlığa karşı mukavemet göstermeyenler orijinal halde ölürler... Ben de ilâve ediyorum. Tıbbın âciz kaldığı yerde İman kurtarıcıdır...»

— Avrupa, diye inledi... Kendisine yaramayanları, kimseye yaramaz hale getiren Avrupa... Bize dinsizlik reçetesini yazıp, kilisesini koruyan Avrupa... Düşünceleri içinde acı burkuluşlar olarak düğümlendi... Vedat, Doktor BERNARD SOHW'dan bahsetti:

«Eğer Avrupa MUHAMMED'İN DİNİNİ BENİMSEMİŞ OLSA İDİ - AVRUPA TOPYEKÜN İLLETLERİNDEN ŞİFAYA KAVUŞURDU.»

Ya Fransız Doktor MAURICE:

— HİÇ ŞÜPHE YOK Kİ. KUR'AN-I KERİM, EZELİ KUDRETİN İNSANOĞLU İÇİN GÖNDERDİĞİ KİTAPLARIN EN YÜCESİDİR, VE O KENDİSİNDEN HİÇ ŞÜPHE OLMAYAN YEGÂNE KİTAPTIR... diyor.

Cihan, aptallaşmıştı. Bazen insanların başları vücutlarına ağır gelir, elini çenesine destek yapıp taşımak ister ya? İşte öyle oldu... Bu ağırlığın birkaç türlü izahı mümkündür... Yorgunluğun verdiği ağırlık, uykusuzluğun verdiği ağırlık ve en zoru, düşüncelerinin verdiği ağırlıktı...

Cihan, üzerine dünya göçmüş gibi oldu...

— Vedat ağabey, diye inledi. Beni zehirleyen kafalar insanlığından utansın. Seni dinledikten sonra, rahatlar gibi oldum... öz babam beni namaz kılarken görüp «Gerici» diye haykırdı... Ve aydın insan olmam için Avrupa'ya gönderdi. İşte aydın bir insanın manzarası, bu. Babamın özlediği aydın kafalı insan, benim, ben...

Doktor Vedat mahzunlaştı, çöktü:

— Cihan, dedi. Senin geldiğin yerlerde muhterem pederler yok mu?

— Var.

— Arasında tahsil gördüğün aydın kafalar, sana mensup oldukları dini teklif etmediler mi?

----Ettiler. j|**

— Sonra?

— Reddettim.

— Reddettiğin için gayesizliğe itildin...

— Belki de...

— İçlerinde samimi oldukların olmuştur?

— Oldu.

— Pazar, ya da cumartesi günleri ne yaparlardı?

— Kiliseye, ya da Havra denen yerlere giderlerdi.

— Neler yaparlardı, oralarda?
— Herhalde İbadet. O gün kızlarını eğlenceye davet ederdik, katılmazlardı...
— Hiç sebep sorduğunuz oldu mu?
— Kutsal günümüz der, geçerlerdi...
— Demek Avrupa değişik.
— Neden?
— Bizde İbadet edenlerin adını «Gerici» koydular. Kendileri inançlarının gerektirdiğini yapıyorlar. Bu hareketler sana hiç bir şey anlatmadı mı?
— Anlattıkça bizim aydm kafalıları hatırladım. önce babamı.

Boşluk — F.: 11

Kafası yepyeni düşüncelerin pazarı olmuştu... Gerçekleri bulmak için kafasını kurcaladı...

— İNANDIM, dedi. ALLAH VAR. BU KAİNAT SAHİPSİZ DEĞİL. KURULUP BIRAKILMIŞ. BU DÜZENİ TESADÜFLERE BIRAKMAYACAĞIM.

Dışarıdan Şahin'in sesini duyunca yolculuğunu hatırladı...

— Doktor. Ben sürgüne gidiyorum, fazla vaktim yok... Size evimden bile saklı tuttuğum kasabanın adresini vereceğim... Mektuplaşalım... Seni unutmayacağım...

— Bende...

Annesi ile başbaşa kalmıştı. Onu incitmeden ayrılmayı düşündü:

— Anne, Şahin'i birlikte giydirelim... Benim de çamaşırlarımı değişip yola çıkmam lâzım...

— Cihan!...

— Anne, ne olur ısrar etme, mecburum... Sana her zaman mektup yazacağım, söz... Yalnız babama dargınım...

— Cihan, evlâtlar babalara küserler mi?

— Evlâtların temel taşını çürük koyan babalara küsülür...

18

Sürgün

Sıcak, insanın beynine işlercesine şiddetli ve boğucuydu. Şehri gerilerde bırakalı beş saati geçiyordu, yorulmuştu... Uyku gözlerini zorlamaya başlayınca, arabasını yolun köşesine park etti. Şahin'e baktı uyuyordu... Karşıdan akan pınarı görüp, indi, yüzünü yıkadı... Biraz ilerisinde tarlasına, tohum eken çiftçiyi görüp merakla baktı... O, toprağa saçılan tohumlar,

kaç defa ölmüştü... Onları düşündü... Biçilmişti, harmanlandı, ambara kondu. Evet, her tane bir bir ölmüştü... İşte şimdi, bu ölü buyday taneleri toprağa ekiliyordu ve yeniden dirilecekti... «O vakit ölüm diye bir şey yok» diye irkildi... Korktu...

—Demek ibadetler lüzumlu. Bu kanaata vardı... Yaşadığımız ömrün muhasebe günü var... Çetin bir

hesap günü, diye acmdı. Unutmadığı duaları ve yarıda kalan ibadet hevesini hatırlayıp, kollarını sıvadı... Abdest aldı... Üzerindeki kazağı çıkarıp, çimenlerin üzerine serdi ve namaza durdu...

Şahin uyanmış babasını seyrediyordu... Görüp, bilmediği hareketler olduğu için garibine gitti, dudak büktü... Gözlerini yeniden kapayıp uyudu... Şahin'in aksine Cihan, yeni uyanıyordu. Kafası yeni dünyasını arayış ile doluydu...

Sonbahar, ağaçların dallarındaki yaprakları soyar, dallar kış boyu çıplak kalır. Ve o çıplak dallar bharm kokusunu alır almaz filizlenir, tomurcuk açar. İşte Cihan da beklenmedik Sonbaharın arkasından bütün boş görüşleri hazana kattı.

Cihan, sürgüne giden yola bu düşüncelerle devam etti.

Güneş niçin akşamları sır olup gider? Şafak vakti erişip, karanlıkları kovmak için mi? Dünya niçin güneşin etrafında dönüp durur? Mevsimleri değiştirmek için mi? Ay niçin dünyanın etrafında pervanedir? Gece ile gündüzü değiştirmek için mi? Yıldızlar niçin semada dolaşır? Gökyüzünü süslemek için mi?

Bütün bu nizam ve hareketler varlığın devamı için değil mi? Ona uygun olarak kurulup bırakılmamış mı? Gök ve yerde olan ne varsa, O ilâhi kuvvetin emrinde ve onun varlığını sergilemek için değil mi?

Ey sefil yolcu, dünya, konup göçenler için bir imtihan yeridir. Bütün yolların sonu ona bağlanır, bilerek yürü...

Araba küçük bir kavise girip çıktı ve Şahin uyandı... Cihan, her şeyden habersiz ve dalgındı... Karanlık ruhuna nurlu bir pencere açılmıştı... İç dünyası ile olan irtibatını Şahin'in meraklı sorulan kesti...

— Baba?

— Efendim.

— Biraz evvel ne yapıyordun?

— Namaz kıldım.

— Namaz ne demek?

Bizi yaratanı hatırlayıp, ona secde etmek...

— Bizi kim yarattı?

— Allah.

— Nerede o?
— Her yerde...
—Göstersene?
— Gözükmez, var olan her şey O'nun varlığını ispat eder.
Şahin bir şeyler anlamaymca soruların şekli değişti...
— Biz şimdi nereye gidiyoruz?
— Sürgüne.
— Sürgün ne demek?
Gülümsedi:
— Kovulmak...
— Yani biz geldiğimiz şehirden kovulduk mu?
— Kovulduk...
— Kim kovdu bizi?
— Kanun...
— Neden kovuyor?
— Yaramazlık ettik.
— Ama ben hiç bir şey yapmamıştım.
— Doğru, sen hiç bir şey yapmamıştın. Ama ben, ben yaptım. Bazen babaların günahlarını çocukları öder. Bazen de, çocukların günahlarını babalan...
— Günah ne demek,
— Haksızlık etmek, kötü işler yapmak.
— Sen de çok fena şeyler yapmışsın.
— Çoook...
— Daha yaptıklannın çoğunu da saymadın. Şim-

di de yalan söyledin. Böyle yaparsan bizi gittiğimiz yerden de kovarlar...
Cihan, hayretler içinde kalmıştı. Sordu:
— Söyler misin Şahin? Ben sana ne zaman yalan söyledim?
— Yaramaz bir baba oluşunu, annemi evden kovuşunu... Onları hiç anlatmadın...
Cihan fena olmuştu... Yola devam etse felâkete uğramak an meselesi olabilirdi? Arabayı frenleyip yolun kenarında durdu... Şahin'e ısrarla bakıp sordur
— Anneni mi?
— Tabii babacığım Annemi de kovmuşsun...
— Sana bunları kim söyledi?
— Anneeem...
— Annem dediğin de kim? Babaanneni mi kastediyorsun?
— Hayır... Kendi annemi...
— Tanıyor musun?
— Elbette tanıyorum.
— ismini söyler misin?
— Ebru...

Cihan, düşüncelerin komasına girmişti. Biraz si nirli konuştu:

— Nerede gördün onu?

Şahin babasına korkarak baktı. Sorusuna cevap yerine ikazla karşılık verdi:

— Neden kızdın baba?

Cihan, irkilir gibi oldu. Hemen arkasından kendisini toparladı:

— Kızmadım ki... Sen benim sorduklarımı cevaplandır. Anneni nerede gördün?

— Yuvada.

— Gelir miydi?

— Hem de herkesten daha çok...

— Neler söylerdi sana?

— Baban, beni evden kovdu dedi... Onun için de ben senden uzaklardayım... Beni buradan götür dedim... Ağladı... «Götüremem, götürürsem baban hapisten çıkınca ikimizi de keser,» dedi. Duyuyor musun— İkimizi de...

— İnandın mı?

Omuz çekti... Yine başka şeyler anlattı:

— Beni çok sevdiğini söyledi. «Görmesem duramıyorum» dedi... Bana sarılıp öptü... Gözlerine baktım yaşlar vardı...

Cihan, dolmuştu... Boşanabilirse rahatlardı, yalnız. Şahin'i düşünerek ıstıraplarını içine akıttı... Sadece bu günahsız çocuğun kafasında yer eden asılsız yalanları silmek istiyordu:

— Şahin, diye başladı...

— Efendim babacığım...

-~ O kadın, sana yalan söylemiş...

— Neden?

— O kadın var ya?

— Evet babacığım, o kadın?..,

— İkimizi de bırakıp kaçtı... Mutluluğu bizlerden uzaklarda aramayı denedi... Yapılmış bir yuvayı acımadan yıktı... Seni yuvalarda, ellerin himayesine, beni hapishanenin sıkmtüı çatısının altma o gönderdi... Bunlar da yetmemiş gibi, seni benden soğutmak istemiş... Hep yalan söylemiş hep... Ben en çok onun cezasını çektim oğul. Hep onun cezasını... Şimdi o sevdiğimiz şehirden, bilmediğim yerlere kovuluşumuz bile onun yüzünden... «Ben Şahin'i istemem» dedi. Duyuyor musun Şahin? Hükümete bile öyle söyledi... Allah şahidim olsun ki, istemem dedi... Bana ayak bağı olur dedi. Ayak bağı... Bende, Şahin benim canım dedim... Seni ona bırakmadım...

Cihan, kan ağlıyordu... Dışarı bırakmak isteme-

diği yaşlar, göz pınarlarından boşandı... Şahin, babasının samimi ağlayışından titremiş, duygulanmıştı... Yerinden fırlayıp, babasına sarıldı... Kollarını boynuna dolayıp, sıktı, sıktı, sıktı. Birden ağzına ateş tutulmuş petrol kuyusu gibi infilâk etti:

— Baba, diye hıçkırdı. Baba, ben aıtık o kadını sevmiyorum.

İkisi de ağlıyordu... Sessiz yolun kenarı acıklı bir manzaraya şahit olmuştu... Cihan, Şahine sordu:

— Bana kızmıyorsun değilmi?

Şahın, babasının sorusuna karşılık, yanaklarından öptü. öptü...

***

Saat gecenin yirmi birini gösterirken, sürgün edildikleri kasabaya gelmişlerdi... Yollardan, arasıra gelip geçen vasıtalar da olmasa etraf, iniltili bir sessizliğin içinde boğulacak gibiydi...

Yolun kenarında gölge gibi dikilen adamın yanında durup, kafasını pencereden dışarı uzattı:

— Bu kasabada otel var mı? diye sordu.

?— Yar ya, olmaz mı hiç?

Kıyafetinden bekçi olduğu kolaylıkla anaşılıyordu.

— Tarif eder misin?

Sakal traşı oldukça uzamış, iri kıyım bekçi, şahadet parmağı ile uzakları gösterdi:

— Nah, bu yoldan giderseniz ilerilerde...

— Bizimle gelip, gösterir misin?

İtiraz etmedi.

— Olur, diyerek arabaya bindi

— Karakol nerelerde?

— Otelin karşısında...

Biraz gittikten sonra bekçi:

— Dur, dedi. İşte burası... Karşısı da karakol...

— Bu saatlerde, nöbetçi memur bulunur mu?

— Elbette beyim, karakol, otel boş kalırmı hiç?

Arabayı müsait bir yere park edip, indi... İlk işi karakolu ziyaret etmek olacaktı... Şahin'in elinden tutup, ahşap bir binanın kapısından salona girdi. Nöbetçi memura kendisini tanıttı:

— Ben, Cihan Soylu. Sürgün olarak buraya gönderildim...

Uykudan gözlerini zor açan memur, esnedi, gerindi ve Cihan'a garip garip baktı... Masanın gözünden bir dosya çıkartıp, karıştırdı...

Aradığını bulmuştu... Bir şeyler karalayıp. Cıhan'ın önüne uzattı.-

— Unutma, akşam - sabah buraya uğrayıp, imza vereceksin.

Hemen arkasından ikazda bulundu:

— Burası geldiğin yerlere benzemez, uslu uslu gününü doldurmaya bak...

Cihan:

— Olur, dedi. Merak etmeyin. İyi geceler...

— Size de...

Karakoldan ayrılıp otele girdi... Bekçi, kâtibi uyandırıp müşteri olduğunu bildirmişti:

— İki yataklı odanız var mı?

— Var ya... Yukarı çıkınca dört numara .

Elindeki anahtarı Cihan'a uzattı:

— Al, bu da anahtarın. Sabah hesaplaşırız...

Dar, intizamsız bir oda ve ahşap karyolaların üzerine yapışmış birer yatak... Çarşaflar ve yorgan toz içinde... Baba-oğul isteksiz isteksiz odanın ortasında dikilip, birbirlerine baktı...

Çaresiz kalmışlardı... Burası, gecenin bu saatinde en son duraktı. Baba istemeye istemeye eğilip ya-

takların tozunu sildi. Şahin'in isteksiz haline bakıp fikrini sordu:

— Sevdin mi burayı?

Şahin, dudaklarını kırıştırdı, yüzünü ekşitti... Baba, oğlunun cevabını almıştı... Çaresiz kalınca yattı...

Şahin, çok geçmeden uykuya daldı... Cihan'ı bir türlü uyku tutmuyordu... Sağa döndü, sola çevrildi, kalkıp Şahin'in üzerini örttü:

— Altı ay, diye mırıldandı. Bu daracık mezarda tükenmez...

Sabah erkenden kalkıp abdest alıp, namaz kıldı... Şahin, bikarar uyuyordu... Hep onu seyretti... Ve o daracık, yırtık perdeli pencerenin önüne geçip dışarıya baktı...

Gün yükselmeye başlayınca, Şahin uyandı. Baba, oğlunu elleri ile giydirip, yüzünü yıkadı. Kazanm sokakları kalabalık olmaya başlayınca, caddeye inip, etrafı seyre koyuldular. Maksatları karınlarını doyuracak lokanta bulmaktı... İleride gözüne ilişen levhanın yazısmı okudu... Şahin'in elinden çekip::

— Gidelim, dedi. Şurada lokantaya benzer bir yer var...

Geniş bir odaya atılmış, birkaç masa ve beş on ahşap sandalyeyi görüp durakladı... Sonra çaresiz kalmış gibi, üstü kirli masanın etrafına oturup kahvaltı istedi... önlerine konan çorbadan birkaç yudum alıp bıraktılar... Baba, garsonu çağırıp ücretini ödedi ve oğluna:

— Gidelim, dedi. önce kalabilecek bir ev bulmalı.

Bulundukları kaza, küçük olmamakla beraber büyük de değildi. Fazla dağınık olmadığından, derli top-

lu denilebilirdi... Evlerin çoğu bahçe içindeydi. Bazen, üç dört evin bir bahçeye sığdırıldığı da görülüyordu...

İlk görünüşte mutaassıplık göze çarpıyordu... Böylece, örf ve âdetlerini yitirmemiş bir kaza olduğu anlaşılıyordu... İşte, Cihan, bu kazanın sokaklarında kendisine barınacak ev aradı...

Şu sokak senin, bu mahale benim, dolaştı, dolaştı... Gördüğü boş evlerin tek tek izahatını aldı. Sonuç onun için üzücü olmuştu...

— Biz bekâra ev vermeyiz... Hele tanıyıp bilmediğimiz birisine, asla...

Tam beşinci kiralık evin önünden de böylece ayrılmıştı... Saatine baktı, vakit bir hayli ilerlemişti... Şahin de iyice yorulmuştu... Dizlerini oğuşturup, istekte bulundu:

— Babacığım, çok yorulduk... Hem acıktım...

— Gidelim Şahin...

O daracık, tertipsiz ve bakımsız otel köşesinde kalacaklarını düşündükçe kahroluyordu... Kalabilecekleri bir ev bulmak için ne yapmalıydı? Şahin'in elinden tutup, dar sokaklardan perişan ve bitkin yürüdü... Yolun biraz ilerisinde çocukların sesleri duyulmaya başlamıştı... önlerine baktıklarında mektebin dağıldığını gördüler. Az sonra çocuklar yanlarından cıvıldaşarak evlerine giderlerken, Şahin'in yüzüne bakıp boynunu büktü... Çocukların yuvalarına dönüşleri ni kıskanır gibi olmuştu. Yorgunluğunu, hattâ açlığını bile unutmuştu. Evlerine koşuşan talebeleri seyrediyor, içini çekiyordu... Düşüncelerinin arkasından sıçradı... Babasının elini sıkı sıkı tuttu-.

— Baba?..

O yoğun düşünceli adam, irkilip oğluna baktı. Hassas bir ses, dudaklarından perde perde dökülüp cevap oldu:

O yoğun düşünceli adam. irkilip oğluna baktı

— Yavrum...

— Babacığım, bak çocuklar evlerine gidiyorlar... Biz, nereye gidiyoru?

— Acıktım demiştin... Lokantaya...

— Ben orayı sevmedim ki... Babaannemin yemekleri gibi değil.

Cihan hüzünlendi... Sanki Şahin'in sözlerini hararetinde eriyip tükenmişti.

— Şey, bulabilirsek daha güzel yere gideriz, olmaz mı? dedi.

- İyi...

Cihan, yürüdükleri caddenin üzerinde aşevi arı

yordu... İleride geniş bir lokanta gördü... Sevindi, oğluna da gösterdi:

— Bak, karşıda geniş bir lokanta var.. Oldukça da intizamlı...

— İyi... Oraya, gidelim bari..

19

Vurun soysuza

Yürüdüler... Şahin, hep gidecekleri lokantaya bakarken, Cihan'in gözleri bir noktada ısrar edip kaldı... Yolları, bir kahvehanenin önünden geçmekteydi... Kapıya masa, sandalye atmış, çay içip sohbet eden insan kalabalığının yanından geçiyorlardı. Cihan, inanmak istemediği bir manzara ile karşı karşıya geldi.. Gözlerini çekmeden baktı baktı...

Onu, bu dalgınlığa sürükleyen sebep ne olabilirdi?

örtünmüş bir genç kadın mı? Hayır... Sadece bu olamazdı... Senelerin arkasmda kalan bir isim... Düşünceleri kınandığı için terki diyar eden bir genç kız... İnançları yüzünden uzaklara itilmiş biri. Daha çok kendisinin sebebiyet verdiği sürgün bir akraba... Ar-

kasından bunları düşüne düşüne baktı, sonra herkesi hayrete düşüren bir sesle bağırdı:

— Tubaaaa...

Tuba, bu sesin yabancısı değildi... Tanıdı... Merakı, ona kısa bir bakış hakkı tanımıştı... Heyecan dolu gözler, bir an seyre daldı. Az sonra korku dolu bakışlar ayaklarının ucuna döküldü... Adımlarını çabuklaştırdı, âdeta koşarcasına yürümeye başlamıştı...

Cihan, tahammül gösterememişti... Şahin'i kolundan sürüklercesine çekip, peşindenkoştu... Yetişir-yetişmez yolunu kapadı...

— Tuba, diye yeniledi. Ben artık eski bildiğin Cihan değilim. Benden kaçma...

Tuba, telâşını bir türlü yenememişti... Kendisine yol hakkı tanımayan adamı aşamayınca, istikametini geriye çevirip, hıçkıra hıçkıra kaçtı...

Cihan, Şahin'in elini bırakıp, arkasmdan iki kısa adımı zorla tamamlayabildi... Yakasından, iri bir el yapıştı... Sebep sormadan inen yumruk, Cihan'ın iskeletini yolun ortasında sarstı... Tuba, arkasma bakınmadan kaçarken, meydanlık tekme ve tokatlara sahne oldu... Caddeden gelip geçenler, kahvede çay içip sohbet edenler, hadise yerinde toplandı... Allah'mı

seven hadiseyi öğrendikçe, bir iki tekme savurmadan geçmedi.

— Vurun şu soysuza, diye sesler yükseldi...

Şahin'in feryadı gökleri delerken, kazanın genç belediye reisi hadise yerine koştu. Gençti, muhitte sayılan bir yiğitti... Kalabalığı yara yara linç edilmek istenen adama kavuştu... Kaim sesi meydanlıkta fırtına gibi dalgalandı:

— Duruuun...

Cihan'ı emniyete almıştı ama nefes nefese de kalmıştı...

— Geriye açılın, diye kızdı. Delirdiniz mi siz?

Kalabalık halk, olay yerinde geniş bir daire olmuştu. Öfkeler hâlâ yatışmamıştı. Reis yerde sızlanan adama acıyarak baktı... Sadece ağır ağır kıpırdanışlarından yaşadığı anlaşüıyordu. Kalabalığın gerisinden gelen ses gittikçe artıyordu. Reis kalabalığın arasından sesin sahibini aradı...

— Babam... Babam... Babam Babam... Feryad içleri parçalayacak kadar acıklıydı.

Reis, etraftakilere sordu:

— Bu adamm suçu ne?

Kalabalıktan ses geldi:

öğretmen hanıma sataştı...

— Tuba Hocaya...

— Bırak da linç edelim...

Reis çaresizlik içinde dudaklarını ısırdı. Ne yapsın bilemiyordu... Halktan gelen seslere mi, kalabalığın arkasından yükselen hıçkırıklara mı hak versin?.. Kulağına acı acı dokunan feryat onu mağlûp ediyordu...

Cihan, güçlükle toparlanıp, olduğu yerde oturmaya çalıştı.

Reis sızlanan adama sordu:

— Yalnız mısın?

— Ağlayan çocuk ve ben...

— Ne işin var burada?

— Sürgün.

Reis durakladı:

Cihan, kafasını salladı... Arkasmdan suçlu bir mırıldanış yalvardı:

— Çocuk, çok korktu, onu buraya getirebilir misin?

Reis yanıbaşmda dikilen gence seslendi:

— Ağlayan çocuğu buraya getir.

Delikanlı Reis'in sözünü isteksiz, isteksiz yerine getirdi.

Şahin'in kolundan tutup kalabalığı yardı :

— Getirdim.

Şahin, babasını kan ve çamurlar içinde görünce, daha da fenalaştı... Boynuna sarılıp, ağlamaya devam etti... Şahin'in dokunduğu yerler, Cihan'ı incitiyordu. Lâkin söyleyemedi. Halk şimdi bu ahlâk düşkünü adama, acır gibi bakıyordu... Reis, garip sayılan sorularını tekrarlamaya devam etti; kızdı:

— Bak çocuğun bile var, neden sarkıntılık ettin? Üstelik uslanasın diye de sürgün etmişler.

Cihan, itiraz dolu bir cümle sıraladı:

— Ben kimseye sarkıntılık etmedim.

— Bu kadar kalabalık yalan mı söylüyor?

— Halamın kızı olurdu.

— Kaçmış senden...

— Demek ki, benzetmişim...

— Nerede kalıyorsun?

— Otelde.

— Daha ne kadar buradasın?

— Altı ay...

Şahin'in hıçkırıkları, Reisin arkası gelmeyen sorularını kesti. Korkmuştu... Korkulu korkulu etrafa bakıp, babasının elinden tuttu:

— Gidelim buralardan...

Cihan, yerinden güçlükle doğrulabildi. Utancından kimsenin yüzüne bakamıyordu. Reise dönüp halsiz bir sesle mırıldandı:

— Teşekkür ederim, bana yardımcı oldunuz. Sorar mısınız, şikâyetçi olan var mı? Yoksa gidelim...

Reis şaşırmıştı:

— Bu halinle sen şikâyetçi değil misin?

— Sürgünlerin şikâyetlerine kıymet verilmez. Ben kendimden şikâyetçiyim.

— Beraber gidelim. Hiç değilse ileride doktorun eczanesi var. Yaralarını sardıralım...

Cihan itiraz etti.

— Hayır, hayır, biz kendimiz gideriz...

Şahin'in eli avucunun içinde, kalabalığın arasından suçlu gibi geçti... Yürürken sızlandı, yüzünü kırıştırdı, kalabalığın arasından bir an evvel uzaklaşabilmesi için dişlerini sıktı...

Manidar bakışları gerilerde bırakmışlardı... Şahin, babasının kanayan elini sıkıca tutup acı çizgilerle dolan yüzüne baktı:

— Baba, bu adamlar seni neden dövdü?

Istırap dolu bir sesle zorla konuştu:

— Yaramazlık ettik.

— Yapmasaydıkbaba...

Cihan, isteksiz bir hareketle kafasını sallayıp tasdik etti :

— Baba!..
— Efendim.
— Kavgaya, o kadın sebep oldu, değil mi?
Cihan, isteksiz bir hareketle kafasını sallayıp tasdik etti:
— Babacığım, sen o kadına ne demek istedin?
— Bilmem.
— Neden çağırdın?
— Nigar halanın kızı.,.
— O neden burada? Sürgün mü yoksa?
— Sürgün.
— Onu da hükümet mi sürdü?
— Hayır oğlum, O'nu inançları sürgün etti.
— Bize neden küskün?
— Kendisini anlayamadığımız için.

İkisi de açlıklarını unutmuşlardı. Otelin önüne gelip, arabanın ecza dolabını açtı. İçinden lüzumlu ilâçları alıp oteldeki odasına güçlükle çıktı... Kâtip arkasından tutaf tuhaf baktı... İlk işi yaralarını pansuman yapmak olmuştu. Şahin, babasını acıyarak seyretti. Karyolasının üzerine çekilip, elini çenesine destek yaptı. Sırt üstü uzanıp acıların yorgunluğunu çeken babası için üzüldü... Cihan, kendisinden geçmişti...

Şahin, karyolasından inip, babasmın başucunda bekledi. Az sonra, yavaşça babasının yatağındaki boş kalan yere uzandı. Uslu uslu tavanı seyretmeye başlamıştı. O küçücük kafasından neler belirdi, bilinmez...

Dışarıdan bir elin kapıya sertçe vuruşu Şahin'i sıçrattı...

önce usulca doğrulup oturdu. Heyecan yüklü bakışları kapının üzerinde ısrar etti Biraz evvelki ses, az sonra yine, tekrarlanınca telâşlandı. Tedirgin oldu... Babasma fısıldadı:

— Baba, baba...

Cihan sızlanarak uyandı. Oğlunu başucunda görünce şaşırmıştı:

— Korkun mu? diye mırıldandı.

Şahin:

— Niçin?

— O adamlar yine geldi.

Kapı yine vurulunca, Cihan, Şahin'in korkusunu anladı. Yerinden güçlükle doğrulup, oturdu. Tek kelimeyle güçsüz kalmıştı. Yaraların yerleri soğudukça sızıları çoğalmıştı. Acılı bir ses kapının arkasına ulaştı:

— Kim o?

Gelen bir erkek sesiyjdi:

— Hatırlayacaksınız, Belediye Reisiyim. Sizinle görüşmem lâzım.

Kaldıkları, otel belediyenin oteliydi. Cihan kendisini zorlayarak kapıdan yana yürüyüp, anahtarı çevirdi. Kapı açıldı, bu sima hiç de yabancı değildi. Demek biraz evvel Cihan'ı kurtaran belediye reisiydi:

— Buyurun, dedi.

Reis, Cihan'ın yüzüne baktıkça acı duydu. İçeriye girip karşısına oturdu. Şahin, babasının dizlerine sıkı sıkı sarılmıştı. Heyecan yuvası gözleri, Reis'in üzerinden çekilmedi. Cihan'ın «Hoş geldin» demekten başka sözü olmamıştı. Kısa bir sessizliğin arkasından Reis konuştu:

— Edindiğim bilgiye göre doktormuşsun... Aynı zamanda sürgün cezan var.

— Doğru.

— Her şeye rağmen, âmme hizmetinden mahrum değilsiniz.

— Biliyorum.

— Cezanız bitinceye kadar çalışmanızda sakmca yok.

?— Şimdilik düşünmedim.

— Hep otelde mi kalacaksınız?

— Ev aramaya çıkmıştım, boş evlere baka baka geri döndük.

— Benim gibi adama olursa, hiç...

Genç Reis Cihan'ı teselli etmek için konuştu:

— öyle düşünme, dedi. Bir kolayına bakarız. Başka arzunuz var mı?

— Teşekkür ederim.

— Bir şey daha sormak istiyorum.

— Dinliyorum...

— Tuba Hoca, halanızın kızı mı olur?

— Evet.

— Sizden neden kaçtı?

— Kaçması lâzım geldiği için.

— Anlamadım?

?

— Çok eski bir hikâye. O melek kadar temiz bir kızdır. Siz yine de sataşma olarak bilin. Akrabası olduğumu halk duyarsa, Tuba incinir. Mazimdeki karışıklık, benden kaçmasına yeterli bir sebeptir Bu kadarı size yeter...

— Üzgünüm.

— Başka soracak bir sorunuz var mı?

— Hayır, hepsi bu kadardı.

— Çocuk acıktı, yemeğe ineceğiz de...

— Bizde yesek?..

— Şimdilik mazur görün.
— Memnun olurduk.
— Huyum kurusun, hep ilk sözümün üzerinde ısrar ederim. Ona göre ayarlanmış bir insanım.
— Siz bilirsiniz.
Çileli bir günün bitimini müteakip, baba-oğul, geceyi aynı otelde tüketmişti. Cihan saatine baktı. Sabah imzasına gecikmek üzereydi. Çarçabuk giyinip nefesi karakolda aldı. önce imzasını attı ve karakoldan ayrıldı. Daha adımlarını dışarı atar atmaz Reis'i karşılarında bulmuşlardı... Reis selâm verdi ve karşılığım aldı:
— İmza mı attınız?
— Malûm.
— İyisiniz ya?
— Pek sayılmaz.
Reis unuttuğu meseleyi hatırlamış gibiydi:
— Şey... diye kekeledi.
Cihan, konuşmanın sonunu beklemeden Şahin'in elinden tutup çekti:
— Müsaadenizle, işimiz var da...
Yürümek için hazırlanmıştı. Ancak Reis bu ayrılışa müsaade etmedi:
— Bir dakika, dedi.

Reis, bir taraftan Şahin'in saçlarını okşuyordu:
— Kiralık ev demiştiniz...
— Bana bu kazada ev veren olmaz. Hele dünkü hadiseden sonra?..
Reis mazeret dinlemiyordu. Üstelik şaşırtıcı bir emrivaki yapmakta geç kalmadı:
— Oteldeki eşyalarınızı alır mısınız?
— Kovulduk mu?
— Hayır. Sizin için kiraladığım eve gidiyoruz.
— Yani bana ev veren oldu mu?
— Elbette, aylarca bir otel köşesinde kalmanıza müsaade edemeyiz ya...
Reis, otelin vazifelilerine, Cihan'ın eşyalarını indirmeleri için emir verdi. Eşyalar arabanın bagajma yerleştirildi. Baba-oğul ve Reis birlikte arabaya bindi. Reis gidecekleri yeri tarif etti. Cihan sürdü. Biraz ileride:
— Dur, geldik dedi.
Cihan, önünde durdukları binaya ısrarla baktı... Ümitsizdi, içini çekti Daha dün bu kapıya baka baka geri dönmüştü.
Reis:
— İnelim, dedi.
Cihan, isteksiz bir kıpırdanışla:
— Bildiğin başka bir ev var mı?
Reis şaşırmıştı:

— Neden, yoksa beğenmedin mi? diye sordu.
— Beğendim.
— O halde?
— Bu evin sahibi, «Bekârım» deyince, kovdu beni.
Bu söz Reis'i gevrek gevrek güldürmüştü:
— Ev bizim, dedi. Seni kovan adam babamdı.
— Yani babanız bu evi bana verdi mi?

— Elbette.
Şaşırmıştı. «Olur» der gibi boynunu büktü. Arabanın bagaj ındaki eşyalan indirip, evin açık kapısından yana yürüdüler. Reis yol gösterdi. Cihan salona girer girmez durakladı, içeriye hayretle baktı:
— Burası dün boştu, diye söylendi.
— Yine boş.
— Ya bu eşyalar. Ev sanki noksansız şekilde döşenmiş.
— O kadar değil canım. Sen misafirsin diye karanca kararınca bir şeyler yapalım dedik.
Bu manzara Cihan'ı duygulandırmıştı:
— Yaptığınız iyilik sürgün bir adam için çok olmaz mı?
— Geçmişiniz bizden sorulmaz. Biz sizi bundan sonra tanıyacağız.
— Teşekkür ederim Rois, beni utandırdınız. Siz hayatta tanıdığım dördüncü iyi insansınız.

20
Davetsiz misafir

Cihan, kazada 23'üncü gününü tamamladı. Onbinlerce insanın yaşadığı beldede, aralarında sürgün doktorun bulunduğunu duymayan kalmamıştı... Bütün geçmişine çizgi çeken Cihan, artık bambaşka dünyanın adamıydı. Vücudundaki yaralar iyileşti. Lâkin utancından kimsenin yüzüne bakamadı. Sabah akşam karakola imza verip, evine kapandı.
Canının sıkıldığı bir gündü. Şahin'in elinden tutup, Müftülük binasına uğradı, tçeri girip selâm verdi:
— Selâmünaleyküm.
Müftü, misafirini titizlikle süzdükten sonra mukabelede bulundu:
— Aleykümselam buyurun.

— Vaktiniz müsaitse birkaç dakikanızı alacağım.
— Memnuniyetle.
Müftü karşısındaki sandalyeyi gösterip oturmalarını söyledi. Cihan önce kendisini tanıttı:

— Kazaya gelen sürgün doktorum. İsmim Cihan Soylu. Yanımdaki oğlum Şahin.

— İsminizi duymuştum, tanıştığımız için memnun oldum.

Cihan, acı bir tebessümün arkasından sitem etti:

— Sürgünler memnun edici değillerdir.

— öyle de olsa, insan geçmişindeki hatalara dönmemekte kararlı olursa, yüksek duygular belirmiş demektir. Sizdeki mütevazilik, bunun nişanıdır.

— Neden gelişimi sormadınız?

— Hoş geldiniz demiştim. Ne var ki, sizin daha önce davranışınız bizi mahcup etti.

— Estağfurullah. Sürgüne gelen insanların karşılanmayacağını bilirim.

Müftü Cihan'ın ıstırabından üzüntü duymuştu. Mevzuu değiştirmeyi uygun bulup konuşmaya devam etti:

— Anlaştık, dedi. Daha önce gelişinizin sebebini soralım.

Cihan, utandı... Kafasını önüne yıkıp mırıldandı:

— Bana dinimi öğretecek kitapların temininde yardımınızı isteyecektim. Ayrıca namazda okunacak duaları belki de hatalı okuyorum, sizden öğrenmek istedim.

Müftünün gözlerinin içi güldü...

— Hay hay, bunlar bizim vazifemiz, deyip yerinden sevinçle doğruldu, gözleriyle kütüphaneyi taradı.. Birkaç kitap çıkartıp:

— Şimdilik bunları okursanız yeter, dedi.

Cihan, ruhuna işkence dantelleri ören karanlıkları kovdu... Onun için yepyeni bir dünya başlamıştı... Mânevi değerler onu yumuşatıp, hassaslaştırdı ve beyninde örümceklenen gayesizlik ağı söküldükçe, içindeki boşluk mânâ ile doldu...

Kazada kendisine göre bir muhiti olmuştu... Reis ayrılmak istemediği bir insan, Müftü, mânevi öğretmeni oldu... Ve Cihan'ın ismi kazada bomba tesiri uyandırdı...

Şimdi bütün diller onun lehinde dönmeye başladı...

Tuba, duyduklarına inanamıyordu... Onun tanıdığı Cihan, maneviyat düşmanıydı... Hayreti büyüdükçe hep yeni Cihan'ı sayıkladı:

— Demek, Cihan, cemaata katılıyor, İslâmı yaşıyordu?.. Müftünün hanımı yalan söylemezdi...

Kaza halkı onu çok sevmeye başlamıştı... Onu linç etmek için cem olanlar şimdi, sohbetini dinlemek için başına toplanıyordu... İlmi, ona mânevi bir sermaye olmuştu... Okudu, anlattı ve dinleyenler aydınlandıkça huzur buldu...

Tuba, bunların tartışmasını yaptıkça utandı, sıkıldı ve kazaya geldiği ilk günü hatırladıkça, kahroldu. Kendisine hitap eden ilk sözü, hâlâ kulaklarında aynı canlılığını taşıyordu:

— Tuba, kaçma benden, ben artık eski Cihan değilim... Demek gerçek düşüncelerden kaçan Cihan, değişmişti... O, basımdaki ilk heves örtüsünü yırtan adam, maddenin kölesi, maceralann uşağı Cihan, felâket uçurumunun en korkunç noktasından kurtuluşa giden yolu seçmişti... Sabahlara kadar bunları, heceledi, sevindi...

***

Okuldan evine dönüyordu... Günlerdir değişik yollardan gidip geliyordu... Bugün eski alışkanlığına uy-

madı... içinden gelen bir duygu, onu bu yolara sürükledi... önünden geçtiği bahçenin kapısmdan içeriye zorla bakabildi...

Göz göze gelmişlerdi... Mahcup pırıltılar o garip çehrenin üzerinde ısrar ettikçe, erir gibi oldu... O hassas pırıltılar kızgın bakışlarla mukabele görüyordu... Verdiği peşin hüküm, onu yolun ortasında durdurmuştu... Yumuşak bir ses:

— Gelsene, diye hitap etti...

Şahin hırçınlaşmıştı, huysuzlaştı, itiraz dolu kafasını sallayıp dudak büktü.-

— Gelmem...

Hassas bir ses sebep sordu:

— Neden?

— Sen benim babamı dövdürdün...

Tuba göğüs geçirdi:

— Ben babanı dövsünler demedim ki.

önünde eğilip yakasını düzeltti, saçlarını karıştırdı:

— Biliyor musun, ben öğretmenim. Talebem olur musun?

Itirazlı bir ses:

— Olmam, dedi.

— Neden?

— Babalar öğretmenlere gelip çocuklarını sorar. Sen de babamdan kaçarsın, o zaman babamı yine, döverler.

— Artık kaçmam, babanla biz kardeş çocuklarıyız.

— Evvelden yaramazlık eder diye kaçtın değil mi?

Tuba mahcup bir hareketle başını önüne eğdi. Az sonra da parmağı ile yakın bir evi işaretledi:

— Bak, karşıdaki pembe evde kalıyorum. Canın sıkıldıkça gel, olmaz mı? istersen babana da söyle, on-

dan müsaade al. Sana önlük dikelim. Her sabah da benimle okula gel, Seninle iyi arkadaş oluruz..

— Ama babam göndermez ki...

— Tuba ablam söyledi, dersin. Belki o zaman gönderir.

Şahin yumuşadı. Bakışları ılık bir rüzgâr gibi esti...

— Olur, söylerim, dedi.

Tuba unuttuğu bir şeyi sormak isterken, Cihan gördüğü manzaradan duygulanıp saklanmıştı.

— Sahi unuttum. Adın ne senin?

— Şahin.

— Annenin adı ne?

Şahin, dudaklarını kırıştırdı-.

— Ebru, dedi.

Tuba hayret etmişti. Durakladı. Cihan'ın yıllar önceki iltifatını hatırladı... Hemen arkasından kısık buses mırıldanır gibi konuştu:

— Annen niçin gelmedi?

— Babam, annemin yüzünden sürgün olmuş. Hükümetin karşısmda da «Ben Şahin'i istemem» demiş. Biz artık onu hiç sevmiyoruz.

Tuba, mazinin açılarıyla dolmuştu. Şahin'in saçlarını karıştırdı.

— Pekâla Şahin, şimdi evinize git. Baban müsaade ederse seninle okula gideriz.

— Olur.

Şahin, adımlarını çabuklaştırdı. Tuba'nın arkasından hayran hayran baktı. Bu dalgınlığı babasının sesi savuşturuyordu:

— Şahin.

Durakladı, sesin geldiği tarafa döndü. Gözleri babasını bulunca sevindi ve cevap verdi.-:

— Efendim baba.

— Gel oğlum, karnın acıkmıştır.

Babasının açık bekleyen kolarına koştu... Baba bir şeyler söylesin diye Şahin'in gözlerine baktı. Şahin kekeledi, yutkundu, cesaret edemeyip vazgeçti... Cihan, oğlunun kararsızlığını görüp üstelemedi.

Akşam, içinde acılı sancılarla çöreklenirken, pencereden dünyanın kararışını seyrediyordu... Batan gün, yerini gecenin karanlığına terkederken; onun da düşünceleri yoğunlaştı...

O, eskiden yoklar içinde yorulan kafa, o eskiden vehimlere, şüphelere merkezlik eden kafa, şimdi başka gayeler için yorgunluk çekmeye başlamıştı...

— Kırık, dökük bir oyuncak gibi, diye sayıkladı... İşe yaramayan bir hurda gibi, çöplüklere atılamam... Müslümanlık diğerkâmlık mesleğidir. Bunca rahatsız

müslüman varken ben, nasıl rahatlık isteyebilirim...
Beyin kazanında sabaha kadar bunları kaynattı ve hizmet yollan aradı... Artık gayeli ve kararlıydı...

Kazanın pazarı Cuma günü kurulurdu... Aynı gün caddeler, sokaklar dolup dolup taşardı... Daha dışarıya çıkar çıkmaz amansız gürültüler duyulmaya başlamıştı... önce şahin'in yüzüne bakıp, duraklar gibi oldu, sonra vazgeçip yürüdü... Başını önüne yıkıp ayaklarının ucuna baktı... Şahin, aniden heyecanlandı ve şaşırdı...

— Baba!.. Baba!., diye dürttü.

Kısık bir sesle oğluna cevap verdi:

— Efendim?

— Karşıya baksana?

— Baktım...

— O gelen kadını tanıdın mı?

— Tanıdım...

— Artık senden kaçmayacakmış...

Aralarındaki mesafe oldukça kısalmıştı. Cihan oğlunu ikaz etti... Susmasını istiyordu:

— Şahin?..

Şahin sustu... İstekleri dudaklarını yaka yaka, sustu... Boynunu bir yana yıkıp, gözlerini Tuba'dan ayırdı... Tuba, her şeyin farkındaydı... önce tereddüt içinde çırpındı, küskün akrabasını seyrettikçe gözleri ılık ılık akan yaşlar ısladı...

Daha fazla sabredemeyecekti... Yanından gölge gibi savuşmak isteyen adama, ağlamaklı bir sesle hitap etti:

— Cihan Ağabey!.

Genç doktor olduğu yerde kaldı... Ağır bir hareketle kafasını yukarı kaldırıp, halasının kızına baktı... Utangaç tavır, o suçlu manzara, dudaklarına susmasını emrettiği için konuşmadı... İkinci bir ses, ısrar etti:

— Küskün müyüz?

Suratında hüzün, gözbebeklerinde acılı pırıltılar kaynaşırken, soluk dudakların arasından kısık bir ses duyuldu:

— Hayır... Küsecek ne var ki?

İrade dışı sürüklenen adımlar, aradaki mesafeyi kısaltmıştı. Belki de bu hareketlere en çok sevinen Şahin oldu. Gözlerinin içi güneş gibi parlayıp söndü...

Tuba, dayısının oğluna bakarken utandı... Hassas bir sesle özür diledi:

— Cihan Ağabey, beni affettin mi?

— Affetmek Yaratana mahsus bir şey... Hem ortada affedilecek bir şey yok ki...

— Ogün?..

— O gün eskiden kalma suçların cezası oidu... Hem

senin prensiplerine bağlılığını bilmem gerekirdi...
— Annem, babam iyiler mi?
— Bıraktığından farksız...

— Dayım, yengem ve Hicran?
— Hicran evlendi... Diğerleri bildiğin gibi...
— Hicran mesut mu?
— Oldukça...
— Cihan ağabey, Şahin'i yanıma arkadaş verir misin? Çok yalnızım.
Cihan, Şahin'e baktı... Sevincinden uçar gibiydi...
— Şahin, Tuba ablanla gider, ona arkadaşlık eder misin?
Şahin, babasının elini bıraktığı gibi Tuba'ya hasretle sarıldı... Şahin'in ilk sorusu tâ içten bir arzunun doğuşu oluyordu:
— Beni okula götürecek misin?
Tuba, Şahin'in saçlarını okşayıp, yanaklarından öperken, sorusunu cevapladı:
— Elbette hiç götürmez olur muyum?
Cihan, duygulandıkça ıstırabını içine akıttı... Etraftan gelip geçenler ve pencerelerden ısrarla bakan gözlerdeki ışıltılar pek hayra alâmet değildi... Fısıltılar çoğalmaya başlar başlamaz, Tuba, Şahin'in elinden tutup müsaade istedi:
— Cihan ağabey, biz gitsek artık...
Cihan, belki de Tuba'nın sözlerini duymamıştı... Karşısında garip bir manzara sahnelenmişti... Uzun saçlı ve uzun boylu bir genç, ısrarla gözlerinin içine bakıyordu... Yumruklarını sıkıp, mimiklerini sertleştirmişti... Evet her hali ile Cihan'ı tehdit ediyordu...
Cihan, delikanlının hırçın haline mânâ veremeyince Tuba'ya sordu:
— Karşımızda dikilen o adamı tanır mısın?
Tuba, öfkelendi, huysuzlaştı ve sızılı bir sesle cevap verdi:
— Hayır... Sadece «Üniversiteli» diye duyarım... Kürsü Profesörünü bıçaklayınca, hapse atılmış. Sonra

\
da kaydını silmişler. Korkunç bir insan Cihan ağabey, korkunç... Şerrinden kaçmayan kimse kalmamış...
— Bu şerefsizce sürdürülen bakışlara mânâ veremedim de...
— Kızmıştır sana.
— Niçin? Ben onu tanımıyorum ki...
— Her gün çeşitli kadmlar gönderir durur.
— Ne istiyormuş?
— Düğün.
Cihan'm, sürgün olduğu kazada kavgayı göze ala-

mayışı, delikanlının macera hevesini yarıda kesmişti... Tuba'yı okula bıraktıktan sonra, yoğun düşüncelerle Reis'i makamında ziyaret etmeyi düşündü...

Kapıyı çalarken, öfke doluydu... «Gir» sesine uyup kapıyı açtı... İçeride birkaç ihtiyar köylükle dertleştiğini görüp, geri çekilir gibi oldu... Reis, buna izin vermedi:

— Cihan Bey, gelsenize. Ben de sizi ziyaret etmeyi düşünüyordum...

İsteksiz adımlarla içeriye girdi... Reis, misafirini nazaketle karşılayıp:

— Hoş geldin, dedi.

Yer gösterdi ve oturdular... İhtiyarlar isyan doluydu... İsteklerini anlattıkça gözleri dolup, taştı:

— Reis Bey, bizim derdimizden, önce Allah, sonra da sen anlarsın...

Şikâyetler, kazada görev yapan iki doktordan oluyordu...

Cihan, anlatılanları dinledikçe, içi parçalandı...

Köylülerden biri, ıstırap dolu bir sesle konuşmaya başladı:

— İnsan bu, hastalık bizim için. Kalkıp zorla buralara kadar geldik. Muayene ücretleri çok pahalı. Bu da yetmezmiş gibi, satacakları ilâcı yazarlar. Biz

fukara adamız. Hastalığımıza lâzım gelen ilâcı isteriz... Şu reçeteye bak istersen Reis Bey, tam yedi tane ilâç yazmış. Güç mü yeter buna. Herkes alamayıp, koyup gider. Verdiği vizite ücreti de çabası. Param olsa alırdım emme, yok, gözü körolası.

Bir başkası lâfa karıştı:

— Sen yolda büyüksün Reis Bey. Bu fukara halkın çektiğini bir ATT.AH bilir...

Reis, Cihan'a manâlı baktı... Elindeki reçeteyi ihtiyara uzatırken, arasında ilâçlara yetecek kadar parayı da birlikte verdi.

— Al amca, şimdi gidip ilâçlarını temin et. Bu sıkıntınız sanırım haftaya kalmaz, biter... Yeni bir doktor gelecek, haktan yana, halktan yana, fakirden yana. O zaman bu şikâyetleriniz azalacak.

ihtiyar sızlanarak reçetenin arasında verilen parayı geriye uzattı:

— Al bu parayı oğul. Ben haftaya o dediğin doktora geleceğim.

Reis:

— Olmaz, dedi. Sen hele şimdi ilâçlarını al...

İhtiyar kabul etmedi:

— Almam. Sen her şikâyetçiye ilâç parası verecek kadar zengin misin? Allah seni başımızdan eksik etmesin o da yeter.

Kafile bir hafta sonra gelebilmek sevinciyle Reis'-
in odasından ayrılıp gitti. Şimdi Cihanla Reis başbaşa
kalmışlardı. Genç Reis duygulandı ve hitap etti:
— Derdimiz bir değil ki Cihan Bey. Bütün sosyal
hizmetlerden mahrum bir kaza... Hastane yapıldı, bi-
na yetim çocuklar gibi bomboş... İçine örümcekler yu-
va yapmış... Sanki, buralar vatanın dışında bir yer...
Doktor gelmez, hekim bulunmaz. Bulunsa bile ihtiyar-
ların anlattığı gibi... Ekmek parasını zor temin eden
— 192 —
bu zavallıları, sömürebilmek için elerinden geleni ya-
parlar. ..
— Sizinle iftihar ediyorum. Sanki iyilik için yara-
tılmışsınız.
Cihan gülümsedi... İçinde acı burkuluşlar dolaştı...
Yurduna ilk döndüğü günün gecesini düşündü... Ve
otelde geceleyen köylüleri... Sonra, muayenehanesin-
den kovduğu hastayı...
— Haktan yana, halktan yana, diye sızlandı. De-
mek giden dert yüklü insanlara, ümit reçetesi olarak
tarif ettiğin adam benim...
Boşluk — F.: 13

21

Bir doktor Cihan varmış

Cihan, senelerin arkasından mesleğine döndü...
O, yırtık elbiseli, güneş yanığı tenlerin üzerinde elle-
rini gezindirmeyi hayal edemeyen adam, şimdi, baş
bağlamamış yaraları sarmaya çabalıyordu.
Çok geçmeden adı dillere destan oldu:
— Bir doktor Cihan varmış...
— Bir doktor Cihan varmış...
— Haktan yana, hakikatten yanaymış...
— Fakir babasıymış...
— Fukaranın dilinden anlayan adammış...
Muayenehanenin önünden geçenler, kapıda asılı
levhaya bakmadan edemiyordu... Diğer doktorlar
ateşli lâflar ederlerken, Cihan, cuma günlerini ücret-
siz muayene günü olarak ilân etti... Bu güne mahsus
— 194 —
olan özelliğin mânâsı derindi... Onu ancak Cihan bi-
lirdi.
Babasının kendisine yedirdiği haram lokmaların
vebalini fakir halka hizmet ederek ödemeyi düşünü-
yordu...
Köylüler, akın akm yürüyüp geldi... Çocuğunu ku-
cağına alan analar, babalar, hastasını kağnı arabası-
na saran ve derdine derman arayan herkes, Cihan'ın

muayenehanesinin kapısında buluştu...

Cihan, bunlar kâfi değil gibi sordu:

— Köyünüzde gelemeyecek kadar hasta olan varsa söyleyin. Köyden gelemeyen hastaları tek tek tesbit etti.

Artık, bu yerlerde Cihan ismi, kimseye yabancı değildi... Her gönülde saray kuran insan oldu... Pek çok diller, Doktor Cihan'ı methederken, bazıları da yaralamak için çabaladı...

Kazada ikinci hizmet, Reis'in Eczacılık Fakültesi'ni bitiren yeğeni Armağan tarafmdan gerçekleştirildi... Artık başkası ilâç satamazdı. Bu, kanunun Armağan'a tanıdığı bir hakti.

Kazadaki bir grup insan, bu hizmetler dizisine gölge düşürmek için gayret harcadı...

Cihan, dediler... Gerici, dediler... Ve Cihan'a diş bileyen Kâzım'ı kışkırttılar... Gönüllerde kurulan Cihan kalesini yıkabilmek için, elden gelen ne varsa yaptılar...

Menfaatlarına zarar geldiğini görenler, lâflar uydurup, fitne yaydı:

— Seçimlerde adaylığını koyacakmış...

— Durup dururken gece gündüz hizmet eder mi?

— Şöhret delisi bir adam...

— Nam almak için yapıyormuş...

— Hiç aklım ermedi. Önce linç edeceklerdi, sonra başlarına taç ettiler.

— Tuba denen hocaya ne demeli?

— Evvel tanımam dedi, sonra halasının oğlu oldu çıktı.

— Var bu işte bir bit yeniği...

— Çok geçmez, foyası meydana çıkar.

— Ben de öyle derim, ahbap. Yakında ipliği pazara dökülecek.

— Reis de ona uyup gitti.

— Şeytan tüyü var o adamda...

— Köylerde hasta muayenesi diye seçim propagandası yaparmış.

— Bizim milete dindarım de, istersen kafasını kır.

— Bence onun ibadeti de gösteriş.

***

Cihan lâflara ve fitnelere mağlûp olmayacak kadar şurlu ve miletine hizmet yarışında kararlıydı...

Sabah yerinden kalkıp muayenehanesine koştu... Bugün kazanın pazarıydı... Kendisini hürmetle selamlayanların arasından kurtulup, çalışma yerine geldi...

Yüzü solgun çocuklar, yavrularını bağrına basan analar, taşların üzerinde oturmuş, inleyen hastalar, kendisini bekliyordu...

İşe, üzgün ve gönül yorgunluğu ile başlamıştı... Kendi dertlerini unutup başkaları için gözleri doldu...

Âcil, birkaç hastaya öncelik tanıdıktan sonra, sıraya uyulmasını istedi... Oturup hastasını beklerken, dışarıdan gelen sesleri duydu:

— İstemiyorum, bırakın beni... Ben hasta değilim... ölsem bile içeri girmem... Allah aşkı için, bırakın beni...

Bu sesler Cihan'ı düşünceye ve üzüntüye sevk etti... Beklemeyi uygun görmüştü, yerinde oturup kaldı...

Baba ve anne, genç kızlarını güçlükle içeriye soktular... Başında usta bir elin işlediği beyaz çevre, mühür gibi gözleri nemli... Yüzü utancından sararmış, kaşları yay gibi çatık bir kız...

Sırada bekleyen herkes, bu aileye ısrarla baktıkça, genç kız eridi... Artık ümitleri tükenmiş, mecali kalmamıştı. Muayenehanenin kapısından sızlanarak içeriye girdi. Konuşmaya utanan bir yüz, üzgün ve elbisesinin içerisinde büzülüp âdeta kaybolmuş gibiydi.

Muayene için Cihan'm bulunduğu odaya alındığında titriyordu.

Cihan, genç kızın halini görür görmez ayağa kalktı, getiren adama bakıp hitap etti:

— Bu kardeşimiz mi hasta?

— Evet, doktor.

— Neyi oluyorsunuz?

— Babasıyım, bu da annesi.

Yer göstererek, oturmalarını istedi. Gözlerini genç kızın hareketlerinden ayıramamıştı... Başındaki çevreye ısrarla baktı. Hastanın aşırı heyecanı ona çok şeyler anlatıyordu. Hassas bir ses incitmeden sordu:

— Söyle bacım, şikâyetin nedir?

Genç kız itirazlıydı. Omuzlarını kaldırdı. Duyulacak bir sesle fısıldadı:

— Benim şikâyetim, neyim yok.

Baba itiraz etti:

— Doktor Bey, utandığından öyle söyler. Muayene olmak istemez. Buraya kadar zorla getirdik.

Cihan, bir hayli düşündükten sonra sordu:

— Bacım, kadın bir doktor olsa idi, itiraz etmeden muayene olur muydun?

Genç kız, mırıldandı:

Elbette...

Cihan:

— Doğru söylersiniz. Lâkin dinimizde hekime, mahrem olmaz, derdine şifa aramağa mecbursun. Ka-

zada kadın doktor bulunmadığına göre, mahzuru yok. Şöyle buyurun, soyunmayacaksınız. Siz benim bacım sayılırsınız. İtirazınız yersiz.

Genç kız itirazında direndi:

— Olmaz ilâç yaz gideyim.

— Ebzere ilâç yazmak doğru olmaz ki. Hem dışarıda birçok hasta var. Onlar da gecikecek. Sonra da köyde ağır bir hasta varmış, oraya yetişmem lâzım.

Genç kız, çaresiz kalmıştı. Anasının yüzüne baktı.-

— Ana, dedi. Beni yalnız bırakma. Sen de gel.

Cihan:

— Elbette gelecek. Annen de yanında bulunacak.

Genç kız, masaya ölü gibi uzanınca, annesi de başucuna geçti.

Cihan:

— Şikayetin nerenden? diye sordu.

Genç kız, elini midesinin üzerine bastırıp, yüzünü örtüsüyle sakladı ve öylece kaldı. Cihan, kendisinden utanan yüze başını çevirip muayene etti. Elini genç kızın şikâyet ettiği yere bastırınca genç kız:

— Dur!, diye bağırdı.

Cihan işini bitirmişti.

— Tamam bacım, dedi. Doğrulup oturabilirsiniz.

Ellerini yıkayıp, masasına oturdu. Artık reçetesini yazıyordu. Bitirdi. O mahcup ve nurani yüze baktı:

Ne güzel bir kız diye düşündü. Kalbi de yüzü kadar güzel. Ya o başındaki çevre...

Bakışları, gayri ihtiyari sertleşti. Istırabını içine akıtırken :

— Ona kızmamalıyız, diye düşündü. O faziletli ellere gayeli nakışları döktüren zihniyeti, milletçe kör

etmeliyiz. O çembere altıgen yıldız yerine ay yıldızı işletmeliyiz... Sonra dalgın bakışların sırrı çözüldü. Reçeteyi uzatıp tarifini yaptı. Genç kız memnun kalmıştı.

— Allahaısmarladık, deyip yürürken Cihan'm sesi onu durdurdu.

— Bacım!..

Genç kız geriye döndü.

— Bacım!. O başındaki çevreye altıgen yıldız yerine beş köşeli yıldız işle olmaz mı. O gayeli bir nakıştır... Bizim ay yıldızımız süslerin en güzelidir...

Genç kız, kızardı, elinde olmadan titredi... Demek, elleri bilmeden başka bir gayenin nakışlarını işlemişti...

— Bilmiyordum. Eve varır varmaz, ay yıldız işlerim...

— Sağol bacım şimdiden ellerine sağlık...

***

Nasıl da yorulmuştu... Hastalarının arkası kesilince, istirahat etmeyi düşünüp, toparlandı... Gün akşam vaktine girmeden evvel muayenehaneden ayrılıp, selâmlara karşılık vererek yürüdü... Yolu kahvenin önüne uğradı... Bahçede sohbet eden ihtiyarları selâmlayıp geçerken; içlerinden biri seslendi:

— Cihan, evlâdım, bugün çok yoruldun. Bir acı kahvemizi içmez misin?.

Davete icabet şarttı... Kıramadı... Utandı, sıkıldı... Ayakta bekleyenlere hitap etti:

— Beni mahcup ediyorsunuz... Büyükler küçüklerini ayakta karşılamaz...

İtiraz dolu, sesler yükseldi:

— Sen, yolda büyüksün...

— Bunlar, sevgiden ileri gelir...

Yoldan geçen, orada bulunan herkes, başına toplanmıştı... Sorular arttıkça, sohbet büyüdü...

Kâzım ve arkadaşları, kalabalığı görünce, hazmedemedi. Gelip, etrafı çepeçevre sarılı Doktora kızgın kızgın baktı...

İhtiyar bir adam farkına varıp, kasıtlı bir soru sordu... Maksadı Kâzım'ı kızdırmak, belki de elindeki bastonu tepesinde parçalamaktı:

— Cihan, sorunun şeklini ve Kâzım'ın kafasında dikildiğini farketti...

— Gençlik haklı, onlara kızmamak lâzım...

Hayretli bakışlarla arzu edilen cevabı alamamışlığın ıstırabını çekiyordu:

— Haklımı?

— Haklı ya... Onları örf, âdet ve mânevi bağlarından, hattâ milletinden koparan bizler değil miyiz? Lâyık olmadığım iltifatların muhatabı olan ben, daha düne kadar onlar gibiydim... Beni yetiştiren ana ve baba gereği gibi vazifesini yapamadıkları için boşluklar içinde çırpındım ve şu anda aranızda sürgün olarak yaşıyorum... Çocuklarımıza, milletçe sağlam temeller hazırlamalıyız, sarsılmaz kaleler kurmalıyız... Tıpkı Fatih'ler, Yavuz'lar gibi... Onlar, mânevi değerlerini yitirmedikleri için kuvvetliydi... Onlar ilme ve ahlâka önem verdikleri için; millet menfaatini kendi menfaatlanndan üstün tuttukları için dimdiktiler... Allah korkusunu kalblerinden eksik etmedikleri için, muzaffer olmuşlardı... Ya şimdi... Zamanın hasta zihniyeti dinsiz nesiller yetiştirmekle işe başladı... Babası ecdadını, oğlu babasını hakir görmekle işe başladı. Geçmişine küfredenler, tarihine karşı ihanet içinde olduklarının farkında bile değiller... Mânevi değerlerini yitiren milletler, kaptanı olmayan gemiden farksızdırlar... En zayıf dalgaların tesirinde kalır, denizle-

rin kurbanı olmaktan kurtulamaz ve batarlar... Ben kurtuluşu mânâda buldum... Madde, gayeye ulaşmak için kullanılan bir vasıtadır... İkisinin var olduğu yerde her şey dengede demektir...

Kâzım ve arkadaşları sinirlerinden dişlerini gıcırdatıyordu... Halkın ona çılgıncasına bağlı olduğunu düşündükçe kahroldular...

Sohbetin en hararetli zamanıydı... Koşarak gelen bir çocuk kalabalığı yararak, Cihan'a yaklaşıp sözünü kesti:

— Cihan ağabey, Cihan ağabey Şahin hastalanmış, Tuba ablam seni çağırıyor...

Cihan, etrafına bakınıp yerinden doğruldu:

— Başka zaman devam ederiz. Müsaadenizle...

Bazüarı, arkasından ne diyecekti.onu düşünmeden koşup gitti... Şahin'i okuldan aldığı gibi eve koştu... ilâç verdi, yatağına yatırdı... İlâcın tesirinden az da olsa rahatlamıştı... Uyudu. Babası başucunda hep oğlunu bekledi...

Kapının zili çaldı, kalkıp kapıyı açtığında şaşırmıştı. Karşısında resmi üniformalı bir polis duruyordu. Yorgun bir sesle:

— Buyurun, dedi.

Polis, oldukça sert konuştu:

— Karakola kadar gelmeniz lâzım.

— İmzamı atmıştım.

— Savcılık, hakkınızda soruşturma açılmasını istedi.

— Sebep?

— Az önce, halkı başınıza toplayıp, şeriat isteriz, hilâfet isteriz demişsin...

— Ben mi?..

— Başka Cihan Soylu olmadığına göre, siz...

Çaresiz kalmıştı... Hasta yatağında yatan Şahin'e ve polise baktı...

I

— Gidelim, dedi. Yalnız birkaç dakikanızı rica edeceğim.

Şahin'i incitmeden giydirip kucağına aldı... Hasta çocuk kımıldadı, gözlerini açtı, sonra başını babasının omuzuna yaslayıp gözlerini kapadı...

Komiser, karşısında Cihanı bulunca gülümsedi ve kucağında çocuğu görünce üzüldü... Sadece:

— Savcılık makamına, dedi...

Hükümet, konağı binanın üst katında bulunuyordu... Muhafızların arasında, soruşturması yapılacak mahalle getirildi.

Kapıda kalabalık geçilmez olmuştu... Fısıltılar yıl-

dırım hızıyla dolaşıp haberleşmeyi tamamlamıştı... Savcı gürültüleri duyup pencereden baktı... Cihan'a dönüp sordu:

— Sen mileti başına toplayıp Şeriat ve Hilâfet istemişsin, doğru mu?

Yorgun kolları Şahin'i gücükle taşırken, taştı:

— Muhterem savcı, diye yakındı... Ben maneviyattan yoksun bir halkın, bunalım içinde çırpınışından söz ettim... Suç olarak isnat edilenlerin adından bile bahsedilmemiştir... Bu mileti ikiye bölen kahpe silâhlara hedef tutuluşum sürpriz değil... Edindiğim malûmatlar bana şunu öğretti... Bu yıkümaz milleti çökertmek için, önce kutsal inançlarından başlanılmış... Her şeyden önce dünyanın hiç bir yerinde, dinle dinsizlik arasında bir neslin yetiştirilmesi mümkün olmamıştır. En yüksek ilimler bile mânâya dayanmadıkça felâket getirir... Atom bombasını, hidrojen ve radyomanyetik akımların insanlığa getirdiği zulmü düşününüz... Bunların icadı ilimdir, mânâya dayanmamadıkça zulümdür. Çünkü Allah korkusundan uzak olan ilim, insanlığın mahfı ve sonu için, korkunç bir zemindir. Bu gayeye hizmetkârlık yapanlar, faşist, ko-

münist ve Siyonist militanlar, bütünleşmeden korkanlardır... Ben milletimin evlâtlarına bunlardan bahsettim... Ve şimdi karşınızdayım...

Savcı, Cihan'ın gözlerinde çok şeyler okudu... Kucağındaki çocuğa bakıp, heyecanmm bir kısmmı buna saydı... Yorulmuştu:

— Cihan Bey, altı imzalı ihbar var... Sen de anlarsın ki, soruşturmayı yürütmek zorundayım... Dışarıdaki kalabalık karışıklığa sebep olabilir. Onun için sizi soruşturma bitinceye kadar nezarette tutacağım...

Derin bir nefes alıp içini çekti... Şahin seslerden uyanıp sıçramıştı... Gözünü açtığında polisler vardı:

— Baba!, diye sızlandı...

— Neden buradayız?

— Anlayamazsın Şahin. Ben bile anlayamadım.

— Baba, yoksa yine yaramazlık mı ettik?

— Değil Şahin, değil... Başka bir şey bu. Dedim ya anlatamıyorum...

Şahin, ağrıyan başını yeniden babasınm omuzuna bırakırken, Cihan oğlunun saçlarını karıştırdı:

— Uyu Şahin, uyu. Gün gelir acı gerçeklerle uyanırsın...

Cihan, nezarete gönderiliyordu... Reis, koşa koşa basamakları tırmanırken, teessür dolu bakışlar birbirini buldu...

—Cihan!., diye heyecanlandı... Bu ne iştir. Olanlar doğru mu?

— Dışarıda bağıranları dinlemedin mi?

— Dinledim...
Sesler ve vücutlar kale olmuştu.-
— İsteriz... Doktor Cihani isteriiiz...
— Suçsuz o... Kahpelik ettiler...
Savcı halkın dağıtılması için emir verdi... Cihan

nezarete atılırken, Reis, kucağındaki emaneti teslim aldı:
— Ver onu bana Tuba merak içinde bekliyor... Üzülme sakın.
Şahin, Reis'in kucağında huysuzlandı, hırçınlaştı:
— Baba!, diye bağırdı... Kulakların zarını yırtarca - sına Beni nereye bırakıp gidiyorsun? Beni de beraber götür...
Gözlerinden yıldızlar kadar parlak ışıklar ve pa- rıltılı yaşlar süzüldü:
— Gittiğim yere sen gelemezsin...
— Hani birbirimizi hiç, ama hiç bırakmayacaktık.
— iki ayrılık vardır, onu unuttuk. Bu onlardan biri...
Reis, Şahin'i bağrına basarak dışarı çıktı... Halk geçilmez olmuştu... Polislerden önce davrandı... Şa- hin'in hıçkırıkları halkı galeyana getirecek kadar duy- gulu olmuştu...
— Dağılın, dağılın, dedi. Yaptığınız Cihan'a iyilik olmaz... Bizler adalete gönül vermiş insanlarız... Da- ğılın...
Halk ıstırap doluydu. Vücutlarma ağırlık yapan başlarını önlerine eğerek boyun büktü...
— Gideriz, dediler. Gideriz... Ona ve kanuna kötü- lük sayılan işler bize göre değil... Ancak Cihan'ı suç- layan kimse bu kazadan gitsin...
Reis, hanımı ile birlikte, bir binanın kıyısına giz- lenmiş, bekleyen Tuba'yı bulup Şahin'i teslim etti:
— Üzülmeyin, Cihan kurtulacak... Herkes onun için çalışıyor.

22

Demirden kafes arkasında yarınlar

Soruşturmalar devam ederken, Reis, Cihan'ı par- maklıkların arkasında ziyaret etti:
— Gardaş, kusura bakma... Şunun şurasında bir şey kalmadı... Yarın, öbür gün bu çile tükenir...
— Üzülme Reis, çileler biter, çileler başlar... Buna alışmamız lâzım... Şahin nasıl?
- İyi...
— Ya köylerden gelen hastalar?
— Yetim çocuklar gibi boyunlarını büküp, geri

dönerler...
Üzüldü...
— Şikâyetçiler rahat mı?

— Ortalardan sır olup gitmişler... Sokaklarda kimse yok... Hattâ buna kaçmış demek daha doğru olur... Halk, evlerinden çıkarmak için toplanmış, dağıttım...
— Şahin, beni arıyor mu?
— Hi hi... Şahin seni arıyor ya, ben yine sana danışmadan bir iş gördüm. Yengen, Tuba'dan geçmişiniz hakkında bir şeyler öğrenmişti. Sonra diller kasıtlı dönmeye başlayınca... Tuba'ya senden vekâleten dünür gitti... Sükut etmiş... Boyun eğmiş... Şahin'e en iyi anne düşündük... Sonra da kardaşm olarak vazifemi yaptım... İki yüzük aldım, saadet nişanesi diyerek... Buradan çıktığın gün Kazanın orta yerinde tellâl çağırtacağım... Halk iki müjdeyi birden alsın diye... Kızdın mı yoksa gardaşma?
Utanmış gibiydi, kafasını önüne yıkıp:
— Sen kızacak iş yapmazsın ki, diye mırıldandı...
Reis sevindi, keyfine diyecek yoktu... Demir parmaklıkların arasından uzatılan parmağa, mutluluk nişanesini sembolleştiren yüzük takıldı:
— Hayırlı, uğurlu olsun... Allah'ın yardımı kalplere dolsun...

***

Sokaklar tıklım tıklım insan dolu, sokaklar hasret kaldığı bir insana hayran hayran bakan gözlerle dolu ve sokaklar Cihan'ı soran hastalarla dolu...
Mehter takımı sokakların ortasında haykırdı:
— DUYDUK DUYMADIK DEMEYİN. DOKTOR CİHAN, TUBA HOCA İLE NİŞANLANDI... Ve hemen arkasından millî bir marş çalmıyor, gençler halay çekerken, ihtiyarların ayakları tempo tutuyordu...
İşte, serbest bırakılan tutuklunun kurtuluşu bu şekilde törenlerle kutlandı... Halk coştu, halk sevin-

di... Ve Kâzım'la arkadaşları o günden beri ilk defa ortaya çıktı...
Halkın arasında karışmalar oldu... Reis olayın farkına varmıştı... Birden sesler yükseldi... Kâzım ve arkadaşlarına:
— Linç, linç, linç... diye bağırıyorlardı...
Kâzım ve arkadaşları titredi, ürperdi ve etrafları sarılınca ümitleri kesildi... Yükselen bastonlar ve sıkılan yumruklar, bu iftiracı, fitneci grubu parçalayacaktı... Cihan bütün gürültüleri aşarcasına bağırdı:
— Durun... Durun... En mutlu günümde bana kö-

tülük etmeyin...

Bastonlar ve havalanan yumruklar birer birer inerken, Kâzım ve arkadaşları sinmiş, kabuğuna çekilmiş, renkleri kül gibi olmuştu. Cihan, sükût içinde bekleyen halka hitap etti:

— Bize taşla vurana, biz elimizde ekmekle gidelim... Bırakın, bizler karşımızda bölünen değil, bize katılan insanları isteriz... Belki onlar da hatasını anlayıp birlik olur...

Halkın arasından bir ses yükseldi:

— Doktor, doktor, bizi hep effettiklerimiz hançerledi... Bırak ki, yara almadan zararsız hale getirip bırakalım...

— Hayır, hayır... Biz kan ve barut kokusu değil, huzur isteriz. Tembih ile uslanmazsa kötekleriz... Öldürmek için adam aramayalım. Fazilet yarışma katılanları çoğaltmak için savaşalım... Huzuru bozuk milletlerin parolası birliktir... Onu sağlamak için çalışalım...

Cihan, ağır adımlarla Kâzım'ın yanına sokulurken, Kâzım.korku içinde titriyordu... Elini uzattı:

— Barışalım, sen de bize katıl... Mücadelen işte o zaman miletin için faydalı olur...

Cihan'ın eli boş dönmüştü... Kâzım öfke dolu bi; irkilişle, kalabalığın arasından yürüdü... Halk Cihan'a «Ne yapalım» 4er gibi bakarken, Cihan:

— Gitsin, dedi. Bırakın gitsin... Döneceği gün olabilir...

***

Nezaretten kurtuluşunun ikinci günüydü... Akşama kadar hastalan ile meşgul oldu, yoruldu... önce gidip, Tuba'nın yanından Şahin'i çağıracaktı... Hava birden bire karardı, ortalık sisten geçilmez olmuştu...

Dar bir sokağm dönemecini daha arkasında bırakmıştı... Olduğu yerde çivilenmiş gibi kaldı...

— Aaah, diye bağırdı.

Bu ses, akşamın sisü sessizliğini aştı... Başı döndü, gözleri karıncalandı ve yolun orta yerinde dizlerinin üzerine çöktü.

Heyecan yüklü gözler, etrafı aradı... Sisler buna mâni teşkil ediyordu... Elini kalçasına götürdü... Sıcak sıcak kan akıyordu. Kalçasına saplanan kamanın, sapını tutup ıstırap duyarak çekti... Yüzünden, soğuk soğuk terler döktü...

îmdadma ihtiyar bir ana ve oğul yetişmişti... Kapılarının önüne yıkılan yiğidin, kollarına girip eve aldılar. ..

ilk ihbarı Reis, sonra karakol almıştı... Tuba, Reis,

Reis'in hanımı ve Şahin'le birlikte gelip Cihan'ı ziyaret etti... Reis, Cihan'ın tarifi üzerine ayrı bir odada yaralarını pansuman edip sardı...

— Kim? diye sordu. Bu şerefsiz düşman kim?

Cihan sadece:

— Karanlıklar ve sisler, diye sızlandı...

Şahin, ağladı yine, her zamanki sorusunu sordu:

— Baba, yine yaramazlık mı ettik?

— Yok Şahin... Yaramazlık değildi... Sana geliyordum... Tek suçum bu...

***

Karakol, şüphe üzerine Kâzım'ı aradı... Evinde ve battaniyenin araşma sarılmış, başını havlu ile örtmüş, terler içinde yatıyordu... Komiser manalı manalı bar kıp sordu:

— Kâzım, şu döktüğün suçluluk terleri mi, yoksa hastalık mı?

— Komiser, görüyorsunki, hastayım...

— Biraz evvel Cihan yaralandı...

— Haberim yok...

— Bıçak elimizde, parmak izi için vilâyete gönderilecek.

— Olsun, diye mırıldandı. Bana ne? Hem beni rahatsız etmeyin, görüyorsunuz ki, rahatsızım...

— Pekâlâ Kâzım. Bu suç başkasının değil, yalnız şunu unutma, seni kurtaran o insana bu yapılmazdı...

— Komiser Bey... Beni suçlamaya hakkınız yok...

— Görüşürüz Kâzım, şimdilik geçmiş olsun...

İnsanlar, sevip inandıkları için yıkılmaz birer kaledir... Olayı duyan herkes.-

— Kâzım'dır. Bunu ondan başkası yapmaz...

Tertiplenen baskın, emniyet güçleri tarafından önlendi... Vilâyetten gelen rapor, kamanm üzerinde Cihan'ın parmağından başka ize rastlanılmadığını bildiriyordu... Komiser:

— Ustalıkla hazırlanmış bir tuzak, diye acındı. Ustalıkla hazırlanmış bir tuzak...

***

Hastalar, o bozuk yolları tepe tepe gelen hastalar, isyan doluydu: f

— Ona dokunan eller, tahtaya gelsin...

— Ona zulüm edenLr, -zulümden kurtulmasın, diye beddua ederek geri döndüler...

Reis, nikâh muamelelerini hazırlarken, Cihan iyileştiğini hissedip ayağa kalktı... İlk işi muayenehanenin açıldığını ilân ettirmek oldu. Ve iki gün sonra

nikâh töreninin hazırlıkları vardı... Yarasmı son defa pansuman yaptı ve akşama kadar çalıştı...

***

Ertesi gün, belki de en mutlu günü olacaktı... Akşama kadar hep bunları düşünerek çalıştı... İşini erken bitirmişti... Muayenehanesini kapatıp gidecekti... Salona çıktı, ışığı kapatmak için uzandığında, mahcup yüzlü bir delikanlıyı farkedip durdu.

— Hasta mısm? diye sordu.

Delikanlı kafasını salayıp itiraz etti:

— Hayır...

— Bir şey mi istiyorsun?

— Doktor, babam çok hasta... Ona belki son vazifemi yapmak için buraya geldim...

— Nerede baban?..

— Köyde...

— Köyünüz uzak mı?

— Bir çeyrek çeker...

— Yollarınız düzgün mü? Yani araba gider mi dedim?

— Bozuk, yürüyerek bile güç gideriz...

Cihan, geceyi sabaha bağlayan, sabahı düşündü, sonra delikanlının ıstırabını... «Yok» diyememişti... Çantasını hazırlayıp aynı yorgunlukla yollara düştü...

Kazayı çoktan çıkmışlardı... Konuşa konuşa konuşa bozuk bir yoldan yürüdüler... Gün daha kararmamıştı. Cihan, delikanlıya sorular sordu:

— Neyi var babanın?..

— Bilemedik Doktor; nefesini nefesine yetiştiremez oldu... Son ümit olarak sana geldik...

— Kaç yaşlarında var...

— Yunan harbinde askermiş...

— Desene, çile çekmişlerden...

— Çek... Anlattıkça insan olan dayanamayıp ağlar...

Yollan dağlık bir araziden geçiyordu... Ormanlığın patika yolundan yürürlerken, ağaçların arkasından ortalığı inleten bir ses duyuldu... Cihan ve delikanlı, kendilerini önlerindeki hendeğe attı...

Cihan, nefes nefese kalmıştı... Dönüp yanında bulunan delikanlıya baktı:

— Bize kurşun sıkan kimdir acaba?

Delikanlı şaşırdı:

Bilmem.

— Doğruyu söyle; beni babanı muayeneye mi götürüyorsun, yoksa kurban vermeye mi?

Delikanlı neye uğradığını bilemedi:

— Doktor, diye inledi... Keşke o kahpe kurşun bedenime işleseydi de bu sözü duymamış olsaydım...

Cihan .gencin mahcubiyetinden anlamıştı:

— Kusura bakma, dedi. İnsanlar şüphe ve zanla dolu... Sana inandım:

Delikanlı belindeki tabancayı sıyırıp, boşluğa doğru bağırdı:

— Niyetiniz çatışmaksa, erkekçe meydana çıkın, yoksa bu dağları size mezar ederim...

Ses çıkmayınca, dağlan yırtarcasına bir nara atta:

— Çıkm diyorum...

Arkasından haberci kurşununu boşaltırken.-

— Kahpeler, diye bağırdı. Siz çıkmazsanız ben sizi bulmak için çıkacağım... Allah şahidim olsun ki, hepinizi Doktor Cihan için kurban ederim... Hepinizi...

Ağaçların gerisinden çıtırtılar ve kaçan ayak sesleri duyuldu... Postun pahalıya ödeneceğini anlayanlar kaçmaya başlamışlardı...

Delikanlı arkalarından yıldırım gibi fırladı, fakat Cihan, kolundan sarılıp sipere çekti...

— Unutma, tuzağa düşürüldük...

— Bırak Cihan Ağabey, onların canları çok tatlıdır.

— Kim olduklarını biliyor musun...

— Başka kim olur ki? Karanlıkta arkandan bıçağı atıp kaçan, şimdi ıssız dağlarda kurşunlamak istedi...

— Gidelim mi?..

— önce etrafı kolaçan edelim...

— Kaçtılar...

— Cihan Ağabey, diye üzüldü. Bu insanlar senin gibi insandan ne isterler ki?..

— Millet evlâtlarını parçalayıp birbirine düşürmek, kardeşi kardeşe kurşunlatmak isteyen zihniyetin zaferi, dedi...

23

Vay doktor Cihan!

Köye geldiklerinde bir hayli yorulmuşlardı. Ahşap yapılı bir eve girdiler. Bekir önden yürüyüp yol gösterdi.

— Buyur Doktor Bey.

Evin ocağı yanıyor, ateşe kurulan sacayağının üzerinde dışı kurumlaşmış siyah bir kazan kaynıyordu.

Tahta sedirde yatan ihtiyara, yaklaştılar. Cihan:

— Selâmünaleyküm amca, diye geldiğini belirtti.

Hasta güçlükle doğrulup oturmuştu:

— Aleykümselam oğul, dedikten sonda, tartamadığı başını yeniden yastığa koydu.

Cihan, ihtiyara yakın oturup çantasını açtı. incitmeden muayene etmişti. Yanına aldığı tüplerden bir

ikisini bıraktı, kullanmasını tarif ettikten sonra, reçeteyi yazıp, çantasını kapadı:

— Geçmiş olsun amca. Allah şifalar versin.

Hasta bir ses:

— Hemen gidiyor musun? diye inledi. Yoldan geldin otur, bir yemek ye.

— Sağol amca, ziyade olsun, acele dönmem gerekiyor.

Bekir, ısrarı sürdürdü:

— Bir acı kahvemizi içmez misin?

— Vaktim yok. Biliyorsun kazaya vaktinde dönmem gerekir.

Bekir, Cihan'ın düşüncelerini anlıyordu:

— Pekâlâ Doktor. O zaman kazaya beraber gidiyoruz.

— Olmaz, siz zahmet etmeyin, ben giderim.

— Doktor, bu bizim misafirlik anlayışımıza ters düşer. Hem reçeteyi de yaptırmam gerek... Bu gece orada kalırım...

Doktor, Bekir'in mazeretine rıza göstermişti. Evden birlikte çıktılar. Cihan'ın gönlü Kaza'nın üzerinde uçuşurken, kapı önünde bekleyen adam boynunu büktü:

— Oğul bir ihtiyar ninem var. Zahmet olmazsa bir de onu görsen.

Cihan, yok diyemedi:

— Gidelim, dedi. Yalnız biraz acele etmemiz gerek...

— Tabii, hemen. Yalnız senden bir ricamız var. Sakın varınca, ben Doktor Cihan'ım deme.

Cihan, ihtiyarın yüzüne dikkatle baktı.

— Niçin?

— Seni kötü anlatmışlar oğul. Ne yapsak iyi de-

dürtemedik. Ben o adama muayene olmam diyor da başka şey demiyor.

Adam, Ninenin kocası olurdu. İçeriye telâşla girdi. Nine ocak başına serilmiş yer yatağının üzerinde oturmaktaydı. Efendisi Doktoru buyur etti ve ailesine haber verdi.

— Hatun, bak sana doktor getirdim.

Cihan, çantasını yere bırakıp Ninenin yatağı önünde diz çöktü:

— Geçmiş olsun nine?

Nine Doktora durgun durgun baktı:

— Adın ne senin?
— Ne yapacaksın adımı? Doktorum işte.
— Yoksa sen Doktor Cihan mısın?
— Ben değilim. Neden sordun onu? Daha mı iyi muayene edermiş?
— İyi adam değilmiş o.
— Söylermisin nine, ne yapmış bu doktor Cihan?
— Ne mi yapmış? Milleti kandırırmış. Mebus olmak için, nam almak istermiş. İsmim dilerde dolaşsın diye seyyah olmuş gezer dururmuş.
Cihan, göğüs geçirdi. İçini parçalarcasına «Offf» çekti. Garip bir lisanla kendisine bakan nineye hitap etti:
— Vay Doktor Cihan, vay... Demek hizmet etmek için değil, nâm almak için seyyah olmuş. Dillere böyle düşmüş. Öyle mi?
Nine y zünü kırıştırdı:
— Tanıyor musun onu?
— Tanırım
— Hakkında söylenenler doğru mu bari?
— Bilmem...
Gidince ona bir güzel çat olmaz mı? Ona de ki: Namaz, desinler diye değil, Allah korkusu için kılınır,

hizmet nâm almak için değil, Allah rızası için olur...
—Sen merak etme nine. Ben ona ne lâzım gelirse söylerim. Şimdi sen söyle, şikâyetin ne?
Nine güldü:
— Ne bileyim ben, doktor değil misin? Bil işte.
— Sen söylemezsen, ben nerden bilirim Nine?
— Bilmiyordun da niye doktor oldun? Vallahi de demem billahi de demem.
Cihan, acı acı gülümsedi. Çantasından dinleme âletini çıkartıp bir süre muayene yaptı. Nabızlarına bakıp tansiyonunu ölçtü:
— Başın mı ağrıyordu?
— Bak nasıl da bildin. Ayağa kalkınca sanırsın dünya başıma yıkılıyor, sonra da başlıyor değirmen gibi dönmeye.
— Gözlerin de karanyor mu?
— He, ya...
— Pekâla nine. Geçmiş olsun.
— Aramızı açma, biz onunla anlaşıyoruz.
— Pekâla Nine. Geçmiş olsun.
Nine, cebinden para çıkınını çıkartıp sordu:
— Borcumuz ne?
— Borcun, canının sağlığı. Dua et, yeter.
— Olmaz, hakkın geçti.
— Hakkım helâl olsun. Reçeteni de Bekir, kasabadan yaptırır döner.

— Allah razı olsun. Yolunuz açık olsun. Yeter mi?

Bekir'le Cihan dışarı çıktıklarında, iki at eyerlenip hazırlanmıştı. Kapıya yığılan halk, Cihan'ı dualarla yolcu etti...

Sabah okula gelen talebeler, Tuba Hoca'yı sınıfta bulamamıştı... Biraz sonra da istifa dilekçesi okula kavuşunca, çocukların gözleri yaşardı...

Akşama kadar kaza'nın içinde şenlikler düzenle-

nip halaylar çekildi... İlâhiler okundu, kınalar yakıldı ve iki genç, kaza'nın örfüne göre evlenmiş oldu... Bu beraberliğe en çok sevinen insan Şahin'di...

***

Yolda kurulan kahpe tuzak, delikanlının ağzından dinlenirken, halk Cihan'ın etraf ma toplandı...

Daha aynı gecenin sabahı kaza'nın büyük kıraathanesinde konferans hazırlıkları vardı... Savcılıktan gereken müsaade alındı ve Cihan, halkı aydınlatmak için sorularına cevap, dertlerine çare için milli bir reçete hazırladı...

Kaza'nın kıraathanesi dolup taşarken, emniyet, gerekli tertibatı aldı ve Savcı, yersiz isnatlara yer vermemek için konferansı bizzat takip etmeyi uygun buldu...

Konferansta, bir kısım dinleyici yara aldı... Ortalarda görülmeyen insanlar sanki karışıklık çıkarmak için buraya toplanmıştı...

Cihan coştukça, halk alkış tuttu:

— Varol, sağol... Ağzına sağlık, diye haykıranların sesi etrafı çınlattı...

Milletin halkından, halkının devletinden kopuk oluşundan, tokun aç insanlardan, zenginlerin yoksullardan habersizce saltanat sürdüğünden bahsetti ve:

— Unutmayalım; ecdadın bizlere bıraktığı bu vatan müşterektir. Aynı zamanda namusumuz kadar kutsalsdır... Onu parçalamak isteyen düşmana karşı birlik ve beraberlik içinde olmak zorundayız... İhaneti hizmet bilecek kadar gaflette olanlar uyansın...

Konuşmalar uzadıkça, bazı dinleyiciler etrafa bakıp çaresizliğin sancısını çeke çeke kıvrandı... Sadece yüzlerine bakanlar dişlerinin sıkılışını görebildi... Cihan'ın sözleri belki de görülecek bir hesap olarak kafalarına işlendi...

Bunun peşini değişik konferanslar takip etti... Cihan, yılmak bilmiyordu... Yakın kazalardan, davetler yapıldı... Ve Savcı, davetlere gerekli müsaadeyi verdi.

Hamleler, halkın kalbinin yeni baştan fethi oluyordu. Artık Cihan, gönüllerde bir demet çiçekten

farksız oldu. öyle de kalacaktı...
— 218 —
/

24

Sana oğlunu getirdim

Ana, oğlunun hasretini çeke çeke günlerini tüketirken, Hicran, elinde bir gazete ile içeri girdi:

— Anne, anne... Sana oğlunu getirdim...

— Nerede? diye sıçradı...

Hicran, elindeki gazeteyi annesine uzatıp:

— Şuraya bak!.. Meğer ağabeyim derya imiş de, biz bilememişiz.

Ana, gazetedeki resme bakıp:

— Cihan, yavrum benim, diye sarıldı.

Islak gözler resmin altındaki yazıyı okurken daha da duygulandı...

«Sürgündeki doktor bulunduğu kazada yararlıklar göstererek gönüleri feth etti.»

Bundan sonrasını okuyamadı...

— 219 —

Gazetenin üzerindeki resmi öptükçe, hıçkırıkları yükseldi...

Bugün, müjdelerin çoğaldığı gündü... Haberler Ebru'nun içine şüphe düşürdü... Korktu ve kocasına yalvardı...

Gazeteci, kapının altından gazetelerini atıp gitti. İsmet, gazeteyi alarak koltuğuna oturdu ve okumaya başladı. Birdenbire gözleri parladı, yazıları heyecanla okuyup, mutfakta kahvaltı hazırlayan Ebru'ya koştu:

— Ebru, Ebru... Buldum onu, buldum...

— Kimi, kimi buldun?

— Cihan denen iti... Artık elimden kurtulamaz. kurtulamaz artık...

— Neredeymiş?

— Köhne bir kazada sürgün... Gazete göklere çıkarmış... Tanımasam milli bir kahraman sanırdım... Artık yaşayamayacak. Sürgün cezası tükenmeden geberecek...

Ebru, macera dizisini gözlerinin önünden geçirip morardı...

— Olmaz, olmaz diye yalvardı. Yeter artık biz de herkes gibi huzurlu yaşayalım... Bıktım korkulu günleri saymaktan...

— Korkma, bu senin bildiğin gibi değil... Bizi oralarda kimseler tanımaz... Bir gece ansızın gidip, işini bitirir, döneriz... Her şeyden habersiz gibi anlıyor musun? O zaman Şahin'i de sana verirler...

Ebru'nun bütün vücudundan soğuk bir ter boşanmıştı:

— Hayır, hayır, diye yeniledi. Bıktım diyorum bu hayattan... Yakalayıp yeniden içeriye tıkarlar... Hem yeter artık...

— Kazada tanıdığım, birlikte mücadele verdiğim, hattâ muayenehanesini tanımadığı halde, bombalayan

arkadaşımın olduğunu söylersem, sanırım korkuyu yenersin?

— Ismeeeet... Vazgeç...

Benzi sarardı, külleşti, öfkesi daha da büyüdü:

— Ebru!.. Bu körükörüne bir intikam hırsı değil... Anlaşana beni...

Yüzündeki yara izinde elini gezdirdikçe sızlandı:

— Hattâ bu yara bile değil... Sadece her şey bununla başladı o kadar... İflâsımız, iki ortağın birbirine olan sürtüşmesi, babamın intihar meselesi ve annemin ölümü, bütün bu felâketler zincirinin sebebi benim... Ve o itin suratımda açtığı bu yara... Yüzümdeki bu uğursuz izi gördükçe, kendimi ana - baba katili olarak yargüıyorum... Vicdan azabı beni kahrediyor anlıyor musun? Rahat! ayabilmem için onun da gebermesi lâzım...

— Bırakmam seni İsmet, anlaşana biraz. Bu dünya cehennemine bir mânâ veremedik. Yeter, biraz da rahat yaşayalım, bırak, diye hıçkırdı...

Son günlerde Şahin, Ebru'nun rüyalarından gitmez olmuştu... Hasret büyüdükçe çekilmez oldu. Ve hep Şahin... Şahin diye sayıkladı.

***

Dışarıda sicim sicim yağan yağmur, içerdekilerin uykusunu getirmişti. Acı bir zil sesi odanın içinde cırtlak cırtlak öttü... ikisi birden uykudan uyanıp birbirlerine baktılar...

Dışarıdan yağmurun hışırtılı sesleri geliyordu... Rüzgâr evin pencerelerini kamçılarken, zilin sesi tekrar duyuldu...

Tuba, korkulu bir sesle:

— Gecenin kör karanlığında kim olabilir? diye fısıldadı.

— Bilmem... Bakmak lâzım.

Tuba, gitmek için hazırlanan Cihan'ın kolundan yapışıp yalvardı:

— Gitme Cihan, düşman sahibi oldun. Tuzak kurmuş olabilirler.

— Bilmeden karar vermek doğru olmaz. Belki de hastası olan biridir.

Kapının zili yeniden amansız gürültüsüyle gecenin sessizliğini bozuyordu.

— Hastası olan bu saatte zil çalmaz...

Cihan, üzerini değiştirmeye fırsat bulamamıştı. Kapıya doğru yürüken Tuba'ya hitap etti:

— Bir doktor, vakitsiz seslenişlere kendisini alıştırmalı...

Tuba korkuyordu.

Cihan, kapıya çoktan varmıştı. Dışarıya seslendi:

— Kim o?

Kalın bir erkek sesi yağmurun amansız hışırtılarını aştı.

— Aç, Cihan, ben Reis...

Cihan Reis'in sesini tanımıştı. Kuşkusuz kapıyı açıp yağmurun insafsız kamçıladığı adama sordu:

— Hayırdır Reis?

— Bir trafik kazası Doktor. Gelip beni uyandırdılar. Tabii ben de sana geldim. İki yaralı. Kadının durumu oldukça ciddî.

— Hastaları nereye aldınız?

-r- Arabanın içinde. Muayenehanenin önünde.

Cihan, telâşla içeri girip, muayenehanenin anahtarını aldı. Tekrar geri gelip Reis'e uzattı:

— Siz kapıyı açıp yaralıları alın, ben de giyinip geliyorum...

Reis gider gitmez Cihan, pürtelâş içeri girdi. Tuba'ya:

— Elbiselerimi getir. dedi.

Tuba meraklanmıştı. Cihan'ın giyeceklerini getirirken sordu:

— Nereye gidiyorsun? Kimdi o gelen?

— Reis...

— Ne varmış?

— İki yaralı...

Tuba, elbiselerini getirdi ve giymesi için yardım etti. Cihan, giderken, Tuba'dan kapıyı kilitlemesini istemişti. Çıkar çıkmaz da dediği oldu. Şiddetle yağan yağmurun araşma karışıp gölge gibi gözlerden kaybolup gitti.

Cihan gelinceye kadar yaralılar yerlerine alınmıştı. Nefes nefese hastaların bulunduğu odaya girdi, önce Reis'le gözgöze geldi sonra, masanın üzerine uzatümış baygın yatan kadına baktı. Rengi değişti. Ne yapsm bilemedi. Bir adım daha kımıldayamadan olduğu yerde kaldı. Hastanın başucunda dikilen adama baktı. Arkası kendisine dönüktü...

Bu bakışlar Reis'i düşündürüyor, lâkin bir sonuca varabilmesine yardımcı olamıyordu. Reis:

— Doktor, diye mırıldandı.

Hastanın başından ayrılmayan delikanlı, duyduğu sesle kıpırdanıp geriye baktı.

Bu hareketler, bu müstesna bakışlar, yüzlerdeki

alabora Reis'i merak içerisinde bıraktı... Delikanlı yumruklarını kırarcasına sıkıp, dişlerinin arasından intikam notalı bir ses çıkardı:

— Doktor Cihan.

Reis şaşkın şaşkın Cihan'a bakıp sordu:

— Tanışıyor musunuz?

Zor bir cevap:

— Evet, deyip başını yere indirdi.

Cihan, çok geçmeden kendisini toparlayabildi. içinden yükselen ses: «Vazifeni yap» diye ikazda

bulunuyordu. Kısa adımlarla hastaya yaklaştı... İsmet, Reis'e çaresizlik içerisinde kalmışlığın ezikliği ile bakıyordu. İntikam arzuları, şaşkın hali ve yaralı vücut onun iyice asabını gerginleştirmişti:

— Reis, bu Kaza'da başka doktor yok mu? diye bağırdı...

Reis çözemediği denklemin merakı içinde çırpmırken:

— Bu saatte uykusunu bölebilecek tek doktor bu, dedi.

İsmet, ağrıdan çatlayacak hale gelen yaralı başını avuçları içine alarak sıktı. Yüzünden sızan kanlar, elini kırmızıya boyamıştı. Cihan'a tehditle bakıp:

—Cihan, diye öfkelendi. Şerefin üzerine doğru söyle. Ona bir hasta olarak mı müdahale edeceksin, yoksa düşman olarak mı

Cihan, titrek bir sesle mukabele etti:

—Doktor; dostun yarasını sardığı gibi, düşmanın yarasını da saran demektir.

İsmet'le Cihan, heyecanlarını azaltırken Ebru, her şeyden habersiz olarak yatıyordu.

Cihan, önlüğünü giyindi. Ebru'nun başucuna gelip durdu. Bir an kararsızlık içerisinde çırpındı ve hareketsiz olarak bekledi...

Ebru'nun karışık saçları arasından sızan kan» boynundan aşağı akmıştı... Sağ kaşı üzerinde çamurlanmış yara hâlâ kanamasını sürdürmekteydi... Elini yaraya doğru götürmek istedi, titriyordu...

Onu öldürsün diye sıktığı kurşunu düşündü... Bir zamanlar yok olmasını arzulamıştı. «Bu ihtiyar dünyanın, ikisinden birine fazla geleceğini» haykırmıştı. Şimdi kendi masasmda ölümle pençeleşen aynı insana yardım etmesi gerekiyordu.

t

Ellerinin titreyişine baktı... Kurşun sıkarken bu kadar heyecanlanmamıştı.

O, bir zamanlar deli gibi sevdiği ve kendisini terk edince, varlığına tahammül edemediği kadm, es-

ki eşi ve canı kadar sevdiği çocuğunun annesiydi. Bunları düşünüp hastaya müdahale etmenin insanlık borcu olduğunu doğruladı...

İsmet, mecburiyetlere boyun eğerek bekledi... Naçar kalmıştı...

Reis, İsmet'in yanıbaşmda duruyordu. Onun el ve ayak hareketlerini muntazaman kontrol ederken, Cihan, parmaklarını Ebru'nun bileğine götürüp, nabzını aradı. Sonra baygın gözlerini aralayıp göz bebeklerine baktı... O eski ihtiras dolu gözler, şimdi mat bir görüntü arzediyordu.

İsmet, Cihan'ın yakasından asılıp yalvarır gibi gözlerine baktı:

—Yaşıyor, değil mi ölmemiş de...

Sakin bir sesle:

— Yaşıyor, dedi.

Ecza dolabından bir şişe serum çıkartıp hastaya taktı. Ağır hareketlerle yaralarını temizleyip pansuman yaptı. Odanm içerisinde bitmeyen bir sessizlik hüküm sürüyordu...

Cihan, işini bitirdiğinde, Ebru'da hafif bir kımıldanış başlamıştı. Göz kapaklarmda hafif bir aralanma görülünce, İsmet sevindi:

— Ebru!... diye seslendi.

Cihan, İsmetin bu haline müsaade etmc-di. Kolundan tutup hastanın yanından uzaklaştırdı ve susturdu.

İsmet, sadece bozuk bir asapla bakıp, durakladı. Onun bu haline Cihan, tercüman oluyordu:

— Heyecanlanıp, hareket edişi tehlikeye yol açar.

— Neden

— Zayıf bir ihtimal, beyin kanaması muhtemel.

— Yalan söylüyorsun.

— Sadece tahminimi söyledim.

Susamış dudaklarının arasından kin dolu bir kelime döküldü:

— Cihan...

— Cihan, oturması için Ismet.e sandalyeyi gösterdi:

Cihan, oturması için îsmet'e sandalyeyi gösterdi:

— Çok geçmez ayılır. Durumu fazla endişe verici değil. Ben zayıf da olsa ihtimaller üzerinde durmaya mecburum.

Reis aptallaştı. Robotlaştı. Onları dinlemeden öteye gidemedi. İsmet, oturmamıştı. Cihan, ısrar etti ve âdeta emir verdi:

— Otur şuraya...

İsmet, yine çaresizliği yudum yudum içerken, gös-

terilen yere oturdu.
— Sen de yaralısın...
— Halimden şikâyet etmedim.
— Suratından hâlâ kan akıyor.
— Olabilir...
— içinde cam parçaları varsa, temizleyip pansuman yapmak lâzım. Bak ellerin bile parça parça olmuş.
— Düşman elerinden şifa beklemektense kendi acılarımla başbaşa kalmayı tercih ederim.
— Unutma, ben kimseye düşman değilim.
— Unutamıyorum zaten. Ne yapsam unutamıyorum. Suratımdaki izi, Ebru'nun omuzunu parçalayan kurşunu-hatırladıkça, seni unutmak mümkün mü? Hele o babanın oğlu oluşun? Suratına baktıkça kinim bir kere daha artıyor.

Cihan, İsmetin yaralarını pansuman ederken sakin bir sesle sordu:
— Beni öldürmek için mi geldiniz?
— Evet... Korktuğumumu sanıyorsun?
— Hayır, öyle söylemek istemedim.
— Kararlı mısın?
— Bugün olmazsa başka bir gün...
Cihan'ın suratmdaki çizgiler acı doluydu:
— Ben her şeyi unuttum, diye tekrarladı. İstersen dost oluruz. Düşünebiliyor musun? Aynı renk elbiseleri giydik. Aynı evler ve aynı yerlerde beraber büyüdük... Koskoca çocukluk yıllarımız birlikte geçti. Şimdi ikimiz de aklı başmda insanlar olduk. Olanları unutup, içimizi kemiren kurdu birlikte söküp atabiliriz. Dostça görüşmesek, gidip gelmesek bile, dost olarak yaşarız.
İsmet, pansuman işi biter bitmez ayağa fırladı:
— Senin babanın yaptığını, benim babam, babana yapsaydı, yine de benimle dost olur muydun? Senin servetinin üzerinde ben milyonları su gibi harcasam, sen harcamaya para bulamasan bunları unutup benimle dost olur muydun? Annen bu sebepten ölse, baban çekemediği acılarla birlikte intihar etse ve ben senin hakkın olan parayla tahsil görsem bunları da bir tarafa bırakıp amcanın kızını nişanlını kaçırsam... Üstelik yüzümde duran utanç yarası ve Ebru'nun kurşunlanışını da bunlara eklenirse, dost olalım demek gülünç olmaz mıydı?
— Senin bende açtığın yaralar anlattıklarından daha mı hafif? İstersen ben anlatayım. Diğer meseleye gelince, babamın sizlere haksızlık ettiği büyük bir gerçek. Daha yeni yeni anlıyorum. Bunun içinde herkesin hakkı olan servet sahibini bulmayınca, açlıktan

ölsem dahi babamdan bir kuruş istemem. Hattâ onun kazancını kursağıma geçirmem. Çünkü haram lokmalar artık bana göre değil. İstersen bu konuda size yardımcı olur, hakkınız olan servetin geriye iadesi için babamla mücadele ederim. Mektup yazarım, olmazsa yalvarırım.

—Peki... Babamı, hattâ annemin hayatma dönüşünü sağlayabilir misin?

— Mümkün olan işler için vaadde bulundum. Geride kalanlar insan gücünü aşar.

— öyleyse bu kavga bitmez Doktor Cihan... Mahşere kadar bitmez. Ya sen, ya da ben... Gazetede resmini gördüm. Kendini çok güzel kamufle etmişsin. Seni olduğun gibi göstermek için buraya geldim... Kimin ne biçim insan olduğunu, kandırdığın halka haykırmak için... Herkes beni dinleyince, suratına tükürecek... Suratına...

— Sakinliğim, sana Cesaretimin azalmış olduğunu anlatmış olmasın. Ancak senden tek isteğim, millet hizmet beklerken, çekememezlik sürtüşmesine düşmeyelim...

İsmet, Cihan'ın son sözlerini duymamıştı bile. Ebru'dan yana bakıp:'

— Ayıldı, diye heyecanlandı...

Cihan, saatine baktı. Ezan vakti yaklaşmıştı. Ebru'nun nabızlarını yeniden yokladı... Tansiyonuna baktı:

— Normale döndü, diye mırıldandı.

Ebru, ağır bir uykudan uyanır gibi gözlerini açtı. Yattığı yerde kollarını oynatmak istedi, acı duyunca vazgeçti. Yorgun bakışlar, etrafında bir şeyler aradı. Bulamayınca.-

— ismet, diye sızlandı.

ismet, başucuna gelmişti:

— Emin yerdeyiz, dedi. Bir doktorun muayenehanesi.

Cihan, hastaya arkasını dönmüş, bekliyordu. Ebru, Ismet'in yüzündeki bantları görünce, kazayı daha yeni hatırlayabildi:

— Demek kurtulduk, diye sızlandı...

— Kurtulduk.

— Az kalsın Şahin'i görmek nasip olmayacaktı...

ismet, sinirlendi ve değişti:

— Ebru, diye ikaz etti. Doktor konuşmanı yasakladı. İstirahat etmelisin.

— Başım çok fena ağrıyor ismet. Doktor burada mı?

— Burada.

— Çağırır mısın, şu kolumdaki ağırlığı alsın.

Reis daha yeni yeni bir şeyler anlamağa çalışırken, Cihan yorgun hareketlerle Ebru'ya döndü:

— Kolunuzdaki serum biraz daha kalmalı.

Ebru'nun gözleri büyüdü, dudakları titredi, rengi daha da uçuk bir hal aldı.

Cihan, garip bir eda ile konuştu:

— Heyecan şimdilik yasak. Bir müddet istirahat etmeniz gerekiyor. Unutmayın, yaşamanız için bu şart...

Yürüdü, lavobaya geçip, abdest aldı. önce Cihan, sonra da Reis namazlarını muayenehanesinin boş kalan odasında kılmışlardı. Cihan son defa Ebru'nun yanına girdiğinde, sessiz sessiz ağlıyordu.

Doktor müdahale etti.-

— Üzülmek yasak demiştim.

Yeniden muayene edip iğne yaptı:

— Kazayı hafif yaralarla atlatmış bulunuyorsunuz. Geçmiş olsun.

Ebru, göz kapaklarıyla cevap verdi.

— Misafirim olmanızı isterdim, ama uygun değil. Reis Bey benim bu vazifemi yerine getirir.

Ebru, konuşulanları duymuyordu bile... öyle his dolu bir hayale daldı ki, sadece gözlerinden sızan yaşlar, iç dünyasının habercisi oluyordu.

— Ne kadar değişmiş? diye düşündü. O bir arzusu yerine gelmeyince dünyayı yıkan Cihan...

***

Karanlıklar yerini aydınlığa, yağmurlar, pırıl pırıl doğan güneşe terketti... Reis, İsmet'le Ebru'yu evine götürürken. Cihan, ciddi bir durum olursa gelebileceğini söyledi.

Cihan evden ayrıldıktan sonra. Tuba bir daha yatmamıştı. Pencerenin önünde, kocasının yuvaya dönüşünü bekledi... Bahçe kapısından girişini görünce sevindi. Koşarak kapıyı açtı... Onu yorgun ve bitkin olarak bulunca sordu:

— Çok bekledin. Bir hayli yorulmuşa benziyorsun.

— Öyle oldu.

— Kaza geçiren kim?

— Genç bir karı - koca.

— Durumları ciddi mi?

— Ucuz atlatmışlar.

— Yabancı mı?

— Yabancı...

— Nereye bıraktınız onları?

— Reis evlerine götürdü.

— Keşke sen getirseydin.

— Olmaz.

— Niçin?

— Bu eve girmesi yasak olan iki insan.
Tuba aptallaşmıştı. Cihan'a baktı:
— Anlamadım.
Baba, sedirin üzerine oturup mışıl mışıl uyuyan

Şahin'e baktı. Tuba cevapsız kalan sorusunu tekrar' .
ladi:
— Hiç bir şey anlayamadım...
— İsmet, diye mırıldandı.
Tuba, gerisini anlamıştı...
— Neden gelmişler, burada işleri ne?
— Beni öldürmeye...
— Sen ne yaptm?
— Doktorluk vazifemi.
Tuba, gözlerini yere yıktı:
— Burada da rahat bırakmayacaklar mı? deyip
hıçkırdı/..
Cihan, içini sökercesine «Ahhh» çekti ve:
— Belki mezarda bile. diye mırıldandı.

25
Yasak arzu
Ebru, yatırıldığı odada istirahat ederken, İsmet
ile Reis başbaşa kalmıştı... Reis, anladığı kadarı ile
İsmet'e yepyeni Cihan'ı anlattı... Değişen hiç bir şeyin
olmadığını hissedince vazgeçti...
Az sonra, oturdukları odanın kapısı vurulmuştu...
Reis kapıyı aralayıp baktı... Ailesi gelmişti... Hafif bir
sesle mırıldandı:
— Hasta, seni görmek istiyor... Kocasının haber-
dar olmamasını istedi...
Müsaade isteyip kapıyı kapadı. Meraklanmıştı:
— Fenalaştı mı? diye sordu.
— Hayır, iyi...
— öyle ise
— Bilmiyorum... Çok yalvardı ...

Reis, eşiyle birlikte Ebru'nun yanına geldi:
— Buyur hemşire, beni istemişsiniz.
Ebru, yalvarır gibi konuştu-.
— Sizden büyük bir ricam var.
— Estağfurullah.
— Zannedersem, ismet size her şeyi anlatmıştır.
— Oldukça.
— Ben Şahinin annesiyim.
— Biliyorum.
— Duydum ki, Doktor sizi kırmazmış. Şahin'i bir
defa olsun görmek için yardımınızı istiyorum.
Reis, elini çenesine dayayıp düşündü ve kekeleye-
rek:

— Bil... Bil-mem ki, nasıl olur?

— Siz de babasınız. Bir ananın, evlâdına olan hasretini bilirsiniz...

Reis, çözüm yolu bulduğunu sanarak söz verdi:

— Bir şeyler yapmaya çalışacağım. Şimdi İsmet Bey'le çarşıya çıkacağım, şayet fırsat bulup, kocanızı yalnız bırakabilirsem, çocuğu kendi ellerimle getirip, götürürüm.

— Razıyım, karşıdan göreyim yeter.

Reis, fazla kalmadan İsmet'in yanma döndü. Biraz sohbetten sonra:

— Hemşirenin durumu iyileşti, dedi. İsterseniz biz de çıkıp biraz dolaşalım.

Reis'in teklifi İsmet'in arayıp bulamayacağı cinstendi.

— Nasıl isterseniz.diye cevaplandırdı. Doğrusu ben de aynı şeyleri düşünüyordum.

Yolları ana caddeye uğramıştı. Reis muayenehanenin önüne baktı. Cihan, çoktan işe başlamıştı.

İsmet'le birlikte kıraathaneye girip çay söyledi... Bir ara muayenehaneden yana baktı baktı... Âcil işi

çıkmış gibi yerinden doğrulup, İsmet'ten müsaade istedi.

Doğru muayenehaneye gelmişti... Kapıyı çalıp, Cihan'a geldiğini haber verdi. Kapı açıldı. İçeride hasta bulunmayan odaya alındı. Cihan'ın ilk sorusu Ebrudan olmuştu:

— Hasta nasıl?

Reis:

— îyi, dedi, Ancak sana danışmadan ona söz verdim.

— Hayırdır.

— Beni görmek istemiş. İstirahat ettiği odaya vardım. Ağlıyordu...

Cihan, Reis'in ne söyleyeceğini anlamış gibi kafasını salladı.

— Sanırım sen de yok diyemezdin.

Merak ettim.

— Kolay değil, ne de olsa bir annedir...

— Şahin'i görmek mi istiyor?

— Sadece beş dakika. Karşıdan bile olsa razıyım, dedi.

Mühim bir karardı bu. Cihan, derin derin düşündü. Göstermese, pişman olmuş bir ananın hasreti, daha öte büyük vebali vardı... Gösterse, küçük bir kafanın kabul ettiği annesiz dünya, yeniden acı çırpınışların kollarına terkedebilecekti. Bundan böyle kafasında koskoca bir istifham kalacak ve o küçük beyin soruların cevapsız kalışının acısını çekecekti.

«O benim öz annemmiş, tâ uzaklardan beni görmek için gelmiş,» diyecek, içinde gizli gizli kanayan hasret belki de baş bağlamayan bir yaraya dönüş yapacaktı. Ana sözü, ana dizi, ana ekmeği kadar tatlı hiç bir şey olamazdı... Belki de yeni alıştığı bu dünya-

nın tamamen yabancısı olarak değişebilecekti...

Ebru'nun isteklerini böyle tarttı. Kafasını yukarı doğrultup Reis'e baktığında dudaklarından kesin bir:

— Hayır, çıktı, isyan yüklü sitem yüklü bir «Hayır »

Reis, yüzüne üzgün üzgün baktıkça Cihan, konuşmaya devam etti:

— Beş dakika için yepyeni bir hayatın yakılışına müsaade edilemez. Belki ilerde mümkün olabilir. Yani büyüyünce demek istedim. Bilirsin, çocuklar çok hassas varlıklardır Beni anlamanı istiyorum. Belki de bu sana ilk ve son itirazım olur. Üzgünüm.

Reis:

— Haklısın, diyebildi...

•**

İsmet, oturduğu kıraathanede peşpeşe çay içerek Reis'i bekledi. Açık kapıdan dışarıları gözledi. Vakit geçmiyordu. Yüzündeki bantlardan ve berelerden, kaza geçiren adam olduğu açıkça belliydi. Gözleri uykusuzluktan kızarmış, yüzündeki bereler hafif kan pıhtılarıyla gerginleşmişti. Her haliyle yorgun, bitkin bir manzara arzediyordu. Etrafında oturanlar bu yabancıya uzatmalı bakışlar gönderirken beynini kemiren düşünceler yapılacak bir işi hatırlattı... Reis'in yanından ayrılışını fırsat bilip, Cihan denen adamı halka asıl çehresiyle tanıtmayı görev biliyordu. Bu sırada kıraathaneye giren bir grup delikanlı dikkatleri çekti... Kâzım etrafı iyice taradı, gözleri yabancının üzerinde ısrar etti:

— Allah, Allah, diye mırıldandı... Zihnini kurcaladı bulamamıştı. Okuduşu mektepte belirgin simalardan birisiydi ama kim?...

Hafızasını zorladı... Yabancının suratına yapışan bantlar hüviyetini gizliyordu... Yanma sokulup boş bir sandalyeye ilişti.

Arkadaşları onlara yakın bir masayı seçmişlerdi... Kâzım dalgın dalgın oturan yabancıya:

— Merhaba, dedi. Kazamıza hoş gelmişsin...

İsmet, sevincinden coşmuştu:

— Kâzım!., diye yerinden doğruldu... Seni bulamayacağım diye öyle korktum ki?

Kâzım yabancıyı, yeni yeni tanıyabildi:

— İsmet ağabey, diye sarıldı... Uzatmalı talebe, yorulmayan mücadeleci...

Etrafta oturanların merakı arttı... Kâzım karşılarındaki masada oturanları işaretleyerek, İsmet'e tanıttı:

— Gördüklerin hepsi de dâva için can veren insanlar. ..

— Umarım. Senin olduğun yerde hareket var demektir... Kürsü Profesörünü bıçaklayışın hâlâ gözlerimin önünde...

— Onları sonra anlatırız... İyisin ya?

— Pek iyi sayılmam...

— Yoksa gece kaza geçiren çift siz misiniz?

— Ne yazık ki öyle... Şans yardım etmedi? Plânlarımı altüst edip, bıraktı...

— Yenge nerede?

— Reis'in evinde, İstirahat ediyor.

— Durumu nasıl?

— Korkuyu atlatmasına rağmen iyi sayılmaz.

— Demek Reis'in evinde?

— Kazadan bu yana, o ilgilendi...

Kâzım, etrafa kuşkulu gözlerle baktı:

— Reis, bildiğin gibi değil...

— Bilmiyordum...

— Yengeyi bize götürsek?

— Fena olmaz. Eviniz müsaitse tabii...

— Babam annem köydeler... Bomboş bir ev...

— Sonra da gidip arabayı çektirmeli... Lâzım olacak...

— Kolay...

— Gelişindeki sebebi söylemedin?

— Doktor Cihan...

Kâzım, kafasında sızılı bir ağrı duymuş gibi elini basma götürüp kaşıdı:

— Demek onu tanıyorsun?

Güldü:

— Bombayı koyup, havaya uçurduğun muayenehaneyi unutmuş gibisin...

Kâzım, hayret komasına girmişti:

— Demek O... Sürgün sebebi?

— Ben ve yengen... Kurşunladı bizi...

— Vay kahpe soyu vay... Ne yapmayı düşünüyorsun...

Şans ona güldü... Kaza olmasa idi, gebertip gidecektim. ..

— Tabii Kâzım'ın yakasının yırtılacağım bilmeden...

— Nedenmiş o?

— İnanmak istemem, ama sanki onu Allah koruyor... Bildiğin gibi değil İsmet ağabey, sonra konu-

şuyoruz... O apayrı bir insan. Onun için şu, ya da bu yok. Bütünlük ve fazilet yarışı var... Yıkılmaz bir kale kurdu... önce bana inanmaya başlayanlar, onu dinleyince gerçek burada deyip ona sarıldılar... Yık yıkabilirsen o kaleyi...

İsmet sadece:

—Yıkılacak, diye homurdandı... Yıkılacak, yapılması mümkün olmadan yıkılacak...

Kâzım, İsmet'ten ayrılırken sıkı sıkı tembih etti:

— İkimizi bir arada görmesin, ben gideyim...

Unutma belediye karşısı 110 numaralı, pembe boyalı bir ev... Mutlaka bekliyorum...

— Oldu...

***

Reis. Ebru'ya olumsuz cevap verince, Ebru komaya girmişti:

— Olmaz!. Olmaz!, diye haykırdı. İnsan bu kadar vicdansız olamaz, her şeyden önce ben de annesiyim.

Reis sakin bir sesle, Cihan'ın tercümanlığını yaptı:

— O küçük kafada yeni bir soru işareti, çocuğu ümitsizliğe götürür, dedi. Bir defa görüp gitmesi için çocuğun gönlünün kanamasına müsaade edemeyeceğim.

Ebru, derin bir nefes aldı. Sıkıntılı bir «Offf» çekerek, göz pınarlarının musluğunu açtı. Gözyaşları kaynamış gibi aktığı yerleri dağlarken, sıkıntı terleri döküyordu:

— Şahin, diye sayıkladı. Zaman intikamını çok acı aldı...

Bir şeyler düşündü, sonuca bağlamış gibi Reis'e seslendi:

— Onu uzaktan da olsa göremez miyim?

Reis müteessir bir sesle cevap verdi:

— Artık bu konuda hiç bir söz veremeyeceğim.

Reis, kıraathaneye geldiğinde İsmet'i dışarıda buldu.

— Kusura bakmayın, biraz geciktim. Sıkıldınız mı?

— Oldukça.

— Eve gitsek miydi?

— Fena olmaz. Hem size de daha fazla yük ol-

mak istemem. Biraz önce eski bir arkadaşımla karşılaştım. Bizi evinde bekliyor.

Arkadaş mı, kim?

— Kâzım derler.

Reis aptallaşti:

— Haaa... Şu Kâzım.

— İyi bir çocuktur. Bir haksızlığa uğrayıp kaydı silindi.

Reis dudak büktü, alaylı alaylı mırıldandı.

— Tanırım, fakat pek haksızlığa uğramış tarafı yok...

***

ismet, Ebru'nun yanma girdiğinde üzgündü... Reis onlan başbaşa bırakıp mutfakta yemek pişirmekle meşgul olan eşinin yanma gitti. Ebru, İsmet'i durgun görünce sordu:

— Düşüncelisin?

— Biraz...

— Yaraların mı acıyor?

— Evet ,ama yüzümdekiler değil. İçimdeki yaralar kanadı.

— Anlamadım?

— Çok geçmez anlarsın. Durum çok iyi, intikamım acı olacak. Hattâ sen üzülmeyesin diye çocuğu da kaçıracağız. Bu bizim için suç değil, çok şeyler olacak Ebru. Çok... Arkadaşımı buldum, sanırım bu kadar müjde yeter. Şimdi kaza halkı, Cihan'ın yüzüne tükürmek için hazır durumda.

Ebru, iniltili bir sesle cevap verdi:

— Gidelim, ismet. Her şeyi olduğu gibi bırakıp geldiğimiz yere dönelim.

— Olmaz. Bu fırsat bir daha ele geçer mi? Hazır ol, bahsettiğim arkadaşın evine gidiyoruz.

Ismet'in hareketleri Reis'i, haklı bir kuşkuya sü-

rüklemişti. Konuşulanları istemeye istemeye kapının arkasından dinledi. Sonra da sessizce odasına çekildi. Az sonra karı-koca hazırlanıp gideceklerini bildirmişlerdi. Reis ısrarda bulunmadı.

***

Ebru, zaman zaman yalvardı:

— Arabamızı da alıp gidelim buralardan.

İsmet, kabul etmiyordu:

— Bu iş burada bitmeli. Hiç bir şey yapamasam dahi, halkm kafasında şüpheler bırakıp onu çürütmeliyim.

Ebru, ısrarlarını sürdürdü:

— Vazgeç. Bu kinin sonu yok. Ya hapishane, ya da... Biraz da huzurlu yaşayalım. Biz ona, kötülük yapsın diye tahrik ettik. O da yaptı. Yalan mı?

İsmet, Ebru'nun konuşmalarını duymuyordu bile. Misafir kalacakları eve yaklaşınca, İsmet, duraklayıp numarayı okudu. Gelmişlerdi. Zile bastı ve bekledi. Az sonra Kâzım kapıyı açıp buyur, etti. İçeri girip

gösterilen odaya geçtiler. Kâzım ikisine de:
— Hoş geldiniz, dedikten sonra karşılarına oturdu. Ebru'ya baktı:
— Geçmiş olsun yenge hanım.
Zor bir ses mırıldandı:
— Mersi.
— Şayet şikâyetiniz varsa, başka doktor getirelim.
Ebru, itiraz etti:
— Hayır, iyiyim.
Sürekli Cihan'dan söz edildi. Cihan, her ikisi için de ıstırap demekti. Onlar bu ıstırabın sonunu getirmek için çareler ararken, Ebru, çaresizlik içinde çırpındı. Kararlar kesin alınmıştı. Plânlar en güzel şekil-

de hesaplanıp hazırlandı. Ertesi günün gecesi aynen uygulanacaktı.

***

Kazada bir kısım insanların dili, Cihan için asılsız şeyler düzerken, Reis üzüldü. Yere basarken toprakta karınca gözetleyen insanın hakkında uydurulan sözler onu incitmişti. Bu fısıltılar menfaatçı çevrelerde alâka topladı. Diller duyduklarını çoğaltarak meraklı bir hikâyenin dokümanını okuyordu:
— Ayyaşın biriymiş.
-•- Gösteriş için ibadet yapıyormuş.
— Dünyada ne insanlar var? Neredeyse melek olup çıkacaktı.
— Bir insan geçmişinde bazı hatalara düşmüş olabilir. Bize son hali gerek.
— Bir adam, evvelinde neyse, ahirinde de odur.
— Yanlış... Sular akmadan durulmaz. Bırakın şu gıybet etmeyi.
— Sen de bir şeye inandın mı, kötü diyemezsin vesselam...
— Hepinize hizmeti geçti, ayıptır...

***

İsmet'le Kâzım çarşıya çıkmışlardı. Meraklı bir gurup duyduklarını ispat ettirmek için, İsmet'ten dinlemeyi uygun buldu.
— Cihan hakkında söylenenler doğru mu?
İsmet, tâ içten gelerek cevap verdi:
— Onun gerçek çehresini tanıtayım diye buralara geldim. O gideceği yer bilinmeyen yılana benzer. Babası da ondan beter. Ayyaş, dolandırıcı, hapishane sürgünü bir insan. Eğer bana inanmazsanız, gelsin yüzleşelim. Tabii bu konulan tartışmaya cesareti varsa.
Fitnenin büyüyüşü koltuklarını kabartıyordu. Sokaklarda zafer kazanmış kumandan gibi dolaştı.

Ebru, yalnız bırakıldığı evde üzgündü... öyle bir an geldi çattı ki, vicdanı kendisini ehemmiyetli bir vazifeye mecbur etti. Yerinden kalkıp kâğıt kalem aradı. Bulur bulmaz bir şeyler karalayıp, altına imzasmı koydu. Katladı ve üzerine iri yazılarla şunları yazdı: «SAYIN BELEDİYE REÎSİ'NE» Çarçabuk evin bahçesine çıkıp, etrafta bir şeyler aradı, az sonra aradığını bulmuşluğun sevinci ile gülümsedi. Islık çalarak kendisine yaklaşan, on yada oniki yaşlarında bir çocuğa seslendi:

— Küçük, küçük...

Çocuk sesin geldiği tarafa baygm baygın baktı. Tanımadığı bir kadın kendisini çağırıyordu. Dudak büküp, omuz silktikten sonra aldırmayıp yürüdü. Ebru, yeniden seslendi:

— Küçük, bir dakikacık buraya gel.

Çocuk durakladı. Sonra Ebru'nun olduğu yere geldi:

— Efendim?

Ebru, çocuğa sordu:

— Sen, Reis Bey'i tanıyor musun?

— Belediye Reisini mi? Evet. O bizim akrabamız olur.

— iyi. Sana bir kâğıt versem, kimseye göstermeden götürüp verir misin?

— Veririm tabii.

Ebru, önce etrafma bakındı, kimseler yoktu. Koynuna sakladığı kâğıdı çıkarıp çocuğa uzattı:

— Unutma, kendisine ver.

— Korkma sen abla, veririz dedik ya...

Çocuk mektubu cebine indirip, biraz önce yarıda bıraktığı ıslığa devam ederek yürüdü. Az sonra Reis'i karşısında görünce mektup aklına gelip durakladı. Elini cebine sokup verilen emaneti çıkarttı:

— Reis Bey, diye seslendi.

Reis, sesten yana bakıp durdu. Çocuğun kendisine katlanmış bir kâğıdı uzattığını görünce uzanıp alırken.-

— Bu ne? diye sordu.

— Bir kadın gönderdi. Sana vermem için yalvardı.

Reis çocuğa başka bir şey sormamıştı. Kâğıdı aidi:

— Pekâlâ, diyerek çocuğun yanından uzaklaştı. Tenha bir yere çekilip okumaya başladı:

«Sayın misafirperver Reis Bey'e», diye hitap ediyordu.

«Şu anda vicdanımın sesini güçlükle satırlaştınr-

ken, sizi önemli bir vazifeye çağırıyorum. Reis Bey, bizi bu kazadan kovun. Yalvarıyorum size, gecikmeden kovun. Oğlumu ebediyen görmemeyi düşüne düşüne olsa bile kovun. Eğer bu gece yarıdan önce bizi buralardan uzaklaştırmazsanız çok şeyler olacak. Bağışlayın güçlükle anlatıyorum. Satırlarımın sır kalacağı inancıyla...»

Ebru

Reis, mektubu okur okumaz hiddetlendi. Cebine sokup, dudaklarını geve geve düşündü. Kulaklarında Ebru'nun satırları çınlar gibiydi: «Bizi kovun, kovun bizi.»

Evet, bu mesele ortalığı telâşa vermeden halledilmeliydi. Bir taraf suçlanmadan, diğer taraf haksızlığa uğramadan bir şeyler yapılmalıydı...

İlk işi komiseri ziyaret oldu. Emniyet, Cihan'ın sürgün cezası bitinceye kadar göz altında bulundurmaya, onlanlardan sorumluluk duymaya mecburdu.

Komiser, ihbarı alır almaz kaymakamla kısa bir

görüşme yaptı. Aynı gün İsmet'le, Ebru'nun kazadan çıkarılması kararı alınmıştı. Sebep olarak, kaza'daki fitnenin çoğalışı ve Cihan'm İsmet'le Ebru dâvasından sürgün bulunuşuydu. Buna göz altındaki şahsın hayatiyeti de eklendi.

Alınan karara göre, Kâzım ve arkadaşları göz altında bulundurulacaktı. Heyecanlanmaması için Cihan, olanlardan haberdar edilmeyecekti... İki polis, İsmet'i karakola çağırdı ve komiser, alman emri kendisine aynen tebliğ etti...

İsmet itiraz etti:

— Görüyorsunuz ki, hastayım... Uzun yola çıkacak durumum yok...

Komiser, Kâzım'a alaylı alaylı baktı:

— Arkadaşın iyi şofördür...

İsmet çaresiz kalmıştı, dönüp sordu.

Doğru mu?

Kâzım, itiraz etmemişti:

— Doğru, dedi. Seni burada bırakacak değiliz ya...

***

Alman karar aynen uygulanmıştı... Bir polis arabası ve dört vazifeli memur, kazadan kovulanları takip ederlerken, İsmet sinirinden patlayacaktı...

Kaza yolunu elli, ellibeş kilometre gerilerde bırakınca, ekip, yolu bekleyeceklerini bildirip, gidenleri uğurladı...

***

İsmet'in kini, her saniye biraz daha büyürken, beynini kemiren şiddetli ağrıların gebeliğini çekti...

Ebru, konuşmalara katılmıyordu... İki arkadaş efkâr dumanları savururken, Ebru, en son aldıkları karan duyunca, ürperdi...

Elinden gelen tek şey susmaktı... Bunu bildiği için sükût etti... Benzi soldu, yüzündeki kanlar çekildi,

tırnaklarının uçlarından saçının telerine kadar titremeye başladı...

Yollan en yakın kasabada tükenmişti... Ebru'yu, kiraladıklan otel odasına bırakıp, buradan ayrılmamasını tembihte bulundular...

— Sen istirahat etmene bak, gece yanyı bulmadan yanındayız.

Gitmişlerdi... İçi kan ağlayan kadını yaban ellerinde tek basma bırakarak, kör bir intikamm peşinden sürüklenip gitmişlerdi...

— Şerefsizlik, diye mırıldandı. Düpedüz şerefsizlik... Kötü ruhlu insanlar, nasü da birbirlerini bulur... Hem o kızcağızın günahı ne? diye acındı. Kime ne yaptı ki, iğrenç arzuların esiri olacak?..

Rahatsızlığı gittikçe arttı ve isyanı daha da büyümeye başlamıştı... Daralan ruhunu genişletebilmek için odanın penceresini açıp, sokaklan seyre daldı... Duramıyordu. Ani verilmiş bir kararla salona indi. Kâtibin masasının üzerinde duran telefonu görüp, durakladı. Müsade istemeden ahizeyi kaldınp, sordu:

— PTT'nin santral numarası kaç?

— Harici mi arayacaksınız?

— Evet.

— Bu saatte postane açık değildir. Şayet önemli işiniz varsa, karakol aracılığı ile görüşmeniz mümkündür.

Ahizeyi elinden bırakıp:

— Yok, dedi önemli değil.

Ahşap bir binayı andınyordu. Yıkılacak gibi merdivenleri tüketmeye uğraştı...

— Tuba, diye sayıkladı. Ne günahı var? Sonra, kendisini sabaha kadar bekleyip, tedavi eden adamı düşündü. Sinirden başını yasladığı yastığı parçalarcasına sıktı, sıktı.

26

Kurşun sesleri

Gece, kazanın üzerine kâbus gibi çökmüştü. Arka sokaklardan bir taksi, küçük farlarını kullanarak içe-

ri girdi. Ortalarda sanki canlı bir varlık yoktu. Gece ölü bir sessizliğin kolarındaydı... Kâzım, farları söndürüp, etrafı dikkatlice kolaçan etti. îsmet'e arabanın içinde kalmasını tembihleyip, plânı birlikte yürüteceği arkadaşının kaldığı eve yürüdü...

Burası iki çocuklu dul bir kadına aitti... Son günlerde Cihan, bu kadmın tedavisi için belki, defalarca gelip gitmişti. Evin büyük oğlu Kâzım'ın arkadaşıydı ve hatta Cihan'ın yolunu kesenlerden birisi olurdu. Cihan, hislerine kapılmamış, bu evin merdivenlerini defalarca arşınlamıştı.

Kâzım, İhsan'ın yattığı odanın camını tıklatıp bek-

ledi. İhsan her şeyden haberdardı. Pencereyi aralayıp dışarıya seslendi:

— Kim o?

— Kâzım...

Kapıya dolanmıştı. Sessizce dışarı çıktı.

—Ne yapmayı düşünüyorsun?

— Konuştuğumuz gibi. Çabucak gidip, Bülent'i uyandır.

Bülent, îhsan'ın küçük kardeşi olurdu. Daha onüç, ondört yaşlarında bir çocuk... ihsan kekeledi, bir an kararsızlık içerisinde çırpındı, gözlerini oğuşturup uykulu uykulu düşündü:

— Sonra?

— Sonrasma karışma. Annen hastalandı, kendisinden haberdar değildi. Bülent'i uyandırıp, Doktor'a haber verdin... Ve annen iyileşti...

İhsan, dudak büktü, gizli bir korkunun sarsıntısını geçiriyordu. «Yok» diyemedi. «Var» dese olmuyordu. Cevapsız olarak kapıya yaslanıp bekledi.

Kâzım, işin çabuklaşmasını istiyordu. Arkadaşına cesaret vermek için çabaladı :

— Hadi be oğlum, insan en yakın arkadaşına yardım ederken düşünür mü? Ben senin için kellemi bile veririm.

İhsan, isteksiz bir hareketle kıpırdadı:

— Pekâlâ, dedi. Yalnız hiç bir şeyden haberim yok. Söz mü?

— Erkek sözü.

— Oldu.

Kâzım, karanlıklara karışıp gitti... İhsan, arkasından baktı baktı ve içeri girdi. Annesinin yattığı odaya geçip, dalgın dalgın seyretti. Gayet rahattı ve uyuyordu, sonra salonda yatan Bülent'e baktı, düşündü... Başka çaresi yoktu, yorgun bir hareketle elini Bülent'-

in başına koyup, beşik salar gibi saladı... Kısık bir sesle uyanmasına yardımcı oluyordu:

— Bülent, Bülent!...

Çocuk sıçrayıp, yatağının içersinde oturdu. Ağabeyinin başucunda oluşu, onu korkutmuştu. Uyku Sarhoşluğu ile sordu:

— Ne var ağabey, neden uyandırdın beni?

Titrek bir ses cevap oldu:

— Annem çok hasta, Bülent. Korkarım elimizden bir şey gelmeyecek...

Çocuk:

— Ağabey, diye afaladı. Ancak İhsan, sesin yükselmesine müsaade etmiyordu:

— Sus, dedi. Yüksek sesle konuşursan fenalaşır.-. Şu anda kendisinden bile haberdar değil. Çabuk giyinip Doktor Cihan'ı haberdar et...

— Gelmezse?

— Yalvar. Getirmeye çalış...

Bülent, hıçkıra hıçkıra giyindi. Bu hal îhsan'ı acındırmıştı. Bu sızlanışa Cihan değil, ben bile dayanamam diye düşündü.

Bülent, hıçkıra hıçkıra giyindi. Bu hal Îhsan'ı acındırmıştı. Bu sızlanışa Cihan değil, ben bile dayanamam diye düşündü.

Bülent'in kapıya çıkışına yardımcı olmuştu. Dönüp annesinin yattığı odaya geldi. Eğilip hafifçe dürtü... Kısık bir ses:

— Anne!.. Anne!., diye seslendi.

Kadıncağız gözlerini açtı. Uykulu uykulu etrafa bakınıp oğlunu gördü:

— Sen misin İhsan, bir şey mi oldu?

İhsan, heyecanlıydı:

— Şükürler olsun anne, kendine gelebildin...

Anne neye uğradığını bilememişti:

— Ben mi, diye telâşlandı.

— Evet, sen. Bak haberdar bile değilsin. Sayıkladın, inledin, korkunç şeyler konuştun...

Durum kadını etkiledi. Kan-ter içinde kalmıştı:

— Ben mi? diye tekrarladı, nefesi daraldı.

— Sen ya... Nasıl da korktuk bilemezsin... Bülent'i Doktor Cihan'a gönderdim.

— Demek o derece fenalaştım?

Kadın kendisini yokladı, korkmuştu... Nefesi daraldı, göğüs kafesi inip inip kalktı... Elinde olmadan telâşlandı. İhsan, annesini teselliye çalışıyordu:

— Korma anne, şimdi çok iyisin. Nerdeyse eski haline döndün.

— Demek eski halime döndüm?

Kendisini sıktı, terler döktü... Çatlayacak gibiydi.

— Demek sen de duymasan, ölüp gidecekmişim...

— Yok anne, o kadar değil. İşi büyütüp heyecanlanma. Doktor da neredeyse gelir.
— Gelir mi dersin?
— Gelir, gelir...

***

İsmet'le, Kâzım, birlikte, evin çevre duvarı arkasına saklanmıştı. Her ikisinin de gözlerinden sabırsızlık pırıltıları dökülüyordu... Çok geçmeden, karanlıkların arasından, Cihan'larm bahçeye bir gölge süzüldü... Kâzım, İsmet'e fısıldadı:
— Tamam, çocuk geldi.
İsmet, mırıldanır gibi konuştu... Düşüncelerini bir anda değiştirmişe benziyordu...
— Başaramazsak?
— Korkma... Başaracağız...
— Yakalarsa?
— Çocuğu annesini gösterip getirmek için, der çı-

karız... Hem düşünsene, bizi kendileri kovdu... Biz onlara göre, şimdi çok uzaklardayız, anlıyor musun, çok uzaklarda... Bundan daha iyi fırsat ele geçer mi? Buna intikamın katmerlisi derler... El yüzüne bakamaz olacak...
— Sonra her şey ortaya çıkmayacak mı?
— Sen ona karışma o suç benim... Onu can evinden vurduktan sonra birkaç sene hapis vız gelir... Kolay mı, Tuba'ya az da olsa sahip olabilmek?
— Tamam, dedi Maymuncuk yanında mı?
— Yanımda... Unutma kapıyı açar açmaz, her şey bitmiş olacak... Sen sadece etrafı kolaçan edeceksin...
— Oldu...

***

Küçük Bülent, üzüntüsünden hıçkırıyordu... Kapının ziline korkarak dokundu... Bacakları titrerken, zilin sesi heyecanını kamçıladı... İçeride ayak sesleri duyulmaya başlayınca, hıçkırıkları daha da arttı...
Cihan, uykunun sersemliği ile dışarıdakine seslendi:
Ağlayan ses cevap oldu:
— Doktor ağabey, annem, annem fenalaştı.
Cihan, merakla sorusunu tazeledi:
— Kimsin sen? İsmin ne?
Bülent, Küçük Bülent derdin ya... Ayşe Teyze'nin oğlu Bülent...
Cihan, sesi tanımıştı:
Giyinmek için içeri girdiğinde, Tuba'yı ayakta buldu:
— Kimmiş o?
— Sana hep Ayşe Teyze diye bahsederdim ya...

— Evet...

— Fenalaşmış. Kapıda bekleyen Bülent. Küçük Bülent...

Üzerini giyinip çantasını aldı... Saatine baktı, sıfır ikiyi gösteriyordu... Tuba'ya dönüp tembih etti:

— Kapıyı iyice kilitle...

Tuba, gözlerini kırparak cevap verdi:

— Dikkatli ol, su uyur, düşman uyumaz.

— Merak etme, birazdan dönerim.

Daha kapıyı açmadan dışarıya sordu:

— Bülent?

— Efendim.

— Bekliyor musun?

— Hi hi...

— Pekâlâ, geldim...

Kapıyı ustaca açıp, etrafa dikkatlice baktı... Karşısında Bülent'i ağlıyor görünce, saçlarını okşadı:

— Üzülme, dedi. İyileşir...

Bahçeden telâşla çıkıp, dar sokakların arasında, koşarcasına yürüdüler... Artık ayak sesleri duyulmuyordu... Karanlıkların içinden, çift gölge savuşup gözlerden kayboldu... İkisi de heyecanlanmıştı... önce birbirlerine, sonra etrafa dikatlice göz gezdirdiler...

***

Cihan, ne zaman hastaya ..gitse, Tuba, pencerenin önüne oturup yolları gözetlerdi... Bu, onda alışkanlık haline gelmişti... Yine eskiyi tekrarladı... Cihan, daha bahçeden çıkmadan, pencerenin önüne oturup, dışarıları seyre koyuldu...

Gecenin sessizliği, göz bebeklerinde eridikçe, hislendi, duygulandı, yine mazideki anlamsız günler üzerinde üzgün üzgün gönül gezisi yaptı. Bu hal, bahçenin içinde çıtırtı yapan ayak sesleriyle bozuluyordu... Az sonra iki adam, iskeleti tanmacak kadar kapıya yaklaştı. Tuba Cihan'ın çağrılışını tuzak olarak yorumladı:

— Hıh, diye irkilip, telaşla ayağa fırladı. İsmet, diye homurdanıp, Kâzım diye bitirdi.

Yastağm altında duran tabancayı kavrayıncaya kadar dış, kapının anahtar darbesiyle zorlandığını işitti...

— Cihan, diye sızlandı. Yıldırım gibi pencereye koşup, çerçeveyi kaldırdı ve açtı... Telâşa kapılan beyin, anî ve kesin emrini vermişti... Titrek parmaklar, tetiği çekti.

Kaza'da ve kapının önünde panik hareketleri duyulurken, Cihan, dişlerini sıka, sıka arkasına bakıp

sesleri dinledi... Geldiği yollara geri dönüp, şimşek gibi aktı...

Küçük Bülent, Doktor'un arkasından ağlıyordu-.

— Cihan ağabey! Hani geliyordun?

Cihan, Bülent'in sızlanışlarını duymamıştı bile... 'Aldatıldığını, oyuna getirildiğini bile bile koştu...

Kurşun sesleri, kapıdakilerin tebdilini şaşırtmıştı... Evin arka bahçesinden atlayıp, taksinin park yaptığı noktaya seğirttiler. Her şey bir an meselesi olmuştu. Direksiyona Kâzım geçmişti. Çünkü kaçacak yolları en iyi bilen oydu... Elini direksiyonun üzerine koydu, kontak anahtarını çevirdi ve iki tabancanın. iki soğuk namlusu ense köküne dokundu... Arabanın arka koltuğundan ses geldi:

— Kıpırdamayın...

İkisi birden derin derin göğüs geçirip, ellerini yukarı kaldırdı. Kâzım'ın sağ bileği ile İsmet'in havada duran sol bileğine demir kelepçenin kilitlenişi görmeğe değerdi. Polis, sinirli ve sert bir sesle:

— Aşağıya inin, dedi.

Belediye reisi, komiserle birlikte suçluların yanına geldi. İsmet, reisin yüzüne utanarak bakıyordu...

— Geri döneceğinizi tahmin etmiştim.

Suçlular karakola götürülüyordu. Cihan, hadise yerine nefes nefese geldi... Silâh sesleri halkı sokaklara dökmüştü.

Reisle komiseri karşısmda bulunca durakladı:

— Reis, diyebildi... Neler döndü burada?

Reis.-

— Korkma, dedi. Emniyet gün karardığından bu yana ayakta. Hemen eve gir. Çocuklar daha fazla heyecanlanmasın. Unutma seni bekliyoruz.

Cihan, bahçe kapısmdan içeri daldı... Tuba, sokak ortasmda mahşeri kalabalığı görünce daha da şaşırmıştı. Cihan'm bahçeden içeri süzüldüğünü görüp sevindi. Acı acı bir ses gecenin derinliklerinde yankılaşıyordu:

— Cihaaan...

Şahin, Tuba'nın dizlerine sarılmıştı. Cihan, içeri girdi. Tuba'yı karşısmda görünce, suçlu suçlu baktı...

— Korktun mu?

— Çok...

— Tanıyabildin mi?

— Başka kim olur.

— Silâh kulanışın iyi oldu.

— Başka ne yapabilirdim?

Şahin'i kucağına alıp öptü:

„ — Sen de korktun mu, Şahin?

— Korktum tabii. Kimdi onlar?

— İki kötü adam. .

— Pisler...
Biraz durakladı:
Baba, dedi. Onları da sürecekler mi?
— Bilmem...
— Ama, onlar da yaramazlık etti...
— Hadi, şimdi sen yat, mışıl mışıl uyu...

— Gene gelirlerse?
— Gelmezler, polisler onları götürdü.
— O zaman uyurum.
Şahin'i yatağa yatırıp Tuba'ya döndü:
— Gitmem lâzım korkar mısın?
Tuba, kafasmı salladı... Bu hareketi:
mek oluyordu.
— Allah'a emanet ol.
— Sen de.

27

Oğul, ben sana namussuzluk mu öğrettim?

Cihan, bahçeden çıktığmda, Reis ve Komiser kendisini bekliyordu... Halkın evlerine dönmesi başarılmıştı... Komiser, Cihan'a sordu:
— Gecenin bu saatında nereye gidiyordunuz?
— Bülent, Küçük Bülent geldi, annem çok fenalaştı, dedi...
v — Hastayı görmek ister misiniz?
— Fena olmaz...
Reis:
— O zaman, birlikte gidelim.
Komiser olayın şifresini çözmek istiyordu... Üçü birden Ayşe Teyze'nin kapısına gelip, zili çaldılar... Kapıyı açmak için ilk hazırlanan Bülent olmuştu. Heyecanlı heyecanlı sordu:

— Kim o?
Dışarıdan cevap geldi:
— Benim Bülent, Doktor Cihan...
Bülent, heyecanını yitirememişti. Kapıyı açtı.... Yanında Komiser ve Reisi görünce, korkmuştu. Benzi uçtu, titredi... Cihan, Bülent'in göz bebeklerinde bir şeyler aradı:
— Annen nasıl? diye sordu.
Bülent, konuşmadı. «İyi» der gibi kafasını salladı.

— Girebilir miyiz?

— Tabii, annem sizibekliyordu.

Bülent, yol gösterdi. Doktorun geldiğini bildiren bir ses yükselince, İhsan gelenleri karşıladı... İçeri girdiklerinde kadm zor nefes alıp, veriyordu. Suratında ince ince terler vardı. Cihan, çantasını yere bırakıp ilgilendi:

— Geçmiş olsun, dedi. Sonra gözleri İhsan'ın üzerinde ısrar etti...

— Nasıl oldu, anlatır mısınız?

— Eski hastalığı...

Ayşe Hanım'a döndü, tepeden tırnağa süzdü:

— İyileşmiştiniz?

— Dalgın bir ses:

— Evet, dedi.

— Şikâyetiniz nedir?

— Bilmiyorum.

Cihan, hastayı muayene edebilmek için, Reis'le Komiser'den salona çıkmalarını istedi. Çocukların iki si de yanlarında kalmıştı:

— Demek rahatsızlanış sebebinizi bilmiyorsunuz?

— Hayır Doktor, birdenbire oldu. Uyuyordum, İhsan aniden uyandırdı. «Anne, anne uyan» dedi. Uyandım... Çok hasta olduğumu söyledi. Şimdi de gördüğün gibiyim.

Doktor, ısrarla muayene etmişti. Doğruldu:

— Heyecandan başka şeye raslayamadım, dedi.

— Anlayamadım?

— Bülent, sen annenin nasıl hastalandığını gördün mü?

İhsan, Bülent'e öfkeli öfkeli baktı... Cihan, acı acı gülüp, kasıtlı bakışlara karşılık verdi:

— Evet Bülent, bana gelmeden önce annenin hastalanışını gördün mü?

Bülent, suçlu suçlu kafasını salladı. Bu hareket İhsan'ı bunaltmıştı. Cihan, başka bir soruya lüzum hissetmeden:

— Reis beyle komiser bey gelebilir, dedi.

Anne az zamanda çok şey anlamışa benziyordu. Acı acı yutkunup, sükût etti... İçeriye giren komiser, alaylı alaylı sordu:

— Hastanın durumu nasıl?

Cihan, düşünceli başını önüne eğdi... Çantasını kapayıp ayağa kalktı... Komiser'in İhsan'ı sorguya çekeceğini anlamıştı:

— Gidelim, dedi. Hastanın istirahatı şart...

Komiser, Cihan'm suratına baktı ve mırıldandı:

Cihan itiraz etti:

— Bu çocuklardan kemlik gelmez...

Bu sözleri, İhsan'ın gözlerinin içine baka baka harcamıştı... Elini İhsana uzatarak:

— Allahaısmarladık İhsan. Annene iyi bak. Bilirsin, annelerin hakkı ödenecek cinsten değildir, dedi.

İhsan, bu iyi niyet karşısında, kalbinden yara almış gibiydi. Kafasını önüne eğdiğinde, yüzü mahcubiyetten kızarmıştı. Ana ağır ağır düşünceli kafasını önüne bıraktı, minnet duygulu bir sesle Cihan'ı uğurladı...

— Geldiğin yollar, Kabe yollan olsun Cihan. Al-

lah senden razı olsun... Bu yakarış, oğlunun bilemediği suçundan dolayı, kurtuluşu için oluyordu...

Komiser sadece dudak büktü... Kısık bir ses, fısıltı halinde yayıldı:

— Şimdilik öyle olsun.

lsmet'le Kâzım, İhsan'ı ele vermemişlerdi. Gayelerinin Şahin'i annesine kaçırmak olduğunu anlatıp, bitirdiler...

İsmet ve Kâzım, sabit gözüken suçlarından dolayı hapishaneye gönderilirken, komiser, İsmet'in ısrarı üzerine, Ebru'nun kaldığı otele telefon edip, durumu bildirdi.

Ebru, tek başına geldiği yollara dönmüştü. Kocasının cezaevine gidişine üzülmüyor, Tuba'ya kötülük yapamadıkları için seviniyordu... İsmet, Kâzım'la birlikte hapise giderken Kâzım, arkadaşını teselli etti:

— Korkma, diyordu. Bu aylar suç işleme ayıdır.

Bugün, kazada sabah bir başka türlü oluyordu...

Ana, yorgun kafasını yatağından kaldırdıktan sonra, ziyaretine gelenlere durgun durgun baktı... Diller fısıldadıkça fısıldadı... Ayşe kadın, Cihan'm İhsan'a manidar bakışlarını daha yeni yeni çözmeye başlamıştı...

Küçük Bülent, bir köşeye oturup, gecenin yorumunu, geçmiş olsuna gelen kadınlardan dinledi... En sevdiği adama ihanet edişini daha yeni yeni farkediyordu...

Ayşe Teyze, komşularını yolcu eder etmez, büyük oğlu İhsan'ı yanına çağırdı... Efkâr doluydu... Sitem doluydu... Oğlunun anlamsız gözlerine baktıkça, boğazını ince ince terkeden hıçkırıklarla taştı:

— Seni ben mi büyüttüm İhsan?

— Sen büyüttün anne!..

— Dokuz ay, on gün ben mi taşıdım?

— Sen taşıdın.

— Göğüslerimden ben mi süt verdim sana?

— Sen...
— Istıraplarınla üzülüp, sevinçlerinle ben mi gülümsedim?
— Sen...
— O kahpe düşüncelere sen mi alkış tuttun İhsan?
— O iğrenç zihniyetin hizmetini sen mi gördün?
— O gayeli emellerin zaferi için, hasta ananı onlara sen mi âlet ettin İhsan?
Beni bu kadar ucuza mı sattın?
— Senin baban, adalet için boyun verirdi, sen onun neresine çektin oğul?
— Ben, seni kötü kalplerle faziletli kalpleri, aynı kefede tartasm diye mi büyüttüm? Böyle mi örnek olduk sana İhsan, böyle mi?
— öz anan için uykusunu yarı yerinden bölebilen, şerefli bir insana şerefsizlik yapmak sana mı düştü?
— Ben sana namussuzluk mu öğrettim oğul?
Beni Allah katında bile mahcup ettin...
Ana, hıçkıra hıçkıra ağlıyordu... İhsan, bir hoş oldu. Dokunan olsa ağlayacaktı:
— Yeter ana, yeter, dedi. Düşünemedim işte. Kandırdılar beni.
Gözleri yaşla dolmuştu. Anasının önünde diz çök-

tü, elini öpmek için uzandı. Avuçları boş, beli bükülü olarak kalıyordu... Ana ellerini koynunda sakladı...
— Git, git buradan, dedi. Bu eller senin ağzına lâyık değil. Artık sana hakkımı bile helâl etmem. Sen önce gidip Cihan'm elini öp. O, senin gözlerinde suçluluğu okuyup, affeden insanın. Hisleriyle hareket etmeyen zatın elini öp. Şayet Cihan, seni affeder de ellerini uzatırsa, ancak o zaman bu elleri öpebilirsin...
— Ana, diye hıçkırdı. Affetmek büyüklüğün şanındandır...
— Yok, yok, diye itiraz etti. Git, git karşımdan. Hükümet kapışma gitmeyi gözüm tutsa, şikâyet ederdim seni. Cihan'm yapmadığını ben yapardım.
— Cihan'm akşamki bakışları beni eritti ana. On yü hapis yatsam, belki o kadar pişmanlık duymazdım... Ezilmezdim. Kötülüklere karşı yapılan iyilikler, zehirli hançer yarasından daha ağırmış.
— Demek, onu anlayacak kadar insanlık kalmış...
— Ana, çok eziyet ettin bana. Nasıl acı duyduğumu bilmiyor gibisin...
— Ya sen? Gönlümde gonca gonca açılan gülü koparıp attın.
— Ana, bir daha mı?.. Tövbeler olsun... Ver şu ellerini de öpeyim. Bundan böyle öğrettiğin gibi ya-

parım.

Ana:

— Vermem, dedi. Dünyada vermem. Cihan'm elini öpüp, af dilediğini duyarsam belki...

İhsan, vücuduna ağırlık yapan başını avuçlarının araşma aldı. Az sonra yorgun bir hareketle kalkıp çarşıya çıktı...

Küçük Bülent'in düşünceleri allak bullak olmuştu... Ağabeyisinin arkasından kızgın kızgın baktı ve kalkıp dışarı koştu... Ana son manzarayı üzülerek seyretti... Yalnız kalmıştı. Çocuklarını sabırsızlıkla beklerken, son çıkan Bülent eve önce döndü. Oldukça heyecanlıydı:

— Ana!. Ana!, diye haykırdı. Ağabeyim Doktor Cihan'ın yanma girdi, sonra da doktor onu kapıya kadar yolcu edip alnından öptü... Herkes onlara baktı ana, herkes...

Ananın gözlerinden, sevinç gözyaşları akıyordu. Hıçkırdı:

— Ben size helâl süt verdim, diye sızlandı. Gözlerini sildi. Helâl... diye tekrarladı.

Az sonra İhsan eve dönmüştü. Anasının elindeki mendili görünce dayanamadı:

— Ana, ağlama gayri, dediklerini yaptım. Üstelik namus sözü verdim kendisine... Elini öptürmedi, amma alnımdan öptü. Gayri ona kemlikle uzanan elleri kökünden koparırım ana, kökünden. İnan bana ben de babam gibi adalet uğruna can verebilirim. Haklıyı haksıza çiğnetmemek için yemin ettim. Eğildi, ellerini anacının önüne uzatıp yalvardı:

— Ana, şimdi verir misin ellerini öpeyim?..

Ana dolmuştu. Taşmazsa rahatlayamazdı... Titrek ellerini Ihsan'ın önüne uzattı:

— öp dedi. Şimdi öpebilirsin.

Sarılıp, yılların hasretlisi gibi koklaştılar... Ertesi günün sabahı, kurban bayramı olacaktı...

***

İhsan ve Bülent erkenden kalkıp abdest aldı... Giyinip kuşanıp camiye gittiler... Vaizin, anne ve baba hakları konusundaki hitabesini dinleyince, İhsan dayanamayıp ağladı. İbadetini gözleri nemli olarak yapmıştı...

İki kardeş, namazdan sonra, koşa koşa evlerine geldi. Ananın ayakta oluşu, onları nasıl da se-

vindirmişti... Sırayla elini öpüp, karşısında dikildiler. Ve İhsan, anasından müsade istedi:

— Ana!..

— Yavrum...
— Bülent'le beraber Cihan Ağabeyime gitsek?..
Ana gülümsedi:
— Beni memnun edersiniz.

***

Sokaklar hane hane dolaşan çocuklarla, bahçeler Allah rızası için kesilen kurbanlarla doluydu...

ihsan ve Bülent, Cihan'ı evinin bahçesinde kurban keserken bulmuşlardı... Cihan, misafirlerini görünce doğruldu... Tuba, evlerine doğru yürüdü.

Cihan:
— Hoş geldiniz, dedi. Kusara bakmayın ellerim kirli de...

İhsan:
— Bayramınızı kutlamak için geldik...

Cihan, sevinçliydi;
— Mübarek olsun, dedi.

İhsan, Tuba'nın bıraktığı yerden, yardımı devam ettirmek istiyordu:
— Beraber yapalım...

Cihan etiraz etti:
— Hayır, bak tertemiz giyinip kuşanmışsınız. Elbiselerinizi kirletmeyin.
— Zararı yok...
— Olmaz. Yaraım gerekirse, birbirimize çekinmeden teklif ederiz.
— öyle olsun, diye mırıldandı... Kafasında dirilen gerçeği tartıştı... Aynı fikrin insanları, ister istemez birbirlerine yaklaşıyor diyordu... Bir de bu beraberliK din olursa?

28

Bizi bırakacak mısın ?

Cihan, artık son sürgün imzalarını atıyordu... Cezasının bitimine beş - on gün kalmıştı... Kaza halkının çoğunluğu ve köylerin tanınmış sımaları ziyaretlerini arttırdı.
— Cihan Bey, bizleri yalnız mı koyacaksın? Sana alışmış hastaları, bu garip insanları yuzüsiü bırakıp büyük şehirlere mi gideceksin?
— Bizlerden bıktın mı yoksa?
— Sen gidersen, kazamızla, köyümüzle öksüz kalırız...
— Sen, büyük vilayetlerden konferanslar için çağrıldıkça, gazeteler kazamızdan bahsettikçe, gurur duyarız.
— Bize bu kadar sevinci çok görme.

Reis, halkın içli hitabelerini duydukça, öz karde-

şinden ebediyen ayrılmışlığın ıstırabını çekiyordu...

— 263 —

Cihan'ın son günleri bu şartlar altında tükenmişti... Gitmekle kalmak arasında bir türlü karara varamıyordu. Her şeyden önce babasının yanına dönmeyi düşündükçe üzülüyordu...

— Olmaz, olmaz, diye haykırdığı vakitler vardı...

Şahin, kucağına oturmuştu... Tuba gözlerinin içine bakarken, o karışık hayaler içinde çırpmıyordu. Dalgındı, aniden:

— Olmaz!., diye haykırdı. Kendi sesine sıçramıştı. Şahin korktu, Tuba hayretle kocasına sordu?

— Yine başka âlemlerdesin?

Göğüs geçirdi:

— Öyle, diye mırıldandı.

— Seni yoran düşüncelere ortak olsam.

İtiraz etti:

— Hayır, hayır, bu defa babamdan...

— Neyini düşünüyorsun?

— Cezamız tükendi. Özleyişler büyüdü. Annemi, Hicran'ı ve doğup büyüdüğüm o yerleri göresim geldi...

Tuba boynunu büktü.

— Babanı söylemedin'

— En büyük düşüncem de o ya. Dalıyorum, gözüm, oralarda açılıyor. Anneme, kardeşime sarılıyorum, onlara meseleler anlatıyorum, dinliyorlar ve haram lokmalar uzatılıyor, yiyemiyorum... Sanki annem göz yaşları içinde bana haykırıyor: «Cihan,» diyor. «Annenin kendi elleriyle hazırladığı yemeği yemeyecek misin?» Anne, anne diyorum, içime kanlı kanlı yaşlar diziliyor. Ve bir bardak su dahi içmeden geriye kalkıyorum. Biliyorum, annem çok üzgün... Annem bedbaht... Babama söz geçiremeyeceğimi düşündükçe...

— Gitmesek?

— Hiç mi?..

Cihan, Şahin'in saçlarını karıştırıp öptü. Düşünceleri onu yormuş olmalı ki, dönüş yaptı:

— Tuba?

— Efendim.

— Konferans yarım kaldı, devam edelim mi?

— Sen bilirsin?

— Birkaç vilayetten gelen teklife sürgün cezası bitmeden cevap verememiştik...

— Cihan?

— Söyle.

— ön sırada hangi vilayeti düşünüyorsun?

Cihan, bu arzu dolu soruya geç cevap verdi:

— O sokaklarında sarhoş sarhoş dolaştığım, huzursuzluk ummanına daldığım, boşluğun güç yetmezine uğradığım, daha doğrusu doğup büyüdüğüm vilayete... Sen de orayı istiyorsun değil mi? Zaman senin içindeki hasreti de geçilmez yapmış.

— öyle yaptı.

— Hem beni mektuplarıyla feth eden, kendimi bulabilmenin haremi kanp, temelini atan bir insanm teklifi var. Doktor Vedat çağırıyor. İlk teklif de ondan. Kim bilir nasıl gurur duyuyordur. Haylaz meslektaşının miletine gerçek yönde hizmet edişi onu mutlulukların zirvesine ulaştırır... Düşünebiliyor musun Tuba, salonu doğduğum o şehrin insanları dolduracak ve en ön saflarda o şerefli doktor beni dinleyecek. Sanki yetiştirdiği meyvenin en leziz lokmalarını yutarcasına...

Şahin, beklenmedik bir soru sordu:

— Baba, büyükbabam, babaannem, halam da gelirler mi? Onlar da dinleyecekler mi seni?

Cihan'ın suratmda uçukluk ve gözbebeklerinde

kırık kırık ışıkların pırıltıları kaynaştı. Sadece:

— Bilmem, diye mırıldandı. Belki gelirler...

Daktilosunun başına geçip kâğıt taktı... Doğup büyüdüğü o ilde vereceği konferansı tamamlayabilmek için düşündü... Parmakları durgunlaştı, başında ağrılar çoğalmıştı... Ve yine annesinin zahmetle hazırladığı lokmalar önüne getirildi. Yazamıyordu. Vazgeçip babasına uzun bir mektup karalamaya karar verdi... En zoru da bu oluyordu. Arzularını ona nasıl anlatmalıydı?. Şimdi onun metnini düşünmeye başladı. Fazla yorulmadan bulmuşa benziyordu. Parmaklarını ağır ağır oynatıp tuşlara bastı:

— BABA, diyordu...

DÜNYANIN EN BÜYÜK MAHKEMESİ

Postacı zili çaldığındı Leyla Hanım evdeydi...»Koşarak kapıyı açıp, postacının uzattığı mektubu aldı... Zarfın üzerini sabırsızlıkla okuyup:

— Cihan'dan, diye bağırdı. Cihan'dan, yavrumdan...

Sedat Bey. Leyla Hanım'ın elindeki zarfı aidi:

, — Demek aklı başına geldi? Ya da pan.sı tükendi...

Leyla Hanım kocasına kızdı:

— Sedat, sütçünde bir adam o, unutma...

Kızgın bir hareketle zarfı açıp mektubu çıkardı... Ne kadar da uzun yazılmıştı... Güldü:

— Aslında okumaya lüzum yok, diye alay etti.
Leyla Hanım dayanamayıp sordu:
— Neden?
— Yazdıklarını ezbere okumak mümkün de on dan...

Ana:
— Sen hep böylesin, diye kızdı, önce oku kanaatini sonra ortaya koyarsın...
— Baba...
Aslında bu bir mektup değil, kendimi zarflayıp koydum... Düşüncelerimi ve arzularımı, her şeyimi sana gönderiyorum kabulünü dilerim...
Geçmişi eskiye dayanan, sonucu gözlerimizin önünde sergilenen acı ve tatlı bir hikâyeden söz edeceğim...
Bu satırlarda benim ve senin hayatın gizli. Sen ve ben. nakledeceğim hikâyenin birer kopyalarından başka şeydeğiliz... Oku baba, oku... Sonunda dünyanın en büyük mahkemesini kurup en büyük yargıya varabilmek için oku...
Sürgün hayatı yaşadığım şu kazada, tâ senelerin arkasından bir ses gelir... Gelir de sanki benim buraya sürgün edilişimle düğümler çözülür...
Kaza halkının dillerden düşürmediği bir Ömer'i var. Zengin bir babanın çocuğu... Tıpkı benim gibi... Babası, bütün sermayesi olan külçeyi, herkesten saklarmış, parasını sadece kendisi harcar, hesabını kendisi bilirmiş. Ve bir gün ecel ansızın gelip çatmış... Baba ölmüş... Ömer yetim ve perişan kalmış... Belki, günlerce sakladığı külçeyi aramış, bulamamış... Son umudu olarak yeni keşfettiği yere gelmiş... Kazmayı en son umudunun üzerine vururcasma... Sonunda külçeyi bulmuş... Sevine sevine evine gelmiş, arkasından da bekçi... Korkmuş, külçeyi saklayıp kapıya koşmuş:
Bekçi. Ömer,in garip halinden bir şeyler sezmiş. gel gör ki. mânâ veremeden, bitirmiş:
— Ömer, demiş. Askerlik pusulanı getirdim...
Ömer yıkılmış .. Tam sefaletin bittiği gün...

Koşup en yakın arkadaşını bulmuş... Açlığı beraber tattığı, beraber amelelik ettiği arkadaşını... Ona koşmuş...
— Hasan, demiş.
— Söyle.
— Ben askere gidiyorum...
— Ya, demek açlıktan kurtuldun... Keşke ber» de seninle gitseydim.
— Senden bir arzum var...
Hasan'm rengi sararmış ve arkadaşının sözünü

yarıda kesmiş.

— Bilirsin, diye inlemiş. Bugün çalışıp, bugün yeriz. Olsa?

— Yanlış anladın Hasan. Ben para filân isteme-dim.

Acele etmiş:

— Söylesene, ne istedin?

— Sana dünya ve ahiret sırrı, ben geriye dönünceye kadar saklamanı istediğim, bir küp külçe, yarınların umudunu...

—Neee! Demek buldun...

— Buldum ya, askerlik de aynı günde gelip beni buldu. Sanki sözleşmişler...

Hasan sevincinden divaneye dönmüş:

— Bir küp değil, on küp olsa yine saklarım...

***

Emanet yerini bulmuş, Ömer vatanî görevini ifa için gözleri arkasında kala kala gitmiş...

Aradan iki sene geçmiş... Hasan, arkadaşının adını bile zikretmemiş, ona harçlık bile göndermemiş.

Hasan bu yörede yıkılmayan zengin olup çıkmış. Gel gör ki, belki de hayatında yaşamayı bile arzulamadığı gün gelip, çatmış... Ömer askerliğini bitirip sılaya dönmüş... İlk selâm verdiği Hasan olmuş:

— Selâmünaleyküm Hasan.

— Aleykümselam Ömer. Demek bitirdin ha?

— Sayılı gün değil mi, bitiyor işte... Çok zenginleşmişsin...

— Fena sayılmaz...

— Sevindim buna. Az mı çektik...

— öyle olmuştu...

— Emanetim duruyor mu?..

işte bu soru Ömer'in dünyasını değiştirmiş, arzularını boğazında tıkayıp bırakmış... Hasan:

-t- Ne emanetinden bahsedersin? diye sormuş.

— Sana verdiğim külçe...

— Duyan olsa, rüyada olduğunu sanır. .

Ömer, neye uğradığını bilememiş:

— Hasan, diye sızlanmış. Allah aşkına latifeyi bırak... Bunun şakası bile acı...

Gülmüş:

— Benim gibi bir milyoner, senin emanetine mi kalmış... Git buradan...

— Ömer'in dünyası başına yıkılmış:

— Ben sana o emaneti vermeden de milyoner miydin?

— Değilsem de oldum işte...

Ömer, işin ciddiyetini anlayınca ayakta duramaz olmuş:

— Seni hükümete şikâyet ederim, demiş...

— Şahidin var mı?..

— Yüce Allah şahidimdir...

— Allah, mahkemede şahitlik filân etmez, boşa yorulda... Sana ancak çiftliğimde amelelik verebilirim. Kabul edersen kal.

Ömer, huysuzlaşmiş, hırçınlaşmış... Yürüyüp arkadaşının yakalarından sarılmış... Etraftan yetişen işçiler olmasa boğacakmış...

Sonunda Hasan'ın adamları, Ömer'i döve döve çiftliğin kapısına fırlatmış...

***

Aradan seneler geçip gitmiş. Ömer,,işçi girdiği kasabanın fırınında, hayatmı sürerken, kısmeti çıkmış evlenmiş... Çok yaşamadan arkasında sefil, iki erkek çocuğu bırakıp, göçmüş... Bundan sonra düğümler gözlerimin önünde çözüldü...

***

Duyduk ki, Ömer'in oğlu, Hasan'ın çiftliğine işçi olarak girmiş... Herkes, hayret etti:

— Olmaz, dediler. Bunda bir iş ola...

Çok geçmeden korkusu çıktı... iki babanın çocuklarıda yaralı olarak muayenehaneme getirildi... Onları tedavi ederken sordum... Anlattılar... Onların yüzüne baktıkça kendimi seyrediyordum... O kadar büyük bir kinle pişmişler ki, mecalleri olsa sedyelerden kalkıp kavgaya devam arzuları vardı... Kendilerine geldiklerinde, alınıp karakola, sonra suç âleti kulandıklan için de hapse gönderildiler... Herkes ama herkes Ömer'in oğluna acıdı.

— Yazık olmuş fukaraya...

— Battı zavallı...

— Hasan Ağa, oğlunu içeride bırakır mı hiç?

— Zengin arabayı dağdan aşırır, fukara yolunu düzde şaşırır...

Hasan Ağa, bunları kulaklar dolusu, dinledi ve düşündü...

Duyduk ki, ilk işi savcıyı ziyaret olmuş... Varıp arzuhalde bulunmuş... Görüşmek istemiş... Onu hükümet konağma girerken görenler alıp verdi:

— Gördünüz mü, şimdi halledip çıkar...

Savcı, isteksiz isteksiz sormuş:

— Söyle bakalım Hasan Ağa, sebebi ziyaretin nedir.

Hasan Ağa, dalmış dalmış gitmiş. Savcının sorusunu tekrarlayışını duymamış bile. Nitekim savcı dayanamayıp bağırmış:

— Söylesene Hasan Ağa, niçin geldin?

Hasan Ağa, daralan bir nefesle başlamış titreyen ellerini savcıya uzatmış:

— Savcı Bey, önce şu bileklerime kelepçeyi vur, sonra'da ne istersen anlatayım.

Savcı şaşırmış:

— Senin suçun yok ki...

İçini çekmiş:

Var, demiş. Var. Bileklerime kelepçeyi taktır. taktır da yıllarca yattığım vicdan hapishanesinden kurtulayım.

Savcı, neticeye varabilmek için ısrarda bulunmuş:

— Hele söyle bakalım, gerekiyorsa kelepçe de takılır.

Hasan Ağa, savcıya külçe hikâyesini anlatıp, kendisinin hapisnaneye, servetinin, tutuklu bulunan Ömer'in oğluna ve diğer kardeşlerine verilmesini istemiş. Savcı enteresan olay karşısında derin düşüncelere dalmış, sonunda Ömer'in çocuklarını çağırtıp, olayı anlattıktan sonra sormuş:

— Hasan Ağa'nın çiftliği babanızın parası ile alınmış. Hasan Ağa vicdan azabından kurtulamaymca itiraf etti. Siz de bu olaya ne dersiniz?

Çocukların verdiği cevap ve düşünceleri şaşırtıcı:

— Hayır savcı bey, biz o servetin hepsine sahip çıkarsak, Hasan Ağa'nın çocukları dünyasına küser, alıştıkları hayatın dışında sefil bir yaşantıya tahammül edemez, asi olurlar... Şayet hakkımız ise yarısı bize yeter...

Karar, isteklerin istikametinde alındı... Şimdi onlar birer kardeşten daha farksız yaşamaktalar...

Baba, sen de Eşref Bey'in oğluna hiç değilse aynı haklan tanı... O haram lokmalardan bizi kurtar... Müsbet cevabınız elime geçinceye kadar, sürgün olduğum bu yerlerden özlediğim insanların yanına gelemeyeceğim...

CİHAN

Sedat Bey, mektubu kırıştırıp yere atarken:

— Aptal, diye bağırdı. Beklediğin cevabı ömrünün sonuna kadar alamayacaksın...

Leyla Hanım yalvardı:

— Sedat, mezara servet götürene rastladın mı hiç?

— Sus be kadın, sen de başlama şimdi...

— Başlamadan bitirdik zaten...

•

Cihan'ın Sürgün cezası biteli bir aya yaklaştığı

halde babasından beklediği cevabı almamıştı. Kaza'da kalışı halkı sevindirirken, Doktor Vedat'm yenilediği konferans teklifine «Evet» dedi.

29

-

Seçim affı

Kâzım ve Ismet'in bekledikleri af çıktı... Kazım kaza'ya gönderdiği mektupta, arkadaşının yanında olduğunu bildiriyordu...

Evet, mağdur olan çocukların, katledilen canların, ırzına tecavüz edilenlerin reyi alınmış gibi, «AF» çıktı...

Dışarı çıkanların çoğunun, kan dâvası, ırz dâvası sürdüreceğinden habersiz ve de devletin temeline dinamit yerleştirenlerin, işi daha ilerilere götüreceği hesaba katılmamıştı...

Gazeteler son günlerde büyük manşetler atmaya başladı:

— Gençlik, çılgınlığını sürdürmekte...

— Sokaklar geçilmez oldu...

— Yine kardeş kanı döküldü...

Boşluk — F.: 18

Cihan, hararetli bir ortamda ilk büyük konferansını verecekti. Bunu vazgeçilmez görev sayarak çalıştı, çalıştı... Gençliği birlik ve beraberliğe çağıracaktı. «BİRLİKTEN BERABERLİK DOĞAR» diyecekti. Millet evlâdını birbirine düşürenlerin kimliği açıklanacak, gençliğe «GAFLET UYKUSUNDAN KALK» denilecekti...

Ellerinizi ellerinizden ayırmayın, ecdadın şerefli tarihine saygılı oIuî , bakımsız bağlarda yaban otları biter unutmayın, denilecekti.

Çoğu gece uykusunu yanlarda bölerek milletin kaderini değiştirmek isteyenlere cevaplar hazırladı...

Reis, Tuba, İhsan. Kaza'dan daha kaç kişi, konferansa gidebilmek için hazırlıklarını yaptı...

Tuba ve Şahin, sevinçten uçacak gibiydi. Gazeteler konferans gününün önemle reklâmını yapıp ilân ediyordu...

Cihanın konferans haberini alan Kâzım, bulunduğu ilden çıkmadı... Yine ihaneti vatana hizmet bilenler, birlik içindelerdi...

Kardeşine kurşun sıkıp, kan akıtmak isteyenler.

Plânlar kurdu.

O, tarihin en şerefli milletinin çocukları, bölündü. karşılıklı cephelerde birleşti... Her örgüt, milliyetçilik umdesini kendi bünyesinde gördü... Daha doğrusu öyle gösterildi...

Bilemediler ki, tek yanıldıkları nokta en acı olanıydı...

Dışarıya karşı güçsüz, içende parçalanmış, huzur suz bir milletin temelini attıklarından habersiz ve gaflet içindeydiler.

— Devletin her gün, biraz daha yıpratıp, düşma-

na lokma edecek durum içinde çalıştıklarınnı bilmeden o iğrenç zihniyetlere alkış tuttular.

Her taşın altından çıkan Siyonizm oyunundan, kominizmin korkunç kollarına düşüldüğünden habersiz... Silâh seslerine hayran... Kama oyununa, bomba pimini çekmeye meraklı bir nesil... Dünyayı kasıp kavuran hürriyetleri ortadan kaldırıp, hürriyet vaadinde bulunan insanlık düşmanı bir rejime alkış tutan macera kervanlan, komünizm belâsını kendi elleri ile davete hazır, azınlık... -

Şehirdeki bütün hazırlıklar görülmüş ve konferans günü gelip çatmıştı... İsmet, sabah uyanır uyanmaz zarfın üzerinde gönderenin isminin dahi bulunmadığı bir mektup aldı. Çarçabuk açtı. Kâzım, salonda otururken Ebrunun bulunduğu odaya geçti. Koltuğun üzerine, oturup mektubu okumaya başladı...

«Benim küçük bebeğim, sen hâlâ büyümedin mi?»

Evin içini, kulakların zannı patlatan bir ses doldurdu... Ortalığı yırtarcasına bağmyordu:

— Babam, babamm yazısı bu... Babam yaşıyor...

Ebru, yerinden yıldırım gibi fırlayıp, İsmet'e koştu:

— Kim dedin?

— Babam, diyorum. Babaaaam...

Mektubu Ebru'ya uzattı:

— Al Ebru, sen oku, ben okuyamıyorum.

Ebru, mektubu alıp, hayretle göz gezdirdi ve seslice okumaya başladı:

«Benim küçük bebeğim, sen hâlâ büyümediğini?..

İsmet, yavrum, beni dikatle dinle. Ben ölmedim. Annenin acı sonuna sebep olduğum için, kendime hasret denilen cezayı verdim. Artık sabnm kalmadı. Geleceğim ...

Seni zaman zaman görüp gerilerden seyretmekten bıktım... Pek uzaklarda değilim. Artık temelli sana geliyorum...

Aldığım haberlere göre bir takım ihanetler içindesin. Vazgeç oğlum, vazgeç... Duyduğuma göre Cihan'ın konferansı var ve kendime verdiğim ceza o gün sona erecek... O aslına dönen Müslüman Türk'ün konferansını dinlemek için geleceğim... .

Sende onun gibi ol... Onun safuıda yer almaya bak... Çok eski bir arkadaşımın yanında yaşayan bir ölüyüm ve sizlere dönüş hazırlıklarımı tamamlıyorum...»

Baban

İsmet ne yapsın bilemiyordu. İniltiye benzeyen bir ses:

— Ebruuu, diye hayrete boğuldu. Sahiden babanı yaşıyormu dersin? İmzası taklit edilmiş olabilir mi?

Ebru:

— Hayır, hayır, diye haykırdı. Amcamın bu yazı. Onun imzasını kimse taklit edemez, kimse...

— öyleyse, babam bunları benden istememek...

— Amcam, dünyanm iyi insanlarındandı. Keza Cihan da...

İsmet kızdı...

— Cihan, diye geveledi Cihan...

Kalkıp salona geçti. Kâzım saatine bakıp, duruyor, zamanı iple çekiyordu. İsmet, kararsız adımlarla kendisine yaklaştı:

— Kâzım, dedi.

— Tamam mıyız?

— Hayuv

— Saat geliyor, geç kalacağız.

— Vazgeçtim.

— Neden korktun mu yoksa?

— Hayır.

— Saka mı yapıyorsun?

— Aksine, çok ciddiyim. Beni dinlersen sen de vazgeç. Bu iş bize göre değil.

Kâzım afalladı:

— İsmet, diye kükredi. Biz bu davaya baş koymuş insanlarız. Vazgeçmek o kadar kolay mı?

— Benim davam bitti, öyle bir dava ile de hiç bir alâkam yok.

— Sen neler saçmalıyorsun? Buna düpedüz kalleşlik derler.

— Esas kalleşlik, körükörüne iş görmek değil midir? Düşünmeden millet zararına demek istedim. Yaladığımız şu topraklarda huzur denen reçeteye ihtiyaç var. Parolamız birlik ve beraberlik olmalıdır. Cihan da bunu savunmak için gelmiyor mu? Beni dinlersen bu işten vazgeç. Emniyete de haber verip, çıkabilecek olayların önüne geçmelerini sağlayalım.

Kâzım:

— Delirdin mi sen? diye bağırdı.

— Hayır, belki de ilk defa hislerime kapılmadan konuşuyorum. Hem bugün en sevinçli günümüz. Babam yaşıyor duyuyor musun, babam yaşıyor. Biraz evvel mektup aldım.

— Yalan, seni engellemek isteyen birisinin düzmesidir.

— Babalar evlâtlarına ne yalan söyler, ne de kötüyü öğütler... Beni dinlersen arkadaşım olursun. Birlikte mücadele veririz. Şayet dinlemezsen bu kapıdan içeri giremezsin.

Kâzım kahrolmuştu... Ayaklan döşemenin üzerinde tempo tutarken, isteksiz bir ayrılık başlıyordu...

— Dur, diye bağırdı. Gitmeyeceksin... Konferans bitinceye kadar burada kalmalısın...

— Benim kalışım işe yaramaz, harekete geçen davacıları durdurmak mümkün mü?

— O zaman engelemek için gideceğiz...

— Ben sadece eski düşüncemin gerçekleşmesi için giderim ve buna kimse mani olamaz...

— Kâzım... Hiç bir şey yapamayacaksın... Sizi ihbar edeceğim...

Kapı sert açılıp yine sert kapandı. Kâzım yıldırım gibi savuşup gözlerden kayboldu... Ebru İsmet'e yalvardı:

— Çabuk ol, Emniyet...

***

Kazadan konferans verilecek vilâyete, yolculuk çoktan başlamıştı. Gece, yerini şafaklara terketmek için hazırlanırken, taksiler dolusu insan, kafile halinde yola çıkmıştı... önde dört ve arkasında dört taksi olmak üzere Cihan'in kullandığı araba ortada dokuzuncu geliyordu... Cihan'ın bulunduğu taksinin içinde, kolktukta Tuba ile Şahin, arka kanepede Reis ile hanımı vardı...

Yolculuk öylesine intizamlı geçiyordu ki, seyrine bile doyum olamazdı. Cihan'ın taksisinin kapısı üzerine büyük bir bayrak serilmiş, diğer taksilerin telsiz çubuklarında ayyıldızlar dalgalanıyordu.

Tuba'nın gözlerinde yollar uzarken, Şahin kucağında çoktan uyumuştu. Cihan Reis'e döndü:

— Yaklaştık, dedi. Bir saate kalmaz varırız...

Reis saatine baktı, dokuzu gösteriyordu:

— 10da varırsak, yarım saat dinlenme payına çık. şöyle böyle 11'i bulur.

— Bulur...

***

Konferansın gününü sabırsızlıkla bekleyenler,

şehrin en büyük salonunu doldururken, Sedat Beyle-

rm evindeki telâş büyüdü. Hicran ve Kasım, anne ve babalarını ziyarete geldiklerinde evde hiç bir hazırlık söz konusu değildi.

Nedense Sedat Bey konferansa gitmek istemiyordu...

Kasım, çileden çıkmıştı. Külhanbeylikten kalma öfkesiyle gürledi:

— Bu bir babaya nasip olmayan mürüvvettir. Gelmemenize bir mânâ veremiyorum.

Sedat Bey:

— Randevum var, dedi. Mutlaka bulunmam lâzım.

Hicran, öfkeyle karışık yalvardı:

— Baba, bu terki mümkün olmayan randevudur. Ötekilere benzemez.

Leyla Hanım konuşmadı. Ak dese kara olacağını bildiği için sustu.

Sedat Bey çıkar yol bulamamıştı. Sonunda:

— Pekâlâ, dedi. Geleceğim. Lokmalarımın boğazına dizileceğini yazan, şartlan kabul olmadan evime girmeyeceğini bildiren oğlumu dinlemek için gideceğim... Fikirlerime aykırı olduğunu bildiğim bir sürü deli saçmalarını dinlemek için gitmeye hazırım...

Leyla Hanım bir yandan kızdı, öte yandan oğlunu görebilmenin sevinciyle her şeyi unuttu... Çarçabuk odasına girip giyindi ve kendisini bekleyenlerin karşısına dikildi... Gözler hep onun üzerinde ısrar ediyordu. Alışageldikleri Leyla Hanım.dan çok değişikti. İlk tepkiyi gösteren evin erkeği oluyordu-.

— Bu ne hal? diye kızdı.

Hicran:

— Anne, diye hayret etti.

Kasım, bir Hicran'a bir de Sedat Bey'e baktıktan sonra:

— Çok yakışmış, dedi. Şimdiye kadar kapanmayısınız meğer sizde en büyük noksanlıkmış.

Hicran'a döndü:

— Sen bile, diye söylendi, özlediğim tek şey bu...

Sedat bey itirazını tekrarladı:

— öyle saçmalıklara aklım ermez, çıkar o başındaki örtüyü.

— Oğlumu dinlemeye gidiyorum, dedi. Bana annesi diyecekler. Artık benim hüviyetim bu olmalı. Çünkü Cihan...

Hicran, ortalığı yatıştırmak zorunda kalmıştı:

— Babacığım bırak, dedi. Gönül kırmak iyi bir

sanat değil, öyle istiyorsa öyle yapsm.

— Beni sinir etmek için değil mi. Etraftan görenler, Sedat Bey'in karısı çarşafa bürünmüş demezler mi?

— Baba...

***

Arabayı Kasım kullandı... Kapalı salonun önüne gelip münasip yerde durdu. Onlar da herkesin baktığı yöne daldı... Dizi dizi gelen önü bayraklı taksilere...

Konvoy, gelip Kasım'm arabayı park ettiği noktada durdu... Cihan'ın gözleri annesini görür görmez dolu dolu olmuştu. İnip:

— Anne, diye koştu. Elini öptü. Heyecanı bir türlü dinmek bilmiyordu. «Anne» dedikçe sarıldı, sarıldı, sarıldı... Kafasını kaldırıp başındaki örtüye baktı:

— Ne kadar da yakışmış sana anne...

Anne ağlamaktan zor konuştu:

— Artık düşüncelerimiz bir...

Tuba, başuçlannda kibirle bekleyen dayısının eli niöptü...

Sedat Bey etrafla ilgilenmemek için, eğilip Şahin'i kucağına aldı.

Tuba, Hicran'la kucaklaşırken, Cihan, uzanıp babasının elini öptü:

— Nasılsın baba?

— İyiyim, iyiyim. Sen nasılsın?

— Gayesizliği bıraktım artık. Milletim için çalışıyorum.

— Belli.

Hicran, sabrını yitirmiş gibiydi:

— Ağabey, diye hıçkırdı.

Annesine, sonra da kardeşine baktı... Gözleri ıslak ıslak olmuştu:

— Hicran, hâlâ bu çıplaklık özentisinden kurtulamadın mı?

— Ağabey, sen kültürlü bir doktorsun, o kadar gerilere gitme...

Cihan sustu. Daha doğrusu şimdilik susması gerekiyordu. Kasım'la kucaklaştı. Kasım, Cihan'ın gözlerinin içine baka baka konuştu:

— Seninle iftihar ediyorum.

Oldum olası iltifatlardan hoşlanmazdı. Etrafını çemberleyen polislere baktı-.

— Ortalık gergin, emniyet tertibat alıyor.

Annesinin koluna girdi... Tuba, Dayı Hicran ve Şahin sohbet ederlerken, ana oğluyla dertleşti.

— Babamı eskisinden de değişik buldum.

— Daha da beter. Eve, ocağa uğramaz oldu. Duyarım yosmalarla ilişki kurarmış.

— Demek bu yaştan sonra?..

— Cihan... Beni de alıp götürsene, biraz da ana, oğul kalalım.

— Olur anne, başım üstünde yerin var. Sıkıldıkça gelir gelir kalırsın. Şimdi konferans saati yaklaştı. Siz girip içeride oturun.

— Git oğul, git Allah zihin açıklığı versin. Bugün, ananın en mutlu günü olacak...

Cihan, babası, kardeşi ve enişte sıyle vedalaşırken, Tuba etrafta, annesiyle babasını aradı... Cihan'ı baktı. Cihan:

— Gelmemişler, dedi.

Tuba, sadece boynunu büküp, Reis'in hanımının koluna girdi. Şahin'in elinden tutup Reis ile Cihan'ın arkasından yürüdü.

İçeride, mahşeri bir kalabalık vardı... Nefeslerin insan selini boğarcasına çoğaldığı mahşeri bir kalabalık... Perdelerin açılışını sabırsızlıkla beklerlerken, Cihan, hazırladığı konferansa bir de şiir ilâve etti. Yüreğinin başından kopup gelen bir şiir.

Az sonra-, Reis:

— Emniyete birisi ihbar etmiş. Ortalık oldukça gergin. Araya sızmalar olmuş. Aynı zamanda şahsına karşı bir suikast mevzubahis. Dikkatli olmamız gerekiyor.

Cihan'ın acı acı gülümseyişi cevabı olmuştu.

Nihayet perdeler açıldı. Kulakları çınlatan uğultular bir kat daha arttı... Annesi, babası, enişte si ve kızkardeşi, ön sıralarda bulunuyordu... Cihan'ı duygulandıran en süslü manzara Doktor Vedat'la eski hemşiresinin yan yana ve birbirlerinden habersiz olarak oturuşları oluyordu... Gözleri doldu, hislendi. Ağlamamak için kendisini zor tutuyordu.

Perdenin açılışını müteakip salonu yıkarcasma bir alkış tufanı başlamıştı. Cihan, selâm verdi. Ellerini kaldırarak, alkışın bitmesini istedi...

Toplumu nokta noktagözden geçirdikten sonra gürültülerin son bulmasını bekledi.

— Zahmet edip, uzaktan yakından, beni dinlemek için teşrif ettiniz. Sağolun... Sözlerime başlamadan önce hepinizi hürmetle selâmlar, saygılarımı sunarım...

Salonda yeniden bir alkış tufanı başlamıştı. Az sonra sükûta kavuştu ve Cihan, önce sakin bir sesle başladı:

— Konferansımızın konusu, asrın içine düştüğü hastalıktır. Yani; Boşluk... Sizlere asrın saplandığı bataktan, gayesizliğe sürüklenen insanlıktan, söz edeceğim. Medeniyet diye medeniyetsizliğin, Edebiyat diye edepsizliğin hükümran olduğu zamandan... Müs-

tehcen afişlerin bayraklaştığı, sapıklığın kol gezdiği cemiyetten. Asrın, hasta insanlarına ilâç diye zehrin, fikir diye afyonun sunulduğu çağdan söz edeceğiz... Büyük bir yanlıştan, acı bir sondan haber vereceğim. Ve en önemlisi gençlikten söz açacağım.

Bizdeki gençlik, varlığına bir kudret isnat olunan ve birçok zavallıların tapınmak ihtiyacıyla önünde diz çöktüğü ve harikalar yapmasını niyaz ettiği alçıdan heykellere benzer... Bu heykellerin süslü, lâkin kof ve kınk olduğunu söylemekten çekinmeyelim. Din gençlikte iflâs etti... İçtimai esasların baştanbaşa kuvvet aldığı, dinin hükümran olmadığı bu varlıklarda, cemiyete faydalı olabilecek hasletlerin kaynağı da kurumuştur...

Kalabalığın içinden önce homurdanmalar başladı. sonra içten içten kaynaşmalar... Ne var ki, kitleyi, insiyatifi altına alan bir grup, hadiselere meydan vermiyordu... Cihan, etrafını dikkatle süzdükten sonra kaldığı yerden devam etti:

— Mensup olduğu cemiyette, ailesine ve muhitine bağlı olmayan bir gençlik, tam mânâsıyle hodkâmdır, bencildir.

Eğer din bağı ile birlikte ilmî bir terbiye usulü denense, milliyet, vatan fikrini, makbul karakterler kursaydı, yıkılan temellerin yerine bir yenisi yapılsaydı,

gençlik sarp bir kale olur, bütün fitnelerden benliğini korurdu...

Ne yazık ki, bazı gençler inançsız oldukları için, memlekete hizmet yolunda, hainlerle aynı safta bulunduklarının farkında bile değillerdir...

Emniyet, şiddetli bir kargaşalığı bastırmak için uğraşırken, Cihan, sözlerine ara vermek istemedi:

— Manevi bağları koparılan bir gençlik elbette kendisini küçümser, diye haykırıyordu. Memleketin ne ahlâkını, ne de adaletini beğenir. Ne yazık ki, kendi uygulamak istediği ahlâk ve adaleti tam olarak bilmemektedir. Öğrendiği gayet adi birtakım mevzuu ve tavırları taklitten daha ileri geçememektedir... Bilmezler ki, yaşamak arzusunda bulunduğumuz bu ülkede halkın dinine ve inancına hürmet etmezsek, bize kimse katılmaz... Ve yalnız çürük bir cemiyet halinde kalmağa mahkûm oluruz...

Size, dünyayı hüsrana götüren doktrinden söz edeyim... İçimize bir kurt gibi giren felsefeden... işte gaflet uykusuna yatanlar, ülkemize bu düzeni getirmek ister... Marks'ı ister...

Marks için mülkiyet yoktu... Marks için din bir afyondu. Marks için aile kadını hastalıklı bir süstü... Marks için evlât sevgisi mevcut değildi... Her şeyden

evvel cemiyetleri karıştırmak için, dinin tenkidinden başlamalıydı. «Dini insan yaratmıştır. Din, insanı değil» diyordu. Dinin imha edilmesi halkın gerçek saadetinin icabıdır. Dinin tenkidi, din yüzünden akan gözyaşlannm doldurduğu bir vadide yeşeren bir filiz olmalıdır, diyordu...

işte bu zihniyete alkış tutup, bizi hüsrana götüren zjhr-iyete alkış tutuyoruz... Ey asil miletimin asil evlâtları... Sizlere sesleniyorum... Bizler birbirimize dü-

şersek, bundan kimler faydalanır?.. Birbirimize kurşun sıkarak, yaralarımızı kim saracak?

iktisat türküsü söylerken, içi karışık milletlerin kalkınmasının hayalden ileri gidemeyeceğini düşünmeliyiz... Bünyeye, aksi tesiri olan, ilâçlar sokulursa, ıstıraplar artar...

Yeni bir kargaşalık birkaç kişinin karakucak dışarı atılışı ile önlenebildi...

Cihan, üzüntülü olarak devam etti:

— Eksiklerimiz, hatalarımız yok mudur? Kim demiş...

Bilelim ki, Hakk'a niyet olan düşünce, hakkaniyetsizlerin bataklığına saplanırsa, harplerin en şerefsizi kazan ılabilir...

Mânânın maddeye, müdaafanın düşmana ön verişi, ölçüsüz ve mantık dışı iyimserliklerle mümküDdür... Bütün imanlı ordular, bu şartlar altında katledilebilmiştir... Tarih, bize «UYAN» diye haykırıyor...

Bir öğretmenin dinsiz oluşu mânâ ifade etmez... öğretmenin talebesine dinsizliği telkin etmemesi şarttır...

Kızgın sesler duvarlara şamar şamar indi:

—Yuuuuh...

Kargaşalık gittikçe geçilmez oluyordu... Konferans uzadıkça fısıltılar çoğaldı, sabırlar azaldı. Cihan ortalığı sakinleştirmek için bir hikâye anlattı:

—içinde blunduğumuz cemiyet, rayından çıkmış bir trene benzemektedir... Adamın bir tanesi çürük tahtaları biraraya getirip gemi yapmağa başlamış... Durumu gören aklı başında bir adam, hayretle düşündüklerini söylemiş:

— Bu tahtalardan gemi olmaz, boş yere emek harcama.

— Neden?

— Hepside çürük, denize saldığın zaman küçük dalgalara çarpıp parçalanır.

Adam alaylı alaylı gülmüş ve:

— Biliyorum, demiş.

— Öyleyse neden yapıyorsun?

— Maksadım orta yere bir gemi çıkartmak...

işte, içinde bulunduğumuz cemiyetin en güzel örneği budur. Birbirinden kopmuş, yönsüz, gayesiz bir cemiyet...

Bu millet birlik ve beraberliğe susamıştır... Bu milet, tek ağızdan çıkan haykırışlara susamıştır... Bu millet, milli duyguların galeyana gelişine susamıştır...

Bazı yüzlerde aldatılmışlığın üzüntüsü vardı... Zaman zaman kaybedilen kıpırdanışlar, gözü kararmış insanların varlığına işaretti. Bunlar ihaneti vatana hizmet bilecek kadar saptırılmış kimselerdi.

Ecdadını hakir görüp, küfredecek kadar tarihini unutmuş biçareler... Kim için, kime hizmet ettiğini bilmeyecek kadar maceraperest...

Her şuursuz hareketin, vatanın bağrında çaresiz yaralar açtığından habersizlerdi...

Salon önce çılgınca alkışlara, sonra ehemiyetli kıpırdanışlara sahne oldu. Ve Cihan ıslak gözleriyle salonu seyretti... Gözüne, Hicran takılmıştı... Kardeşi yoğun düşüncelerin ardından âdeta ona sesleniyordu... Hıcran'm gözlerinin içine baka baka salonu çınlattı... Cemiyeti ve onun içindekilerin açık kimliğine havkırdl:

Ben kimim? Ecdadım kim? Set çekti inkarcılar.
Sokaklara dökülmüş, mesnetsiz davacılar...
Daha ne kadar akar, isyan kaynaklı pınar.
Zonklatıyor beynimi bu cevapsız sorular.

Teslim edilmiş ruhlar, zindanın kollarına,
Âlem itekleniyor, bir muhal ortamına.
Bıçak sapla kalbime, kan çıkmaz aynı inat.
Bakmayın gülenlere, hücran dolu kâinat.

Şahadet parmağı kız kardeşini işaretliyordu... Hicran her şeyden habersiz ağabeyisini dinlerken, gözyaşı içinde uyanacağının farkında bile değildi...

Aynı anadan doğduk, ayrı ayrı fikirler,
Kim sahip çıktı bana, kardeşlerime kimler?
Anam ağlıyor işte, babam dostlarıyla bir,
Vicdan oluklarından, durmadan akıyor kir...

Gözleri kardeşinin üzerinde ısrar etti ve parmağı yine aynı noktayı gösteriyordu...

Gönlüm kaynaklı ırmak, kıvrıldın yokuşlara.
İrin döktün gönlümden işlenen nakışlara.
Serpildin benliğime, nokta nokta sararak.
Boğdun öz evlâdını içten içten akarak...

Babası kırıştı, isteksiz hareketlerle kımıldadı, sonra önüne baktı... Cihan susmuyordu... Konuşmaya susamıştı...

— Eğreti otundan hayatın başladığını iddia edenler, maymunu insanın dedesi zannederler, dine afyon ?deyip sapıttılar iyice... Çok şükür ki, biz müslümamz ve Hakk'a itaat ediyoruz!..

Dolu dolu gözleri, Hicranla karşılaştı, sesi daha da hassaslaşmışdı. Sanki bütün topluluğu unutmuş, kardeşiyle konuşuyor gibi bir halı vardı Gözlerinden iri iri yaşlar akmaya başladı.

Gaynmeşru yazıldı senelerdir reçeten,
Dikenlere takılmış terk ettiğin peçeten.
Şimdi üryan gezersin, nerede giyeceğin?
Haykırmak zamanıdır yok mu söyleyeceğin?

Hicran, ağabeyisinin sözlerine daha fazla mukavemet gösteremedi. Hıçkırdı, etrafına bakındı ve geçebileceği yolu bulup kalabalığın arasından sızdı. Lâkin Cihan, kardeşinin arkasından baka baka devam ediyordu. Ve heyecan dalga dalga kabardı.

Hak gösterdi batılı sana, ehliyetsizler.
Milliyetçi rolünde şimdi milliyetsizler.
İyi çalış dersine her gün imtihandasın.
Altı da bu yerin çift kapılı handasın.

Gideceksin yol budur, ister dur ister yürü,
Ölmek, yok olmak değil, makber mahşere köprü.
Bildiriyor yaratan, Kur'an dünyada rehber,
Hak yol İslâm diyordu, giden en son peygamber.

Asimi inkârdasın, unuttun hak olanı.
Uyan gizli emeller süpürüyor kalanı.
Boşaltıyor gövdene, yılan zehirlerini,
Dön artık benliğine, öperim ellerini.

Cihan, konferansı bitirmek zorunda kalmıştı. Arka kısımlardaki kaynaşmalar son haddini almadan her şey tamamlanmış olmalıydı.

Halk ağır ağır salonu terkederken, en önde oturan Leyla Hanım korkudan titriyordu... Oğlunun yanma geçebilmesi için salonun boşalmasmı bekledi... Doktor Vedat'ın bakışları Kasım'la karşılaşınca yerinden kalkıp yanına geldi:

— Cihan çıktı mı?

— Perdeler kapandığına göre.
— Dışarısı çok tehlikeli. Bırakmasaydık...
— Emniyet kuvvetleri vazifede.
— İhbarı unutuyorsun? Cihan için suikast söz konusu.
— Olmaz öyle şey, bırakın şu heyecanı... Cihan'a dokunan, halkın tükürüğüyle boğulur.
Hemşire heyecan doluydu. Yanlarına sokulup konuşulanları dinledi... Leyla Hanım Kasım'a yalvarıyordu:
— Kasım evlâdım, Cihan'ı bul, yanından ayrılma sakın.
— Üzülme anne, hemen gidiyorum.
Kasım sahneye çıkan merdivenleri tırmanırken Hicran'ın içeriyi çınlatan sesi duyuldu:
— Koş Kasım, koş...
İçlerinde en sakini baba oluyordu:
— Görmediniz mi halkın yakınlığını, şimdi etrafında yıkılmaz kale kurulmuştur...
Leyla Hanım: m
— Karışık bir kale, diye sızlandı. Karmakarışık bir kale.

»**

Reis, eşi, Cihan, Tuba ve Şahin sahnenin dışarıya jaçılan kapısından yürüyüp, kalabalığa karışmadan arabalarına bindiler... Konvoy tamamlandı. Geldikleri gibi yol çıkacaklardı. Tuba ve Şahin, yine Cihan'm yanında ve Reis ile eşi arka kanepede oturdu...
Cihan, arabayı çalıştırınca derin bir nefes âldı... Arka kanepeden Reis'in sesi geliyordu:
— Tebrik ederim Cihan, konferans çok güzel oldu. Sızmalar da olmasaydı diyecek yoktu.
— Miletim için hayırlı olsun.

— Hareket ediyor muyuz?
— Edelim. Diğer arabalar da hazır mı?
— Hepsi bizi bekliyor.
Şahin, iyice dalmıştı... Arabanın önünde serili Ay yıldızlı bayrağa bakıyordu:
— Baba, arabanın önündeki ne?
— Bayrağımız. Miletimizin bütünlüğü, kızlarımızın gelinliği, şehitlerimizin son örtüsü...
— Çok şeymiş baba...
Cihan, Şahin'in yanaklarından öptü, başını göğsüne yaslayarak sevdi:
— Çok şey ya, az şeye o kadar kıymet verilir mi?
Reis:
— Gidelim, dedi.

Cihan, hareket işaretini klakson çalarak haber verdi. Ve konvoy kalabalığın arasından yol istedi... Artık ikinci bir konferans için yine, ikinci bir vilayete yolculuk başlıyordu...

Salondan çıkan kalabalık ve dışarıda toplanan halk, meydanı mahşer yerine çevirmişlerdi.

Sağa, sola yürüyenler, polislerin «Dağılın» sözlerini duymamazlıktan geliyordu.

Konvoy, halkın arasından sıyrılırken kalabalık, o mahşeri kalabalık, beklenmedik anda yine beklenmedik bir kaynaşmaya sahne oldu.

Taşlar, tokatlar, kısa kısa sopalar kol gezerken, çığlıklar arşa direk kurdu...

Tuba, önündeki vahşet tablosuna ürpererek baktı... Gözleri irileşti. Benzi beyazlaştı. Ve:

— Cihan, diye bağırdı. Buralar geçilmez...

Reis:

— Geri dönmemiz imkânsız, aynı yoldan gitmek mecburiyetindeyiz.

Trafik çoktan tıkanmıştı. Arabalar durdu, Cihan,

Reis ve konvoya katılan taksiler gittikçe daralan çemberin arasında kaldı. Çığ gibi büyüyen kalabalık karşısında, emniyet mensupları terler döktü. Telsizler yardız için sinyaler verirken, Cihan, Tuba'ya dönüp:

— Sizin için korkuyorum, dedi.

Tuba:

— Kaçsak, diye sızlandı.

Cihan, acı acı gülmüştü:

— Nereye?

Bir anda herkes paniğe kapıldı. Tuba'nın gözleri yeniden heyecan yuvalarına döndü. Eli tabancalı adamlar geliyordu... Peşpeşe silâhlar patladı.

Cihan, tehlikeyi görür görmez, ilk işi Tuba ve Şahin'in kafasını cam seviyesinden aşağı eğmek oldu... Diğer elini çarçabuk kapının kolunu bastırdı, konvoyun etrafı mücadele veren insanlarla doluydu... Emniyet kuvvetleri süratle arabaların olduğu yere sokulurken, Cihan'in arabasının camı buz gibi dağıldı. Cihan, hedeften çekilince, Reis kurşunu sağ omuz kemiğinden yemiş bulunuyordu... Cihan, kükredi ve coştu hiddet dolu ilk adımı hazırlarken:

— Allah, Allah, diye bağırdı. Ve elini sıkı sıkı göğsünün üzerine bastırdı... Sendeledi, adımlarını zorla attı ve arabanın kapusuna yaslandı. Bayrağı avuçlarının arasında sıkı sıkı tuttu. Ay yaldızın üzerine kırmızı kanlar damlıyordu. Meydanı acı feryatlar doldurdu:

Tuba arabadan fırlayıp, arşı yırtarcasına haykırdı. Emniyet kuvveteri hadise yerinin önem taşıyan noktasını kordon altına alırken, Tuba Cihan'm kolları-

na destek oldu... O, hayata küskün küskün bakan gözler, ilk önce Şahin'i arayıp buldu...

Emniyet, göz yaşartıcı ve sis bombalarıyla kalabalığı dağıtmak isterken, kavga bitmiyordu...

Vazifeli memurlar kordon içine kimseyi bırakmamanın mücadelesini verirlerken, Tuba, Cihan'la belki de son sözlerini konuşmak fırsatını bulmuştu. Omuzundan kurşunlanan Reis, Cihan'm boş kalan kolundan tuttu... Kader arkadaşına belki son defa destek oluyordu... Tuba'nın sözleri, Cihan'ı duygulandırdı:

— Cihan, sen ölmeyeceksin, ölmeyeceksin sen!.. Hainlerin hepsi cezasını çekecekler.

Cihan, kısık bir sesle mırıldandı:

— Kendisini mile tine adayanlar ölmez ki...

Reis, ıstırap dolu birkaç kelimeyi güçlükle sıraladı:

— Bu millet, onları affetmeyecektir...

Cihan, artık zorla konuşuyordu. Eşine belki de son cevabı verebilmek için mırıldandı... Gözleri Şahin'in kanayan alnmda iken, dudakları yaralı gönlünün tercümanı oluyordu:

Tuba:

— Bunlar kimin uşakları, diye ağladı. Bu soysuz katiller kim?

Cihan, işte bu sözün cevabını verebildi:

— Kör zihniyet bulandırdı, tertemiz dünyamızı,
Bizi, bize düşürenler, seyreder kavgamızı.
Bütün hâkimler toplansa, göremez davamızı.
Yarın kıyamet gününde şikâyet mevlâmıza.

Ve Cihan acı çığlıklar arasında suçluları mevlâsına şikâyet ede ede dünyasına gözlerini kapadı. Gök kubbenin kararan boşluğunda yükselen feryad sesleri, çözülmeyen düğümler attı:

— Cihan!.. Cihan!.. Cihan!.

Emniyet geçilmez bir bağ olmuştu. Yoruldu, ter-

ledi ve örüldü. Hiç kimseyi hadise yerine koymayıp meydanı dağıttı.

Kasım, hadise yerine giremeyince, Hicran'la kayınvalidesini arabasma bindirip Cihan'ın evlerinde kendilerini beklediğini söyledi. Konuşurken dudaklarını geviyordu:

— Cihan, çocukları da alıp eve gitmiş. Kurtulmuş.. Onlarla gelenlerden yaralılar var... Benim ilgilenmemi söyledi. Siz çabucak buradan uzaklasın...

Leyla Hanım korkudan aptallaşmıştı. İçine düşen sızı, onu ayakta duramaz etmişti:

— Olur, dedi. Biz hemen gidelim bari. Gidelim de Cihan'ımı evde tebrik edeyim... Hadi kızım Hicran, kımıldasana.

Hicran, itiraz edememişti... Arabaya binip çalıştırırken:

— Babam, diye söylendi. O gelmeyecek mi?

— Biz babanla birlikte geliriz. Siz bir an evvel gidin...

Gidiyorlardı...Etrafa korkulu bakışlar bıraka bıraka bir ayrılışla...

Ortalık ağıt ,figan ve gürültüden geçilmez oldu... Kasım kordonu yarıp zorla içeri girmeye çalışırken, polis yakasından asılıp sordu:

— Kayınbiraderi...

Arkasmdan bir ses:

— Babası, dedi.

Sakallı bir ihtiyar:

— Amcası, diye sızlandı.

Reis, hastaneye gitmesini isteyenlere itiraz etti... Kader arkadaşını garip bırakıp gitmek istemiyordu... Arabanın üzerindeki bayrağı çekip, şehidin üzerine örttü.

Şahin'in alnından kanlar yakalarına sızarken, Tuba, tükenmişti.

Baba, Cihan'ın naşı önünde diz çöküp hıçkırırken, sakallı bir adam; çömelip, bayrağı açtı, yüzüne bakarken, bir ses acı acı hıçkırdi:

— Cihan, aziz şehit, seni babanın ve benim zihniyetimdeki insanlar vurdu... Senin katilin biziz, biz...

Ağlayan baba gözyaşları içinde kafasını kaldırıp baktı... Bu ses ona yabancı olamazdı:

— Eşref, diye öfkelendi. Sen hâlâ yaşıyor musun?

— Çocuklarımız öldü, biz yaşıyoruz Sedat... Biz yaşıyoruz işte...

Bu içten ağlayışa, Sedat, Bey dayanamadı... Cihan'ın uzun mektubunu hatırlayıp boynuna sarıldı:

— öyle ise, beni affet, yalvarıyorum sana, affet beni...

Vazifeliler, Reis, hattâ gözyaşları içinde boğulan Şahin ve Tuba bile hayretler içinde bu manzaranın seyircisi olmuşlardı...

— Seni, Allah affetsin Sedat. Bu mileti birbirine düşürenleri de...

İki küskün barıştı ve gözyaşları birbirine karışırcasına. Savcılık kordonu yara yara çemberin içine girdi...

Etraf gözden geçirildi ve savcı, şehidin bayrağını üzerinden aralayıp, görevini yapmaya başladı...

Şahin, gözyaşları arasında titreyen dudaklarla,

halsizleşen Tuba'ya soru yöneltti:
— Anne?
— Anne şehit ne demek?.
Ağlayan, acılarını sinesine gömen bir ses cevap oldu:
— Mücahit demek... Adalet uğruna, vatanı ve milleti, dini uğruna can veren demek...
— Babamın son örtü dediği bayrak mı?

— Bayrak...
— Yaramazlık etmedi değil mi?
— Yoook...
Savcı görevini bitirip, doğrulurken, elinde kan lekeli bir kâğıt parçası vardı... Göz gezdirip, sordu:
— Şahin kim?
Tuba, Şahin'in elini kaldırmakla tanıtmış oluyordu. Savcı, büyük bir üzüntünün tesiri ile kâğıdı uzatırken:
— Siz, diye sordu.
— Annesi...
— Oğluna yazdığı birkaç mısra, buyurun...
Reis, daha önce merakla elini uzatıp, kâğıdı aldı... Okudukça gözlerinden yaşlar sızıyordu... Yanındaki -lerin duyacağı bir mırıldanışla satırlara olan merakını yenmek istedi. Şahin o alnından kanlar sızan Şahin, dikat kesildi.

«YAVRUCAĞIM» diyordu babası. Anladı...

Hep gönlüm kanıyor göğe baktıkça.
Toprak ses veriyor adım attıkça
Şehitlerin sesi dalgalandıkça
Üzüntüm sevince eş yavrucağım.

Zaman deli rüzgâr, hayat başta taç
Karıştı tellerin yürüdükçe aç
Bahçeler tarumar rahmete muhtaç
Gönüller susadı su yavrucağım...

Sana garaz etti senden büyükler
Çağ değişti deyip çıktı hödükler
Sırtını bekliyor tükenmez yükler
Miras kaldı sana çek yavrucağım.

Bilmedik ne lâzım, sana verecek
Bu kör zihniyetin çilesini çek
Perde arkasına çekildi gerçek
Dal yaralı, ümit kök yavrucağım...

İlmi tezgâhında bilerek doku
Sana rehber olan kitabı oku

Bülbülün aşkıdır güldeki koku...
Diken onlar için hiç yavrucağım ...

Hayat muammadır yitiren arar
Zulmün köprüsünden yürü bîkarar
Zindan geceleri ışıkları kovar
Kovar merak etme sen yavrucağım...

Kasım ve Sedat Bey Şahin ile Tuba'yı eve götürdüklerinde Leyla Hanım acı haberi radyodan almış bulunuyordu...

Tuba. annesine sarıldığında, hıçkırıklarını tutamadı... Bulundukları odanın duvarlan pencereleri, kapılan bile yas tutarken Şahin, gönülleri kanattı:

— Anne, Reisin okuduğu YAVRUCAĞIM şiirini sende okusana. öyle dokundu ki bana...

***

Bugün büyük mücahidin, şerefli millet evlâtlarından bir tanesinin naşı toprağa verilecekti... Şehir halkı, yaslı yaslı cenaze namazı için abdest aldı... Caminin içi ve dışı tıklım tikimi dolmuştu.

Günün en ilgi çekici olayı Eşref Bey, Sedat Bey, Kasım ve İsmet'in aynı safta namaza duruşları idi... Birbirlerine suçlu suçlu bakıp, sessiz akan gözyaşlarına sahip olamıyorlardı...

Tuba, mahzun, Şahin'in gözleri ıslak ve boynu büküktü...

Tabut al bayrağa sarılmış, eller üzerinde taşınırken, bu kent belki de böylesine kalabalığa ilk defa şahit oluyordu... Yollar ve kaldırımlar sarsıldı... Marş sesleri göklerde dalgalandı ve Sedat Bey ile Reis, Doktor Vedat, Kasım ve İsmet, Eşref Bey de olmak üzere tabutu taşımaktan yorulmadı.

İsmet çocukluk arkadaşı ve en büyük düşmanı, sonunda gönlünü yeniden fetheden dostunu gözyaşları içinde taşıyordu...

Bu millet uyanmaz da ocak söndüren düşmanlarını anlayamazsa ve de, o kardeş insanların elleri birbirine uzanmak yerine kurşun sıkarsa, daha çok Cihanların naşı taşınacaktı...

Cihan, hazırlanan mezarın basma getirildi.

Şehid, dost ellerden toprağa indirildi. Ve onu en son istirahatgâhına indirme hakkı yakınlarına verilmişti.

Sedat Bey ve Eşref Bey bu görevi yapacaktı... İsmet ve Kasım naşı son ellere devrederken, içli bir figan sesi gönüleri kanattı... Cihan'm geride bıraktığı Şahin, Tuba'nın ezberlettiği mısraları haykırıyordu...

Şehidim uçtu bir kelebek gibi
Haliyle, tavrıyla bir melek gibi...

Doktor Vedat, daha fazla sabredemedi... Cihan'm üzerini toprakla örterken, içindeki duyguları ona son defa haykırdı...

«Ey mutlu insan!.

Sen İslâm fıtratı üzerine doğdun. İslâm terbiyesini seçtin... Sen milletinin, şefkatle üzerine titrediği en kutsal en değerli emanetsin...

Sen, geçmişe bağlı, sağlam köklerin, geleceğe doğru uzanan, karanlık ufuklardaki medeniyet ışığı; sen, hakikatin yolcusu, hakkın âşığı. Sen, çöl susuzlu-

ğuna hayat veren su; sen, dertlerimizin ortağı, gönlümüzdeki saraysm...

Sen, şehid atalarının izinde, dev adımlarla ilerleyen, azim dolu mücahid ve müslüman Türk'ün hiç solmayacak tomurcuğusun... Tarih seni selâmlıyor...

Sen, en büyük davanın adamısın... Sen, Anadolunun saf, pırıl pırıl, en mert, en mutlu çocuğusun...

Seni düşündükçe huzur bulacağız...

Sen, dudaklarımızda içli bir dua ve kahraman milletimizin asil ruhunda damla damla toplanan ümit gözya şiarısın...

Sen, yarınların en büyüğü, vu vatanın sahibi, beklenen nesilsin... RUHUN ŞADOLSUN MUHTEREM ŞEHİD. RAHAT UYU...»

SON

Doludizgin bir savaş... Ümidi boğan bozgun günleri... Geceyi aratan, zulüm ateşinin yakıldığı gündüzler.....

Bunca derdin arasına sıkışan bir yürek sızısı. Kâmil'in yüreğini paramparça eden bir sevgi... Aşk,savaş,kan, şehadetle sarmaş dolaş geçen kavga yılları...

8u eseri, zevk ve heyecanla okurken karanlıklara hapsedilmiş, elmas hakikatlerin de farkına varacaksınız. Lirik, coşkulu, samimi bir üslupla kaleme alınmış bu romanı seveceksiniz.